Ἡ Κυριακή τοῦ 'Ἐλευθέρου Βήματος'

'Αθῆναι
31
'Ιουλίου 1927

Διευθυντὴς
Κ. 'Αθάνατος

Ἔτος Α' — 'Αριθ. 34

ΤΟ ΜΑΥΡΟ ΓΑΤΑΚΙ ΦΕΡΝΕΙ ΓΟΥΡΙ...

["Εργον τοῦ "Αγγλου ζωγράφου ΗΒΕΝΤΝ ΠΡΑ·Ι·Σ]

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΣΥΝΔΡ. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΔΡΑΧ. 150
ΔΙ' ΑΓΓΕΛΙΑΣ
ΑΠΕΥΘΥΝΤΕΟΝ ΕΙΣ ΤΟ
ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΝ
ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ
ΔΡΑΧ. 2,50

Η ΚΥΡΙΑΚΗ
"ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ„
ΜΕΓΑΛΗ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ,
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΝΔΡ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
£ 0.10
ΑΝΩΝΥΜΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΔΕΝ ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΥΠ' ΟΨΙΝ
ΤΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ
ΔΕΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΝΤΑΙ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ
ΑΡΘΟΥΡ ΓΟΥΕΪΓΚΑΛ

Ἡ λειτουργοῦσα εἰς τὴν Ἀγγλίαν «Ἑταιρία τῶν Μαιηφαιρ» καθὼς καὶ ἡ ἄλλη συγγενική της ἐν Νέα Ὑόρκη—πολὺ πλουσιωτέρα ἐκόμη—τῆς Πέμπτης Λεωφόρου, ὑπενθυμίζουν τοὺς «Ἀμιμητοβίους» ὅπως ἐκαλεῖτο εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἡ ἱδρυθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μάρκου Ἀντωνίου καὶ τῆς βασιλίσσης Κλεοπάτρας ἐν Ἀλεξανδρεία ἑταιρία κατὰ τὸ 40 περίπου π. Χ.

Φυσικὰ ἡ ὁμοιότης δὲν εἶνε ἐντελῶς ἡ αὐτή, διότι οἱ σύγχρονοι αὐτοὶ «Καλοζωΐσται» δὲν ἀποβλέπουν τόσον εἰς τὸ νὰ διάγουν ἀμίμητον βίον διαιτητικῆς τάξεως ὅσον εἰς τὸ νὰ διασκεδάζουν τὸν ἑαυτόν τους κατὰ τὴν ὥραν τῶν συμποσίων μὲ ὅ,τι δήποτε ἄτακτον μέσον δύνανται νὰ ἐπινοήσουν ἐνῷ ἡ ἀρχαία ἑταιρία τῆς Ἀλεξανδρείας προσεπάθει νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ τὸ ἕνα καὶ τὸ ἄλλο.

Ἐπὶ πλέον ἡ Ἑταιρία τῶν «Ἀμιμητοβίων» εἶχε δύο μεγάλα πλεονεκτήματα: Πρῶτον τὴν ἱκανότητα νὰ ἐξευρίσκῃ χρήματα διὰ νὰ δαπανᾷ μὲ ὀλιγώτερον κίνδυνον νὰ περιέλθῃ εἰς στενοχωρίαν παρ' ὅσον οὐδὲ ἡ σύγχρονως Ἀμερικὴ δύναται νὰ τὸ κατορθώσῃ καὶ δεύτερον ἠδύνατο νὰ ἔχῃ δημοσίας διασκεδάσεις κατὰ τὰς στιγμὰς τῶν ὑπερβολῶν της αἱ ὁποῖαι οὐδὲ πόρρωθεν ἠμποροῦν νὰ εὑρεθοῦν σήμερον μὲ τὸν αὐτὸν βαθμὸν χλιδῆς, οὔτε ἐν Ἀγγλίᾳ οὔτε εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, οὔτε πουθενά. Ἡ μεγάλη μητρόπολις τῆς Ἀλεξανδρείας τὴν ὁποίαν ὁ Φερρέρο ὀνομάζει «τὸ Παρίσι τοῦ Παλαιοῦ κόσμου» ἀπετέλει τοιοῦτον κέντρον τέρψεων καὶ διασκεδάσεων διὰ τοὺς ζητοῦντας ὑπερβολικὰς ἀπολαύσεις ἐν τῇ ἐκδηλώσει τῆς εὐτυχίας εἰς ἣν εἶχον ἐξιχθῇ οἷον ματαίως θὰ ἤθελε κανεὶς ἐπιθυμήσει σήμερον. Εἶνε λοιπὸν τερπνὸν νὰ μεταφερθῶμεν εἰς τὸ ἡλιόλουστον αὐτὸ ἄκρον τῆς Μεσογείου ὅπως ῥίψωμεν ἓν βλέμμα ἐπὶ τῶν «Ἀμιμήτων» εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀκμῆς των.

⁂

Ἡ πόλις καθαρῶς Ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀπαστραπτούσης Αἰγυπτιακῆς ἀκτῆς, πίσω ἀπὸ τὴν νῆσον Φάρον ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐπυργώνετο τὸ τεράστιον ἐκεῖνο, ἀπὸ ἄσπρο μάρμαρο φανάρι τῶν ναυτιλλομένων τὸ ὁποῖον ἐθεωρεῖτο ὡς ἓν ἀπὸ τὰ θαύματα τοῦ κόσμου καὶ τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ πλέον δὲν σώζεται. Ἀνατολικῶς ἀπὸ τὸ ἔκπαγλον αὐτὸ οἰκοδόμημα ἔκειτο ὁ λεγόμενος τότε Μέγας Λιμὴν καὶ δυτικῶς τὸ Λιμάνι τοῦ «Καλοῦ Γυρισμοῦ» χωριζόμενα καὶ τὰ δύο ἀπὸ τὸν Μῶλον ἢ «Ἑπταστάδιον» καλούμενον εἰς ἔνδειξιν τοῦ μήκους του.

Τὸ περίφημον παλάτι τῆς Κλεοπάτρας ἦτο κτισμένο ἐπὶ τοῦ ἀερικοῦ Ἀκρωτηρίου Λοχίας, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Μεγάλου Λιμένος, μὲ θέαν πρὸς αὐτὸ καὶ πρὸς τὸ πέλαγος, καὶ μὲ τὸν παφλασμὸν τῶν κυμάτων εἰς τὴν ἀκτὴν ἀκουόμενον ἕως μέσα εἰς τὰ εὐάερα χώλλ τοῦ παλατιοῦ. Πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος αὐτοῦ ἄλλα μεγαλοπρεπῆ κτίρια ἀντικατωπτρίζοντο μέσα εἰς τὰ νερὰ τοῦ λιμένος, ὅπως τὸ κτίριον τῶν Δικαστηρίων, ἡ Βιβλιοθήκη καὶ τὸ Μουσεῖον, τὸ ὁποῖον ἦτο πράγματι ἕνα τεράστιον Πανεπιστήμιον. Ὄπισθεν αὐτοῦ ἠγείρετο ὁ ναὸς τοῦ Πανὸς στημένος ἐπάνω εἰς μίαν κωνικὴν βάσιν καθὼς καὶ διάφοροι ἄλλοι ναοί, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μεγαλύτερος ἦτο τὸ Σεράπιον.

⁂

Διασχίζουσα καταμεσῆς τὴν πόλιν διῆκεν εὐθεῖα, ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς ἡ μεγαλοπρεπὴς λεωφόρος ἡ ὀνομαζομένη Κανόπους, τριάντα πέντε περίπου μέτρων πλάτος καὶ πεντέμισυ χιλιομέτρων μήκους, ἑκατέρωθεν τῆς ὁποίας ἠγείροντο κτίρια καὶ σκιερὰ περιστύλια. Παραλλήλως πρὸς τὴν Κανόπουν διῆκον ἄλλαι λαμπραὶ ὁδοὶ συνδεόμεναι διὰ καθέτων πρὸς τὴν λεωφόρον ταύτην, ὥστε ὁλόκληρος ἡ πόλις διηρεῖτο τοιουτοτρόπως εἰς τετράγωνα κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ρυμοτομίας τὸ ὁποῖον βλέπομεν σήμερον εἰς τὴν Νέαν Ὑόρκην καὶ ἄλλας νεωτέρας πόλεις.

Πίσω ἀπὸ τὸ ἄστυ, ἡ ρωμαντικὴ Λίμνη Μαρεῶτις, μὲ τὰ ὀκτὼ χαρούμενα νησάκια της καὶ τοὺς τερπνοὺς κήπους, ἕνα γύρω καλαμιῶνες καὶ φυτεῖαι παπύρων, μέρη πολυσύχναστα ἀπὸ τὸν λαὸν ὅστις ἔκαμνεν ἐκεῖ τὰ πίκ-νίκ του.

Ὁ ἱππόδρομος ἔκειτο ἔξω τῆς ἀνατολικῆς πύλης καὶ πλησίον αὐτοῦ, κάτω, κοντὰ εἰς τὴν ἀκτὴν ὅπου ἐλούοντο ὑπῆρχον οἱ Ἐλευσίνιοι κῆποι, τερπνὴ ἐξοχικὴ διαμονὴ ὅπου ὑπῆρχε θαυμάσιον ἑστιατόριον. Τὸ μεγάλο ὑπαίθριο θέατρο ἦτο πλησίον εἰς τὴν Ἀγοράν, κοντὰ εἰς τὸ παλάτι καὶ ἀπὸ τὸ ἡμικύκλιόν του, μετὰ μαρμάρινα ἑδώλια ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ ἰδῇ διὰ μέσου τῆς σκηνῆς πρὸς τὸν Φάρον καὶ πρὸς τὴν γαλανὴν Μεσόγειον περαιτέρω.

⁂

Τὸ κλῖμα ἦταν ἔτσι ὅπως τῆς Ριβιέρας: γενικῶς λαμπερό, κάποτε ὅμως μᾶλλον ψυχρὸ καὶ βροχερὸ τὸν χειμῶνα, καὶ ὄχι ἀνυπόφορα θερμὸ τὸ καλοκαῖρι, σχεδὸν δὲ ἀδιακόπως τὸ ἔπιανε ἡ βορεινὴ αὔρα ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Ἄνθη ἐμεγάλωναν δαψιλῶς ὅλο τὸ χρόνο ἀκατάπαυστα καὶ τὴν ἄνοιξι καὶ τὸ πρωτοκαλόκαιρο οἱ παπαροῦνες καὶ οἱ μαργαρίτες ἦσαν χαρμόσυνον θέαμα. Μαζύ τους οἱ πράσινες παλμιέρες, τὰ σκοτεινὰ κυπαρίσσια καὶ οἱ συκομωρέες, οἱ ἄσπροι βράχοι, ἡ κίτρινη ἄμμος, οἱ πολύχρωμοι ἐξῶσται τῶν σπιτιῶν καὶ ἡ γαλανὴ Θάλασσα καὶ ὁ οὐρανὸς ἐσχημάτιζον ἕνα κρᾶμα χρώματος ποὺ σχεδὸν ἔφερεν ἔκστασιν.

«Λιγώθηκαν τὰ μάτια μου» ἐφώναξεν ὁ διηγηματογράφος Ἀχιλλεὺς Τάτιος γενεᾶς τινὰς ἀργότερα ὅταν τὰ εἶδε ὅλα αὐτά.

Τὸ παλάτι ἦτο ἐκτάκτως πολυτελές. Οἱ ἐσωτερικοὶ τοῖχοι εἶχαν πολλὰς μαρμαρογλυφίας, ὁ διάκοσμος τῶν στυλίσκων τῆς ὀροφῆς ἦτο ἐπικαλυμμένος μὲ χρυσόν, καὶ μερικὰ πατώματα ἦσαν στρωμμένα μὲ πετράδια ἀπὸ ὄνυχα καὶ ἀλάβαστρον. Αἱ θύραι ἦσαν ποικιλμέναι μὲ χελωνόστρακα τῶν Ἰνδιῶν σμαραγδοκόλλητα καὶ πλούσιοι τάπητες, παραπετάσματα καὶ μαξιλάρια προσέδιδον τόνον ζωηρότατον εἰς τὰ δωμάτια.

⁂

Ἡ ζωὴ καὶ ἡ ψυχὴ τῶν «Ἀμιμήτων», ἦτο φυσικὰ ἡ ὁρμητικὴ μικρόσωμος Κλεοπάτρα καθαρόαιμος Ἑλληνίς, κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην (40 π.Χ.) γυναῖκα εἴκοσι ὀκτὼ περίπου ἐτῶν. Δὲν ἦτο ἐκτάκτου καλλονῆς ἀλλὰ καθὼς ὁ Πλούταρχος λέγει, ἐν τῇ συναναστροφῇ της ἐνυπῆρχε κάποιο ἀκατανίκητον θέλγητρον, ὁ δὲ Δίων ὁ Κάσσιος τὴν περιγράφει ὡς «θαῦμα ἀκούειν καὶ ἰδέσθαι» ἀναφερόμενος εἰς τὴν γοητευτικὴν φωνήν της εἰς τὴν πνευματώδη ὁμιλίαν της καὶ τὴν πάντοτε κομψὴν της ἐμφάνισιν.

⁂

Πράγματι δὲ δὲν ἦτο ἀνηθίκου χαρακτῆρος. Παραβαλλομένη ἀληθῶς πρὸς πολλὰς ἄλλας γυναῖκας τῆς ἐποχῆς της ἦτο καθαυτὸ ἐνάρετος. Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ περίοδον σοβαρὰ ἐπιδημία ἐλευθεριότητος εἶχεν ἐπικρατήσει ἐν Ρώμῃ καὶ Ἀλεξανδρεία, αἱ δὲ ἐξ ἐπαγγέλματος ἐρωτότροποι γυναῖκες μελαγχολικῶς παρεπονοῦντο ὅτι ἡ δρᾶσις τῶν μεγάλως παρεβλάπτετο ἐκ τοῦ ὅτι αἱ κυρίαι τῆς ἀριστοκρατίας ἦσαν πολὺ ἐνδοτικαὶ εἰς παραχωρήσεις παρομοίας φύσεως.

Ἡ Κλεοπάτρα μόνη δὲν ἐμεθοῦσε εὔκολα εἰς τὰ συμπόσια . . .

Ἡ Κλεοπάτρα ἦτο διὰ τὴν ἐποχήν της «ὀλίγον ἐλαφρά», καὶ ὁ Ἀντώνιος, «τὸ μεγάλο παιδί», ὅπως τὸν ὀνομάζει ὁ Ρενάν, ἦτο ἀκριβῶς ὁ ἁρμόζων δι' αὐτὴν σύντροφος. Ὑψηλόσωμος, ἀφελής, καλόκαρδος, κομπορρήμων μὲ σβέρκον ταύρου καὶ μυῶνας ἀθλητοῦ. Ἀνῆγε τὴν καταγωγήν του εἰς τὸν Ἡρακλέα, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ ἔλεγεν ὅτι ὡμοίαζε. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ ἴδιος ἦτο ξυρισμένος! Καὶ ἔχων ὑπ' ὄψιν του τὴν ὁμοιότητα αὐτήν, συχνὰ ἐπρόσθετε καὶ . . . μίαν γενειάδα Τοῦ ἤρεσκεν ἐπίσης νὰ περνᾷ ὡς προσωποποίησις τοῦ Βάκχου ἢ τοῦ Διονύσου, καὶ ἐνίοτε ἐθεᾶτο κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ παρελάσεις ἐποχούμενος χρυσοῦ ἅρματος καὶ φερόμενος διὰ μέσου τῶν ὁδῶν ἐν συνοδεία νεανίδων, αἵτινες ἔκαμνον τρομερὸν θόρυβον μὲ τὰ κροταλίζοντα κύμβαλά των.

⁂

Ἡ πρώτη του σύζυγος Φουλβία ἦτο ἰσχυροτάτη διάνοια καὶ αὐστηρὰ γυναῖκα, ἡ ὁποία δὲν ἠμποροῦσε νὰ τὸν ἐννοήσῃ καθόλου καὶ μάλιστα ἐθύμωνε ὅταν ἐξαίφνης ἔβγαινε ἐμπρός της διὰ νὰ τὴν τρομάξῃ δῆθεν ἢ ὅταν τῆς ἔκαμνε κανένα ἄλλο παιδαριῶδες ἀστεῖον. Ἡ Κλεοπάτρα ὅμως ἐγέλουσε μαζύ του διὰ τὰ παιγνίδια αὐτὰ καὶ τοῦ ἔκαμνε καὶ αὐτὴ ἄλλα, ὅπως, ἐπὶ παραδείγματι, ὅταν ἔκαμναν ἐπιδρομὴν τὴν νύκτα εἰς τὴν πόλιν μετημφιεσμένοι καὶ ἐκτυποῦσαι τὶς πόρτες τῶν σπιτιῶν καὶ τὤσκαζαν! Ὡς παράδειγμα τῆς τρελλῆς των ἀστειότειτος ἀναφέρεται ὅτι μιὰ φορὰ ποὺ ἐπῆγαν μαζὺ στὸ ψάρεμα, ὁ Ἀντώνιος ἔβαλε ἕνα δοῦλον νὰ βουτήξῃ ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ νὰ δέσῃ ψάρια εἰς τὸ ἄγκιστρόν του, ὥστε ὅλοι νὰ ἀναφωνοῦν μετὰ θαυμασμοῦ ὅταν θὰ τὸν ἔβλεπαν νὰ τὰ ἀνεβάζῃ τὸ ἕνα μετὰ τὸ ἄλλο. Ἡ Κλεοπάτρα ὅμως ἀντιληφθεῖσα τὸ τέχνασμα, ἔβαλε μίαν ἄλλην ὑπηρέτριαν νὰ κατέβῃ εἰς τὴν θάλασσαν καὶ νὰ δέσῃ εἰς τὸ ἄγκιστρόν του καπνιστὲς ρέγγες, ἀποκαλύπτουσα οὕτω τὸ τέχνασμά του ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ γέλωτος! Εἰς κάποιαν ἄλλην περίπτωσιν ἕνας ἀπὸ τοὺς Ἀμιμητοβίους ὀνομαζόμενος Πλάνκος ἐντύθηκε (ἢ μᾶλλον ἐγδύθηκε) χάριν ἀστειότητος ὡς θαλάσσιος θεὸς καὶ ἐπεδείχθη σχεδὸν ὁλόγυμνος καὶ φέρων στέφανον ἀπὸ φύκια ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του καὶ μίαν ψεύτικη ψαροουρὰ δεμένη γύρω ἀπὸ τὸ γιτώνιόν του. Εἰς μίαν ἄλλην εὐκαιρίαν ἐπίσης ἡ Κλεοπάτρα ἐκατάπιε ἕνα μυθώδους ἀξίας μαργαριτάρι, διαλυμένον μέσα σὲ ξύδι, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἀναβιβάσῃ τὰ ἔξοδα ἑνὸς ἀπὸ τὰ δεῖπνα της μέχρι τοῦ ἀνωτάτου δυνατοῦ ποσοῦ εἰς τὸ ὁποῖον ἐστοιχημάτισε μετά τινων φίλων της ὅτι ἠμποροῦσε νὰ δαπανήσῃ δι' ἕνα μόνον τραπέζι.

Τὸ μενοῦ ἑνὸς συμποσίου τῶν Ἀμιμήτων ἀποτελεῖ ἰδιαίτερον ἀνάγνωσμα. Ὁ κόσμος ἐγένετο ἄνω—κάτω διὰ νὰ εὑρεθοῦν ἀρτύματα καὶ μεταξὺ τῶν πολλῶν ἐδεσμάτων τὰ ὁποῖα παρετίθεντο ἀκούομεν παγώνια ἀπὸ τὴν Σάμον, ἀγριόκοττες ἀπὸ τὴν Φρυγίαν, γερανιοὺς ἀπὸ τὴν Μῆλον, ἐρίφια ἀπὸ τὴν Ἀμβρακίαν, τόννους ἀπὸ τὴν Χαλκηδόνα, σκυλόψαρα ἀπὸ τὸν Πεσσῖνον, ὀξυρύγχους ἀπὸ τὴν Ρόδον, φουντούκια ἀπὸ τὴν Θάσον, κάστανα ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, καὶ ὄστρακα ἀπὸ τὸν Τάραντα. Μερικὰ χρόνια ἔπειτα ἠμπορῶ ἐπίσης νὰ εἰπῶ ὅτι ἐκομίζοντο καὶ στρείδια ἀπὸ τὸ Κέντ καὶ Ἔσσεξ, τὰ ὁποῖα μάλιστα ἔγιναν πολὺ δημοφιλῆ εἰς τὴν Ρώμην καὶ ἐκεῖθεν καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν, ἀσφαλῶς δὲ οἱ πρῶτοι ποὺ θὰ τὰ εἰσήγαγων θὰ ἦσαν οἱ «Ἀμιμητόβιοι». Τὰ φαγητὰ παρετίθεντο κατὰ τὸ γνωστὸν Ἑλληνικὸν καὶ Ρωμαϊκὸν ἔθιμον, ἤτοι οἱ δαιτημόνες ἀνεκλίνοντο ἐπὶ διβανίων, ἐνῷ ὀρχηστρίδες, ἠθοποιοί, μουσικοί, ἀκροβάται καὶ πλήθη ἄλλων παρασίτων τοὺς διασκέδαζον, περίπου ὅπως εἰς τὰ σημερινὰ καμπαρέ. Ὅλοι τους ἐφοροῦσαν στεφάνιο ἀπὸ ἄνθη, καὶ αἱ θεραπαινίδες τοὺς ἐρράντιζον ἀφειδῶς μὲ ἀρώματα, ἐνῷ τὸ πάτωμα ἦτο σκεπασμένο μὲ παχὺ στρῶμα ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ νερόκρινα. Τὰ κρασιὰ ἦσαν δυνατά, καὶ ὁ Ἀντώνιος καὶ οἱ φίλοι του συνήθως ἐμεθοῦσαν μὲ τὸ πρῶτο. Ἡ Κλεοπάτρα ὅμως, λέγεται ὅτι μόνη αὐτὴ ποτὲ δὲν ἔπινε καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἦτο πάντοτε τὸ μόνον πρόσωπον νηφάλιον εἰς τὸν οἶκον της.

Διὰ τὸν Ἀμιμητόβιον δὲν ἦτο τίποτε νὰ σκεφθῇ νὰ χρησιμοποιήσῃ χρυσοκόσμητα ἢ ἀργυροκόλλητα πινάκια εἰς ἓν συμπόσιον καὶ κατόπιν νὰ τὰ δωρήσῃ ὅλα ὡς ἐνθύμιον εἰς τοὺς προσκεκλημένους του, ὑπάρχει δὲ ἡ γνωστὴ περίπτωσις ἑνὸς ἱκανοῦ μαγείρου ὅστις ἔλαβεν δῶρον μίαν οἰκίαν μετὰ τῆς περιοχῆς της ὡς ἀμοιβὴν διὰ παρασκευασθὲν ἐκτάκτως ἐπιτυχῶς ἔδεσμα. Κάποτε εἷς ἀρχιμάγειρος ἐδέησε νὰ ἔχῃ ἕως ὀκτὼ τεμάχια ἑνὸς εἴδους κρέατος εἰς τὴν πυρὰν ταὐτοχρόνως τὸ καθένα εἰς τὰ διάφορα στάδια τοῦ ψησίματος οὕτως ὥστε ἀνὰ πᾶσαν ὥραν καθ' ἣν οἱ ἀκατάστατοι «Ἀμίμητοι» τοὺς ἤρχετο ἡ ὄρεξη νὰ φάγουν [illegible] ἀπὸ αὐτά, τοῦτο ἤθελε εὑρεθῇ ψημένο [illegible] μόλις τὸ ἐγύριζε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἰς τὴν φωτιά! Ὁ ὅμιλος διετήρησε τὴν ὕπαρξίν του ἐπὶ πολλὰ ἔτη· εἰς τὸ τέλος δὲ ὅταν ὁ Ἀντώνιος καὶ ἡ Κλεοπάτρα ἀντιμετώπισαν τὴν καταστροφήν, τὸ ὄνομά των ἄλλαξε καὶ ἐλέγοντο «Συναποθανούμενοι» μὲ τὸ δόγμα δὲ «φάγωμεν, πίωμεν καὶ εὐφρανθῶμεν ὅτι αὔριον ἀποθανοῦμεν» ἐδόθησαν τὰ τελευταῖα ἔκλυτα γεύματα καὶ αἱ τελευταῖαι παραστάσεις εἰς τὴν μνήμην τῆς γοητευτικῆς Αἰγυπτίας βασιλίσσης Κλεοπάτρας καὶ τοῦ «λαύρου» Ρωμαίου ἰμπεράτορος Μάρκου Ἀντωνίου, οἱ ὁποῖοι ἀπέθανον μὲν κατὰ τραγικὸν τρόπον ἕκαστος, ἀλλὰ ἀφοῦ προηγουμένως εἶχαν ζήση μαζὺ μίαν ζωὴν γεμάτην ἀπὸ γλέντι καὶ ἀπὸ ἔρωτα..

Ἰδοὺ πῶς ἔζησαν καὶ πῶς ἀπέθαναν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι μιᾶς ἐποχῆς, ἡ ὁποία παρ' ὅλην της τὴν παρακμήν, παρουσίασε τὴν τελευταίαν ἀναλαμπὴν τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ. Ἡ τέχνη εἶχε χάσῃ πλέον τὴν θρησκευτικήν της μορφήν, καὶ οἱ ἄνθρωποι εἶχαν ἐπιδοθῇ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὴν τρυφηλὴν ἀπόλαυσιν. Ἔτσι συνήθως τελειώνουν οἱ πολιτισμοί. Ἀρχίζουν ἀπὸ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ψυχῆς καὶ καταλήγουν εἰς τὴν κατάπτωσιν τοῦ σώματος...

ΑΡΘΟΥΡ ΓΟΥΕΪΓΚΑΛ

ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κ. Ἰλάριος Μπελλόκ, ἕνας ἀπὸ τοὺς γνωστοτέρους δημοσιογράφους τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, μιὰ μέρα ποὺ ταξίδευε στὴν Ἰρλανδία, ἐμπῆκε μὲς στὴν καλύβη ἑνὸς χωριάτη γιὰ νὰ πιῇ κανένα ποτῆρι γάλα. Τὴν ὥρα ὅμως ποὺ ὁ Ἰρλανδὸς πήγαινε νὰ φέρῃ τὸ γάλα, ὁ κ. Μπελλὸκ παρετήρησε μὲ ἔκπληξιν ἕνα παράξενο «κάδρο» ποὺ ἦταν κρεμασμένο στὸν τοῖχο: τὸ «κάδρο» αὐτὸ συνίστατο σὲ μιὰ μικρὴ βιτρίνα μέσα στὴν ὁποίαν ἦσαν τοποθετημένα ἕνα .. κεραμίδι καὶ ἕνα... μαραμένο τριαντάφυλλο.

Ὅταν ὁ χωριάτης ἐπέστρεψε ὁ κ. Μπελλὸκ τὸν ἐρώτησε:

—Τὶ περίεργα «σουβενὶρ» εἶνε αὐτὰ ποὺ ἔχεις κρεμασμένα κειπάνω;

—Βλέπετε αὐτὴ τὴν οὐλὴ ποὺ ἔχω στὸ κούτελο; ἀπήντησεν ὁ χωριάτης. Ἔ, λοιπὸν αὐτὸ τὸ κεραμίδι μοῦ τὴν προξένησε... Παρ' ὀλίγο μάλιστα νὰ μἀφίσῃ καὶ στὸν τόπο...

—Καλά... Καὶ τὸ τριαντάφυλλο;...

—Τὸ τριαντάφυλλο τὄκοψα ἀπὸ... τὸν τάφο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ μοὖχε ρίξει τὸ κεραμίδι!

Ἡ Κυριακή
τοῦ "Ἐλευθέρου Βήματος„

Ἀθῆναι
31
Ἰουλίου 1927
Διευθυντὴς Κ. Ἀθάνατος
Ἀρχισυντάκτης Φ. Γιοφύλλης
Γραφεῖα: Σταδίου 31

ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ
ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ο ΟΙΚΟΠΕΔΟΦΑΓΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ
ΗΘΟΓΡΑΦΙΑ

Πούθε βρέθηκε στὴν Ἀθήνα δὲ ξέρουμε, μὰ εἶνε καμμιὰ εἰκοσαριὰ χρόνια καὶ πάνω, ποὺ κύκλωσε τὰ γύρω τοῦ Ἁγιοπαντελεήμονα.

—Γῶ ποὺ μὲ βλέπεις, λέγει μὲ τὴν μονότονη καὶ βαρειὰ φωνή του, εἶμαι δῶ παλιὸς νοικοκύρης καὶ κτηματίας. Τὶ μὲ βλέπεις ἔτσι. Δῶ ποὺ τὰ λέμε, τοῦτα γύρω, εἶνε ὅλα δικά μου. Κάμε ἕνα γύρω τὸ κεφάλι σου. Δῶ τὸ σπῆτι μου. Δὲν εἶν' ἔτσι; καὶ δείχνει. Ἀντίκρυ τὰ παλιόσπητα τοῦτα δικά μου Μιὰ σειρὰ γύρω μέχρι τὸν ἄλλο δρόμο. Ὁ δρόμος τοῦτος εἶνε δικός μου. Θὰ τὸν ἀναγνωρίσω στὸ σκέδιο. Πέθα ὡς τὴ Βρύση τοῦ Ἀγᾶ δικά μου. Τὰ δύο γιοφύρια κεῖ δά, δικά μου. Βάλε πλώρη στὴν ὁδὸς Εϊνάρδου καὶ Ἀλκαμένου δεξιὰ μεριὰ τρία σπήτια δικά μου. Ὁδὸς Ἀναξαγόρου παρέκει ἔξη οἰκόπεδα χωρισμένα δικά μου. Τράβα στὸ Λυκαβηττὸ ἐφτὰ στρέμματα γῆς στὴν πλαγιὰ κατὰ τὶς φυλακὲς Ἀβέρωφ δικά μου. Τἄχω χωρισμένα. Σύρε στὸν Ἅγι Γιάννη τὸν κυνηγὸ δεκάξη στρέμματα. Τἄχω καὶ τοῦτα χωρισμένα. Ἂν μπορέσω νὰ τὰ βάλω στὸ σκέδιο!...

Τὰ λέγει κι' ἀναπνοὴ δὲν παίρνει καὶ τόσο μονότονα μιλᾶ μὲ τὴν ἀλύγιστη φωνή του, ποὺ σοῦρχεται νὰ τοῦ δώκεις μιὰ στὸ σβέρκο γιὰ νὰ τελειώνει.

—Ἀκόμα θὰ μ' ἀραδιάσεις, κὺρ Βάρτσο;

—Στάσου ἀκόμα, συνεχίζει. Κάτω στὸ Φιλόπαπο ἔχω πουλημένα δεκάξη στρέμματα οἰκόπεδα...

Κι' ἂν τόνε ρωτήσεις:—Καὶ ποῦ ταύρικες, εὐλογημένε; Ὅλη τούτη τὴ γῆς ποῦ τηνε κατέχτησες; Σὺ βλογημένε ἔχεις τὴ μισὴ Ἀθήνα!

—Εἶνε τοῦ μπαμπᾶ μου. Τοῦ πατέρα μου, Θεὸς σχωρέστονε, θὰ σοῦ πῆ.

—Κι' ὁ μπαμπάς σου πούθε; Δεῖξέ μου τὰ χαρτιά σου;

—Τότε, σταματᾶ. Πῶς εἶνε ὅλα δικά του τὸ ξαίρει μὰ τὸ πῶς ἔγιναν δικά του δὲν τὸ μολογᾶ.

Ἔχει ἀνοίξει εἴκοσι δύο δρόμους ἰδιωτικοὺς μέσα στοὺς χίλιους τῆς Ἀθήνας. Ἡ πονηριά του πάντα βρίσκει τὶς λύσες καὶ ξεμπερδεύει τὰ μπερδεμένα. Ὅσες φορὲς τοὔτυχε ν' ἀντικρύσῃ ἀντίπαλο στὶς κατάχτησές του, κανένα ὅμοια πονηρό, πάλαιψε παλληκαρίσια καὶ νίκησε.

Τὸ καυχιέται:—Μένα, παιδί μου, μὲ λένε Βάρτσο. Ὅποιος καταπιαστῆ μαζύ μου σχώρα τον... κ' ἡ μονότονη φωνή του θαρρεῖς καὶ πάει ροκάνι.

Ξαίρει τοὺς νόμους ἀπόξω. Τοῦτο δὲν εἶνε τίποτε. Ξαίρει νὰ τοὺς βάζει τρικλοποδιά, νὰ τοὺς τουμπάρει. Ἔχει χαράξει, εἴπαμε, εἴκοσι δύο δρόμους δικούς του στὰ οἰκόπεδά του—δρόμους τῶν πέντε μέτρων, καὶ πεντακόσιες φορὲς «ἔλαβε προσωρινὰ μέτρα!!»—Ἀμὲ τί θαρρεῖτε! Μένα μὲ λένε Βάρτσο! λέγει.

Στὸ ὑποθηκοφυλακεῖο τόνε ξαίρουνε ἀπόξω κι' ἀνακατωτά.

—Γιὰ ποιὸ Βάρτσο λές, παιδί μου' γιὰ τὸν Παναγιωτάκι' ρωτᾶ ὁ ὑποθηκοφύλακας. Καὶ τραβῶντας τὸ γιακά του: ὤχου γυιέ μου, μ' αὐτόνε ἔμπλεξες; Σχωρέσου! προσθέτει ὁ κλητήρας.

Μερικοὺς δρόμους ἰδιωτικοὺς τοὺς ἄνοιξε μὲ τόση εὐκολία! Χῆνες, παιδί μου, χῆνες... καυχιέται διηγῶντας τὸ πῶς τρικλοπόδιασε τοὺς γειτονές του γιὰ νὰ τοὺς ἀνοίξῃ.

Ἄλλους δυσκολεύτηκε, μὰ νίκησε παλεύοντας γενναῖα. Δὲ θὰ ξεχάσῃ ποτὲς τὸ Λάρδη τὸν ἀπόστρατο ταγματάρχη, ποὺ χαροπάλαιψε μαζύ του. Τόνε, βλέπετε, λέγει ἀντικρύζοντάς τονε ἀπὸ μακρυά, τόνε βλέπετε; Ξέρεις τί κλέφταρος εἶνε; Μιὰ βρῶμααα... Θὲ κύριε! Καὶ τὰ λέγει πάντα μὲ τὴ βαριὰ φωνή του, μὲ τὴ μονότονη, ποὺ θαρρεῖς καὶ βγαίνει κολασμένη ἀπὸ τὸν Ἅδη. Καὶ ὅμως μὲ τοῦτον εἶνε ἀκόμα γείτονας σ' ἕνα οἰκόπεδο καὶ ἀνταμώνοντάς τονε σχεδιάζει ἰδιωτικοὺς δρόμους...

Δὲν εἶνε τώρα πολὺς καιρὸς ποὺ τὄφερεν ἡ μοῖρα νὰ μπλέξῃ καὶ μένα παιδὶ ἀνέβγαλτο «ἀνάπηρο»,—ὅπως εἶπε ἡ γυναῖκά του, θέλοντας νὰ πῆ ἄπειρο,—μὰ ξυπνὸ καὶ πεισματάρικο.

Τοῦτο τοῦ ἔπαιξε τὸ παιγνίδι, τοῦ μπῆκε στὸ ρουθοῦνι. Ποιανοῦ; Ποιανοῦ ἄλλου ἀπὸ τοῦ κὺρ Βάρτσου τοῦ οἰκοπεδοφάγου τῆς Ἀθήνας.

⁂

«— Ποὺ λὲς εἴχαμε πάρει τὸ οἰκόπεδο μὲ τὸν κουνιάδο μου—διηγιέται μὲ πάθος ὁ Γρηγόρης Τρεμπέλας, τὸ ἀνέβγαλτο παιδί, ποὺ τἄβαλε μὲ τὸ Βάρτσο. Τὸ χωρίσαμε· πρόσωπο εἴκοσι ἐφτὰ καὶ βάθος ὀχτώμετρα. Κεῖνος πῆρε τὸ βορεινὸ καὶ γὼ τὸ μεσημβρινό. Μὲ τὸ Ρηνάκι—τὴ γυναῖκα μου—εἴχαμε λίγες οἰκονομίες. Γὼ κάτι χρυσές, ποὺ πῆρα ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους δουλεύοντας στὰ καράβια τους, κείνη κάτι δραχμές. Ὄνειρό μας εἴτανε νὰ μποῦμε σὲ σπῆτι δικό μας. Ἀγαποῦμε κ' οἱ δυό μας τὴν ἡσυχία, βλέπεις, τὴν ἤρεμη ζωή, θέλουμε νὰ κλειδώνουμε τὴ ξώπορτά μας μοναχοί. Τί τὰ θέλεις, τὸ σπῆτι τὸ μοναχικὸ εἶνε ἀπόλαυση. Καὶ μᾶς βλέπεις. Ἡ μόνη μας εὐτυχία εἶνε τοῦτο τὸ σπῆτι. Νἄξαιρες τί πίκρες δοκιμάσαμε καὶ τί δάκρυα χύσαμε καὶ τί στενάγματα ἀφήσαμε! Νὰ χτίσῃς ἕνα σπῆτι εἶνε ἕνας λόγος, φίλε μου. Μὰ νὰ τὸ στήσεις πραγματικὸ κι' ἀληθινὸ εἶνε μιὰ ζωή. Ἀπὸ τότε νευρίασα, ἀπὸ τότε στενοχωρήθηκα καὶ πέσαν τὰ μαλλιά μου.

Στὴ Γαλλία ὑπάρχει ὑποθηκοφυλακεῖο καὶ χτηματολόγιο. Ἕνα σπῆτι, ἕνα οἰκόπεδο, ὅ,τι χτῆμα θέλεις πουλιέται. Μὰ βρίσκεται τὸ χαρτί, ποὺ δείχνει τὴν κυριότητα τοῦ Τάδε, νὰ ποῦμε τοῦ Ἄλφα. Μεταβιβάζεται πουλημένο σ' ἄλλον καὶ δὲν γίνονται καινούργια χαρτιά. Κάτω ἀπὸ τὸ πρῶτο χαρτὶ κολλιέται ἄλλο, ποὺ ἔχει τὴν πράξη τῆς πούλησης, κι' ἀπ' αὐτὸ κάτω ἄλλο.

Μιὰ βολά, ποὺ θὰ γίνῃ μιὰ πούληση τοῦ σπητιοῦ θὰ κολληθῇ καὶ τὸ χαρτὶ τῆς πράξης. Κ' ἔτσι, καταλαβαίνεις, πηγαίνοντας στὸ ὑποθηκοφυλακεῖο βρίσκεις τὴν ἱστορία τοῦ σπητιοῦ ἢ τοῦ οἰκόπεδου καὶ ἕναν-ἕναν τοὺς ἀφέντες, καὶ ἔτσι δὲν κινδυνεύεις ἀγοράζοντάς το νὰ τὄβρεις μπλεγμένο μὲ χίλιους δυὸ μασκαράδες.

Ἐδῶ, παιδί μου τρέχα γύρευε... Γιὰ νὰ πάρῃς ἕνα οἰκόπεδο, πρέπει σὺ ὁ ἀγοραστὴς νὰ ψάξῃς ναύρῃς ποιὸς τὄχε πρὶν ἀπὸ τοῦτον ποὺ σοῦ τὸ πουλᾶ καὶ ἀπὸ δαῦτον πρὶν ποιὸς ἄλλος. Γιατὶ παίρνοντάς το μπορεῖ τὸ πιὸ πολὺ νὰ βρεθῇς μπερδεμένος.

Τὸ οἰκόπεδο μου ποὺ λὲς εἴτανε μπλεγμένο ὄχι μπλεγμένο—ὁ λόγος τὸ λέει—τὤχε μπλέξει μὲ τὸ δικό του μυαλὸ ὁ κὺρ Βάρτσος, ὁ οἰκοπεδοφάγος, ποὺ θὰ μὲ βλέπει πάντα στὸν ὕπνο του. Κ' ἐγὼ ἀγοράζοντάς το δὲν ἤξευρα τίποτε. Ποὺ λὲς ἔκανα τὸ σχέδιο καὶ παραδίδοντας στὸν ἐργολάβο τὴ δουλειὰ ἔκανα τὸ σταυρό μου μὲ τοῦ θεοῦ τὴ θέληση. Ἀπρίλη θἄρχιζα, Σεπτέμβριο θἄμουνα μέσα. Μὰ οἱ λογαριασμοὶ στὴν πράξη πάντα δὲ βγαίνουν.

Στὸ βορεινὸ μέρος θὰ χώριζα κῆπο καὶ στὸ μεσημβρινὸ ἄρχισα νὰ σκάβω ὑπόγειο.—Πᾶμε στὸν κῆπο νὰ σὲ ξηγήσω. —Δὲν πειράζει κι' ἀπὸ δῶ νοιώθω τί μὲ λές.—Ὅπως θέλῃς καὶ συνέχισε. Τὸ βλέπεις τοῦτο τὸ μέρος, ποὺ βούλιαξε μὲ τὴ μεγάλη βροχή; καὶ μοὔδειξε ἀπὸ τὸ παράθυρο πρὸς τὸν κῆπο μεσημβρινά. Αἰτία εἴτανε ποὺ σκάψαμε, κι' ἀναγκαστήκαμε νὰ κλείσουμε καὶ νὰ πᾶμε παραπίσω....... Ἄχ καὶ σὰν τὰ θυμοῦμε... Κι' ἄναψε τὸ πρόσωπό του καὶ τὰ δάχτυλά του συμμαζεύτηκαν καὶ ἔκλεισαν σὲ μιὰ γροθιὰ ἕτοιμη νὰ χτυπήσῃ.

— Καὶ ποιὰ αἰτία;

—Αἰτία εἴτανε ὁ Βάρτσος. Εἶχα ἀκούσει γιὰ τὸν ἀφιλότιμο, μὰ δὲν πίστευα νἆναι τέτοιο καρμὶ ζάτιμο καὶ στριμμένο. Σὰν τὸν εἶδα νὰ πλησιάζῃ τὴν ὥρα ποὺ σκάβαμε, ὤ ὤ, εἶπα μέσα μου, αὐτὸς εἶνε! Λυθήκανε τὰ γόνατά μου. Κεῖνες τὶς ἡμέρες εἶχα κάνει κ' αἴτηση στὴν Τράπεζα γιὰ δάνειο ἐνεχυριάζοντας τὸ οἰκόπεδό μου. Ἡ τράπεζα εἶχε στείλει κιόλας τὸ μηχανικό της τὸ Βάκη νὰ ξετάσῃ τὰ ἔργα μου καὶ τὸ οἰκόπεδο. Σὰν τὴ ρώγα ποὺ πλέκει τὸ δίχτυ της καὶ φυλάγει τὴν ὥρα, ποὺ θὰ πετάξῃ καμμιὰ μυῖγα νὰ τῆς ριχτῇ, ἔτσι μοῦ ρίχτηκεν ὁ ἀθεόφοβος.

Δειλὰ—δειλὰ βγαίνοντας ἀπὸ τὸ σπῆτι του—μᾶς εἶχε δῆ ἀπὸ τὸ παραθύρι του—πλησίασε μὲ τὰ χέρια πίσω, τάχα βλέποντας ἀδιάφορα—ἔτσι κάνουν οἱ πονηροί, τοὺς ἔχω μάθει—καὶ μιὰ καὶ πλησίασε—αὐτὸ τὸ κομμάτι, εἶπε μὲ τὴ βαρειὰ φωνή του, τὴ μονοκόματη, δὲν εἶνε τοῦ Βαλσαμῆ· (κείνου ποὺ μοῦ τὸ πώλησε) αὐτὸ ἐδῶ, ναὶ αὐτό, κ' ἔδειξε, εἶνε δρόμος, ποὺ πιάνει ἀπὸ κεῖ καὶ τελειώνει ἐδῶ. Δρόμος ἰδιωτικὸς ὀχτὼ μέτρα. Ἡ κύριος ἀπ' ἐδῶ—κἔδειξε μένα—δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ χτίσει δῶθε. Ἔρριξε τὴ μπόμπα του. Αὐτὸ ἔφτανε. Τὸ δάνειο ματαιώθηκε. Ὁ μηχανικὸς ἔφυγε δίχως νὰ μετρήσῃ καὶ λογαριάσῃ. Δὲν εἶτε δύσκολο νὰ καταλάβῃς πῶς καὶ σὺ βλέποντας μιὰ μπερδεμένη δουλειά, ξαφίνες νὰ τὰ κανονίσω πρῶτα. Ἔτσι τὸ ἔργο σταμάτησε ἀπὸ τὸ Ἀπρίλη ὡς τὸ Σεπτέμβριο. Τὰ εἶχα σεστίσει. Μὰ μιὰ καὶ τοῦτο τὸ μέρος ποὺ εἶχα ἀνοίξει γιὰ οἰκόπεδο, εἴτανε ἔτσι ἀμφισβητούμενο καὶ μπερδεμένο τὸ κλειῶ καὶ τραβῶ τὸ σχέδιο τοῦ σπητιοῦ δυὸ μέτρα πίσω στὸ δικό μου πραγματικὸ οἰκόπεδο. Εἶχα πολλὰ λεφτὰ μαθὲς καὶ ξόδευα... Τί τὰ θέλεις, φίλε μου, χίλιες δραχμὲς πέταμα γιὰ τοῦ Βάρτσου τὸ χατῆρι πᾶνε χαμμένες! Σὰν τὸ θυμηθῶ!! Κ' ἔτριξε τὰ δόντια του.

Μὲ τὴν Τράπεζα ἐννοεῖς, τὰ κανόνισα ὕστερα· μὰ παιδὶ ἐγὼ νευρικὸς νομίζοντας πῶς μπορῶ νὰ λύνω τὶς δουλειὲς ἴσια, δὲν ἤξερα νὰ φέρνουμαι καὶ λίγο διπλωματία.

Εἴμουνα ἀναμμένος ἐνάντιά του τόσο, ποὺ ἂν μποροῦσα θὰ τοὔσπαζα τὰ μοῦτρα. Ὅπου τὸν ἔβλεπα κιτρίνιζα, χλώμιαζα ἀπὸ θυμὸ κ' ἡ καρδιά μου χτυποῦσε. Οὔτε καλημέρα. Τοῦτος πλησίαζε καθημερινὰ—τὴν ὥρα ποὺ ἐγὼ ἔλειπα στὴ δουλειά μου,—τοὺς ἐργάτες καὶ τὸν ἐργολάβο καὶ κυττοῦσε νὰ μάθῃ τί ἐγὼ σκεπτόμουνα καὶ τί μιλοῦσα μὲ δαύτους. Μὰ κοπίαζε μάταια. Ὁ ἀθεόφοβος, δὲ θὰ μποροῦσε νὰ ξεκολλήσῃ ἀπὸ τὸ στόμα μου ἕνα ἰῶτα. Κ' ἔτσι τὸ σπῆτι μου προχωροῦσε. Ὁ ἐργολάβος μου—ὁ θεὸς νὰ τὸν συγχωρέσῃ μεγάλο καλὸ μοὔκαμε. Θὰ μνημονεύω τὄνομά του πάντα. Ὁ Γρυπονησιώτης μοῦ λέει μιὰ μέρα: — Γιὰ δὲν πᾶς, παιδί μου, στὸ συμβολαιογραφεῖο τοῦ.... νὰ δῇς ἐκεῖ μὴ βρῇς τίποτε συμβόλαια αὐτοῦ τοῦ οἰκόπεδου. Σίγουρα θὰ τἄβρῃς. Κεῖ εἶνε...

Τὸν ἄκουσα. Καὶ μιὰ καὶ δυὸ πηγαίνω. Κιἀνακαλύφτω—ὤ, θησαυρέ μου—ἀνακαλύφτω ποὺ λὲς ἕνα συμβόλαιο, ποὺ ἔδειχνε ξεκάθαρα πόσο ἤξερε ὁ Βάρτσος τοῦτος, ὁ παλιοπαλιάνθρωπος νὰ πατᾷ καὶ τὴν ὑπογραφή του καὶ νὰ βαστᾷ μυστικὰ τὰ ἔγγραφα. Κεῖ, ποὺ λές, ἀνακάλυψα πῶς ὁ ἴδιος εἶχεν ὑπογράψει πράξη πῶς ἀναγνωρίζει δρόμο ὀχτὼ μέτρα μὲ τοὺς γειτονές του, ποὺ σταματοῦσε ὄχι στὸν ἀντικρυνὸ δρόμο—κἔδειξε ἀπὸ τὸ παράθυρό του—μὰ ὡς τὸ οἰκόπεδο π' ἀγόρασα ἐγώ, καὶ ποὺ εἴτανε δυονῶ ἄλλων κομμάτια τοῦ Νικάκη καὶ τοῦ παντοπώλη Βερσῆ. Στοῦ Βερσῆ τὸ κομμάτι σταματοῦσε ὁ ἰδιωτικὸς δρόμος. Τοῦτο τὄλεγε δικό του. Σ' αὐτὸ τὸ κομμάτι μ' ἐμπόδισε νὰ χτίσω κ' ἔκλεισα τὸ ὑπόγειο ποὺ εἶχα ἀνοίξει καὶ πῆγα παραδῶθε... ὁ ἀθεόφοβος! Δῶ πῆρε ἀναπνοὴ καὶ σκούπισε τὸ κούτελό του ποὺ ἴδρωσε ἀπὸ τὴ θύμηση τοῦ Βάρτσου.

Σοῦ εἶπα, ξανάρχισε, τὸ σπῆτι προχωροῦσε. Ἐγὼ ὅλα τοῦτα ποὺ σοῦ διηγήθηκα τἄμαθα καλὰ καὶ τὰ ἀκρίβωσα. Ἀνάβα ὅλος καὶ ξάναβα. μὰ περίμενα νὰ δῶ ὡς ποὺ θὰ πήγαινε ἡ μαστοριά του.

Ἕνα μεσημέρι εἴμουνα πάνω στὴ σκεπή. Εἶχαν ὑψωθῆ οἱ τοῖχοι καὶ οἱ μαστόροι βάζανε τὰ ξύλα της. Ἔβλεπα ποὺ δουλεύανε οἱ μαστόροι. Νάσου καὶ τόνε βλέπω ἀπὸ μακρυὰ μὲ τὸ βλακίστικο ὕφος του ποὔπαιρνε στὶς πιὸ πονηρὲς του στιγμές, θέλοντας νὰ κερδίσῃ τίποτε κλεψιμέϊκο, νὰ πλησιάζῃ. Μοῦ κάνει γνεψίματα. Σὰν νὰ μοὔλεγε «Θέλω νὰ σοῦ πῶ». Κατεβαίνω τὸ λοιπὸν κάτω.

— Σὰν καλοὶ γειτόνοι ποὔμαστε, μοῦ λέει, δίχως καλημέρα, μὲ τὴ μονοκόμματη φωνή του, νὰ ὑπογράψῃς ἕνα χαρτὶ γιὰ τὸ δρόμο.

— Γιὰ πιὸ δρόμο τοῦ λέω.

— Γιὰ τὸ δρόμο τοῦτο καὶ μοὔδειξε μὲ τὸ χέρι.

— Ποιὸ δρόμο βρὲ ἀδερφέ, τοὖπα θυμωμένα. Δὲν καταλαβαίνω τί μοῦ λές.

— Τὸ δρόμο μὲ τὰ ὀχτὼ μέτρα.

— Βρὲ τί λές, τοῦ λέω, καλὰ εἶσαι; Μὰ βρίσκεται χαρτὶ γιὰ τὸ δρόμο, ποὺ εἶνε μόνο πέντε μέτρα καὶ δὲν ἔχουμε ἀνάγκη γιἄλλο χαρτί. Καταλαβαίνεις;

— Ποιὰ πέντε μέτρα μοῦ λέει, τάχα ξιππασμένος ἀπὸ τὸ νέο ποὺ τοῦ φανέρωνα.

— Βρὲ τὸ συμβόλαιο — φουρκίστηκα πιὰ τώρα γερὰ καὶ ἡ φωνή μου πῆρε τὸν ἀνήφορο— ποὺ τὸ ὑπόγραψες ὁ ἴδιος μὲ τὸ Σδράλλη καὶ τὴ χήρα τοῦ Σπανοῦ στὸ συμβολαιογραφεῖο Περδίκη καὶ ποὺ βρίσκεται καὶ στὸ σχεδιάγραμμα μιλᾶ γιὰ πέντε μέτρα. Τὸν κουτὸ μοῦ κάνεις;

Ἔμεινε κόκκαλο. Τίποτε δὲν ἀπάντησε μὰ γυρίζοντας πονηρὰ τὸ λόγο: — Ἄφτα αὐτά, ἄφτα μοῦ λέει. Ὁ δρόμος εἶνε ὀχτὼ μέτρα καὶ θὰ σοῦ σταματήσω τὴν οἰκοδομή. Θὰ σὲ χώσω στὰ ἔξοδα καὶ θὰ σὲ σταματήσω...

Ἄναψα, ἔγινα μπαρούτη! Τοῦ δίνεις μιὰ χαστουκιὰ ἢ ὄχι; Κρατήθηκα:

— Βρὲ παλιάνθρωπε, τοῦ λέω, ἄϊ χάσου ἀπὸ δῶ. Γὼ θὰ χτίσω καὶ σὺ ἔλα νὰ μὲ σταματήσῃς. Ἄϊ στὸ διάβολο καὶ παρέκει παλιοπαλιάνθρωπε...

Στὸ μεταξὺ εἶχε χαθῆ ἀπὸ μπροστά μου. Εἶνε νἄχῃς ἡσυχία μὲ τέτοια βρῶμα; Νὰ κοιμηθῇς καὶ νὰ ξυπνήσῃς ἥσυχα; Κεῖνο τὸ βράδυ ξενύχτησα.

Σκέπασα τὸ σπῆτι μου καὶ ἄρχισα νὰ φράζω γύρω τὴν αὐλή. Εἶχα σηκώσει κάμποσο τὸν τοῖχο. Σὰν σκιὰ ποὺ κυνηγᾶ τὸ φονιᾶ, πάντα μὲ κυνηγοῦσε. Ἀναγούλα μ' ἔπιανε ὅταν τὸν ἔβλεπα. Τὴν ἡμέρα κείνη πάλι τὸν ξεῖδα νὰ κάνῃ βόλτες ἀπὸ τὸ πρωΐ Δὲν κοτοῦσε νὰ πλησιάσῃ ὕστερ' ἀπὸ τὸ βρισίδι μου κεῖνο, μὰ κάτι τὸν τραβοῦσε πρὸς ἐμένα.

Κατὰ τὸ μεσημέρι ὁ δικαστικὸς κλητήρας μοὔφερνε τὰ προσωρινὰ μέτρα. Μοῦ εἶπε «θὰ σὲ σταματήσω» καὶ μὲ σταμάτησε. Ἀπὸ τὴν ὥρα κείνη οἱ τεχνῖτες ἀφῆκαν τὰ ἐργαλεῖα τους.

Βράδυ εἴτανε ποὺ πῆρα εἴδηση, πὼς τὴν ἄλλη μέρα πρωΐ θὰ δικαζόμαστε ἐπὶ τόπου. Θἄρχότανε ὁ εἰρηνοδίκης. Κι' αὐτὸ μοῦ τὄχε ἑτοιμάσει: Τὸ πρωΐ θὰ δικαζόμαστε καὶ γὼ τὸ μάθαινα βράδυ-βράδυ. Μ' ἔσωσε ὁ κουνιάδος μου τὸ πρωΐ. — Πᾶμε, μοῦ λέει, στὸ δικηγόρο μου. Μιὰ καὶ δυὸ πρωΐ-πρωΐ στὸ δικηγόρο. Τοῦ τἆπα ἄψε-σβῆσε. — Κατάλαβα, μοῦ λέει, πᾶμε.

Καὶ βρεθήκαμε στὴν αὐλή μου, τὴν ὥρα ποὺ κι' ὁ δικαστὴς ἔφτανε μὲ τὸν Βάρτσο καὶ τοὺς μάρτυρές του. Μοῦ κουβάλησε ὅλη τὴ γειτονιά, ποὺ μὲ συκοφάντησε, πὼς εἶμαι φτωχός, πὼς θ' ἀφήσω ἀτέλειωτο τὸ σπῆτι μου καὶ ἄλλα. Μοῦ κουβάλησε καὶ τὸ γυιό του, ποὺ τοῦ πούλησε εἰκονικὰ τὸ μέρος αὐτὸ τ' ἀμφισβητούμενο. Στὴ στιγμὴ τσακωθήκαμε πρὶν ἀρχίσει ἀκόμα ἡ δίκη. Ξέρεις πὼς ἡ αὐθάδεια εἶνε συγγενικειὰ μὲ τὴ ἀδικία. Μὰ ἡ αὐθάδεια βοηθεῖ καὶ τοὺς τολμηρούς. Ἂς τὸν παραπάρω, εἶπα καὶ αὐθαδίασε. Ὁ δικαστὴς τὸν ἔβαλε στὴ θέση του, μὰ κι' ὁ κουνιάδος μου τοὔψαλλε τὸν ἀναβαλλόμενο.

Ὁ ἄνθρωπος εἶχε οἰκόπεδο ἀπὸ τὸν ἕνα κι' ἀπὸ τὸν ἄλλο δρόμο. Ἀπὸ δῶ Ἀλκιβιάδη ἀπὸ κεῖ Μιχαὴλ Βόδα. Ἀπὸ παλαιὸν καιρό, ποὺ τὰ μέρη τοῦτα εἴτανε μπαχτσέδες εἴτανε μιὰ σούδα. ποὺ χώριζε τὸ δικό του μὲ τἀντικρυνὸ οἰκόπεδο. Σοφίστηκε: Κάνω ἕνα δρόμο καὶ πουλῶ τὸ οἰκόπεδό μου πλούσια Ἔπεισε καὶ τοὺς ἀντικρυνοὺς οἰκοκυραίους καὶ πῆγαν τοῦτοι πίσω πέντε μέτρα καὶ τρία ἡ σούδα ὀχτώ. Τοὺς εἶχε βεβαιώσει ψεύτικα πὼς ὡς κάτω εἴτανε δικό του. Μὰ πέρα ἀπὸ τῶν οἰκοκύρηδων, ποὺ δεχτήκαν νὰ πᾶνε πέντε μέτρα πίσω γιὰ νὰ βροῦν φάτσα, εἴτανε τὸ οἰκόπεδο τοῦτο τῆς αὐλῆς μου, ποὺ ἀνήκε στὴ χήρα Στάμου κι' ἀπὸ κείνη στὸν εἰσαγγελέα Κλαπῆ. Τοῦτο τὸ μέρος ἐπειδὴ λησμονήθηκε κἐπειδὴ εἴταν μία χούφτα τὸ παράσταινε δικό του. Μὲ τὸ νοῦ του τὸ εἶπε: Τὸ χάφτω! Ὄξω πάλι εἶπε: Δικό μου εἶνε! Ἀργὰ κατάλαβαν οἱ γείτονες πὼς τοὺς γέλασε κιἄνοιξε σὲ βάρος τους δρόμο δίχως νὰ χάσῃ τοῦτος σπιθαμὴ γῆς, καὶ δίχως νὰ τοὺς πῇ τὴν ἀλήθεια, πὼς ὁ δρόμος ποὺ ἄνοιξαν σταματοῦσε στὸν τοῖχο, ποὺ ὕψωνα ἐγὼ γιὰ νὰ φράξω τὴν αὐλή μου.

Βρῆκα ἐγὼ ποὺ λὲς—κἐμένα ποὺ μὲ βλέπεις — στὸ συμβολαιογραφεῖο πράξη ποὺ τὴν ἔχει ὑπογράψει ὁ ἴδιος ὁ θεομπαίχτης μὲ τοὺς γειτονές του, πὼς τὸ μέρος αὐτό, ποὺ ἔλεγε δικό του, εἶνε τῆς χήρας Στάμου καὶ συνορεύει μὲ τοῦ τάδε καὶ τάδε. Καὶ ὅμως τὸ ξένο αὐτὸ μέρος τὸ πούλησε—ἀκοῦς τὸ πούλησε!— εἰκονικὰ στὸ γυιό του, ποὺ ἦρθε νὰ μὲ παραπάρῃ μπροστὰ στὸ δικαστή.

Ὕστερ' ἀπὸ τὰ τυπικὰ τοῦ δικαστήριου, ὁ δικαστὴς ρώσησε τοὺς μάρτυράς του. Εἶπαν ὅλοι ψευτιὲς καταφάνερες, ἄλλοι εἶπαν ἀνόητα. Κατόπι κάλεσε τοὺς δικούς μου. Ὁ ἐργολάβος μου — ὁ θεὸς νὰ τὸν σχωρνᾷ — βάνοντας τὸ χέρι στὸ βαγγέλιο εἶπε τὴν ἀλήθεια. Ἀπὸ πρωτύτερα μοῦ εἶχε πῆ: Θὰ πῶ ἕνα λόγο καὶ τὸν ἀναποδογυρίσω τὸν καλό σου..

— Δὲ μοῦ λές, κὺρ Βάρτσο, τοὖπε, σὰν εἴτανε τὸ μέρος δικό σου, γιατὶ σταμάτησες τὸ δρόμο δῶ καὶ δὲν προχώρησες ὡς τὸ τέλος μέσα στὸ οἰκόπεδό σου; Τί σ' ἔκανε νὰ σταματήσῃς; Ἄστα αὐτά... Τὸ οἰκόπεδο αὐτὸ εἴτανε τοῦ εἰσαγγελέα Κλαπῆ...

Ὁ Βάρτσος κόκκαλο. Δάγκασε μονάχα τὰ χείλια του.

Τότες διαμαρτυρήθηκε ὁ γυιός του λέγοντας πὼς τὸ οἰκόπεδο εἴτανε δικό του.

— Ἀπὸ ποιὸν τἀγόρασες; τονὲ ρώτησεν ὁ δικηγόρος μου.

— Μοῦ τὸ πούλησεν ὁ πατέρας μου, κ. δικαστή. Νά, τὸ χαρτί.

— Κι' ὁ πατέρας σου ποῦθε τὄχει, ξαναρώτησεν ὁ δικηγόρος μου, ἂς μᾶς δείξῃ τὰ χαρτιά του. Σὺ μπορεῖ νὰ λὲς ὅ,τι θέλεις. Ποῦνε τὰ χαρτιὰ λέγω γώ.

Ἔτσι ὁ δικαστὴς ἔβγαλε ἀπόφαση ποὺ μοῦ ἔδινε τὴ νομὴ τοῦ τόπου. Ὁ κὺρ Βάρτσος πῆγε στὰ δικαστήρια καὶ ζητᾶ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Καὶ νὰ μποροῦσε νὰ ἔλαμπε τὸ φτωχικό μου
ὅπως τὸ βράδυ ἐκεῖνο! Ἔκαιγε λάμπα
χαμηλωμένη, στὸ μικρὸ τραπέζι
κι' ὅμως ποτάμι ἐχύνονταν τὰ φῶτα
πολύχρωμων, λαμπρῶν πολυελαίων.
Κάτι ὡσὰν ναός, στὸν ἥλιο ἀντίκρυ,
ποὺ δὲν ἐκτίσθη, μὰ τὸν βάζει ὁ νοῦς μου.
Τὸ πάνινο τὸ σκέπασμα στὸ τζάκι
ἐπῆρε λάμψι καὶ ἀξία βελούδου·
τοῦ κιλιμιοῦ τὰ ξεβαμένα ξόμπλια,
ἄλυκο χρῶμα ἐπῆραν, τὸ παληό τους.
Κ' ἐγὼ στὸ σκοτεινὸ τὸ φόρεμά μου
ἀφήλωσα κι' ὀμόρφηνα, σὰν κάποιος
νὰ φύσηξε ἁπαλὰ ἀέρας νειότης,
ἐνῷ δυὸ μάτια ἀνδρός, τὰ μόνα ποὺ ἦσαν
ἀκίνητα ἀναμέτραγαν τὴ δύναμί μου.

ΕΙΡΗΝΗ Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΡΥΝΤΓΥΑΡ ✻ ✻ ✻ ✻ ✻
✻ ✻ ✻ ✻ ✻ ΚΙΠΛΙΓΚ

ΜΕ ΤΑ ΖΩΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

ΤΟ ΠΟΛΥΚΡΟΤΟΝ ΑΓΓΛΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τὰ ἐλάφια καὶ τὰ ἀγριογούρουνα γύριζαν ὅλη τὴν ἡμέρα ψάχνοντας γιὰ κάτι καλύτερο ἀπὸ τὶς ξερὲς φλοῦδες καὶ τὰ μαραμένα φύλλα. Τὰ βουβάλια δὲν εὕρισκαν καμμιὰ λιμνοῦλα νὰ δροσιστοῦν καὶ πουθενὰ πράσινη χλόη νὰ βοσκήσουν. Τὰ φείδια ἀφήσανε τὸ δάσος καὶ κατέβηκαν στὴ ρεματιὰ μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ βροῦν κανένα παραπλανημένο βάτραχο. Κουλουριάστηκαν γύρω ἀπὸ τὶς μουσκεμένες πέτρες καὶ δὲν νοιάζονταν νὰ ἀντισταθοῦν ὅταν ἡ μύτη κανενὸς ἀγριογούρουνου τὰ σκουντοῦσε. Οἱ χελῶνες εἶχαν πειὰ ἐξαφανισθῆ, τὶς εἶχε ξεκάνει ὁ Μπαγκέρα, ὁ ἐξυπνότατος αὐτὸς κυνηγός, καὶ τὰ ψάρια εἶχαν ταφῆ κάτω ἀπὸ τὴν ξερὴ λάσπη· Μόνος ὁ βράχος τῆς εἰρήνης μένει ἀνέπαφος ἁπλωμένος ἀνάμεσα στὰ ρηχὰ νερὰ σὰν ἕνα μακρὺ φεῖδι καὶ οἱ μικρὲς ζάρες του τρίζουν καθὼς ξεραίνονται ἀπὸ τὴ ζέστη στὰ πλευρά του.

Ἐδῶ ἐρχότανε ὁ Μόγκλι τὴ νύχτα γιὰ λίγη δροσιὰ καὶ γιὰ συντροφιά. Καὶ ὁ πειὸ σκληρὸς ἐχθρός του δύσκολα θὰ τοῦ ἔδινε προσοχή. Τὸ γυμνό του τομάρι τὸν ἔκανε νὰ φαίνεται περισσότερο ἀπὸ τὰ ἄλλα ἀγρίμια ἰσχνὸς καὶ ἄθλιος. Τὰ μαλλιά του ἦταν ξασπρισμένα, σὰν στυπόχαρτο, ἀπὸ τὸν ἥλιο. Τὰ πλευρά του ἔμοιαζαν σὰν τὰ παΐδια τοῦ καλαθιοῦ καὶ οἱ κόμποι στὰ γόνατα καὶ στοὺς ἀγκῶνες του, ἔκαναν τὰ ἀδυνατισμένα μέλη του νὰ μοιάζουν σὰν κοκκαλιάρικα ξερὰ κλωνάρια. Τὸ μάτι του ὅμως, κάτω ἀπὸ τὰ μπερδεμένα του τζουλούφια, ἦταν ψυχρὸ καὶ ἤρεμο, γιατὶ ὁ Μπαγκέρα ποὺ τὸν συνεβούλευε σ' αὐτὸν τὸν δύσκολο καιρό, τοῦ εἶχε εἰπῆ νὰ βαδίζη σιγά, νὰ κυνηγᾷ ἀργά, καὶ νὰ μὴ χάνη, γιὰ κανένα λόγο, τὴν ψυχραιμία του.

«—Εἶνε διαβολικὸς καιρός», ἔλεγεν ὁ μαῦρος πάνθηρ, ἕνα βράδυ ποὺ ἔκαιγε σὰν καμίνι, «θὰ περάση ὅμως, ἂν μπορέσουμε καὶ ζήσουμε. Τὸ στομάχι σου εἶνε γεμᾶτο, ἀνθρωπόπαιδο;»

«—Ἔχω ὑλικὸ στὸ στομάχι μου, ἀλλὰ δὲν ἔχω τίποτα καλό. Πιστεύεις, Μπαγκέρα, πὼς οἱ βροχὲς μᾶς ξέχασαν καὶ δὲ θὰ μᾶς ἔρθουν ποτὲ πάλι;»

«—Δὲν πιστεύω! Θὰ ἰδοῦμε πάλι νὰ ξανανθίσουν τὰ μόχβα καὶ νὰ παχύνουν τὰ λαφάκια μὲ τὴ νέα χλόη. Ἔλα πᾶμε κάτω στὸ βράχο τῆς εἰρήνης νὰ μάθουμε τὰ νέα. Πετάξου στὴν πλάτη μου, ἀδερφούλη.

«—Δὲν εἶνε τώρα καιρὸς γιὰ νὰ φορτώνεσαι. Μπορῶ νὰ περπατήσω μόνος μου, ἀλλά...μὰ τὴν ἀλήθεια κι' οἱ δύο δὲν εἴμαστε καθόλου παχεῖς σὰν τὰ μοσχάρια.»

Ὁ Μπαγκέρα κύτταξε τὰ ἀδυνατισμένα καὶ σκονισμένα πλευρά του καὶ ψιθύρισε: «Τὴν περασμένη νύχτα σκότωσα ἕνα μοσχάρι δεμένο. Τόσο κατάπεσα ποὺ μοῦ φαίνεται πὼς δὲν θὰ τολμοῦσα νὰ χυμίξω ἀπάνω του ἂν ἦταν λυτὸ καὶ ἐλεύθερο. Γούου!»

Ὁ Μόγκλι γέλασε. «Ἀλήθεια, εἴμαστε τώρα μεγάλοι κυνηγοί...» εἶπε. «Ἐγὼ εἶμαι πολὺ θαρραλέος νὰ...τρώγω σκουλήκια». Καὶ οἱ δύο κατέβηκαν κάτω μαζύ, μέσα ἀπὸ τὸ τρίξιμο τῶν ξεραμένων θάμνων, πρὸς τὴ ρεματιὰ καὶ τὴ λασπερὴ ἀμμουδιά της.

«— Τὸ νερὸ δὲ θὰ ζήση πολὺ ἀκόμα», εἶπεν ὁ Μπαλού, πλησιάζοντάς τους. «Κυτάξτε ἀπέναντι ἐκεῖ. Εἶνε σημάδια σὰν ἀνθρώπινα μονοπάτια.»

Στὴν ὁμαλὴ πεδιάδα, πρὸς τὴν ἀπέναντι ὄχθη, τὰ θαμόκλαδα ἦσαν ξεραμένα ὀρθὰ καὶ σὰν ἀπολιθωμένα. Τὰ πατήματα τῶν ἐλαφιῶν καὶ τῶν ἀγριογουρουνιῶν, ὅλα μὲ τὴ μύτη πρὸς τὸ ποτάμι, εἶχαν αὐλακωμένη ὅλη τὴν πεδιάδα καὶ κάθε μονοπάτι ἦταν γεμάτο ἀπὸ νεόφερτους ποὺ ἔρχονταν γιὰ τὸ νερό. Μπορούσατε νὰ ἀκοῦτε τὶς λαφίνες καὶ τὰ λαφάκια νὰ βήχουν μέσα στὴν καψαλιασμένη σκόνη.

Ψηλὰ στὸ ποτάμι, στὴν καμπὴ τοῦ κοιμισμένου νεροῦ, γύρω ἀπὸ τὸ βράχο τῆς εἰρήνης, σὰν φύλακας τῆς νερο-ἀνακωχῆς, στέκονταν ὁ Χάθι, ὁ ἄγριος ἐλέφας, μὲ τὰ παιδιά του, ἀδύνατος καὶ γκρίζος στὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ, σαλεύοντας πάντοτε ἐδῶ κι' ἐκεῖ. Παρακάτω ἀπ' αὐτὸν ἦταν ἡ πρωτοπορεία τῶν ἐλαφιῶν· δίπλα ἀπ' αὐτὰ ἦταν τὰ ἀγριογούρουνα καὶ τὰ ἄγρια βουβάλια. Στὴν ἀπέναντι ὄχθη, ὅπου τὰ ψηλὰ δένδρα ἔρριχναν τοὺς κλώνους των κάτω στὸ νερό, ἦταν ἡ θέση γιὰ τὰ σαρκοφάγα, τὸν τίγρη, τοὺς λύκους, τὸν πάνθηρα, τὴν ἀρκούδα καὶ τ' ἄλλα.

«— Εἴμαστε, λοιπόν, κάτω ἀπὰ τὸν ἴδιο νόμο», εἶπεν ὁ Μπαγκέρα, πιτσιλίζοντας στὸ νερὸ καὶ κυττάζοντας ἀνάμεσα στὶς σειρὲς ἀπὸ τὰ κέρατα ποὺ τσουγκρίζονταν. Καὶ καρφώνοντας τὰ μάτια του ἐκεῖ ποὺ τὰ ἐλάφια σκουντοῦσαν τὰ ἀγριογούρουνα, «Καλὸ κυνῆγι, γιὰ ὅλους σας ἀπὸ τὸ αἷμα μου», πρόσθεσε, καὶ ἁπλώθηκε κάτω ὁλόκορμα, χωρὶς νὰ σκεπάζεται ὅλο του τὸ σῶμα ἀπὸ τὸ νερό. Καὶ ὕστερα μέσα στὰ δόντια του: «Μ' αὐτὸν ὅμως τὸν νόμο θὰ μποροῦσε νὰ γίνη ἐδῶ πολὺ καλὸ κυνῆγι.»

Τὸ δυνατὸ αὐτὶ τῶν ἐλαφιῶν ἅρπαξε τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Μπαγκέρα καὶ μιὰ τρομαγμένη φωνὴ ἀκούστηκε σ' ὅλη τὴν ὄχθη: «Τὴν ἀνακωχή! Μὴν ξεχνᾷς τὴν ἀνακωχή!»

«— Εἰρήνη ἐδῶ, ἀνακωχή!» γουργούλισε ὁ Χάθι, ὁ ἄγριος ἐλέφας. «Ἡ ἀνακωχὴ ἰσχύει, Μπαγκέρα. Δὲν εἶνε ἡ κατάλληλη στιγμὴ νὰ μιλῆς γιὰ κυνῆγι.»

«— Ποιὸς ἄλλος τὸ ξέρει καλύτερα ἀπὸ μένα;» ἀπάντησεν ὁ Μπαγκέρα, ρίχνοντας τὰ κίτρινα μάτια του πρὸς τὴν πηγή. «Ἐγὼ εἶμαι χελωνοφάγος... ἕνας ψαρᾶς βατραχιῶν. Νγκάααχ! Μακάρι νὰ μποροῦσα νὰ μασῶ κλωνάρια!»

«—Αὐτὸ πολὺ τὸ εὐχόμαστε» εἶπε, ξαφνικὰ ἕνα λαφάκι μόλις ἔξη μηνῶν ποὺ δὲν ἔμοιαζε γιὰ τόσο μικρό. Ὅσο καὶ ἂν ἦταν ἐξαντλημένος, καθὼς ὅλα τὰ πλάσματα τοῦ δάσους, ὁ Χάθι δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση ἕνα εἰρωνικὸ γέλιο. Ὁ δὲ Μόγκλι πεσμένος ὡς τὸν ἀγκῶνα στὸ ζεστὸ νερό, γελοῦσε δυνατὰ καὶ χτυποῦσε τὸ νερὸ μὲ τὸ πόδι του.

«— Καλὰ τὸ εἶπες, μικρὸ λαφάκι», εἶπεν ὁ Μπαγκέρα. «Ὅταν ἡ ἀνακωχὴ σταματήση θὰ τὸ θυμηθῶ γιὰ χατῆρι σου». Καὶ κύτταξε καλὰ μέσα στὸ σκοτάδι, νὰ γνωρίση τὸ λαφάκι.

Σιγὰ-σιγὰ ἡ συνομιλία ἄνοιξε ἀπάνω καὶ κάτω ἐκεῖ ποὺ ἔπιναν νερό. Μποροῦσε ν' ἀκούη κανεὶς τοὺς τσακωμοὺς καὶ τὰ γρυλλίσματα τῶν ἀγριογουρουνιῶν ποὺ ζητοῦσαν περισσότερη θέσι· τὰ μουγκρητὰ τῶν βουβαλιῶν ποὺ ἔπεφταν νὰ κυλιστοῦν στὴ λάσπη καὶ τὶς ἀφηγήσεις τῶν ἐλαφιῶν γιὰ τὸ μακρυνὰ ταξείδια ποὺ κάνουν γιὰ νὰ βροῦν τροφή. Ρωτοῦσαν πολλὲς φορὲς τὰ σαρκοφάγα στὴν ἀπέναντι ὄχθη, ἀλλὰ τὰ νέα ἦσαν δυσάρεστα· ὁ φοβερὸς θερμὸς ἄνεμος πήγαινε κι' ἐρχότανε ἀνάμεσα ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ τὰ δένδρα, καὶ σκορποῦσε ξεροὺς κλώνους καὶ σκόνη στὸ νερό.

«— Καὶ οἱ ἄνθρωποι πεθαίνουν δίπλα στὰ ἀλέτρια τους», εἶπεν ἕνας νεαρὸς ἔλαφος σαμχούρ. «Πέρασα μπροστὰ ἀπὸ τρεῖς ἀπόψε ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἔπεσεν ὁ ἥλιος μέχρι ποὺ ἦρθε ἡ νύχτα. Εἶνε πεσμένοι ἀκίνητοι καὶ δίπλα τους εἶνε τὰ βόδια τους. Καὶ μεῖς σὲ λίγο θὰ πέσουμε ἔτσι ἄφωνοι».

«— Τὸ νερὸ στὸ ποτάμι εἶνε λιγώτερο ἀπὸ τὴν περασμένη νύχτα», εἶπεν ὁ Μπαλού. «Ὦ Χάθι, ἔχεις ἰδῆ ἄλλοτε τέτοια ξερασία;».

«— Θὰ περάση, θὰ περάση». εἶπεν ὁ Χάθι, ρίχνοντας νερὸ μὲ τὴν προβοσκίδα του στὰ πλευρὰ καὶ στὴν πλάτη του.

«— Ἔχουμε ἐδῶ ἕναν ποὺ δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἀνθέξη πολύ», εἶπεν ὁ Μπαλοὺ καὶ κύτταξε πρὸς τὸ παιδὶ ποὺ ἀγαποῦσε.

«— Ἐγώ;» εἶπε μὲ ἀγανάκτησι ὁ Μόγκλι· καὶ ἀνασηκώθηκε ἀπὸ τὸ νερό. «Δὲν ἔχω μεγάλη γοῦνα νὰ σκεπάζη τὰ κόκκαλά μου, ἀλλά...ἀλλὰ ἂν μποροῦσες νὰ βγάλης τὸ δικό σου τομάρι, Μπαλού......».

Ὁ Χάθι τινάχτηκε ὅλος μ' αὐτὴ τὴν ἰδέα καὶ ὁ Μπαλοὺ εἶπε μὲ αὐστηρότητα:

«—Ἀνθρωπόπαιδο, δὲν μιλᾶνε ἔτσι στὸ δάσκαλο τοῦ νόμου. Ποτὲ δὲν παρουσιάστηκα χωρὶς τὸ τομάρι μου».

«— Ἄ ὄχι! δὲν ἤθελα νὰ σὲ πειράξω καθόλου, Μπαλού. Ἀλλὰ μόνο πὼς μποροῦσε εἶσαι ὅμοιος μὲ τὰ καρύδια τοῦ κοκόατο χρῶμα, κι' ἐγὼ εἶμαι ἴδιος σὰν τὰ καρύδια καὶ ὁλόγυμνος. Τώρα ποὺ τὸ μελαχροινὸ δικό σου τομάρι....» Ὁ Μόγκλι καθώτανε τώρα σταυροπόδι καὶ ἐξηγοῦσε τὰ πράγματα, κατὰ τὸ συνηθισμένο του τρόπο, μὲ τὸ δάχτυλό του, μέχρι ποὺ ὁ Μαγκέρα τὸν ἔσπρωξε ἀπὸ τὴν πλάτη μὲ τὸ πόδι του καὶ τὸν ἔρριξε στὸ νερό.

«—Ὅλο καὶ χειρότερα», εἶπεν ὁ μαῦρος πάνθηρ, τὴ στιγμὴ ποὺ τὸ μικρὸ ἀνασηκόνωνταν πιτσιλίζοντας τὸ νερό. «Πρῶτα πὼς ὁ Μπαλοὺ πρέπει νὰ γδαρθῆ, τώρα πὼς εἶνε σὰν τὰ καρύδια τοῦ κοκόα. Πρόσεχε νὰ μὴ σοῦ κάνη αὐτὸ ποὺ κάνουν στὰ ὥριμα καρύδια»...

«— Τί δηλαδὴς;» εἶπεν ὁ Μόγκλι ἀφηρημένος γιὰ μιὰ στιγμή, ἂν καὶ πρόκειται γιὰ τὸ πειὸ συνηθισμένο πρᾶγμα μέσα στὸ δάσος.

«—Νὰ σοῦ σπάση τὸ κεφάλι», εἶπεν ὁ Μπαγκέρα ἤρεμος σπρώχνοντάς τον πάλι.

«— Δὲν εἶνε καλὸ νὰ κοροϊδεύης τὸ δάσκαλό σου», εἶπεν ἡ ἀρκούδα, καὶ ὁ Μόγκλι βουτήχτηκε γιὰ τρίτη φορά.

«—Δὲν εἶνε καλό! Τί περιμένατε; Αὐτὸ τὸ ἀμάλλιαγο ποὺ τρέχει ἐδῶ κι' ἐκεῖ κοροϊδεύει σὰν πίθηκος ἐκείνους ποὺ ἦσαν μιὰ φορὰ καλοὶ κυνηγοὶ καὶ τραβάει τὸν καλύτερον ἀπὸ μᾶς ὑπὸ τὰ σαγόνια γιὰ γοῦστο». Ἦταν ἡ φωνὴ τοῦ Σὲρ Χάν, τοῦ κουτσοπόδαρου τίγρη, ποὺ ἔρχονταν κουτσαίνοντας πρὸς τὸ νερό. Περίμενε λίγο νὰ ἀπολαύση τὴν αἴσθησι ποὺ θὰ ἔκανε στὰ ἐλάφια, στὴν ἀντικρυνὴ ὄχθη. Ὕστερα πρόβαλε τὸ τετράγωνο, ζαρουγκλιασμένο κεφάλι του καὶ ἄρχισε νὰ γλύφεται, λέγοντας: «Τὸ δάσος ἔγινε τώρα τόπος περιθάλψεως γιὰ τὰ ἀμάλλιαγα. Κύτταξέ με ἀνθρωπόπαιδο!»

Ὁ Μόγκλι τὸν κύτταξε μὲ ὅσο μποροῦσε περισσότερη ἀναίδεια καὶ ἀμέσως ὁ Σὲρ Χὰν ἔστριψε μὲ κόπο νὰ παραμερίση. «Ἀνθρωπόπαιδο τοῦτο, ἀνθρωπόπαιδο καὶ κεῖνο», μουρμούρισε, πίνοντας ἀκόμα, «αὐτὸ οὔτε ἄνθρωπος εἶνε οὔτε παιδί, γιατὶ ἀλλοιῶς θὰ φοβότανε. Στὴ νέα χρονιὰ θὰ καταντήση νὰ τοῦ ζητήσω ἄδεια γιὰ νὰ πιῶ. Ἀααγκρ!»

«— Μπορεῖ κ' αὐτὸ νὰ γίνη», εἶπεν ὁ Μπαγκέρα, καρφώνοντας τὰ μάτια του στὰ μάτια τοῦ Σὲρ Χάν. «Κι' αὐτὸ μπορεῖ νὰ γίνη.... φάουχ, Σὲρ Χάν! ποιὰ νέα ντροπὴ μᾶς κουβάλησες ἐδῶ;»

Ὁ τίγρις βύθισε τὸ σαγόνι καὶ τὰ μάγουλά του στὸ νερὸ καὶ τότε λιγδερὲς σκοτεινὲς κηλῖδες φάνηκαν ἀπάνω στὸ νερὸ καὶ τραβοῦσαν τὸν κατήφορο.

«—Ἄνθρωπο!» εἶπεν ὁ Σὲρ Χάν, ψυχρά. «Τὸν σκότωσα ἐδῶ καὶ μιὰ ὥρα».

Πρόσθεσε μουρμουριστά.

Ἡ παράταξι τῶν θηρίων ἀνατινάχτηκε καὶ ταλαντεύθηκε σὰν τὸ κῦμα. Ἕνα ψιθυριστὸ καὶ ὕστερα μιὰ κραυγή: «Ἄνθρωπο! Ἄνθρωπο! Σκότωσε ἄνθρωπο!» Τότε ὅλοι κύτταξαν πρὸς τὸν Χάθι, τὸν ἄγριον ἐλέφα, ἀλλ' αὐτὸς φαίνονταν σὰν νὰ μὴν ἄκουσε. Ὁ Χάθι δὲν κάνει τίποτα χωρὶς νὰ ἔρθη ἡ κατάλληλη στιγμὴ καὶ αὐτὸ εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς λόγους ποὺ ζῆ πολὺν καιρό.

«—Τέτοια ἐποχὴ νὰ σκοτώσης ἄνθρωπο! Δὲν ἦταν ἄλλο κυνῆγι μπροστά σου» εἶπεν ὁ Μπαγκέρα μὲ περιφρόνησι, βγαίνοντας ἔξω ἀπὸ τὸ βαμμένο νερὸ καὶ τινάζοντας τὰ πόδια του, καθὼς κάνουν οἱ γάτες.

«—Σκότωσα γιὰ ποικιλία... ὄχι γιὰ τροφή». Τὸ τρομαγμένο ψιθυριστὸ ἄρχισε πάλι καὶ τὸ ἔξυπνο ἄσπρο μικρὸ μάτι τοῦ Χάθι καρφώθηκε ἀπάνω στὸν Σὲρ Χάν. «Γιὰ ποικιλία» φώναξε πάλι ὁ Σὲρ Χάν. «Τώρα ἔρχομαι νὰ πιῶ καὶ νὰ καθαριστῶ. Ποιὸς θὰ μοῦ τὸ ἀπαγορέψη;»

Ἡ ράχη τοῦ Μπαγκέρα ἄρχισε νὰ κουλουριάζη σὰν τὸ κλωνάρι τοῦ μπαμποῦ ἀπὸ τὸ φύσημα δυνατοῦ ἀνέμου, ἀλλὰ ὁ Χάθι σήκωσε ἀπάνω τὴν προβοσκίδα του καὶ μίλησε ἤρεμα.

«—Τὸ κυνῆγι σου ἦταν γιὰ ποικιλία;» ρώτησε. Καὶ ὅταν ὁ Χάθι κάνει μιὰ ἐρώτησι, τὸ καλύτερο ποὺ ἔχει νὰ κάνη καθένας εἶνε νὰ ἀπαντήση.

«—Μάλιστα. Ἦταν τὸ δικαίωμά μου καὶ ἡ νύχτα μου. Σὺ ξέρεις, Χάθι». Ὁ Σὲρ Χὰν μίλησε μὲ μεγάλη εὐπρέπεια.

«—Ναὶ ξέρω», ἀπάντησεν ὁ Χάθι· καὶ ὕστερα ἀπὸ λίγη σιγή: «Ἤπιες ὅσο σοῦ χρειάζεται;»

«—Γι' ἀπόψε, ναί.»

«—Πήγαινε, λοιπόν, τώρα. Τὸ ποτάμι εἶνε γιὰ νὰ πίνουμε, ὄχι γιὰ ἐπιδείξεις. Κανένας ἐκτὸς ἀπὸ τὸν κουτσοπόδαρο τίγρη δὲν θὰ ἤθελε νὰ ἀσκήση τὸ δικαίωμά του σὲ τέτοια ἐποχή... ποὺ ὅλοι ὑποφέρουμε μαζύ... ἄνθρωποι καὶ πλάσματα τοῦ δάσους. Καθαρὸς ἢ ἀκάθαρτος, πήγαινε στὴ φωλιά σου, Σὲρ Χάν!»

Οἱ τελευταῖες λέξεις ἠχήσανε σὰν ἀπὸ ἀσημένια σάλπιγγα καὶ τὰ τρία παιδιὰ τοῦ Χάθι ἔκαμαν ἕνα βῆμα μπροστά, ἂν καὶ δὲν ἦταν καμμιὰ ἀνάγκη. Ὁ Σὲρ Χὰν ἔστριψε καὶ ἔφυγε, χωρὶς νὰ τολμήση καὶ νὰ οὐρλιάση καθόλου, γιατὶ ἤξερε —καθὼς καὶ ὅλοι ξέρουν— πὼς ὅταν τὰ πράγματα φθάσουν στὰ ἔσχατα ὁ Χάθι εἶνε κύριος τοῦ δάσους.

«— Τί εἶνε αὐτὸ τὸ δικαίωμα ποὺ εἶπε ὁ Σὲρ Χάν;» μουρμούρισεν ὁ Μόγκλι στὸ αὐτὶ τοῦ Μπαγκέρα. «Νὰ σκοτώσης ἄνθρωπο εἶνε πάντοτε ντροπή. Αὐτὸ λέει ὁ νόμος. Καὶ πάλι ὁ Χάθι λέει...»

«— Ρώτησέ τον. Ἐγὼ δὲν ξέρω, μικρέ μου ἀδερφέ. Δικαίωμα, ξεδικαίωμα, ἂν δὲν μιλοῦσε ὁ Χάθι, ἐγὼ θὰ ἔδινα ἕνα μάθημα στὸν κουτσοπόδαρο χασάπη. Νὰ ἔρθης στὸ βράχο τῆς εἰρήνης, φρέσκος ἀπὸ τὸ φόνο ἀνθρώπου, νὰ ὑπερηφανευτῆς γιὰ τοῦτο, εἶνε πρᾶξι ἄξια ἑνὸς τσακαλιοῦ. Ἔπειτα μᾶς βρώμισε τὸ νερό.»

Ὁ Μόγκλι περίμενε λίγες στιγμὲς γιὰ νὰ πάρη θάρρος, γιατὶ κανένας δὲν τολμοῦσε νὰ μιλήση ἀπευθείας στὸν Χάθι, καὶ σὲ λίγο φώναξε; «Ποιὸ εἶνε τὸ δικαίωμα τοῦ Σὲρ Χάν, ὦ Χάθι;»

Καὶ ἀπὸ τὶς δυὸ ὄχθες τῆς ρεμματιᾶς ἦρθε ἀντήχησι στὰ λόγια του, γιατὶ ὅλα τὰ πλάσματα ἔχουν ζωηρὴ περιέργεια καὶ εἶδαν κάτι ποὺ κανένας, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Μπαλού, ποὺ ἦταν πολὺ σκεπτικός, δὲν φαίνονταν νὰ κατάλαβε.

«— Εἶνε μιὰ παληὰ ἱστορία», εἶπεν ὁ Χάθι· «μιὰ ἱστορία παλαιότερη καὶ ἀπὸ τὸ δάσος. Καθῆστε ἥσυχα καὶ στὶς δυὸ ὄχθες καὶ θὰ σᾶς εἰπῶ αὐτὴν τὴν ἱστορία.»

Ἕνα-δύο λεπτὰ ἔγιναν ἀναφουφουλητὰ καὶ σκουντήματα ἀνάμεσα στὰ ἀγριογούρουνα καὶ στὰ βουβάλια κι' ὕστερα οἱ ἀρχηγοὶ τῶν κοπαδιῶν, ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον φώναξαν: «Περιμένουμε», καὶ ὁ Χάθι ἀναστηλώθηκε κοντὰ στὸ βράχο τῆς εἰρήνης μὲ τὶς πατοῦσες του στὸ νερὸ ὡς τὰ γόνατα. Ὅσο ἀδυνατισμένος καὶ μὲ κιτρινισμένα χαυλιόδοντα καὶ ἂν ἦταν, ἔμοιαζε πάντα αὐτὸ ποὺ ὅλο τὸ δάσος τὸν ἤξερε πὼς εἶνε: ὁ ἀρχηγὸς ὅλων.

«— Ξέρετε, παιδιά», ἄρχισε λέγοντας, «πὼς ἀπὸ ὅλα τὰ πράγματα πρέπει νὰ φοβᾶστε τὸν ἄνθρωπο.» Ὅλοι μ' ἕνα σούσουρο συμφώνησαν.

«— Αὐτὴ ἡ ἱστορία σὲ ἀφορᾷ, ἀδερφάκι μου», εἶπεν ὁ Μπαγκέρα στὸν Μόγκλι.

«— Ἐμένα; Ἐγὼ εἶμαι ἀπὸ τὴ λυκοφυλή... ἐλεύθερος κυνηγός», ἀπάντησεν ὁ Μόγκλι. «Τί σχέσι ἔχω ἐγὼ μὲ τὸν ἄνθρωπο;»

«— Καὶ δὲν ξέρετε γιατὶ φοβᾶστε τὸν ἄνθρωπο;» συνέχισε ὁ Χάθι. «Λοιπόν, στὴν ἀρχὴ τῆς ζωῆς μέσα στὸ δάσος, καὶ κανένας δὲν ξέρει πότε ἦταν αὐτὸς ὁ καιρός, ἐμεῖς ὅλα τὰ πλάσματα ζούσαμε ὅλοι μαζύ, χωρὶς ὁ ἕνας νὰ φοβᾶται τὸν ἄλλον. Κεῖνον τὸν καιρὸ δὲν ἦσαν οὔτε ξηρασίες, τὰ φύλλα, οἱ ἀνθοὶ κι' οἱ καρποὶ ἔβγαιναν σὲ κάθε δένδρο καὶ δὲν τρώγαμε τίποτ' ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ φύλλα, ἀνθούς, χλόη, καρποὺς καὶ φλοῦδες.»

«— Εἶμαι εὐτυχὴς ποὺ δὲν γεννήθηκα κεῖνον τὸν καιρό», εἶπεν ὁ Μπαγκέρα. «Οἱ φλοῦδες κάνουν μόνον γιὰ ν' ἀκονίζουν τὰ νύχια.»

«— Καὶ ὁ κυρίαρχος τῆς κοινωνίας τοῦ δάσους ἦταν ὁ Θά, ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἐλέφαντας. Ἔβγαλε τὸ δάσος μέσα ἀπὸ βαθειὰ νερὰ μὲ τὴν προβοσκίδα του. Καὶ ὅπου ἔκαμε αὐλάκια μὲ τὰ χαυλιόδοντά του ἐκεῖ τρέχουν τὰ ποτάμια· καὶ ὅπου χτύπησε μὲ τὰ πόδια του, ἐκεῖ ἔγιναν λίμνες καὶ θολὰ νερά· καὶ ὅπου χτύπησε μὲ τὴν προβοσκίδα του—ἔτσι—τὰ δένδρα ἔπεσαν. Αὐτὸς ἦταν ὁ τρόπος ποὺ δημιουργήθηκε ἡ κοινωνία τοῦ δάσους ἀπὸ τὸν Θά· καὶ ἔτσι μοῦ τὴν εἶπαν καὶ μένα τὴν ἱστορία.»

«— Δὲν ἔχασε πάχος ἀπὸ τότε ὡς τώρα ἡ ἱστορία αὐτή...» ψιθύρισεν ὁ Μπαγκέρα καὶ ὁ Μόγκλι γέλασε πίσω ἀπ' τὰ χέρια του.

«— Τὸν καιρὸ ἐκεῖνο δὲν ἦσαν οὔτε σιτάρια, οὔτε πεπόνια, οὔτε πιπεριές, οὔτε ζαχαροκάλαμα, οὔτε καμμιὰ ἀπ' αὐτὲς τὶς καλύβες ποὺ ὅλοι σας ἔχετε ἰδῆ. Καὶ ἡ κοινωνία τοῦ δάσους δὲν ἤξερε τίποτα γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀλλὰ ζοῦσε στὸ δάσος ὁμονοιασμένη καὶ ἦσαν ὅλα τὰ πλάσματα ἕνας λαός. Τότε ἤρχισαν νὰ μαλλώνουν γιὰ τὴν τροφή τους, ἂν καὶ γιὰ ὅλους ἦταν ἄφθονη. Ἔγιναν τεμπέληδες. Ὁ καθένας ἤθελε νὰ τρώη ἐκεῖ ποὺ βρίσκονταν, καθὼς καμμιὰ φορὰ μποροῦμε καὶ τώρα νὰ κάνουμε ὅταν οἱ ἀνοιξιάτικες βροχὲς εἶνε καλές. Ὁ Θά, ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς ἐλέφαντες, ἦταν ἀπασχολημένος νὰ κάνη νέες κοινωνίες τοῦ δάσους καὶ νὰ κανονίζη τὰ ποτάμια στὶς κοῖτες τους. Δὲν ἠμποροῦσε νὰ πηγαίνη παντοῦ. Γι' αὐτὸ ὥρισε τὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς τίγρητες κυρίαρχο καὶ δικαστὴ τῆς κοινωνίας καὶ σ' αὐτὸν ἔπρεπε νὰ πηγαίνη κάθε διαφορὰ τοῦ λαοῦ τοῦ δάσους.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

τὴν κυριότητά του. Ἔχει πέντε χρόνια ἀπὸ τότε, μὰ δὲ βιάζει τὴ δουλειά.

— Ἄστον μοῦ λέει ὁ δικηγόρος μου. Μιὰ καὶ δὲ βιάζεται, θὰ πῆ πὼς δὲ μπορεῖ νὰ κάνη τίποτε.

Ἔτσι ἁπλᾶ ἔρριξε μιὰ ὑπόθεση στὰ δικαστήρια νὰ μ' ἐκβιάση. Σοῦ λέει: Τοῦτος θὰ ὑποχωρήση γιὰ ν' ἀνοίξη ὁ δρόμος μου. —Ἀμ' δὲ Βάρτσο! Ξέρεις, κρατῶ τὸ ἀντίγραφο ποὺ ὑπόγραψε πὼς τὸ μέρος τοῦτο εἶνε οἰκόπεδο ξένο... Αὐτὸ καὶ μόνο, ποὺ μὲ τὴν ὑπογραφὴ ὁμολογᾶ, εἶνε ἀρκετὸ νὰ τόνε στήλει στὸ διάβολο. Ποὺ νὰ ξαίρει ποὺ τῶχω στὴν τσέπη μου!

Δὲ χτίζει ἀντίκρυ μου βλέπεις. Τὸ ζήτημα τοῦ δρόμου τοῦ χάλασε τὰ σχέδια. Νὰ χτίση... Καὶ τί νὰ χτίση; Θἄθελε νὰ τὸ κάνη γκαρὰζ μὰ μέσα σὲ δρόμο μὲ πέντε μέτρα δὲν κινιοῦνται αὐτοκίνητα. Χρειάζεται καὶ τὰ τρία μέτρα τῆς αὐλῆς μου βλέπεις. Δὲ θὰ τοῦ περάση ὅμως, ὅπως τοῦ πέρασε εὔκολα νὰ γελάση τοὺς ἄλλους καὶ μὲ τὸ ἀζημίωτο ἄνοιξε ἀπὸ σούδα δρόμο στὸ οἰκόπεδό του. Καὶ ποιὸς ξέρει ἂν εἶνε κι' αὐτὸ δικό του;

Ξέρεις τί δουλειὲς σκαρώνει; Φαταοῦλας! Μὰ δῶ σαὐτὸ τὸν τόπο, ποὺ δὲν ὑπάρχει χτηματολόγιο οἱ οἰκοπεδοφάγοι θὰ βασιλεύουν! Κόντεψε νὰ χαθῶ μὲ τὰ τερτίπια του. Ἄκους ἐκεῖ νὰ πουλᾶς ξένον τόπο καὶ νὰ βουτᾶς ξένα οἰκόπεδα!

Καὶ νἄνε μονάχα αὐτός...Τὸ μέρος αὐτὸ τἀγόρασα ἀπὸ τὸν κύριο Ἐπιφανίδη. Ὁ εἰσαγγελέας Κλαπῆς, ποὺ μιὰ φορὰ εἴτανε δικό του, μοὖρθε κιαὐτὸς μιὰ μέρα σκυφτὸς καὶ πονηρὸς—ἀκοῦς εἰσαγγελέας!— καὶ μοῦ σήκωσε κεφάλι γυρεύοντας νὰ τοῦ πληρώσω, λέει, τὴν ἀξία τοῦ τόπου του, ποὺ ἐγὼ τὴν πλήρωσα τἀλλουνοῦ. Κι' ὄχι πολλά· ὀχτὼ χιλιαδοῦλες μονάχα. Τὸν ἔστειλα κιαὐτὸν στὸ διάβολο καὶ σύχασα. — Δυὸ φορὲς δὲν πλερώνω, κ. εἰσαγγελέα, πήγαινε κάμε καλὰ μὲ κεῖνον ποὺ πῆρε τὸν παρᾶ.

— Θὰ σοῦ πάγω στὰ δικαστήρια.

— Ἄϊ στὸ διάβολο καὶ σὺ καὶ παρέκει.

Κἔφυγε δίχως νὰ μὲ ξαναδῆ πλειὰ στὸ πρόσωπο. Πέντε χρόνια τώρα τὸν περιμένω. Ἄκου εἰσαγγελέας... Ἦρθε καὶ τοῦτος νὰ... βουτήξη.

Καὶ πνίγεται ὁ δυστυχὴς νὰ διηγιέται τὰ βάσανά του. Δὲ μπορεῖ νὰ βαστάξη πολλὴ κακία, μὰ τοὺς οἰκοπεδοφάγους τοὺς τρομάζει καὶ τοὺς φοβᾶται. Ὁ Βάρτσος μιλᾶ, κιαὐτὸς μαθὲς γείτονας ἀνατριχιάζει. Μὰ κι' ὁ Βάρτσος τόνε βλέπει καὶ κουνᾷ τὸ πονηρὸ κεφάλι του, ψιθυρίζοντας: — Μὰ νὰ μὲ παλουκώσει τοῦτος... δὲν τὸ χωνεύω... καὶ χτυπᾶ τὸ χέρι του τὄνα πὰ στἄλλο καὶ στρέφει ἄγρια τὴ ματιὰ κατὰ τὸ σπῆτι τοῦ Γρηγόρη Τρεμπέλα.

ΠΟΛ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΕΝΑ ΠΕΡΙΦΗΜΟΝ
ΒΙΒΛΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ

Τ' ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΟΖΕΦΙΝΑΣ ΜΠΑΙΚΕΡ

ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΝΟΥ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ
ΜΑΡΣΕΛ ΣΩΒΑΖ

Ζοζεφίνα Μπαΐκερ! Ἰδοὺ τὸ ὄνομα τῆς ἡμέρας, ἢ μᾶλλον τῆς νυκτός, ποὺ συγκινεῖ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ὁλόκληρον τὴν ἀνθρωπότητα. Προσωπικότητες πολιτικαὶ καὶ στρατιωτικαί, δόξαι τοῦ πολέμου καὶ τῆς διπλωματίας διευθύνουσαι τὰς τύχας τοῦ κόσμου παραμερίζουν μπροστὰ εἰς τὰ πελώρια, τὰ τόσον ἐπιχαρίτως στραβίζοντα μάτια τῆς μαύρης γοήσσης τοῦ «Φολὶ Μπερζὲ» καὶ εἰς τὸ σατανικὸν ἑλκυστικό της χαμόγελο. Περὶ αὐτὴν συγκεντροῦται τὸ ἐνδιαφέρον τῆς μεταπολεμικῆς οἰκουμένης ποὺ παραλύει ὑπὸ τοὺς ἤχους τῆς τζὰζ εἰς τὸ τσάρλεστον. Τὸ βιβλίον τῆς Ζοζεφίνας Μπαΐκερ ἐξηντλήθη ἀπὸ τῆς ἑπομένης τῆς ἐκδόσεώς του. Οὐδέποτε ἔργον ἔγεινε ἔτσι ἀνάρπαστον. Τὸ μεταφέρομεν, λοιπόν, ὁλόκληρον, εἰς τὰς στήλας μας χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Κυριακῆς»:

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ εἶδα ἰδιαιτέρως τὴ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ καὶ τῆς ἔρριψα τὴν ἰδέα νὰ συγγράψη τὰ ἀπομνημονεύματά της, ἔσκασε στὰ γέλοια. Πέρασε ἀπὸ τότε ἕνας χρόνος περίπου. Ἦταν εἴκοσι χρονῶν, καὶ ἐκατοικοῦσε σὲ δυὸ μεγάλα δωμάτια, σὲ μιὰ ἥσυχη οἰκογενειακὴ πανσιόν, κοντὰ στὸ πάρκο Μονσώ.

Εἶχα γράψει τότε τὴν συνέντευξί μου ἐκείνη στὴν ἐφημερίδα «Ἰντρανζιζάν».

⁂

Μεσημέρι' ἡ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ ἐκοιμᾶτο ἀκόμη,

— Ὦ! δὲν πειράζει, εἶπε τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ ξεπετιούτανε ἀπὸ τὸ μικρὸ καναπεδάκι ποὺ ἦταν ξαπλωμένη, ἐκάνατε καλὰ ποὺ μὲ ξυπνήσατε. Καθῆσθε.

Μοῦ μίλησε ἀμερικάνικα, γιατὶ τότε ἡ δεσποινὶς Μπαΐκερ δὲν ἤξερε γαλλικά, παρὰ μόνον λίγες λέξεις, σὰν τὸ «bonjour», «bonbon», «pauvre oiseau», «phonographe», «coco», «Chemps-Elysées».

Ἐφοροῦσε μιὰ ρὸζ ρὸμπ ντὲ σάμπρ καὶ πασουμάκια ἴδιου χρώματος. Ὑψηλή, λεπτή, εὐκίνητη, γελαστή.

Ἡ ρὸμπ ντὲ σάμπρ ἄνοιγε σὲ κάθε στιγμή...

⁂

Ἕνα κεφάλι μικρῆς ἄγριας κοπέλλας, κατεργάρικο καὶ χαριτωμένο, ποὺ φωτίζονταν σὲ κάθε γέλοιο της ἀπ' τὴ λευκότητα τριαντοδυὸ κάτασπρων καὶ γερῶν δοντιῶν, μὲ μαλλιὰ λαδωμένα καὶ κολλημένα πάνω στὸ κρανίο. Νύχια ποὺ λάμπανε σὰν ἀσῆμι.

—Ἀπομνημονεύματα... Ἀλλὰ δὲν θυμᾶμαι ἀκόμα τὶς ἀναμνήσεις μου. Περιμένετε...

Ἐπερίμενα πέντε λεπτὰ γιὰ νὰ ἔρθη ὁ καθυστερημένος διερμηνεύς. Ἐκύτταζα γύρω μου. Κοντὰ σὲ μιὰ προτομὴ τοῦ Λουδοβίκου XIV, ἕνα κλουβὶ μὲ παπαγάλους. Ἐπάνω σ' ἕνα ἔπιπλο στὺλ empire, μιὰ κούκλα. Λίγο παρακεῖ, ἕνα μικρὸ τραπεζάκι, ἕνας φωνογράφος ἕτοιμος νὰ λειτουργήση, κι' ἕνα μάτσο ἀπὸ χαρτονομίσμα ἑκατὸ φράγκων.

⁂

— Ὁ κ. Πὸλ Κολὶν μοῦ ἐζήτησε νὰ τοῦ γράψω ἕνα πρόλογο στὸ ἡμερολόγιό του «Μέσα στὸ μαῦρο θόρυβο». Εἶνε πολὺ περίεργο, ἐξακολουθεῖ ἡ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ, ἐπῆρα μιὰ πέννα καὶ χόπ! χόπ! ἔγραψα μία ἱστορία πάνω σὲ δύο φύλλα ἄσπρου χαρτιοῦ, ἀλλὰ δὲν ξαναρχίζω πιά, ἄ! ὄχι!

— Γιατί;

— Δὲν ξέρετε τί πρᾶγμα εἶνε: τὸ γράψιμο, ὤ! λά, λά! ἐγὼ χορεύω, ἀγαπῶ νὰ χορεύω, δὲν ἀγαπῶ παρὰ μόνον αὐτό, θὰ χορεύω σ' ὅλη μου τὴ ζωή.

Ἐν τούτοις ἡ μαύρη χορεύτρια ξαπλώνεται καλύτερα μέσα στὴ δερμάτινη πολυθρόνα της, ἀνασηκώνει χαδιάρικα τοὺς ὤμους της, κλείνει τὰ μάτια, ὕστερα πετᾷ τὸ ἕνα πασουμάκι στὸν ἀέρα καὶ ἀρχίζει νὰ γελᾷ.

— Ὄχι. ἀσφαλῶς, μοῦ εἶνε ἀδύνατον. Ἐὰν θέλετε θὰ σᾶς διηγηθῶ τὰς ἀναμνήσεις μου καὶ σεῖς, θὰ γράψετε τὰ ἀπομνημονεύματά μου, συμφωνεῖτε;

— Ἀπολύτως.

—Πάει καλά, λοιπόν, ἐγεννήθηκα στὶς ὄχθες τοῦ Μισισιπῆ. Ἄ! κυττάξτε τὰ κακόμοιρα τὰ πουλιά μου...

Κτυποῦν τὴν πόρτα. Τὸ τηλέφωνο κουδουνίζει. Οἱ παπαγάλοι ἐξαποστέλλουν μερικοὺς σπόρους στὴ μύτη τοῦ Λουδοβίκου 14ου.

⁂

Ἐταξείδευα γιὰ τὴν Γένουαν, μὲ ἕνα φορτηγὸ τῆς ἑταιρείας Τρίπκοβιτζ τῆς Τριέστης περὶ τὰ τέλη τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1925.

Μόνον ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ ἀσυρμάτου ὡμιλοῦσε γαλλικά. Ὁ ἀξιωματικὸς αὐτὸς ἀπήγγελε ἀδιακόπως στίχους τοῦ ντ' Ἀνούτζιο. Ἔκαμνε συλλογὴν ἀπὸ ὅλες τὶς διάφορες μάρκες πούδρας ποὺ ὑπάρχουν σὲ ὅλες τὶς πόλεις τοῦ κόσμου, τὰ μπουκάλια τῆς μυρωδικῆς καὶ τὶς μεταξωτὲς κάλτσες.

Ἦταν νύκτα. Ἡ Μεσόγειος ἦταν ἥσυχη, λουσμένη ἀπὸ τὸ ἀσημένιο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ καὶ ἐπίναμε μέσα στὴ λέσχη τοῦ βαποριοῦ, μιὰ ἱσπανικὴ σαρτρὲζ πολὺ δυνατή. Ἀνάμεσα ἀπὸ δυὸ ρουφηξιὲς μυρωδάτου τσιγάρου, ὁ νεαρὸς ἀξιωματικὸς τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Μαρκόνι ἔστρεψε πρὸς τὸ μέρος μου.

—Παίζουν τώρα στὸ Παρίσι, μοῦ εἶπε, μιὰ ἐπιθεώρησι νέγκρων: μεγάλη ἐπιτυχία. Ἀποκάλυψις τῆς Ζοζεφίνας Μπαΐκερ.

Ἠγνόουν ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ κάθε τι σχετικὸ μὲ τὸ Παρίσι καὶ παραπάνω ἀπ' ὅλα τὴν Ζοζεφίνα Μπαΐκερ.

Λίγο καιρὸ ὕστερα, στὴν ἐπιστροφή μου στὴ Μασσαλία, ἐδιάβασα τυχαίως ἕνα φύλλο τῆς «Καντίντ» σὲ μιὰ ἐξέδρα ἑνὸς μπάρ, τοῦ παληοῦ λιμανιοῦ. Τὰ μάτια μου ἔπεσαν πάνω στὰ ἑξῆς:

Εἰς τὸ Champs-Elysées
Ἡ Ἐπιθεώρησις τῶν Νέγκρων
Ὑπὸ τοῦ Πέτρου ντὲ Ρεγνιὲ

Ὡμίλησαν ἤδη ἀρκετά. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι ποὺ ἦλθον δυὸ φορὲς καὶ ἔξη μάλιστα. Ὑπάρχουν ἄλλοι, ποὺ σηκώκονται ἀπότομα εἰς τὸ τέλος τῶν πρώτων δύο σκηνῶν καὶ φεύγουν ἐπιδεικτικὰ κτυπώντας τὶς πόρτες καὶ φωνάζοντες γιὰ τὸ σκάνδαλον, γιὰ τὴν τρέλλαν γιὰ τὴν κατάπτωσιν....

. . . .

Ἡ ἐπιθεώρησις ἀρχίζει εἰς τὰς δέκα καὶ τέταρτον....

. . . .

Ὅλο τὸ Παρίσι εἶνε ἐκεῖ μέσα εἰς τὴν σκοτεινὴν αἴθουσαν....

. . . .

Καὶ οἱ μουσικοὶ τῆς νέγκρικης ὀρχήστρας, μὲ τὰ ὄργανά της παρελαύνουν ὁ ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν γκρίζια αὐλαία....

. . . .

Καὶ ἡ αὐλαία ὑψώνεται.

Ἕνα λιμάνι, ἡ νύκτα, μακρυά, ἐκεῖ στὸ βάθος.... φαίνονται φορτηγὰ καράβια κατάφωτα, ἡ σελήνη, ἐμπορεύματα ἀπάνω στὴ προκυμαία.... καὶ γυναῖκες μὲ πουκαμίσες, ἢ μὲ φορέματα, ἂν προτιμᾶτε, φορῶντας μαντήλια στὰ κεφάλια των, εἰσέρχονται στὴ σκηνή, ἡ μιὰ πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη, γιὰ νὰ τραγουδήσουν ἕνα μικρὸ τραγουδάκι. Εἶνε οἱ «γκὶρλς», οἱ ὁποῖες εἰς τὴν σκηνήν, εἶνε ὅλες, ἐκτὸς ἀπὸ μιὰν περίπου λευκές.

. . . .

Τσάρλεστον.

. . . .

Τότε ἀκριβῶς, εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν, πολὺ γρήγορα, ἕνα περίεργο ἄτομο, ποὺ περπατᾷ μὲ διπλωμένα γόνατα, φορῶντας μιὰ περισκελίδα, κάτι ποὺ μοιάζει σὰν τὸ καγκουρὸ τῶν μποξέρ.

Ζοζεφίνα Μπαΐκερ.

Εἶνε ἄνδρας; Εἶνε γυναῖκα;

Τὰ χείλη της εἶνε βαμμένα μαῦρα, τὸ δέρμα της εἶνε χρώματος μπανάνας, τὰ μαλλιά της, κοντὰ ἤδη, εἶνε κολλημένα στὸ κεφάλι της, σὰν νὰ ἔχη κτενισθῆ μὲ χαβιάρι, ἡ φωνή της εἶνε διαπεραστική, συνταράσσεται ἀπὸ ἕνα ἀέναον κλυδωνισμόν, τὸ κορμί της συστρέφεται σὰν σῶμα φειδιοῦ ἢ ἀκριβέστερα μοιάζει σὰν σαξόφωνον ποὺ παίζει καὶ οἱ ἦχοι τῆς ὀρχήστρας φαίνονται σὰν νὰ βγαίνουν ἀπὸ μέσα της· κάμνει μορφασμούς, στραβώνει τὰ μάτια της, φουσκώνει τὰ μάγουλά της, ἐξαρθρώνεται, ξεπετᾷ δεξιὰ κι' ἀριστερὰ τὰ μέλη της καὶ τέλος, φεύγει μὲ τὰ τέσσαρα, μὲ τὰ πόδια ἀλύγιστα καὶ τὰ ὀπίσθιά της ψηλότερα ἀπὸ τὸ κεφάλι, σὰν μιὰ μικρὴ καμηλοπάρδαλη.

Εἶνε ἀπαισια, εἶνε γοητευτική, εἶνε μαύρη, εἶνε λευκή, ἔχει μαλλιὰ ἢ μήπως ἔχει βάψει μαῦρο τὸ κεφάλι της, κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τὸ ξέρη. Δὲν ἔχει κανεὶς καιρὸ νὰ τὸ μάθη. Ξανάρχεται ὅπως φεύγει, γοργὴ σὰν σκοπὸς οὐὰν-στέπ, δὲν εἶνε μιὰ γυναῖκα, δὲν εἶνε μιὰ χορεύτρια, εἶνε κάτι τὸ ἐκπληκτικὸ καὶ τὸ φευγαλέο σὰν τὴ μουσική, ἐκτόπλασμα, ἂν μπορῆ νὰ ὀνομασθῆ ἔτσι, ὅλων τῶν ἤχων ποὺ ἀκούει κανείς.

. . . .

Καὶ ἰδοὺ τὰ φινάλε.

. . . .

Ἕνα νυκτερινὸ καμπαρέ..

. . . .

Ἕνας χορὸς ἄγριος ποὺ τὸν χορεύουν «γκὶρλς» καὶ ἡ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ. Ὁ χορὸς αὐτός, μιᾶς σπανίας ἀκοσμίας, εἶνε ὁ θρίαμβος τῆς λαγνείας, τὸ γύρισμα εἰς τὰ πρωτόγονα ἤθη: Ἡ ἐρωτικὴ ἐξομολόγησις ποὺ γίνεται ἐν σιωπῆ καὶ μὲ χέρια κάτω ἀπ' τὸ κεφάλι, μὲ ἕνα ἁπλὸ κίνημα πρὸς τὰ ἐμπρός, τῆς κοιλιᾶς, καὶ μὲ ἕνα ἀνατρίχιασμα τοῦ πίσω σώματος. Ἡ Ζοζεφίνα εἶνε ὁλότελα γυμνή, φορῶντας μόνο μιὰ σειρὰ ἀπὸ μπλὲ καὶ κόκκινα φτερὰ γύρω ἀπὸ τὴ μέση καὶ μιὰ ἄλλη γύρω ἀπ' τὸ λαιμό. Τὰ φτερὰ αὐτὰ σπαρτροῦν ρυθμικά, καὶ τὸ σπαρτάρισμά των εἶνε θαρρεῖ, κανονικότατα μετρημένο.

. . . .

Ἡ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ ποὺ στριφογυρίζει μέσα στὰ φτερά της, οἱ «γκὶρλς» ποὺ στριγλίζουν καὶ ἡ αὐλαία πέφτει, συνοδευμένη ἀπὸ ἕνα ἐξωφρενικὸ ἀνακάτωμα φωτὸς καὶ τὸ τελευταῖο κτύπημα τῶν κυμβάλων.

⁂

Ἡ περιγραφὴ αὐτή, ἂν καὶ ἀτελὴς καὶ μετρία ἀναμφιβόλως μὲ ἐρέθισε πολύ. Παράξενος διάκοσμος, κίτρινος, μπλέ, ρόζ, πορτοκαλλένιος ἐξωφρενικὲς τουαλέττες, ἐρωτικὰ σκιρτήματα, ἐλευθερία, φαντασία, μορφασμός, ἄγρια μουσική, τζὰζ— αὐτὸ τοῦτο τὸ μοντέλλο τῆς ἀμερικάνικης μουσικῆς—ἀκροβασίες τοῦ ρυθμοῦ ... μιὰ ὁλόκληρη τέχνη ἄγνωστη ἢ κακὰ γνωρισμένη σκέφτηκα.

Καὶ δὲν εἶχα ἄδικο.

Ἡ Μαύρη ἐπιθεώρησις, σὲ μερικὰ σημεῖα, ἐξισοῦται μὲ τὴν ἀποκάλυψιν «Ρωσσικῶν Μπαλλέτων». Ὅπως ἐκεῖνα, ἐπροκάλεσε σφοδρὰς συζητήσεις. Ἐξήγειρε ἐνθουσιασμούς, θυμούς. Καὶ εἰς τὸ τέλος ἐπεβλήθη καὶ ἦλθεν ὁ θρίαμβος.

Μαῦρο μαργαριτάρι, μαύρη ποίησις, ἡ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ.

Δὲν εἶδα τὴν ἐπιθεώρησι τῶν Νέγκρων, ἀλλὰ ἐνθυμοῦμαι ἀκόμη τὰς τρομερὰς ἐπευφημίας μὲ τὰς ὁποίας τὸ κοινὸν ὑπεδέχθη τὴν χορεύτριαν εἰς τὴν πρώτην της ἐμφάνισι στὴ σκηνὴ τοῦ «Φολὶ Μπερζέρ».

«Κωμικὴ γυμνότης μπρούτζινη» σῶμα χρυσαφένιο μὲ δυὸ στήθη ποὺ προσφέρονται, μέσα στὸ σπασμὸ τῆς ἐρωτικῆς ἡδονῆς.

Γάμπες μακρυές, λυγερές, δαιμονισμένες, ἕνα σύνολο ἀεικίνητο, δάκτυλα συσπασμένα ἢ χαϊδευτικά, λεπτὰ καὶ πολὺ μακρυά. Πρόσωπον φλογερό, πνευματώδες, μάτια ποὺ λάμπουν, χείλη χονδρά.

Ἄλλοτε κυματώδης, ἀποκαλυπτική, λυγερὴ ἢ ἀλύγιστη, ἡ Ζοζεφίνα Μπαΐκερ παρουσιάζει, ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν σαξοφώνων καὶ τῶν μπάνζο. φανταστικὲς εἰκόνες μὲ μιὰ ἀκριβῆ τελειότητα.

Ὁ χορός της ποὺ κυμαίνεται ἀπὸ τὸ πρωτόγονο τσάρλεστον τῆς Νοτίου Καρολίνας ἕως τοὺς πιὸ ἁπλοὺς μιμικοὺς χορούς ἀποκαλύπτει ὑπὸ ἕνα τύπον γελοιογραφικὸν ἀλλὰ πολὺ δυνατὸν τὴν ἀντίθεσιν ἡ ὁποία ὑπάρχει μεταξὺ ἐνστίκτου καὶ πολιτισμοῦ. Ὀλίγον μῖσος, ὅπως λέγουν, εἶνε ἀνακατευμένο στὸν χορόν της ἴσως ἀπὸ ἀνάγκην μιᾶς ἐκδικήσεως ἢ μιᾶς ζωώδους ὑπερηφανείας. Ὅλα αὐτὰ ὅμως κρύπτονται κάτω ἀπὸ ἕνα μορφασμὸ ἢ μιὰ εἰρωνεία.

Ἔνστικτον, μανία σαρκική. Μιὰ κόρη ὑγιής, προσφέρεται, διαστρεβλώνεται, ἀρνεῖται καὶ τέλος μᾶς ξεφεύγει κάτω ἀπὸ τὰ ξεθωριασμένα σύμβολα τῆς γηραιᾶς Εὐρώπης. Μιὰ γυναῖκα γεμάτη νεῦρα ἀλλὰ πρόσχαρη, ἀπηλευθερώθη ἀπὸ τὶς λεπτότητες καὶ τὶς ἐπιτηδευμένες χάρες τοῦ φύλου της. Οὔτε κομψότητες, οὔτε ἐπιτηδευμένες κινήσεις. Μυρίζεται μόνον στὸν ἑαυτό της, ἔχει πεποίθηση στὸν ἑαυτό της, καὶ δίνει ὁλόκληρο ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ νὰ δώση.

Εἰς τὰ μάτια τοῦ Πέτρου Μὰκ Ὀρλάν, ἡ Μιστενγκέτ, ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀκριβῆ τύπον διὰ τὸ μιούζικ-χώλλ, ἑνὸς ὑποσυνειδήτου ἀπείρως τραγικοῦ. Ἡ Ζοζεφίνα περισσότερον ἀκόμη τῆς Μιστενγκέτ, μᾶς ἀποκαλύπτει ἕνα ὑποσυνείδητον ποὺ «μετατοπίζει τὶς γραμμὲς» ἀναποδογυρίζει τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους βλέπαμε ἴσαμε τώρα τὰ πράγματα καὶ μᾶς ἀνακαλεῖ εἰς τὴν πρωτόγονον τάξιν. Ἐνσαρκώνει ἴσως τὴν ψυχὴν μιᾶς ἀντιδράσεως. Γελᾷ κατάμουτρα εἰς τὴν ἀρτηριοσκλήρωσι.

Βεβαίως, δὲν πραγματοποιεῖ διόλου τὴν «πηδικτικὴν ὡραιότητα», ὅπως λέγει ὁ κ. Ἀντρὲ Λέβινσον, ἐξηγητὴς τοῦ Πὸλ Βαλερὺ φιλοσόφου τοῦ χοροῦ, γεμάτην ἀπὸ γεωμετρίαν, τύπους, φιλοσοφίαν, κλασσικισμόν, τὸ «ἀντίθετον ἑνὸς ὀνείρου καὶ τοῦ τυχαίου».

Ἡ Ζοσεφίνα ἐνσαρκώνει γιὰ μᾶς τὴν παράξενη ἐκείνη ποίησι, ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὰ περιπετειώδη μυθιστορήματα ποὺ ἐδιαβάσαμε πρὸ εἴκοσι χρόνων.

Τέλος πάντων ἡ Ζοσεφίνα παραμένει, κάτω ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἀνακάτωμα καὶ τὴν ἀφέλεια τῶν τρόπων, ἡ πιὸ ἀξιαγάπητος, ἡ ὀλιγώτερον ὑπερήφανη, ἡ πιὸ ἐλευθέρων ἀρχῶν ἀλλὰ καὶ ἡ πιὸ σεμνὴ γυναῖκα.

Κοκκέτα καὶ χρυσὴ καρδιά.

⁂

Τὰ ἀπομνημονεύματα αὐτὰ ἐγράφησαν μὲ τὸ ἀκόλουθο τρόπο. Ἐπήγαινα στὸ σπῆτι τῆς Μὶς Μπαΐκερ στὶς τέσσσερες τὸ ἀπόγευμα. Εἶνε ἡ ὥρα ποὺ ἡ καμαριέρα της τὴν ξυπνᾶ.

Ἡ μὶς Μπαΐκερ διηγεῖτο, ἐγελοῦσε, ἔπαιζε. Ἐγὼ ἐσημείωνα. Εἰς τὴν ἀρχήν, μὲ ἐσυνόδευε ἕνας διερμηνεύς, ὕστερα ὅμως ἡ μὶς Μπαΐκερ ἔμαθεν ἀρκετὰ καλὰ τὰ γαλλικὰ ὥστε νὰ ἐπιχειρῆ νὰ τὰ μιλῆ· τότε οἱ συνομιλίες μας ἔγιναν διασκεδαστικώτερες—μερικὲς φορὲς δυσκολώτατες. Ἐδέησε νὰ κάμω πολλὲς ἐπισκέψεις. γιατὶ ἡ μὶς Μπαΐκερ, δὲν ἀγαπᾷ διόλου νὰ θυμᾶται. Ζῆ...—τὸ δάκτυλο της δείχνει τὸ πάτωμα, τὸ πάτωμα εἶνε τὸ παρόν... εἰς τὸ παρόν....

Οἱ τελευταῖες μας συνεντεύξεις ἔγιναν στὸ καμπαρὲ ποὺ ἡ Ζοσεφίνα ἔχει στὴν Μονμαρτρη, στὴν ὁδὸ Φοντέν, ἐκεῖ ποὺ πηγαίνει μετὰ τὰ μεσάνυκτα γιὰ νὰ χορέψη ἕως τὴν αὐγή, μπροστὰ σε μια ὀρχήστρα ἀπὸ χάλκινα ὄργανα, τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ οἱ κοσμικοὶ τύποι του καμπαρὲ παίζουν τέννυς μὲ ρακέττες καὶ μὲ μπάλλες ἀπὸ ἄσπρο χαρτί, ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ πολλὰ μπουκάλια τῆς σαμπάνιας... τὴν ἴδια στιγμὴ ποὺ ἡ Ζοσεφίνα βρίσκοντας καιρὸ στὸ μέσο διάστημα δυὸ χορῶν της, δίδει μὲ το μπιμπερὸν γαλα στην ἀγαπημένη της κατσικοῦλα, τὴν Τουτούτ.

Ἀπομνημονεύματα λοιπόν, γραμμένα μ' ἕνα τέτοιο τρόπο, δὲν μποροῦν νὰ δίδουν τὴν ἐντύπωσι μιᾶς διηγήσεως ποὺ ἐξελίσσεται ἐν συνεχείᾳ. Ἀποτελοῦν, ἁπλούστατα, μιὰ σειρὰ ἀπὸ σημειώσεις, ἐντυπώσεις, εἰκόνες, οἱ ὁποῖες ὅμως γιὰ τὴν ἴδια αἰτία εἶνε δυνατὸν νὰ μᾶς δώσουν τὴν ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς δαιμονισμένης αὐτῆς βεντέτας ποὺ ἐδημιούργησε τὸ Παρίσι, καὶ τὴν ὁποίαν, μετὰ τὰ μεσάνυκτα, ἔρχονται νὰ δοῦν ἕνα σωρὸ ἄνθρωποι, ἀπὸ τὰ τέσσερα σημεῖα τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀπὸ αὐτὴν ἀκόμα τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὶς δύο Ἀμερικές.

Μαρσὲλ Σοβὰζ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΖΟΖΕΦΙΝΑΣ ΜΠΑΙΚΕΡ

Ἦταν ἡ ἐποχὴ ποὺ στὴν Νέα Ὑόρκη ὑπῆρχεν ἡ μανία τῶν ἀνθρώπων, ἄλλου χρώματος...

Ὁ κ. Ζιεγκφὶντ, τῶν «Ζιεγκφὶντ Φολὶ» ἔλεγε... «Τὸ μαῦρο γίνεται ὁλοένα πιὸ μαῦρο, στὸ παληὸ αὐτὸ Μπροντγουέϊ, μετὰ ἀπ' τὴν ἐπιθεώρησι τῶν Νέγκρων. Λέγουν τώρα στὸ Παρίσι «τὸ μαῦρο γίνεται ὁλοένα πιὸ μαῦρο...»

Ὕστερα ἀπὸ λίγο καιρό, θὰ εἶνε ὅλα τόσο μαῦρα, ὥστε ὅταν θὰ ἀνάβη κανεὶς ἕνα σπίρτο, θὰ πρέπη νὰ ἀνάψη ἕνα δεύτερο, γιὰ νὰ δῆ ἂν ἔσβησε τὸ πρῶτο.... Ὅπως λέγη ἡ παληὰ παροιμία: «Εἶμαι ἴσως ἕνα μαῦρο ἄλογο, ἀλλὰ σεῖς δὲν θὰ γίνεται ποτὲ μιὰ μαύρη φοράδα (1)..

A propos, δὲν μποροῦμε νὰ ξεχάσουμε τὸ τσάρλεστον, τὸν τρελλὸ αὐτὸν χορό.

Φίλοι μου, μὲ εἶχαν προσκαλέσει νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ. Ὅταν ἔφθασα σπῆτι των, εἶδα ἀνθρώπους μαζευμένους μπρὸς τὴν πόρτα, ἄκουσα τοὺς σκύλλους νὰ γαυγίζουν. Δὲν ἤξερα τί νὰ σκεφθῶ, ἀλλὰ ἐνθυμουμένη ὅτι εἶχα ἔρθει γιὰ νὰ τοὺς ἐπισκεφθῶ, ἐμπῆκα μέσα.

Μπαίνοντας, εἶδα τὴν γάτα ποὺ ἦταν κρεμασμένην ἀπ' τὸ πολυέλαιο, τὸ κλουβὶ τῶν πουλιῶν ἀναποδογυρισμένο, ὅλα τὰ πιάτα σπασμένα καὶ δυὸ ἀνθρώπους, τοὺς φίλους μου, ποὺ κύτταζε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον ὡσὰν νὰ εἶχε περάσει ἀπὸ ἐκεῖ κάποια θύελλα. Φυσικά, βλέποντας ὅλα αὐτά δὲν ἤξερα πάλι τί νὰ κάμω· νὰ μείνω ἢ νὰ φύγω; ἀλλὰ ἐπειδὴ εἶμαι πολὺ περίεργη καὶ μιὰ ποὺ εἶχα ἔρθει γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτόν, ἔμεινα. Ὅταν μὲ εἶδαν, ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα σταμάτησαν καὶ οἱ δύο, καὶ ἡ γυναῖκα μὲ ἐρώτησε: «Ποιὸ εἶνε σωστό, Ζοζεφίνα. Ἔτσι ἢ ἔτσι;»

Ὁ ἄνδρας διέκοψε:

—Ὄχι, δὲν εἶνε ἔτσι. σοῦ τὸ εἶπα: εἶνε ἔτσι, δὲν ἔχω δίκηο, Ζοζεφίνα;

Μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν ἤξερα τί νὰ πῶ. Τοὺς συνέστησα νὰ ἡσυχάσουν πρῶτα λιγάκι, κι' ἔπειτα προσπάθησα νὰ μάθω τί συνέβαινε. Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα μιλοῦσαν κι' οἱ δυὸ μαζύ: δὲν κατελάβαινα τί ἔλεγε αὐτός, δὲν κατελάβαινα τί μοῦ διηγόνταν αὐτή...

Γιὰ μιὰ στιγμὴ σώπασαν κι' οἱ δυὸ καὶ μοῦ εἶπαν ταυτοχρόνως πάλι: «Χορεύουμε τὸ τσάρλεστον».

Γιὰ νὰ ἐπαναφέρω τὴν εἰρήνην στὸ σπῆτι, τοὺς διεβεβαίωσα πὼς εἶχαν κι' οἱ δυὸ δίκηο.

Δὲν εἶνε ἀσφαλὲς νὰ περπατᾷ κανεὶς τώρα στοὺς δρόμους. Ὅταν ἕνας ἁμαξᾶς λέγει: χὸπ, χόπ...» γιὰ νὰ σταματήση τὸ ἄλογό του, ὁ κόσμος νομίζει πὼς θέλει νὰ πῆ «τσάρλεστον» καὶ ἀρχίζουν νὰ χορεύουν, ὥσπου νὰ πέσουν χάμω ἀναίσθητοι, πεθαμμένοι, ἀποκαμωμένοι. Νὰ ἕνας καινούργιος τρόπος φυσικῆς συνομιλίας.

Μαρσέλ:—Χὸπ, χόπ...

Τζόκο:—Τσάρλεστον...;

Μαρσέλ: — Ἄκουσες τίποτε γιὰ τὸ χθεσινὸ σκάνδαλο;

Τζόκο:—Γιατί; Ὄχι... Τί γίνηκε;

Μαρσέλ:—Ἔπιασαν τὴν γραμματέα καὶ τὸν διευθυντὴ τοῦ γραφείου τοῦ πατέρα μου, νά...

Τζόκο:—Νὰ κάμνουν τί;...

Μαρσέλ:—Νὰ χορεύουν τὸ Τσάρλεστον, φυσικὰ βρὲ βλάκα..!

Ζοζεφίνα Μπαΐκερ

Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ ΜΟΥ

I

Ὁ Ἅγιος Λουδοβῖκος εἶνε μιὰ μεγάλη πόλις, ὅπου κάνει κρύο, ὅπου ὑπάρχουν 800.000 ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐργάτες, πολλοὶ μαῦροι, εἶνε ἡ πόλις μὲ τοὺς 100 χιλ. μαύρους. Ὁ Μισσισιπῆς γεμᾶτος πάντα μὲ τὴν κίτρινη λάσπη του, ρέει στὸ μέσο τῆς πόλεως, καὶ εἶνε κρυμμένος κάτω ἀπὸ τὰ πολλὰ δίτροχα βαπόρια, κάτω ἀπὸ τοὺς μαύρους καπνοὺς τῶν σλεπιῶν ποὺ κατεβάζουν τὸ μπαμπάκι στὸν Ὠκεανό. Ὁ Σηκουάνας εἶνε ἕνα μικρὸ ἀγοράκι κοντὰ στὸ γέρο Μισσισιπῆ. Ἔχει μιὰ γιγαντιαία γέφυρα μὲ πολλὰ πατώματα, ἐπάνω ἀπ' τὸ Μισσισιπῆ.

Ὁ Ἅγιος Λουδοβῖκος εἶνε γεμᾶτος ἀπὸ σιδηροδρόμους, γεμᾶτος ἀπὸ ἐργοστάσια ποὺ καπνίζουν πάνω ἀπὸ ὅλα τὰ σπήτια καὶ κάμνει κρύο.

Πωλοῦν ἀπὸ ὅλα, ξυλεία, δημητριακά, ἀλεύρια, μηχανές, μπαμπάκι, καλαμπόκι.

Ξέρετε, ὁ Ἅγιος Λουδοβῖκος ἱδρύθηκε ἀπὸ Γάλλους, αὐτὸ ψάξτε νὰ τὸ βρῆτε στὰ βιβλία. Ἐκεῖ ἐγεννήθηκα, στὴν ὁδὸ Μπέρναρ στὶς 3 Ἰουνίου 1906, κράτος τοῦ Μισσουρῆ (Ἡνωμένες Πολιτεῖες), «very beautiful and funny», ὡραῖο καὶ πολὺ διασκεδαστικό.

— Πῆτε ἐπίσης, ὅτι εἰς τὸν Ἅγιο Λουδοβῖκο ἐπουλοῦσαν ὅλα τὰ γουναρικά, ἀλλὰ πάει πολὺς καιρὸς ἀπὸ τότε.

Ἰδοὺ ἡ οἰκογένειά μου· ἡ προμάμμη, ἡ μάμμη, ἡ μητέρα μου, ὁ ἀδελφός μου καὶ δύο ἀδελφές. Ὁ πατέρας μου δὲν ἔμενε μαζύ μας, ἐργαζόντανε μακρυά.

Ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου ἐγνωρίστηκαν στὸ σχολεῖο. Οἱ δικοί τους δὲν ἤθελαν νὰ τοὺς παντρέψουν. Αὐτοὶ ὅμως παντρεύθηκαν καὶ ἤτανε φτωχοὶ γιατὶ δὲν τοὺς βοηθοῦσαν. Τοὺς ἐγκατέλειψαν μάλιστα. Ὁ πατέρας μου κι' ἡ μητέρα μου ἐχωρίστηκαν τότε γιὰ να δουλέψουν καὶ νὰ ζήσουν ὁ κάθε ἕνας μόνος του. Ἡ μητέρα μου κατοικοῦσε μὲ τὴν μάμμη μου ποὺ ἦταν ἐπίσης πολὺ φτωχὴ καὶ τὸ θυμᾶμαι καλὰ αὐτὸ ὅταν εἴμουνα πολὺ μικρή· εἴμαστε ὅλοι πάρα πολὺ φτωχοί.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

---

1) Ἐὰν δὲν σκάσετε στὰ γέλοια, θὰ πῆ πὼς δὲν καταλαβαίνετε τὸ ἀμερικάνικο χιοῦμορ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΕΧΝΑΙ

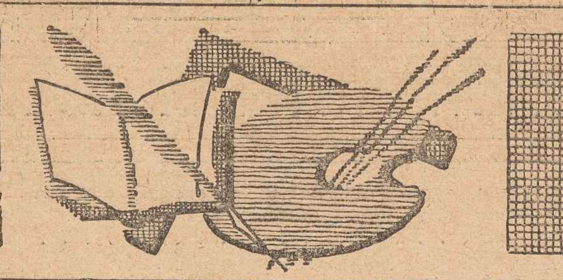

Η ΠΑΡΑΞΕΝΗ ΖΩΗ

Η ΤΥΡΑΝΝΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ

Οὐδέποτε ἡ ἀνθρωπότης ἔζησε τόσον ἀποκλειστικῶς τὸ παρόν της, ὅσον τὸ ζῇ τώρα. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον κατηργήθησαν, δὲν ὑπάρχουν, δὲν ἀπασχολοῦν κανένα. Εἴμεθα ὅλοι ἄνθρωποι τῆς παρούσης στιγμῆς. Ὄχι διότι τὸ παρὸν ἔγινε τόσον ἐξαιρετικὰ εὐχάριστον γιὰ ὅλον τὸν κόσμον. Κάθε ἄλλο! Ἁπλούστατα, οἱ ἄνθρωποι δὲν εὐκαιροῦν πλέον νὰ ἐνασχοληθοῦν οὔτε μὲ τὸ παρελθὸν, οὔτε μὲ τὸ μέλλον. Ἄλλοτε, ὅταν δύο ἄνθρωποι κάποιας ὡρισμένης ἡλικίας, ἐτελείωναν μὲ τὰ ὀλίγα ζητήματα τῆς καθημερινῆς ἄρχιζαν νὰ ταξειδεύουν εἰς τὸ παρελθόν.

— Θυμᾶσαι ;...

— Δὲ θυμοῦμαι λέει ; Ἀμ᾽ γιὰ θυμήσου κ᾽ ἐσύ...

Καὶ ἀκολουθοῦσε σειρὰ ἀπομνημονευμάτων, ἀπὸ τὰ ὁποῖα περνοῦσαν πρόσωπα, πράγματα, τύποι, γεγονότα, ὁλόκληρη ζωὴ, ποὺ δὲν εἶχεν ἀποθάνει, διότι δὲν τὴν ἄφινε ν᾽ ἀποθάνῃ ἡ ἀνάμνησις, ἕνα παρελθὸν ποὺ ἐφώτιζε τὸ παρόν κ᾽ ἔκανε σοφώτερον τὸν ἄνθρωπον γιὰ τὸ μέλλον. Τώρα καὶ οἱ γεροντότεροι δὲν ἔχουν πλέον καιρὸν νὰ ταξειδέψουν πρὸς τὰ περασμένα, οὔτε μόνοι, οὔτε μὲ συντρόφους. Τὸ παρὸν τοὺς παίρνει ὅλας τὰς στιγμάς των, ὅλην τὴν σκέψιν των, ὅλην των τὴν ἐνέργειαν. Σήμερον ὁ ἄνθρωπος ἐργάζεται μέχρι τῆς τελευταίας του πνοῆς γιὰ νὰ ζήσῃ καὶ, ὅταν δὲν ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ἐργασθῇ, τὸν ἀπασχολεῖ τόσον ἡ ζωὴ, ὥστε καταντᾷ τὸ ἴδιο πρᾶγμα. Τὸ παρελθὸν καταντᾷ νὰ μὴν ἔχῃ πλέον ἀντιπροσώπους εἰς τὸ παρόν. Κάθε ἡμέρα, ποὺ περνᾷ παραχωρεῖ τὴν θέσιν της εἰς μίαν ἄλλην, ποὺ ἔρχεται, πεθαίνει καὶ εἶνε καλὰ πεθαμμένη...

— Πόσες φορὲς—μοῦ ἔλεγε κάποιος γηραλέος φίλος—δοκιμάζω νὰ ξαναγυρίσω στὰ περασμένα, νὰ θυμηθῶ μερικὰ πράγματα, νὰ ξαναζήσω μὲ τὴ μνήμη μου μερικὲς ὡραῖες στιγμὲς τῆς ζωῆς μου, νὰ ξεκαθαρίσω μερικὰ κεφάλαια τῆς βιογραφίας μου, νὰ κάμω τὸ εὐλαβὲς μνημόσυνον ἀγαπημένων μου προσώπων, ποὺ δὲν ὑπάρχουν πλέον, νὰ ξεκαθαρίσω τοὺς ἐκκρεμεῖς λογαριασμοὺς τῆς συνειδήσεώς μου, νὰ ἀποσπασθῶ, τέλος πάντων, λίγες στιγμὲς, στὸ παρελθόν. Ποτὲ δὲν τὸ κατώρθωσα. Ἔρχεται αὐτὸ τὸ τρομερὸν καὶ πολυτάραχον παρὸν, μὲ ἁρπάζει ἀπὸ τὸ αὐτὶ καὶ μὲ ξαναφέρνει, βιαστικά, στὸ σημεῖον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐξεκίνησα.

Αὐτὴ εἶνε, σήμερον, ἡ τυραννία τοῦ παρόντος, μία τυραννία, καταθλιπτική, τρομερὰ χωρὶς ἔλεος. Τὸ παρὸν ἔφαγε τὸ παρελθόν. Ἀλλὰ μήπως σέβεται τοὐλάχιστον τὸ μέλλον ; Ἂν ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποὺ φαντάζονται ἢ διακηρύττουν, ὅτι ἀπασχολοῦνται διὰ τὸ μέλλον, μᾶς ἀπατοῦν, ἁπλούστατα, καὶ ἀπατοῦν τὸν ἑαυτόν τους.

— Πρέπει νὰ σκεφθοῦμε καὶ γιὰ τὸ μέλλον...σᾶς λέει κάποιος.

Καὶ τρέχει, βασανίζεται, ἱδρώνει, ἐργάζεται, κλέβει, συνωμοτεῖ, ἀπατᾷ, χρησιμοποιεῖ ὅλα τὰ ἔντιμα ἢ τὰ ἄτιμα μέσα—μᾶλλον τὰ ἄτιμα—διὰ νὰ συσσωρεύσῃ, ἁπλῶς, πλούτη ἐπάνω εἰς πλούτη. Καὶ αὐτὸ τὸ ὀνομάζει φροντίδα διὰ τὸ μέλλον του, τὸ μέλλον τῶν παιδιῶν του, τὸ μέλλον, τέλος πάντων. Ἀλλὰ τὸ μέλλον δὲν εἶνε κάτι τι, ποὺ μπορεῖ νὰ κλεισθῇ μέσα εἰς ἕνα χρηματοκιβώτιον. Τὸ μέλλον εἶνε σκέψις, φαντασία, ὄνειρον, ἰδανικόν. Εἶνε προέκτασις τῆς ζωῆς μας εἰς τὴν ἀπόστασιν. Εἶνε δημιουργία. Καὶ οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι ποὺ διέκοψαν κάθε σχέσιν μὲ τὸ παρελθὸν, δὲν καλλιεργοῦν καμμίαν πραγματικὴν σχέσιν μὲ τὸ μέλλον. Ζοῦν ὅλοι, ἁπλούστατα, κολλημένοι εἰς τὴν τελευταίαν στιγμήν. Δουλεύουν ὅλοι ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ παρόν. Ἀλλὰ μία ζωὴ πίσω ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκλείσθησαν αἱ πύλαι τοῦ παρελθόντος καὶ ἐμπρὸς ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐκλείσθησαν αἱ πύλαι τοῦ μέλλοντος, εἶνε μία ζωὴ στενή, περιωρισμένη, μία ζωὴ χωρὶς Ἱστορίαν καὶ χωρὶς Ἀποκάλυψιν, μία ζωὴ χωρὶς ὡραιότητα. Διότι, ὅταν ὁ ἄνθρωπος παύσῃ νὰ εἶνε ῥαψῳδὸς τοῦ ἰδίου του θρύλου καὶ προφήτης τῶν ἰδίων του πεπρωμένων, χτίζει μὲ τὰ χέρια του τὰ τείχη μιᾶς φυλακῆς, εἰς τὴν ὁποίαν αὐτοφυλακίζεται καὶ ἡ ὁποία, ὅσον καὶ ἂν εἶνε πλουσία καὶ ἄνετη, εἶνε πάντοτε μία φυλακή.

Πρόκειται, ἁπλούστατα, περὶ μιᾶς νέας τυραννίας, ἡ ὁποία καταδυναστεύει τὴν σύγχρονον ἀνθρωπότητα. Εἶνε ἡ Τυραννία τοῦ Παρόντος. Καὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν τυραννίδων δὲν ὑπῆρξε τυραννία σκληροτέρα ἀπ᾽αὐτήν.

— Εἶμαι σκλάβος τῆς κάθε μου ἡμέρας... μοῦ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος, ποὺ εἶχε λάβῃ αἰφνιδίως μίαν τραγικὴν συνείδησιν τῆς δουλείας του. Ἀδύνατον νὰ κάμω δυὸ βήματα πίσω, δυὸ βήματα ἐμπρός. Κινοῦμαι μέσα στοὺς τέσσερες τοίχους τοῦ παρόντος.

— Ποιὸς σ᾽ ἐμποδίζει νὰ βγῇς ἀπὸ τὴ φυλακή σου ; τὸν ἐρώτησα.

— Δὲν ἔχω καιρὸν, ἁπλούστατα.

Ἰδοὺ τὸ μυστήριον τῆς τυραννίας μας. Δὲν μᾶς μένει καιρὸς ν᾽ ἀποσπασθοῦμε ἀπ᾽ αὐτήν. Μόλις ἕνας ἄνθρωπος ἀποφασίσῃ νὰ μείνῃ μόνος μὲ τὸν ἑαυτόν του, νὰ θυμηθῇ τὰ περασμένα του, νὰ τὰ ξαναζήσῃ, νὰ ὀνειροπολήσῃ τὸ μέλλον, ν᾽ ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τὸν τροχὸν, ποὺ εἶνε καταδικασμένος νὰ περιστρέφῃ καθημερινῶς τὸν ἁρπάζουν πάραυτα χίλια χέρια καὶ τὸν ξαναφέρνουν εἰς τὴν ἀγγαρείαν του.

— Γύριζε τὸν τροχόν !

Οἱ ἄνθρωποι, μὲ μίαν λέξιν, ἀπέμειναν ἔξω ἀπὸ τὸ παρελθὸν καὶ ἔξω ἀπὸ τὸ μέλλον. Βηματίζουν ἐπάνω-κάτω εἰς μίαν φυλακὴν, ποὺ ἀρχίζει ἀπὸ ἕνα πρωῒ καὶ τελειώνει σ᾽ ἕνα ἄλλο πρωΐ. Ἡ ζωὴ ἔγινε μία διαδοχὴ εἰκοσιτετραώρων. Καὶ ὅμως συνήντησα κάποιον χριστιανὸν, ποὺ εἶχε κατορθώσει νὰ ἐπιβιβασθῇ στὸ καράβι τῶν περασμένων καὶ νὰ ταξειδεύῃ, μὲ φουσκωμένα πανιὰ, στὸ πέλαγος τῶν ἀναμνήσεών του. Ἔγραφεν ἀπομνημονεύματα.

—Εὐτυχισμένε ἄνθρωπε ! τοῦ εἶπα. Κατώρθωσες, λοιπὸν, νὰ λυτρωθῇς ἀπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ παρόντος ;

—Ἀλλοίμονον, κύριε ! μοῦ εἶπε. Εἶμαι ὁ χειρότερος σκλάβος του. Γράφω τὰ ἀπομνημονεύματά μου, γιὰ νὰ ζήσω. Εἶνε, βλέπετε, ἡ δουλειά μου.

Τὸν εἶχα ἐκλάβει ὡς ἀμέριμνον περιηγητὴν, μέσα στὸ καράβι τοῦ ὀνείρου καὶ αὐτὸς ἦτον ἕνας δυστυχισμένος θερμαστὴς μέσα σ᾽ ἕνα βαπόρι τῆς γραμμῆς. Ἕνας σκλάβος, καὶ αὐτὸς, ὅπως ὅλοι οἱ ἄλλοι, εἰς τὸ κράτος τοῦ Παρόντος.

ΠΑΥΛΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΙΧΟΣ

Απο τα Αλικα Ροδα

ΚΛΕΙΔΩΝΑΣ

Ὡς στάθηκες ἐμπρός μου, στὴν ἀπόγνωση
θλιμμένη φοινικιὰ πλατειᾶς ἐρήμου,
στιγμούλα μόνο, ποὺ σ᾽ αἰῶνα ἁπλώθηκε
κι᾽ἁπλώθη βαρὺς ἴσκιος στὴν ψυχή μου.

Καὶ μὲς στὸ ἀμίλητο νερὸ τοῦ κλείδωνα
μοῦ γύρεψες νὰ πῶ τὸ ῥιζικό σου,
κι᾽ὡς εἶπα τῆς ἀγάπης ἕνα δίστιχο
ἐβγάλανε σημάδι, τὸ δικό σου.

Καὶ φώτισε ἡ χαρὰ καὶ ξανανθίσανε
στὰ μάγουλά σου τ᾽ ἄλικα τὰ ῥόδα
καὶ τῶν χειλιῶν σου πάλι τὸ γαρύφαλλο
μεθυστικὰ, μονάκριβή μου, εὐώδα.

ΡΟΥΣΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Μιλοῦσε ἡ μυστικόπαθη ψυχὴ
στὸ ῥούσικο βιολὶ μέσα στὴ σάλα·
μιὰ λιτανεία διάβαινεν ἀργὴ,
καὶ χύνονταν ὁ πόνος στάλα στάλα.

Ψυχομαχοῦσε ἡ μέρα ἔξω δειλὰ
στοῦ χειμωνιάτικου βραδυοῦ τὰ θάμπη
ποὺ ἀπὸ μιὰ στέπη ἐρχόταν ἁπαλὰ
σὰ χιόνι στὴν καρδιά, στὰ φύλλα ὡς κάμπη.

Κι᾽ ἐρχόταν στὴν καρδιὰ, πιὸ θλιβερὸς
ὁ ῥούσικος σκοπὸς κι᾽ἀπὸ τῆς στέπης
τὴν ἀπεραντοσύνη, ποὺ ἕνας θεὸς
τὸ ξέρει ἂν ἄκρη πίσω ἢ πέρα βλέπεις.

Κι᾽ ἦταν κάθε ἦχος στέναγμα πικρὸ
καὶ κάθε δοξαριὰ ἦταν μαῦρο κλάμα.
Στὸ βράδυ ἡ μέρα πέθαινε τὸ ὠχρὸ,
καὶ στῆς ἀγάπης ἡ καρδιὰ τὸ κάμμα.

Πόνους παληοὺς, λαχτάρες μυστικές,
ὄνειρα ὡραῖα κι᾽ἄπιαστα, κι᾽ ἐλπίδες
μάταιες, στὴ λιτανεία εὐλαβικές,
ψυχή μου, νὰ διαβαίνουν ἐμπρός σου εἶδες.

Κι᾽ ὡς ὁ στερνὸς ξεψύχησε λυγμὸς
στὶς χόρδες τοῦ βιολιοῦ καὶ μὲς στὴ σάλα
κάποιος κρυφὸς τρικύμιζε παλμὸς,
τὰ δάκρυα ἐσένα πέφταν στάλα στάλα.

ΤΟ ΣΠΗΤΙ ΤΟ ΠΑΛΗΟ

Τὸ σπῆτι τὸ παληὸ τὸ ἀρχοντικὸ
γυρεύω στὸ τραγοῦδι μου νὰ κλείσω·
τὸ σπῆτι, ποὺ κερνᾶμε τὸ γλυκὸ
κρασὶ τῆς Σάμου πῶς νὰ τραγουδήσω!

Μιὰ ξώπορτα μεγάλη καὶ μιὰ αὐλὴ,
μιὰ δράνα, ἕνα μπαλκόνι, λίγες γλάστρες,
σειρὰ τὰ παραθύρια—μοῦ μιλεῖ
τὸ σπῆτι μὲ ὅσες γλῶσσες ξελογιάστρες.

Μὰ μοῦ μιλεῖ τὸ πιότερο βαθειὰ
τὸ σπῆτι τὸ παληὸ καὶ μὲ τρελλαίνει
μὲ τὸ κορίτσι, ποὺ ἔχει τὴν καρδιὰ
καὶ τὴν ψυχὴ σὲ μένανε δοσμένη.

Τὸ σπῆτι τὸ παληὸ, τὸ ἀρχοντικὸ
ἂν μέσα στὸ τραγοῦδι μου τὸ κλείσω
τ᾽ ὡραῖο τῆς ψυχῆς μου μυστικὸ
χωρὶς νὰ τὸ ζητῶ θὰ μαρτυρήσω.

Α. ΑΡΓΗΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΟΥΣΙΚΗΝ ΚΙΝΗΣΙΝ

ΜΙΑ ΕΚΘΕΣΙΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ἡ φράσις αὐτὴ προκειμένου περὶ τῆς τέχνης εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἀκοὴ παίζει τὸν πρωτεύοντα ῥόλον ἠμπορεῖ νὰ φανῇ κάπως παράδοξος, καὶ ἴσως — ἔκθεσις τῶν μέσων δι᾽ ὧν ἐκφράζεται ἡ τέχνη αὐτὴ—θὰ ἦτο ὅρος καταλληλότερος.

Ἐν πάσει περιπτώσει — ἡ ἔκθεσις τῆς μουσικῆς—ἡ διοργανωθεῖσα ἐσχάτως εἰς Φραγκφούρτην ἀντιπροσωπεύουσα—τὴν μουσικὴν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἐθνῶν—κατώρθωσε νὰ λύσῃ τὸ πρόβλημα καὶ νὰ καταστήσῃ τὴν τέχνην τῶν ἤχων γνωστὴν διὰ τῆς ὁράσεως.

Ὁ μὴ ἐπισκεφθεὶς τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν ἢ ὁ μὴ ἐπισκεφθεὶς ποτὲ παρομοίαν ἔκθεσιν φαντάζεται ὅτι τὸ ἐνδιαφέρον μιᾶς μουσικῆς ἐκθέσεως θὰ εἶνε ὅλως σχετικὸν καὶ μὴ προσιτὸν παρὰ εἰς τοὺς εἰς τὴν μουσικὴν τέχνην μεμυημένους.

Καὶ τῷ ὄντι πῶς φαντάζεται κανεὶς μίαν μουσικὴν ἔκθεσιν ; Μίαν σειρὰν αἰθουσῶν περιεχουσῶν ὄργανα, μουσικὰς παρτισιὸν, χειρόγραφα κτλ. κτλ. σὲ μία ἀτμόσφαιρα ψυχρὰ καὶ ἀδιάφορον, ἐπαναλαμβάνω, διὰ τοὺς μὴ ἀνθρώπους τῆς τέχνης. Καὶ ἐν τούτοις ἡ ἐπιτηδειότης τῶν ὀργανωτῶν ὑπῆρξε τέτοια ὥστε νὰ δημιουργήσῃ μίαν ἀτμόσφαιραν θερμὴν, συγκινητικὴν μυστηριώδη ἀναπολοῦσαν ἔνδοξον καὶ γοητευτικὸν παρελθόν.

Τὸ ἱστορικὸν μέρος τῆς ἐκθέσεως βοηθεῖται ὑπὸ τῆς ἐπιβολῆς καὶ τὰ ἐκ ταύτης διδάγματα εἶνε ἔτσι ἐντονώτερα.

Εἰς μίαν μεγάλην αἴθουσαν προωρισμένην εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν μουσικῶν εἰδῶν ἀπὸ τὸ ὀρατόριο τὴν λειτουργία, τὸ lied καὶ τὸ μελόδραμα, εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μουσικοῦ γραφίματος ἀπὸ τὰ ἀντιφωνάρια τὰ διακοσμημένα τῶν ῥομανικῶν μοναστηρίων καὶ τῆς ἀναγεννήσεως ἕως τὰ πανομοιότυπα τῶν λειτουργιῶν τοῦ Μπὰχ τὰ ἐκδοθέντα τῇ φροντίδι τῶν νεωτέρων ἐκδοτῶν. Τὸ περιβάλλον αὐτῆς τῆς αἰθούσης τὸ φαντάζεται κανεὶς ψυχρὸν καὶ ἀδιάφορον. Δὲν εἶνε ἐν τούτοις ἔτσι. Γιατὶ ἐνῷ οἱ τρόποι τοῦ μουσικοῦ γραφίματος ἐνδιαφέρουν τὸ σοφὸν κοινὸν, ἡ γραφικὴ μουσικὴ ἔκφρασις, τὸ μουσικὸν αἴσθημα διὰ μέσου τῶν αἰώνων ἑλκύει τὸν καλλιτέχνην· τόσον ἀναπαραστατικὸν εἶνε τῆς ἰδιοσυγκρασίας ἑνὸς ἑκάστου τῶν μεγάλων καλλιτεχνῶν τῶν παρελθουσῶν ἐποχῶν.

Τὸ σχῆμα τῶν μουσικῶν φθόγγων, ἡ καλλιγραφία, τὸ χειρόγραφον τὸ προετοιμάζον τὴν ἀργότερα ἐφαρμοσθεῖσαν τυπογραφικὴν τέχνην, ἕως εἰς τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον εἶνε τακτοποιημένα τὰ φύλλα τοῦ χάρτου τῆς χειρογράφου παρτισιὸν, συμβολίζουν, μίαν ἐποχὴν, ἓν εἶδος, μίαν φόρμαν. Τίποτε χαρακτηριστικώτερον τῶν ἀνωνύμων ἀριστουργημάτων τῶν μεσαιωνικῶν γραφιάδων, ἐκτιθέμενα πλησίον τῶν χειρογράφων γνωστῶν μεγάλων μουσουργῶν. Ἐὰν ἡ τυπογραφία δὲν μᾶς διατηρεῖ παρὰ τοὺς γενικοὺς χαρακτῆρας μιᾶς ἐποχῆς, ἡ πλέον μυστικὴ μεγαλοφυΐα τοῦ μουσουργοῦ ἀναφαίνεται εἰς τὰ αὐτοσχεδιάσματα τὰ πλέον αὐθόρμητα, τὰ συντεθέντα εἰς στιγμὰς ἐμπνευστικῆς διεγέρσεως ἀπὸ τὸν δεῖνα ἢ τὸν τάδε μουσουργόν. Ἡ ἀφθονία τῶν ἰδεῶν ἑνὸς Χέντελ διαφαίνεται εἰς τὸ γράψιμό του τὸ πυκνὸ καὶ εὐκόλως ῥέον εἰς τὴν παρτισιὸν τοῦ Μεσσία λ. χ. ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ σχεδιάσματα, τὰ ὀρνιθοσκαλίσματα τοῦ Μπετόβεν τὰ ἀκατάστατα, τὰ δυσανάγνωστα, χαρακτηριστικώτατα τῆς πυρετώδους καὶ ἀνυποτάκτου φαντασίας, τῆς ὁρμητικῆς ἰδιοσυγκρασίας του. Διὰ τοὺς γραφολόγους μία τέτοια μελέτη εἶνε ἀπείρως ἑλκυστική.

Εἰς τὴν ἰδίαν προθήκην εἶνε ἐκτεθειμέναι χειρόγραφαι αἱ παρτισιὸν τοῦ Βέρντι καὶ ἡ τετραλογία τοῦ Βάγκνερ γιὰ πιάνο καὶ τραγοῦδι! Περίεργος γειτνίασις δύο τόσον διαφόρων μεγαλοφυῶν ἰδιοσυγκρασιῶν.

Τίποτε ἀπολαυστικώτερον εἰς τὴν θέαν τῆς ἀναδρομικῆς ἐκθέσεως τῶν διαφόρων ὀργάνων ἀπὸ τῶν πλέον πρωτογενῶν μέχρι τῶν τῆς νεωτάτης ἐφευρέσεως.

Ἡ αἴθουσα τῆς ἐξελίξεως τοῦ πιάνου εἶνε αὐτόχρημα ἀριστούργημα. Ὅλα τὰ εἴδη αὐτοῦ τοῦ ὀργάνου ἀπὸ τὴν παλαιὰν θεόρβην τοῦ μεσαίωνος, τὴν épinette καὶ τὸ clavecin τῶν μετέπειτα χρόνων ἕως εἰς τὸ πιάνο τὸ σύγχρονον ἀντιπροσωπεύονται ἀφθόνως καὶ κατὰ τρόπον ἐκτάκτως ἐνδιαφέροντα. Ἡ ἐξέλιξις τοῦ στὺλ τοῦ ὀργάνου αὐτοῦ, ἡ ἐσωτερικὴ κατασκευὴ, ὁ τρόπος τῆς διαθέσεως τῶν χορδῶν καὶ ἡ ἐκ ταύτης πηγάσουζα σονοριτέ, ἐκπλήττουν ὅταν ἀναλογίζεται κανεὶς τί ἀριστουργήματα ἐπήγασαν ἀπὸ τὰ πρωτογενῆ αὐτὰ ὄργανα, πρωτογενῆ ὅταν τὰ συγκρίνει κανεὶς μὲ τὸ μοντέρνο πιάνο μὲ τὰς ὀρχηστρικάς του σονοριτὲ καὶ μὲ τὸν πλοῦτον τοῦ ἤχου του. Τὸ παληὸ luth, ἕως τὸ μοντέρνο βιολὶ ὅλες οἱ πλέον περίφημες μάρκες τῶν μεγάλων κατασκευαστῶν τῶν Stradivarius, Γκουαρνέριους, τῶν Ἀμάτι κτλ. μέσα σὲ πολυτελεῖς βιτρίνας ἑλκύουν τὸ βλέμμα καὶ δίδουν τὸν πειρασμὸν εἰς τοὺς ἐπαγγελματίας νὰ τὰ ψαύσουν, νὰ τὰ δοκιμάσουν, νὰ παίξουν ἀπάνω σ᾽αὐτὰ τὰ ἀνεκτίμητα προϊόντα τῆς τέχνης τῶν μεγαλοφυιῶν αὐτῶν luthiers.

Ἡ πρόοδος ἐπίσης τῶν πνευστῶν ὀργάνων ἀπὸ τὴν flûte de Pan (τὸν αὐλὸν τοῦ Πανός) τῆς ἀρχαιότητος ἕως τὰς οἰκογενείας τῶν σαξοφώνων εἶνε καταπληκτική.

Ὅλα τὰ πολιτισμένα ἔθνη ἀντιπροσωπεύονται εἰς τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν, καὶ πρωτίστως ἡ Γαλλία, τὸ τμῆμα τῆς ὁποίας εἶνε τὸ πλουσιώτερον καὶ τὸ παρουσιάζον τὸ μεγαλύτερον ἐνδιαφέρον. Μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῆς Γαλλίας εἰς τὴν πρώτην σειρὰν εἶνε ὁ γνωστός μας μεγάλος καλλιτέχνης πιανίστας Α. Κορτῶ καὶ ὁ γερμανικὸς τύπος ἐνθουσιωδῶς ἐκφράζεται διὰ τὸν μεγάλον αὐτὸν πιανίσταν. Ἀρχηγὸς τῆς ἀποστολῆς ἦτο ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας Heriot ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀντιπροσωπεύσει τὴν Γαλλίαν καὶ κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Beethoven εἰς Βιέννην, ἐκφωνήσας λόγον τὸν ὁποῖον θὰ ἐζήλευον καὶ οἱ πλέον δεινοὶ διπλωμάται. Περιττὸν νὰ προσθέσω ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν ἀντιπροσωπεύθη οὔτε στὴ Βιέννη οὔτε στὴν ἔκθεσι τῆς Φραγκφούρτης.

Καὶ ἐν τούτοις δὲν θὰ ἦτο καὶ τόσον δύσκολον νὰ σταλοῦν μερικὰ χειρόγραφα, μερικὰ παλαιὰ ὄργανα ἢ καὶ νεώτερα λαϊκὰ ὡς καὶ τὸ περίφημο ὄργανον τῆς ἐπινοήσεως τοῦ κ. Ψάχου τὸ ὁποῖον, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εὑρίσκεται στὸ Μόναχον καὶ θὰ ἦτο εὐκολώτατον νὰ μεταφερθῇ στὴν Φραγκφούρτην.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΑΡΟΥΔΑΣ

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΤΑΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΕΚΜΥΣΤΗΡΕΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΓΙΑΓΙΑ

Γιαγιά !.., τὸ βράδυ δὲν ξαναδιαβαίνει πειὰ ὁ γέρος φαναρανάφτης ποὺ βαστοῦσε τὸ κοντάρι στὸν ὦμο κ᾽ ἐπήγαινε κάτω γιὰ ν᾽ ἀνανάψῃ στὴ γωνία τὸ φανάρι. Ἐκεῖνο τὸ γέρικο ἀνθρωπάκι, σκυφτὸ, κουτσαίνοντας, ξυστὰ στὸν τοῖχο, μὲ τὸ τσιμπουκάκι του, ἐδιάβηκε γιὰ πολλὰ χρόνια, ὡς ποὺ ἕνας φαναρανάφτης πετούμενος ἐπαρουσιάστηκε σὲ ποδήλατο.

Αὐτὸς εἶταν ἕνας νέος ποὺ γοργὸς σὰ σαΐτα ἐπάνω στὸ ἀτσαλένιο του ἄλογο ἐπερνοῦσε τοὺς δρόμους, κ᾽ εἶταν αὐτὸς τῆς πόλεως ὁ τελευταῖος φαναρανάφτης.

Ἐσὺ οὔτε δὲν τὸν εἶδες, γιαγιά μου· καὶ θέλεις νὰ μάθῃς;... (ποιὸς ξέρει τί θάλεγες πιά !) τώρα δὲν εἶνε πιὰ τὸ φανάρι στὸ δρόμο, καὶ πιὸ λίγο μπορεῖ νὰ γίνῃ λόγος γιὰ φαναρανάφτης.

Σήμερα ἔχουνε κρεμάσει ψηλὰ σ᾽ ἕνα σύρμα μιὰ σφαῖρα, εἶνε ἕνα λευκὸ πρόσωπο φοβισμένο πιερρότου, σὰ σελήνη κατάπληχτη κρεμασμένη, σὰν σαπουνόφουσκα στὸν ἄνεμο.

Τί ψυχρὸ φῶς καὶ τί ἄσπρο ποὺ πέφτει ἀπὸ τὴν ἠλεκτρικὴ σφαῖρα· ἡ χλωμάδα του !... μὲ κάνει νὰ σκέφτομαι τὰ νέα πάθη, κ᾽ ἔχει ἀνατριχίλες τὸ παγερὸ ἐκεῖνο ἀσπροβόλισμα.

Φωτούλα κίτρινη, πῶς ἔχεις ἀλλάξει !... Γιαγιά, σὲ σκέφτομαι· καὶ κυττάζω ἐτούτη τὴ λαμπάδα ποὺ μοιάζει σὰν ἡ εἰκόνα τῆς νέας βασανισμένης μας ζωῆς ποὺ εἶνε χωρὶς εἰρήνη.

(Μετάφρασις Γ. ΣΠΑΤΑΛΑ) ΓΕΩΡΓ. ΜΠΟΛΤΣΑ

ΧΟΓΙΕ ΤΑΓΙΟΥΤ

Η ΑΠΡΟΣΤΑΤΕΥΤΗ ΑΝΝΙΚΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ὁ οἰκονόμος κι᾽ ὁ δεύτερος λαμὲς μοῦ ἄνοιξαν τὴν πόρτα. Κανένας ἀπ᾽ αὐτοὺς δὲν μ᾽ ἐγνώριζε, γιατὶ δὲν τοὺς εἶχα συναντήσει ἄλλη φορὰ σὲ ἄλλο σπῆτι, κι᾽ αὐτὸ μ᾽ εὐχαριστοῦσε. Ρώτησα ἂν ὁ σὲρ Τζαίημς ἦταν μέσα κι᾽ ὁ οἰκονόμος μοῦ ἀπάντησε πὼς δὲν ἐδέχετο κανένα, ἂν δὲν τοῦ εἶχε δώσει πρῶτα ῥαντεβοῦ.

— Ἐμένα θὰ μὲ δεχτῇ, ἀπάντησα. Δῶστε του τὴν κάρτα μου.

Εἶχα κάτι ὤμορφες κάρτες μὲ τυπωμένο τὸ ὄνομα: Μὶς Ἄννα Σπάῤῥο κι᾽ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ τὶς μεταχειριζόμουν. Ὁ οἰκονόμος μὲ κύτταξε ὕποπτα, ἀλλὰ τὸν ἔβαλα στὴ θέσι του, μπαίνοντας μέσα, χωρὶς νὰ τοῦ ζητήσω τὴν ἄδεια, καὶ προχωρῶντας στὸ χὼλ, ποὺ ἦταν ἀρκετὰ μεγάλο :

— Θὰ περιμένω ἐδῶ, τοῦ εἶπα.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐκαλοκάθισα σὲ μιὰ ψάθινη πολθρόνα κι᾽ ἄνοιξα μιὰ ἐφημερίδα μὲ ὤμορφες εἰκόνες ποὺ τὴν λένε «Πόντς».

Ἔπειτα, μιὰ νέα κυρία μπῆκε στὸ χὼλ καὶ σηκώθηκα μονομιᾶς ὁλόρθη, λησμονῶντας πὼς δὲν ἤμουν πειὰ δούλα. Τὸ θυμήθηκα ὅμως ἐγκαίρως καὶ ἐπροχώρησα καταπάνω της δίνοντάς της τὸ χέρι μου.

— Πειὰ εἴσαστε; τὴν ρώτησα.

— Ἑτοιμαζόμουνα νὰ σᾶς ῥωτήσω κι᾽ ἐγὼ τὸ ἴδιο, μοῦ ἀπάντησε, εἶμαι ἡ μὶς Μαρβλουεΐτ.

— Τὸ σκέφτηκα πὼς μποροῦσε νὰ εἶστε ἡ μίς. Ἐγὼ εἶμαι ἡ μὶς Ἄννα Σπάῤῥο κι᾽ ἔρχομαι νὰ ᾽δῶ τὸν μπαμπᾶ σας.

—Τί ἀστεῖο, εἶπε, κυττάζοντάς με καλά.

Καὶ τὴν κύτταξα κι᾽ ἐγὼ καλά.

— Περίεργη εἶμαι νὰ μάθω, τῆς εἶπα. ἂν ἐκάματε καὶ σεῖς τὴν ἴδια σκέψι μὲ μένα, γιατί ἐγὼ σκέφτηκα ἀμέσως πὼς μοιάζουμε πολὺ οἱ δυό μας.

Γιατὶ ὅταν τὴν κύτταξα καλὰ καλά, εἶδα πὼς εἴχαμε ὁλοφάνερα μιὰ οἰκογενειακὴ ὁμοιότητα, ποὺ τὴν ἔκαναν μεγαλύτερη τὰ κομμένα μαλλιά μας—μονάχα πὼς αὐτὴ, ποὺ εἶχεν ἀνατραφῆ, στὰ πούπουλα ἀπὸ μικρὴ, φαίνονταν πλειὸ ντιστεγκὲ ἀπὸ μένα !

— Εἶνε περ εργο εἶπε καὶ χαμογέλασε.

Κι᾽ ἔπειτα κὰν κάτι νὰ τῆς ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσι, ἄνοιξε καλὰ τὰ μάτια της καὶ τὴν ἄκουσα νὰ λέῃ σιγά :

— Εἶνε δυνατὸ αὐτό ;

— Ἴσως μαντέψατε, τῆς εἶπα. Εἶμαι... Εἶμαι..

— Ἐμπρὸς, μοῦ εἶπε, πέστε το.

— Εἶμαι κόρη τοῦ σὲρ Τζαίημς, εἶπα, κι᾽ ἐσεῖς κι᾽ ἐγὼ εἴμαστε μισὲς ἀδερφές.

Κοκκίνησε καὶ φάνηκε νὰ διστάζῃ καὶ εἶπε κατόπιν :

— Ναὶ, αὐτὸ εἶνε. Καλὸ ὅμως εἶνε νὰ μὴ μᾶς ᾽δῇ ἡ μαμᾶ, γιατὶ θὰ γίνῃ φασαρία.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ γύρισε ὁ οἰκονόμος

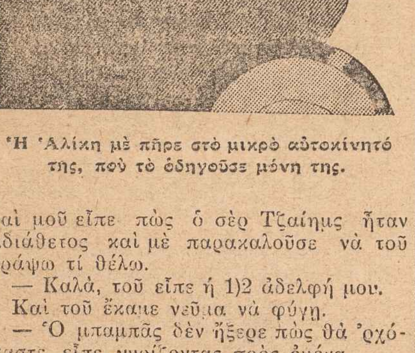

Ἡ Ἀλίκη μὲ πῆρε στὸ μικρὸ αὐτοκίνητό της, ποὺ τὸ ὁδηγοῦσε μόνη της.

καὶ μοῦ εἶπε πὼς ὁ σὲρ Τζαίημς ἦταν ἀδιάθετος καὶ μὲ παρακαλοῦσε νὰ τοῦ γράψω τί θέλω.

— Καλά, τοῦ εἶπε ἡ 1)2 ἀδελφή μου.

Καὶ τοῦ ἔκαμε νεῦμα νὰ φύγῃ.

— Ὁ μπαμπᾶς δὲν ἤξερε πὼς θὰ ᾽ρχόσαστε, εἶπε, γυρίζοντας πρὸς ἐμένα.

— Δὲν ξέρει ἂν πέθανα ἢ ζῶ, ἀπάντησα, καὶ δὲν σκοτίζεται βέβαια νὰ τὸ μάθῃ. Κι᾽ ἐγὼ ὅμως δὲν ἤξερα ποιὰ ἤμουν, ὡς τὴν στιγμὴ ποὺ μοῦ τῶπε ἡ θειὰ Ματίλδα λίγες μέρες προτοῦ ξεψυχήσῃ.

— Ἐλᾶτε μαζύ μου, μοῦ εἶπε. Ὁ μπαμπᾶς εἶνε πολὺ καλός, μονάχα ποὺ ἀποφεύγει κάθε τι ποὺ μπορεῖ νὰ τὸν ἐνοχλήσῃ. Ὅταν ἀποφασίσῃ νὰ εἶνε καλὸς μπορεῖς νὰ τοῦ πάρῃς καὶ τὴν ψυχή του.

— Δὲν ἦρθα γι᾽ αὐτὸ ἐδῶ, τῆς ἀπάντησα. Ἦρθα μονάχα μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ δεχτῇ νὰ ζῶ κι᾽ ἐγὼ στὸ σπῆτι του καὶ νὰ γίνω κι᾽ ἐγὼ κυρία.

— Κακόμοιρο κορίτσι, μοῦ εἶπε. Φοβᾶμαι πὼς γελάστηκες, ὅμως θὰ φροντίσω νὰ σὲ κυττάξῃ. Πᾶμε νὰ τὸν βροῦμε, θὰ εἶνε στὸ ἀναγνωστήριο.

Μὲ πῆγε σ᾽ ἕνα μεγάλο δωμάτιο, ποὺ βρίσκονταν ὁ μπαμπᾶς μου, ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολθρόνα, καπνίζοντας ἕνα μεγάλο ποῦρο καὶ διαβάζοντας ἕνα βιβλίο, ποὺ εἶδα ἀμέσως ἀπὸ τὸν τίτλο του πὼς ἦταν ἕνα γαλλικὸ μυθιστόρημα.

— Αἴ, Ἀλίκη, τί θέλεις ; ἐφώναξε. Καὶ ἔπειτα μὲ εἶδε καὶ μὲ κύτταξε μὲ προσοχή.

—Πῶς...τί...ἐμουρμούρισε, καὶ κύτταξε τὴν κάρτα, ποὺ τοῦ εἶχε δώσει προηγουμένως ὁ οἰκονόμος.

— Ἐγὼ εἶμαι ποὺ ἔστειλα τὴν κάρτα, εἶπα. Σ᾽ αὐτὴ φαίνομαι πὼς εἶμαι ἡ Ἄννα Σπέῤῥο, ὅμως εἶμαι ἡ κόρη σας, σὲρ Τζαίημς.

—Πήγαινε ὄξω, Ἀλίκη, εἶπε στὴν μισοαδερφή μου. Καὶ...καὶ...δὲν εἶν᾽ ἀνάγκη νὰ πῇς τίποτε στὴ μαμᾶ σου.

—Δὲν εἶμαι τρελλή, ἀπάντησε ἡ Ἀλίκη. Θὰ φύγω γιὰ λίγα λεφτὰ τῆς ὥρας, ἔπειτα θὰ γυρίσω νὰ δῶ, ἂν τῆς φερθήκατε καλά.

Βγῆκε καὶ μείναμε μόνοι, ὁ μπαμπᾶς κι᾽ ἐγώ. Ἡ στιγμὴ ἦταν μεγάλη καὶ φοβερή, μὰ ἡ συγκίνησι καὶ τῶν δύο μας δὲν ἐκράτησε πολύ.

—Νὰ πάρ᾽ ἡ ὀργὴ, εἶπε, τί περίεργο, πόσο καὶ τὰ δύο μου κορίτσα πῆραν ἀπὸ μένα ! Πῶς ἔμαθες πὼς εἶμαι ὁ πατέρας σου;

Τοῦ διηγήθηκα μὲ ὅσο τὸ δυνατὸ λιγώτερα λόγια ὅ,τι ἤξερα κι᾽ ἔπειτα τοῦ ἔδειξα τὰ χαρτιά.

—Ναί, ἀλήθεια εἶνε, εἶπε, μόλις κυττάζοντάς τα. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία... Εἶσαι ἡ Ἄννα Σπέῤῥο, κι᾽ ἔχεις τὸ ἴδιο ὄνομα μὲ τὴ μάννα σου, Ἀννίκα τὴν λέγανε κι᾽ ἐκείνη,

Ἔβαλε τὰ χέρια του, στοὺς ὤμους μου καὶ μὲ κύτταξε μὲ καλωσύνη.

— Δὲν ἤξερα ποῦ ἦταν αὐτὸ τὸ κοριτσόπουλο, εἶπε. Ποτὲ δὲν μοῦ τῶπαν.

Φάνηκε σὰν νὰ ντρέπονταν. Ἦταν ἕνας πολὺ ὤμορφος τζέντλεμαν, ποὺ ὑπερηφανεύονταν κανεὶς γιατὶ τὸν εἶχε πατέρα, κι᾽ ἔπειτα μὲ φίλησε στὸ μέτωπο.

— Θὰ κάμω ὅ,τι μπορέσω γιὰ σένα, Ἀννίκα, μοῦ εἶπε : Ἔχεις σκεφθῇ καὶ σὺ τίποτε ;

— Εἶχα τὴν ἐλπίδα πὼς θὰ μὲ παίρνατε ἐδῶ νὰ ζήσω μαζύ σας, τοῦ εἶπα, μὰ τώρα ποὺ ἄκουσα μερικὰ πράγματα ἀπὸ τὴν Ἀλίκη, αὐτὸ δὲν μοῦ φαίνεται τόσο εὔκολο.

Ταράχτηκε καὶ μοῦ ἀπάντησε:

— Λυποῦμαι, μὰ αὐτὸ εἶνε ἀδύνατο, γιατὶ ἔχω τὴ γυναῖκά μου...

Καὶ προτοῦ μπορέσω νὰ σταματήσω τὰ λόγια, ποὺ μοῦ ἦρθαν στὸ στόμα, ἀπάντησα πὼς ἄλλη φορὰ ἤξερα ἐγὼ νὰ τὴν καταφέρω νὰ μ᾽ ἀναγνωρίσῃ.

Ἦταν μιὰ στιγμὴ πολὺ μεγάλη, ὅταν βρέθηκα μπροστὰ στὸ μπαμπᾶ μου, τὸν λόρδο Μαρβλουεΐτ.....

— Πῶς... πῶς... τὴν εἶδες, σὲ εἶδε; φώναξε ὁ μπαμπᾶς, κι᾽ ἔπειτα ἀμέσως κόπηκε καὶ κατακοκκίνησε.

Μετάνοιωσα γιὰ τὰ λόγια, ποὺ μοῦφυγαν, ἔχοντας ὅμως τὰκτ, καὶ θέλοντας νὰ τὸν καθησυχάσω, ἀπάντησα πὼς δὲν εἶχα ἀκόμη τὴν εὐχαρίστησει νὰ ᾽δῶ τὴν μητρυιά μου.

— Πῶς τὸ εἶπες αὐτό ; τὴν μη ... τὴν μητρυιά σου, χά, χά, χά ! Νὰ μὲ συγχωρῇς μὰ δὲν ξέρεις τί ἀστεῖο εἶν᾽ αὐτό ! Χὰ, χά, χά !

— Ἐγὼ δὲν βλέπω τὸ ἀστεῖο, εἶπα φουρκισμένη, ποὺ ἔβλεπε ἕνα ἄνθρωπο νὰ γελάῃ, χωρὶς νὰ καταλαβαίνω γιατί.

— Δὲν θὰ ὑπῆρχαν ἀστεῖα στὸν κόσμο ἂν ὅλος ὁ κόσμος. ποὺ τὰ λέει, καταλάβαινε πὼς λέει κάτι ἀστεῖο, ἀπάντησε ὁ μπαμπᾶς μου. Ἀλλὰ πές μου, πῶς τὸ εἶπες αὐτό ;

— Μοῦφυγε, εἶπα. Ἄκουσε κάποτε νὰ τὸ λέῃ ἡ λαίδη Οὐέλντοβερ, μιὰ φορὰ ποὺ μιλοῦσε γιὰ τὴν λαίδη Μάρβλ, γιατὶ Μάρβλ λένε χαϊδευτικὸ τὸ οἰκογενειακόν μας ὄνομα.

—Ἡ λαίδη Οὐέλντοβερ; Ἄ, ναὶ ἡ Λούσυ Μάλλιν, ὅπως λέγονταν πρῶτα Παρ᾽ ὀλίγο νὰ τὴν πάρω ἐγὼ μιὰ φορά, μὰ ἡ σημερινὴ γυναῖκα μου ἔκαμε μεγάλο θόρυβο καὶ ματαίωσε τὸν γάμο. Αὐτὸ μεταξύ μας.

Φάνηκε ἀμέσως πὼς μετάνοιωσε ποὺ ἔλεγε τέτοια πράμματα καὶ ἔκλεισε σφιχτὰ τὸ στόμα του.

Ἔπειτα ξανάρθε ἡ Ἀλίκη.

— Καὶ τώρα, μπαμπᾶ, τί θὰ κάμετε γιὰ τὴν Ἄννα ; ρώτησε.

Ἡ Ἀλίκη ἦταν φρόνιμο, καθὼς βλέπετε, καὶ πρακτικὸ κορίτσι, κ᾽ ἦταν εὐτυχία ν᾽ ἀνήκῃ κανεὶς σ᾽ αὐτὸν τὸν κόσμο.

Ὁ μπαμπᾶς ἀπάντησε πὼς θἄκανε πολλὰ γιὰ μένα, κι᾽ ὁ Ἀλίκη τοῦ εἶπε:

— Κάμετε, ὅ,τι ἔχετε νὰ κάμετε, τώρα, καὶ γράψετε στὸ δικηγόρο σας νὰ φροντίσῃ νὰ δοθῇ μιὰ ἐπιχορήγησι ἀπὸ πεντακόσες λίρες τὸν χρόνο, ποὺ θὰ τὴν παίρνῃ σὲ τέσσερες δόσεις.

— Θὰ τοῦ γράψω αὔριο, εἶπε ὁ μπαμπᾶς, δὲν εἶνε καιρὸς τώρα.

— Θὰ φροντίσω ἐγὼ νὰ τὸ κάμετε, ἀπάντησε ἡ Ἀλίκη. Τώρα ὅμως, μπαμπᾶ, μπορεῖτε νὰ δώσετε στὴν Ἄννα ἕνα τσὲκ γιὰ κάτι πρόχειρο.

Ὁ μπαμπᾶς ὑπέγραψε τότε μὲ προθυμία ἕνα τσὲκ γιὰ διακόσες λίρες καὶ μοῦ τὸ ᾽δωσε. Ἀλλ᾽ ἐκεῖ ποὺ ἔλεγε: Ἔτσι, λαμπρά. καὶ τὸ ᾽βαζε στὴ τσάντα μου, μπῆκε ξαφνικὰ μέσα ἡ λαίδη Μάρβλουεΐτ. Μὲ τὴν πρώτη ματιά, κατάλαβα ἀμέσως γιατὶ ἡ λαίδη Οὐέλντοβερ τὴν εἶχε πῆ μητρυιά. Ψιλὴ κι᾽ ἀδύνατη ἦταν, μ᾽ ἕνα μεγάλο μύτο καὶ ζωηρὰ μάτια, ποὺ ἔρριχναν γύρω ἀστραπὲς ἀπὸ ὑποψίες. Δὲν μοῦ ἔρριξε οὔτε μιὰ ματιά.

— Κάποια φίλη σου, βέβαια, Ἀλίκη, εἶπε, ἐννοῶντας ἐμένα.

— Ναὶ, ἡ μὶς Σπάῤῥο, ἀπάντησε ἡ Ἀλίκη. Ἔλα μαζύ μου, Ἄννα.

Ἡ λαίδη μὲ χαιρέτησε, μ᾽ἕνα κούνημα τοῦ κεφαλιοῦ της, κι᾽ ἐγὼ εἶπα : Χαίρω ποὺ σᾶς γνωρίζω, σὰν νὰ εἴμαστε ἴσες, κι᾽ ἀκολούθησα τὴν Ἀλίκη, ποὺ στέκονταν τωρα στὴν πόρτα. Δὲν ξέρω τί εἶπε ἡ κατσουφιασμένη ἐκείνη γυναῖκα στὸν μπαμπᾶ, ἔβλεπα μονάχα πὼς ἡ γνωριμία μας ἄρχιζε πολὺ κακή.

— Ἔλα μαζύ μου, Ἄννα, εἶπε πάλι ἡ Ἀλίκη, θὰ σὲ πάω μὲ τὸ μικρὸ αὐτοκίνητο στὸ σταθμό.

Βγήκαμε ἀπὸ τὸ μέγαρο, καὶ, πηγαίνοντας στὸ γκαράζ, συναντηθήκαμε μ᾽ ἕνα ψηλὸ τσέντλεμαν, νέο κι᾽ ὤμορφο.

— Ὁ ἀδερφός μου Μπέρτι, μοῦ εἶπε σιγανὰ ἡ Ἀλίκη. Γιὰ νὰ δοῦμε πῶς θὰ τὸ πάρῃ αὐτός.

Σταματήσαμε κ᾽ ἡ Ἀλίκη τοῦ εἶπε :

— Μπέρτι, αὐτὴ εἶνε κόρη τοῦ μπαμπᾶ καὶ μισὴ ἀδερφή μας, ἡ Ἄννα Σπάῤῥο.

— Δὲν ἤξερα πὼς ὁ μπαμπᾶς ἔχει παντρευτῇ δυὸ φορές, ἀπάντησε ὁ Μπέρτι μὲ ὑπεροψία.

— Γεννήθηκα ἰνκόγκνιτο, εἶπα τότε ἐγὼ, κι᾽ αὐτὸ ἦταν ντροπὴ γιὰ τὸν μπαμπᾶ, γιατὶ ἔπρεπε νὰ πάρῃ τὴ μαμᾶ μου, ὅπως τῆς ὑποσχέθηκε.

— Παραξενεύομαι μαζύ σου Ἀλίκη, ἐφώναξε. Δὲν εἶνε μέρος αὐτὸ νὰ φέρνῃ τὴ μπάσταρδη. Σὲ συμβουλεύω νὰ τὴν διώξῃς, προτοῦ τὴν ᾽δῇ ἡ μαμᾶ, γιατὶ ὁ μπαμπᾶς δὲν μπορεῖ νὰ τὴν κρατήσῃ ἐδῶ, ἔστω κι᾽ ἂν θέλῃ.

Καμμιὰ κυρία βέβαια, ἀκούοντας τέτοια λόγια δὲν θὰ μποροῦσε νὰ κρατήσῃ τὴν ψυχραιμία της, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ σκεφθῆτε ἂν εἶχα δίκηο. Ἔτσι λοιπὸν σήκωσα τὸ ὀμπρελλῖνο μου καὶ τοῦ πέταξα κάτω τὸ καπέλλο, φωνάζοντας :

— Δὲν εἶνε τρόπος αὐτὸς νὰ μιλᾷς σ᾽ ἕνα κορίτσι, ποὺ εἶνε μόνο κι᾽ ἀπροστάτευτο στὸν κόσμο κι᾽εἶνε καὶ μισὴ ἀδερφή σου, παληοκρεμανταλᾶ !

Ἔμεινε ξερὸς ἀπὸ τὰν ἔκπληξί του, κι᾽ ἡ Ἀλίκη ἔσκασε στὰ γέλοια, λέγοντας :

— Καλὰ τοὖκαμες, Ἀννίκα, πρέπει νὰ τιμωρῇ κανεὶς τοὺς ἄντρες, γιὰ τὶς κουταμάρες ποὺ λένε.

Ὅσο γιὰ τὸν Μπέρτι, σήκωσε τὸ καπέλλο του, ὑποκλίθηκε σαρκαστικὰ καὶ μοῦ εἶπε :

— Μοῦ δίνετε ἕνα μάθημα καλῆς συμπεριφορᾶς.

Κι᾽ ἔφυγε.

Ἡ Ἀλίκη ἐπρόσταξε τότε τὸν ὁδοθεράποντα Μπλὰῤστ νὰ τῆς φέρουν τὸ μικρὸ τῆς αὐτοκίνητο κι᾽ ἐμπήκαμε μέσα οἱ δυό μας μόνες, γιατί ἡ ἀδερφή μου ἤξερε νὰ ὁδηγῇ καλά. Στὸ δρόμο εἴπαμε μερικὰ μυστικά μας καὶ μὲ πληροφόρησε πὼς ἀγαποῦσε ἕνα νέο, μὰ ὁ Μπέρτι ἦταν ἐνάντιος καὶ δὲν τὸν ἤθελε. Ὁ μπαμπᾶς ἐννοοῦσε τὸν ἔρωτά της, μὰ δὲν μποροῦσε ν᾽ ἀντισταθῇ μόνος στοὺς ἄλλους κι᾽ ὁ καυγᾶς ἐξακολουθοῦσε.

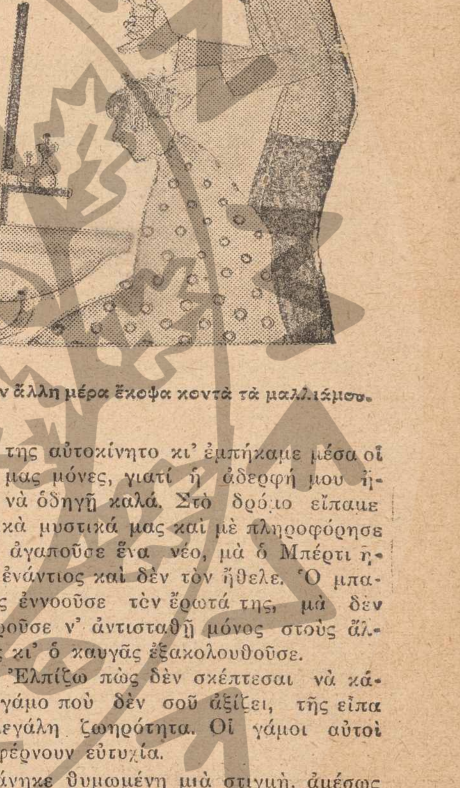

Τὴν ἄλλη μέρα ἔκοψα κοντὰ τὰ μαλλιά μου.

— Ἐλπίζω πὼς δὲν σκέπτεσαι νὰ κάμῃς γάμο ποὺ δὲν σοῦ ἀξίζει, τῆς εἶπα μὲ μεγάλη ζωηρότητα. Οἱ γάμοι αὐτοὶ δὲν φέρνουν εὐτυχία.

Φάνηκε θυμωμένη μιὰ στιγμὴ, ἀμέσως ὅμως χαμογέλασε καὶ μοῦ εἶπε :

— Ὤ, μεῖνε ἥσυχη, δὲν συμβαίνει αὐτό. Εἶνε μονάχα ὁ νεώτερος τῆς οἰκογενείας του κι᾽ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὑπάρχει ἕνας κληρονόμος κόμης ποὺ μὲ ζητάει.

— Βέβαια, τῆς ἀπάντησα, ἕνας κόμης κληρονόμος εἶνε γαμπρὸς ποὺ σοῦ ἀξίζει, μὰ κι᾽ ὁ ἔρωτας πρέπει νὰ νικήσῃ.

— Εἶνε ἕνα εὐγενικὸ αἴσθημα κι᾽ αὐτὸ μὲ σπρώχνει νὰ κάμω τέτοιο γάμο. Θὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσῃς κι᾽ ἐσύ.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

ΜΑΞΙΜ ΓΚΟΡΚΙ

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΗΤΟΥ

ΠΕΖΟ ΠΟΙΗΜΑ

Ψηλὰ στὸ βουνὸ σέρνεται τὸ φεῖδι...Κυλίστηκε μέσα στὴν ὑγρὴ ῥεματιά, σὲ μιὰ γωνίτσα καὶ κυττάζει τὴ θάλασσα.

Ψηλὰ στὸν οὐρανὸ ἔλαμπεν ὁ ἥλιος...τὰ βουνὰ ἀναπνέουν τὴν οὐράνια αὔρα....Χτυποῦν τὰ κύματα πάνω στὶς πέτρες.

Καὶ στὴ ῥεματιὰ μέσα στὸ σκοτάδι καὶ τὶς σταλαγματιὲς ποὺ πέφτουν σὰν μαργαριτάρια, ὁ χείμαῤῥος πάει νὰ βρῇ τη θάλασσα, τρέχοντας μὲ ὁρμὴ πάνω ἀπ᾽ τοὺς βράχους.

Ἕνας ὁλόασπρος ἀφρὸς σκεπάζει τὰ βουνὰ καὶ ῥίχνεται στὴ θάλασσα βογγῶντας.

Ἄξαφνα μέσα στὴ ῥεματιὰ ὅπου πλημμυρίζουν τ᾽ ἀσημένια νερὰ καὶ εἶνε κρυμμενο τὸ φεῖδι, πέφτει κάπου ἀπ᾽ τὸν οὐρανὸ ὁ ἀητός, μὲ κομματιασμένο τὸ στῆθος, μὲ ματωμένα φτερά.

Μὲ μιὰ ὑποκώφη φωνὴ σύρθηκε στὴ γῆ καὶ χτύπησε μὲ τὸ στῆθος του τὴ σκληρὴ πέτρα.

Τὸ φεῖδι τρόμαξε· ἄρχισε νὰ ἕρπῃ βιαστικά...Κατάλαβε πὼς ἡ ζωὴ τοῦ πουλιοῦ θὰ βαστοῦσε δυὸ τρία λεπτά :

Ἕρποντας πρὸς τὸ πληγωμένο πουλί, τοῦ ψιθυρίζει στ᾽ αὐτί:

— Πεθαίνεις ;

— Ναὶ σβήνω.....ἀπάντησε ὁ ἀητὸς ἀναστενάζοντας βαρειά. Ἔζησα δοξασμένος. Γνώρισα τὴν τέλεια εὐτυχία....Μὲ ἀνδρεία πολέμησα...Εἶδα τὸν οὐρανὸ ἀπὸ κοντά....ἐνῷ ἐσὺ δὲ θὰ τὸν δῇς ποτέ σου... Τί δυστυχισμένο ποὺ εἶσαι !

— Ὁ οὐρανὸς εἶπες ;.... Εἶνε ἄδειος....Ἀλλὰ ἐγὼ πῶς νὰ φθάσω ὡς ἐκεῖ ἕρποντας; Ἐδῶ εἶν᾽ ἔκτακτα μέσα στὴ ῥεματιά ..Ζέστη....Ὑγρασία...

Μ᾽ αὐτὰ τὰ λόγια τὸ φεῖδι, ἀπάντησε στὸ ἀγέρωχο πουλὶ καὶ βαθειὰ μέσα στὴ ψυχή του, γελοῦσε γιὰ τὰ ὀνειροπολήματά του....Σκέφθηκε : «Καὶ νὰ πετᾷ κανένα; καὶ νὰ σέρνεται στὴ γῆ, τὸ τέλος εἶνε ἕνα: Ὅλοι, ὅλα, θὰ γίνουν χῶμα..... στάχτη.

Ἀλλὰ ὁ ἀητὸς γύρισε πρὸς τὸ φεῖδι... Ἀνασηκώθηκε λίγο, καὶ τὰ μάτια του κύτταξαν τὴν ἔρημη ῥεματιά.

Κάτω ἀπ᾽ τὴ γκρίζα πέτρα, τρέχαν τὰ νερά: εἶνε πλήξη μέσα στὴ ῥεματιὰ καὶ σκοτάδι... Μυρίζει σαπίλα...

Ἀπελπισμένος ὁ ἀητὸς βάζει στὴ φωνή του τὶς τελευταῖες του δυνάμεις.

— Ἂν μποροῦσα μιὰ φορὰ ἀκόμη στὴ ζωή μου νὰ πετάξω ψηλὰ στὸν οὐρανό! Θ᾽ ἀγκάλιαζα τον ἐχθρό μου, θὰ τὸν κρατοῦσα σφιχτὰ πάνω στὶς ματωμένες πληγές μου καὶ θὰ ῥοφοῦσε τὸ αἷμα μου σταγόνα... σταγόνα... Τί ὡραία πάλη !

Καὶ τὸ φεῖδι συλλογίστηκε : θαυμάσια θἆναι νὰ ζῇ κανένας στὸν οὐρανὸ, ἀφοῦ ὁ ἀητὸς ἀναστενάζει τόσο βαρειά, ἅμα θυμᾶται τὶς πανευτυχισμένες μέρες...

Κι᾽ ἔκανε μιὰ πρόταση στὸ περήφανο πουλί...

— Προσπάθησε νὰ συρθῇς ὡς τὴν ἄκρη τῆς ῥεματιᾶς καὶ νὰ πετάξῃς.

Ἴσως τὰ σπασμένα φτερά σου βροῦν τὴ ζωὴ.... καὶ ζήσῃς ἀκόμα λίγο καιρὸ στὸν παράδεισό σου. Τρέμοντας καὶ στενάζοντας ἀπ᾽ τοὺς πόνους τὸ πληγωμένο πουλί, κατώρθωσε νὰ φθάσῃ στὴν πέτρα. Ἀνάπνευσε μ᾽ ὅλη του τὴ δύναμη, ἄνοιξε τὰ μάτια του, ἀλλὰ ἔπεσε πιὸ χαμηλὰ ἀκόμα...

Γλυστρῶντας πάνω στὰ πετράδια τῆς ῥεματιᾶς ἔπεφτε πιὸ χαμηλά... Ἔσπαναν... χάνονταν τὰ φτερά του...

Τὸ ἄσπρο κῦμα τὸν ἅρπαξε, ἔπλυνε τὸ αἷμα ἀπ᾽ τὶς πληγές του, τὸν τύλιξε μέσα στὸν ἀφρὸ καὶ τὸν πέταξε στὴ θάλασσα.

Καὶ τὰ κύματα μὲ λυπητερὸ ἦχο χτυποῦν πάνω στὶς πέτρες, ἐνῷ τὸ πτῶμα τοῦ ἀγέρωχου πουλιοῦ χανόταν μέσα στὸ θαλάσσιο ἄπειρο.

⁂

Τὸ φεῖδι ξαπλωμένο μέσα στὴ ῥεματιὰ συλλογίζεται τὸ θάνατο τοῦ ἀητοῦ καὶ τὸν ἔρωτά του... τὴ νοσταλγία του γιὰ τὸν οὐρανό. Καὶ τὰ μάτια του χαϊδευτικὰ κυττάζουν κάπου μακρυά. Ἐκεῖ, ποὺ αἰώνια τὰ ὄνειρα γυρεύουν τὴν εὐτυχία.

— Καὶ τί εἶδε ὁ πεθαμμένος ἀητὸς στὸ χάος ποὺ δὲν ἔχει ἀρχὴ καὶ τέλος; Γιὰ ποιὸ λόγο, τετοιοι σὰν κι᾽ αὐτὸν ταράσσουν τὴ ψυχή μας μὲ τὴν ἀγάπη τους γιὰ τὸν οὐρανό; Καταλαβαίνουν ἄραγε τὸ μυστήριο τῆς ζωῆς; Ἴσως κι᾽ ἐγὼ θὰ μποροῦσα νὰ νοιώσω αὐτὴ τὴ φιλοσοφία; Ἂς ἦταν δυνατὸ νὰ πετάξω μιὰ φορὰ μονάχα ψηλά !!

Τὸ εἶπε καὶ γίνηκε.. Τυλίχθηκε μέσα σ᾽ ἕνα πελώριο δαχτυλίδι, πήδησε στὸν ἀέρα καὶ σὰν στενὴ κορδέλλα ἔλαμψε μέσα στὸν ἥλιο...

Ὅποιος ὅμως εἶνε συνηθισμένος νὰ σέρνεται στὴ γῆ, δὲ μπορεῖ νὰ πετάξῃ ψηλά. Ὕστερα ἀπὸ λίγο ἔπεσε πάνω στὶς πέτρες, ἀλλὰ δὲ σκοτώθηκε... Ἄρχισε νὰ γελᾷ.

Ὅλη ἡ εὐχαρίστησις ὅταν πεταει κανένας στὸν οὐρανὸ, εἶνε ὕστερα το ἀφάνταστο πέσιμο... Γελοῖα ποὺ εἶνε τὰ πουλιά ! Δὲ γνωρίσανε ποτὲ τὴ γῆ ... Πεθαίνουν ἀπὸ στενοχώρια, ἀλλὰ τὸ ὄνειρό τους εἶνε νὰ πετοῦν ψηλά !..., στὸ ἀπέραντο αὐτὸ χάος. Ἐκεῖ ζητοῦν τὴν ζωή. Εἶνε ἄδειο ὅμως τὸ χάος αὐτό. Ἔχει πολὺ φῶς, ἀλλὰ δὲν ἔχει τροφὴ, δὲ βρίσκει κανένας νὰ ἀκουμπήσῃ... σ᾽ ἕνα ζωντανὸ σῶμα... Γιατί λοιπὸν ἔχουν τόση περηφάνεια, αὐτὰ τὰ ἀνόητα πουλιά; γιατί τόσες μομφές; Μήπως θέλουν μὲ τὸ πέταμά τους νὰ μᾶς δείξουν τὶς τρελλὲς ἐπιθυμίες τους, καὶ νὰ μᾶς κρύψουν πόσο εἶνε ἄχρηστα στὴν πρακτικὴ ζωὴ;... Δὲ θὰ γελασθῶ ποτὲ πιὰ ἀπ᾽ τὰ ὡραῖα τους λόγια.. Εἶδα κι᾽ ἐγὼ μιὰ φορὰ τὸν οὐρανό. — Πέταξα ψηλὰ καταμέτρησα τὸ φοβερὸ ὕψος, ἔννοιωσα τὸ ἀφάνταστο πέσιμο ἀλλὰ δὲ συντρίφθηκα... Σήμερα ἔχω μεγαλύτερη πεποίθηση στὸν ἑαυτό μου. Γνώρισα τὴν ἀλήθεια. Τὰ ὡραῖα τους λόγια δὲν τὰ πιστεύω πιά. Ἡ γῆ εἶνε «ἡ Κτίσις» καὶ σ᾽ αὐτὴν κατοικῶ».

Τὸ φεῖδι γύρισε κουλουριαστὰ πάνω στὴν πέτρα, καὶ ἦταν περήφανο γιὰ τὸν ἑαυτό του.

⁂

Ἡ θάλασσα εἶνε λαμπερὴ ἀπ᾽ τὸν ἥλιο, μὲ γαλάζιο ζωηρὸ χρῶμα, καὶ τὰ κύματα σπάζουν στὴν ἀκρογιαλιά. Μέσα στὸ λιονταρένιο της μούγγρισμα ἀντηχεῖ τὸ τραγοῦδι τοῦ περήφανου ἀητοῦ... Τρέμουν οἱ βράχοι, τρέμει ὁ οὐρανὸς, ἀπὸ τὸ τρομερὸ τραγοῦδι : «Δόξα στοὺς δυνατούς !» Αὐτὴ εἶνε ἡ φιλοσοφία τῆς ζωῆς.

Περήφανε ἀητέ, πληγώθηκες στὴν πάλη θανάσιμα... Τὸ αἷμα τρέχει ἀπὸ τὶς πληγές σου...

Κι᾽ ἂν πέθανες τί μ᾽ αὐτό; Ἂν ἔσβησες, τί σημασία ἔχει; Μέσα στὸ ἀθάνατο τραγοῦδι ποὺ ψάλλουν οἱ τολμηρὲς, οἱ ἁγνὲς ψυχὲς, θἆσαι ζωντανὸ παράδειγμα...

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ρωσσικοῦ)

ΕΛΕΝΗ ΣΙΦΝΑΙΟΥ

ΣΑΛΟΝΙΑ ΝΕΩΤΕΡΙΣΜΟΙ

Η ΚΟΣΜΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΤΟ ΚΑΡΝΕ ΤΗΣ ΜΟΝΤΑΙΝ

Ὅσα σπήτια ἔχουν βεράντες καὶ ταράτσες ἀκόμη καὶ στὰς Ἀθήνας δὲν παύουν νὰ συμπεριλαμβάνουν στὸ πρόγραμμα τῶν διασκεδάσεών των τὶς χορευτικὲς δεξιώσεις, καθιερώνοντας μία φορὰ τὴν ἑβδομάδα τὴν φιλικὴ συνάθροισιν ἡ ὁποία ἔχει κύριον σκοπὸν τὸν χορό.

— Τὴν παρελθοῦσαν Παρασκευὴν χορευτικὴ δεξίωσις σὲ ὀλιγάριθμον φιλικὸν κύκλον παρὰ τῷ κ. καὶ τῇ κ. Δ. Διαμαντοπούλου:

— Ἡ οἰκοδέσποινα μία ἐκφραστικὴ μελαγχροινὴ ὠμορφιά, φοροῦσε τουαλέττα ἐκτάκτως καλαίσθητην ἀπὸ μπὲζ κρὲπ-ρομαίν.

— Μεταξὺ τῶν κεκλημένων δύο Ἀλεξανδρινὲς κυρίες μ' ἐξαιρετικὴ χάρι καὶ κομψότητα ντυμένες κ. Δώρρη Π. Βασιλειάδη, μία σιλουέττα θαυμασίως εὐλύγιστη, μὲ τουαλέττα ρὸζ-φονταν μουσσελίνα σὲ «κοὺπ» ἀπεριγράπτου τελειότητος. Καὶ ἡ κ. Λεία Φιρέλλι μὲ τουαλέττα λευκὴ ζωρζέττ.

— Μεταξὺ τῶν κεκλημένων κ. καὶ κ. Λεβίδη μπλὲ-παστὲλ ζωρζέττ μὲ ἄπειρα «παννὼ», ἡ δὶς Γεωργιάδη μὼβ ἐμπριμέ, κ. καὶ κ. Γ. Ταμπακοπούλου αἰθέριο φόρεμα ἀπὸ μὼβ μουσσελίνα καὶ δαντέλλα, κ. καὶ δὶς Γαζῆ μπλὲ-σιὲλ ζωρζέττ, κ. καὶ κ. Μεταξᾶ κρὲπ-σατὲν μὼβ-ρόζ, κ. καὶ δὶς Λουϊζίδη ὡραιοτάτη μὲ τουαλέττα ἀπὸ μπὲζ τοῦλι καὶ δαντέλλα.

Ἕνα νέον «τυρμπάνν». Αὐτὸ τὸ σχέδιο ἀρέσει τώρα στὴν παριζιάνα. Εἶνε περίεργο καὶ προϋποθέτει κοκεταρία. Ἀποτελεῖται ἀπὸ κορδέλλες σατὲν μαύρη, γκρὶ καὶ ἄσπρη.

— Στὴν Κηφισσιὰ κατὰ Κυριακὴν μεγαλη κίνησις στὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Κεφαλαρίου· ἀπὸ τῆς 6 μ. μ. ἀρχίζει να συγκεντρώνῃ Ἀθηναίους καὶ Κηφισσιώτες.

— Ἀρκεταὶ κυρίαι ἐκ τῶν ἐκεῖ παραθεριζουσῶν εἶνε ντυμένες ἁπλᾶ καὶ κομψά. Μερικαὶ φοροῦν τουαλέττες βραδυνὲς ἀπὸ ζωρζέττ, σὲ χρώματα ζωηρὰ καὶ γαρνιρισμένες μὲ—παγιέττες—καὶ ἄλλες τούλινες μαῦρες ὡς να ἐπρόκειτο νὰ παρευρεθοῦν σὲ χορευτικὴ ἑσπερίδα.

— Σὲ μία δροσερὴ ταράτσα σχεδὸν κάθε βράδυ δεξιώσεις ὑπὸ τύπον ράουτ, ἢ μπρίτς. Οἱ οἰκοδεσπόται ἀσυναγώνιστοι διὰ τὶς ἀνεξάντλητες περιποιήσεις των. Ἀρχικὰ Γ.Μ.

— Στὸ Σέσιλ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴ ὅπως συνήθως χορευτικὴ συγκέντρωσις καὶ ἀπαρτία κοσμικῶν τύπων.

— Ἕνα ὡραῖον «Γκρέζ» μία νεαρὰ δεσποινὶς ἐκ Δανίας.

— Ὡραιοτάτη ἐμφάνισις ἀλεξανδρινῆς κυρίας ἀρχικὰ Φ. Μ.

— Εἰς τὸ παρὰ τῷ Σέσιλ τερραὶν τοῦ τέννυς ἀσυνήθης κίνησις, ἐλάμβανον χώραν ἀγωνίσματα, καὶ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ἦτο τὸ τελικόν. Διακρίνονται ἡ χαριτωμένη σιλουέττα τῆς κ. Μελᾶ—τὸ γένος Σαλβάγου—καὶ κ. Ε. Π.

— Διὰ τὸ Σάββατον 30 τρέχοντος ὡρίσθη ἡ ἑορτὴ ὑπὲρ τοῦ Μπενάκειου παιδικοῦ ἀσύλου ποὺ ἔχει ἱδρυθῆ ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριον στὴν Κηφισσιὰ καὶ στεγάζει ἤδη πεντήκοντα παιδάκια ἐργαζομένων γυναικῶν καὶ τὰ ὁποῖα παραμένουν καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ εὐεργετικὸν ἵδρυμα τρεφόμενα, ἐνδυόμενα καὶ διδασκόμενα χρήσιμα ἔργα.

— Ἐπιδιώκεται παντὶ σθένει ἡ αὔξησις τῶν μικρῶν, καὶ ἐκ τούτου θὰ δοθῇ ἡ θαυμασία ἑορτὴ τὸ Σάββατον στὰς 6 μ. μ. εἰς τὸ Σέσιλ, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐκτεθοῦν καὶ διάφορα θαυμάσια ἔργα.

— Στὸ Λουτράκι πολὺς κόσμος καὶ στὰ δύο ξενοδοχεῖα. Στὰς Πηγὰς κίνησις χορευτικὴ καὶ χαρτοπαικτική.

— Οἱ βεράντες τὸ βράδυ σωστὸς παράδεισος. Ἀρκεταὶ οἰκογένειαι ἐξ Αἰγύπτου.

Ἀπὸ Ἀθηναίους παραθερίζουν στὸ ἀνωτέρω ξενοδοχεῖον κ. καὶ κ. Ἀν. Μεταξᾶ, κ. καὶ κ. Τοπαλῆ, κ. καὶ κ. Γεωργιάδη, κ. καὶ κ. Δημητριάδη, κ. καὶ Κοσμαδοπούλου, Δ-νὶς Διαμαντοπούλου. κ. καὶ κ. Μακρῆ, κ. καὶ κ. Γιαμαλῆ, κ. καὶ κ. Καναδοῦ, κ. καὶ κ. Σέρμπον, καὶ οἱ κ. κ. Λεβίδης, Μακρῆς, Παπαπάνος, Ἰωαννίδης, Μαῦρος, Νικολάου κ. λ.

— Στὸ «Πάλλας» παραμένουν μεταξὺ ἄλλων, κ. καὶ κ. Ἀδαμίδη, κ. καὶ κ. Κάπαρη, κ. καὶ Δ-νὶς Κανάρη, κ. καὶ κ. Μιχαλακοπούλου.

ΕΙΣ ΤΙΣ ΣΠΕΤΣΕΣ

— Ἡ νῆσος τοῦ Μυρτώου ἀντιπροσωπεύει διὰ τοὺς Ἀθηναίους τὸ Μπιάρριτς καὶ τὴν Ντωβίλλ. Ἀπόδειξις ὅτι αἱ κοσμικαὶ Ἀθῆναι παίρνουν ἀπὸ λίγο ὡς πολὺ τὸ βάπτισμα ἂν ὄχι τοῦ πυρός, ἀλλ' ἀναπόφευκτα τῆς περίφημης Κόστα, ποὺ κάθε πρωῒ συγκεντρώνει πολὺ κόσμο καὶ τὸ θέαμα εἶνε γραφικώτατον.

— Μεταξὺ τῶν λουομένων δεσποινίδων ξεχωρίζουν οἱ κορμοστασιὲς τῶν Δ-ίδων Ε. Μ., Μ. Μ. καὶ Ε. Β.

— Στὸ Καζῖνο κάθε βράδυ ἀρκετὸς κόσμος· ἀπὸ τοὺς ἀθηναϊκοὺς τύπους διακρίναμεν Δ-ίδα Σκουζὲ. κ. Ροδοκανάκη, κ. καὶ κ. Πετρίδη, κ. Δεσύλλα, κ. καὶ κ. Ἀθανασιάδη, κ. καὶ κ. Φωκᾶ, κ. καὶ κ. Κάμπερμπατς, κ. Σκέντερ, κ. Καραβοκύρη—ὡραία φυσιογνωμία—κ. καὶ κ. Καλλιγᾶ, κ. καὶ κ. Λαδᾶ, Δ-νὶς Ρωξάνη Σωτηριάδη—σπιριτουόζα καὶ γοητευτική—κ. Ἀνδριτσάκη, κ. καὶ Δ-νὶς Πετροκοκκίνου, κ. καὶ κ. Σερπιέρη.

— Ἕνα τριολὲ νόστιμο δεσποινίδων αἱ δες Μ. Μιταυτσῆ, Μητσοτάκη, καὶ Ε. Βλάχου.

— Ἡ ἔλευσις τοῦ ἀγγλικοῦ καταδρομικοῦ ἔδωκε ἀρκετὴ ζωηρότητα στὸ νησί.

— Ὁ Ἄγγλος ναύαρχος παρέθεσεν γεῦμα εἰς τὸ ὁποῖον ἐκλήθησαν κ. κ. Φωκᾶ, Καλλιγᾶ, Πετροκοκκίνου δες Μητσοτάκη, Βλάχου, Μιταυτσῆ. Μετὰ τὸ γεῦμα ὅλη ἡ συντροφιὰ ἦλθε στὸ καζῖνο καὶ ἐχόρευσεν.

— Ἡ ἐκεῖ ταβέρνα πάντοτε περιζήτητη μεσημέρι καὶ βραδάκι γιὰ τὸ οὖζο.

— Ἐδόθη καὶ μαστίχα τελευταίως καὶ ἐπεκράτησε μεγάλο ἀντραὶν καὶ παρευρέθη πολυάριθμη συντροφιὰ ἐκ τῶν ἐκεῖ παραθεριζόντων.

ΠΑΡΙΖΙΑΝΙΣΜΟΙ

— Ἡ ὀμπρέλλα ἐπανέρχεται στὸ ἀνάστημα Τὸμ-Ποὺς ὅπως ἀποκαλοῦν διασκεδαστικὰ οἱ παριζιάνες τὶς κοντὲς ὀμπρέλλες, καὶ εἶνε ἀπὸ κρὲπ-ντὲ-σὶν, μπλὲ μαρὶν καὶ χέρι λευκὸ καὶ μπλὲ μαρὶν τετράγωνα.

— Τὰ γάντια θὰ φορεθοῦν τὸν χειμῶνα σύμφωνα μὲ τὸ χρῶμα τοῦ φορέματος θὰ εἶνε σουὲντ καὶ ἐντελῶς ἀπηλλαγμένα κεντημάτων.

Ἕνα φόρεμα χοροῦ σὲ φόρμα ποὺ ἔχει ἐξασφαλίση τὴν ἐπιτυχία, μὲ καλλιτεχνικὸ ντραπάρισμα ἀκανόνιστον μάκρος μπολερὸ καὶ φούστας. Μία ἀγκράφ ἀπὸ στράςς καὶ μία πτυχωτὴ μακρυὰ ἐσάρπα ἀποτελοῦν τὸ γαρνίρισμα. Γίνεται ἀπὸ μουσσελίνα λευκή.

— Τὸ πρωϊνὸ γάντι εἶνε ἐκτάκτως chic καὶ ἀσυνήθιστο, μπλὲ μαρὶν σουὲντ μὲ γραμμὲς ἢ «πουὰ» πολὺ μικρὰ λευκά.

— Ἡ νυφικὴ τουαλέττα προκειμένου γιὰ λεπτὴ καὶ πολὺ νέα νύφη—γίνεται ἀπὸ τοῦλι λευκὸ ποὺ σχηματίζουν βολὰν πολλὰ πλισσέ, τὸ δὲ μακρύτατον καὶ πολύπτυχον τούλινο βέλο συγκρατεῖται μὲ στέφανο ἀπὸ λευκὰ γιασεμιά. Τὸ κορσάζ τοῦ αἰθερίου φορέματος γαρνίρεται μὲ μπάντες ἀπὸ ἀληθινὴ δαντέλλα.

ΑΙ ΝΕΑΙ ΑΠΟΣΚΕΥΑΙ

Ὅλος ὁ κόσμος ἔχει καταληφθῆ ἀπὸ τὴν μανία τῶν ταξειδίων. Τὸ γενικὸν σύνθημα εἶνε κίνησις ἀδιάκοπη. Πηγαίνουν, ἔρχονται, ταξείδια μεγάλα καὶ μικρὰ καὶ ὀλιγόωρα, ὅλοι ὑπὸ ἀτμόν.

— Ἡ νέα ταξειδιώτισσα μὲ τὴν νοοτροπίαν ποὺ τὴν διακρίνει στὸ σουλοῦπι, στὸ ντύσιμο, στὰ σκέρτσα καὶ στὰς ἐμπνεύσεις δὲν εὐχαριστεῖται στὶς παληὲς ἀποσκευὲς καὶ στὶς ἄκομψες βαλίτσες, ἐννοεῖ νὰ ἔχῃ κονφὸρ παντοῦ.

— Καὶ πράγματι ἡ νέα βαλίτσα συμπεριλαμβάνει θέσεις ἀναπαυτικὲς γιὰ ἀσπρόρρουχα ἤτοι εἶδος σιφφουνιέρας ποὺ παρατάσσουν τὰ πολύτιμα λενζερί. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος εἶδος λιλιπουτείας γκάρντε ρόμπας ποὺ κρεμιοῦνται μὲ τὰ ξύλα τὰ φορέματα καὶ φθάνουν ἀνέπαφα στὸ ξενοδοχεῖον· κάτωθεν ἰδιαιτέρα θέσις γιὰ τὶς γόβες.

— Ἄλλη ἔκπληξις τῆς μαγικῆς αὐτῆς βαλίτζας εἶνε ἡ «κουαφέζ»· παρουσιάζεται μόλις πιέσετε ἕνα μικρὸν ἐλατήριον, ὁ καθρέπτης καὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ συρταράκια ποὺ μεταβάλλονται σὲ ἐταζέρες ὥστε νὰ ἔχῃ ἡ εὐτυχὴς κάτοχος ὅλο τὸ κονφὸρ τὴν ὥρα τῆς τουαλέττας της καὶ νὰ βρῇ παρατεταγμένες ὅσες μυρουδιὲς καὶ λοσιὸν τῆς χρειάζονται. Πόσον πλέον εὐχάριστο γίνεται τὸ ταξεῖδι χάρις στὶς νέες ἐφευρέσεις!

Ο ΤΡΟΠΟΣ ΤΟΥ ΦΕΡΕΣΘΑΙ

— Τὸ πλέον ἀλάνθαστον μέσον γιὰ νὰ συνηθίζουν τὰ παιδιὰ νὰ εἶνε προσεκτικὰ κατὰ τὸ διάστημα τοῦ φαγητοῦ των εἶνε νὰ συντρώγουν μὲ τοὺς γονεῖς ὥστε νὰ εἶνε ἀδιάκοπα ὑπὸ τὴν ἄγρυπνον ἐπίβλεψίν των, καὶ νὰ διδάσκωνται τὸν τρόπον νὰ τρώγουν εὐπρεπῶς.

— Οἱ γονεῖς ποὺ δὲν ἐτήρησαν τὴν ἀνωτέρω εὐεργετικὴν μέθοδον εὑρέθησαν στὴν δυσάρεστη καὶ δύσκολον θέσιν νὰ δεχθοῦν παρατηρήσεις τρίτων διότι πράγματι δὲν ὑπάρχει πειὸ δυσάρεστον θέαμα ἀπὸ παιδιά, καὶ ἀνθρώπους ποὺ δὲν προσέχουν νὰ εἶνε εὐπρόσωποι κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ· καὶ οἱ μὲν μεγάλοι κατωρθώνουν ὁπωσδήποτε καὶ τηροῦν τὰ κυριώτερα προσχήματα· ἀλλὰ τὰ παιδιὰ τὰ ὁποῖα ἐνδεχόμενον νὰ προγευματίσουν μαζὺ μὲ φίλους ἢ σὲ ξενοδοχεῖον ἢ νὰ ὁδηγηθοῦν ὑπὸ τῆς διδασκαλίσσης των σὲ φιλικὸ σπῆτι γιὰ νὰ πάρουν τὴν σοκολάτα των ἢ τὸ καφεγάλα των, σκεφθῆτε τί ἰδέα θὰ σχηματίσουν οἱ βλέποντας αὐτὰ ν' ἀνοίγουν τὸ στόμα των τρώγοντα, ἢ νὰ καταβροχθίζουν βιαστικὰ τὸ φαγητό των, ἢ νὰ κρατοῦν ἀδέξια τὰ πηρουνομάχαιρα.

— Ἡ μητέρα ὀφείλει μόνη της νὰ διδάξῃ τὸ παιδί της τὸν τρόπον τοῦ τρώγειν εὐπρεπῶς, διότι νταντάδες καὶ δασκάλισσες οὐδέποσε ἐνδιαφέρονται καὶ ἑπομένως δὲν ἔχουν καὶ τὴν ἀνάλογη ὑπομονὴ νὰ παρακολουθοῦν τὰ παιδιά.

— Καὶ ἀναφορικῶς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα θὰ σᾶς διηγηθοῦμε τὸ ἑξῆς ἐπεισόδιον ποὺ ἔλαβεν χώραν σ' ἕνα ἀπὸ τὰ γεύματα τῆς παρελθούσης σαιζόν.

— Σ' ἕνα ἀπὸ τὰ γνωστότερα ἀθηναϊκὰ σπήτια παρετίθετο γεῦμα· μεταξὺ τῶν συνδαιτημόνων ἦτο καὶ ἕνας κομψευόμενος κύριος, ὅστις εἶχε τὴν δυσάρεστη συνήθεια νὰ πίνῃ νερὸ χωρὶς νὰ φροντίσῃ προηγουμένως ν' ἀπαλλάψῃ τὸ στόμα του μὲ τὴν πετσέτα ἀπὸ τὰ ἴχνη διαβάσεως φαγητοῦ, ἑπομένως ἐσχημάτιζε τὸ ποτῆρι του θαμπώματα ρυπαρά, ἡ δὲ παρακαθημένη κυρία τολμηροτάτη ὅσον καὶ εὐγενεστάτη τοῦ λέγει γελῶσα:

— Τὸ ποτῆρι σας μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ γιὰ μαρτυρία καὶ δειγματολόγιον ὁλοκλήρου τοῦ «Menu».

Τὸ νέο τζάκι κτισμένο μὲ τοῦβλα κοκκινωπά. Τί χαρὰ δίδει στὸ δωμάτιο! Ἐπάνω ἔχει γιὰ συμπλήρωμα ἕνα «παννὼ» ἀπὸ δρῦν ποὺ τοῦ προσδίδει ἕνα χαρακτηριστικὸ «cachet».

Καὶ ὁ κύριος ἀπεστομώθη, καταγινόμενος ἔκτοτε νὰ κάμῃ μασὰζ στὸ στόμα του πρὶν θίξῃ τὸ ποτῆρι του!

Η ΜΟΝΤΑΙΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΠΙΤΙ

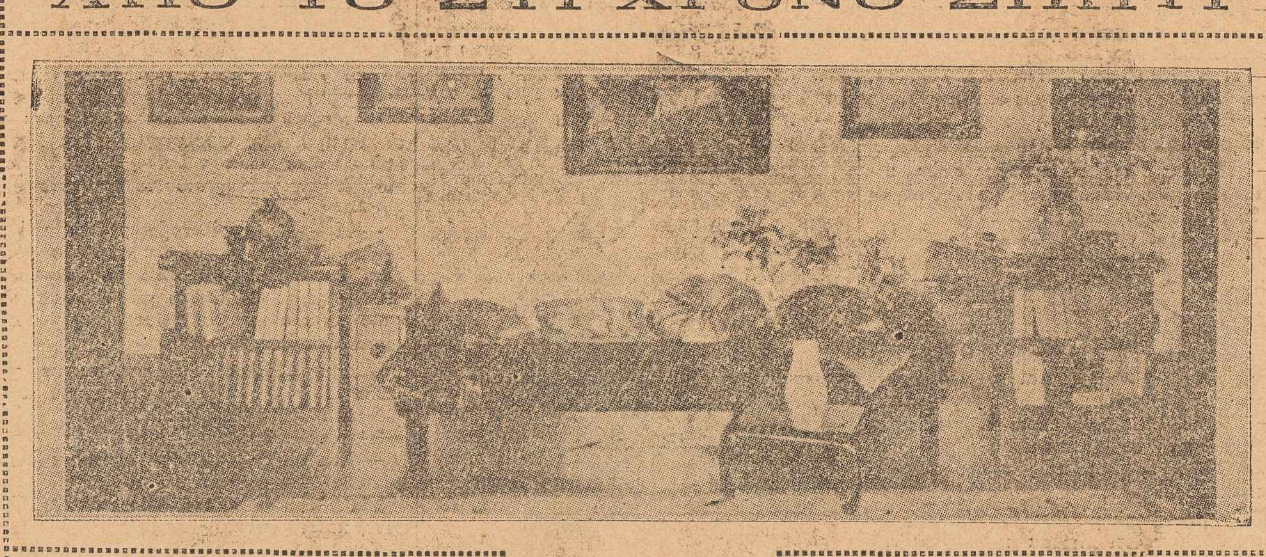

ΤΑ ΔΩΜΑΤΙΑ ΕΙΣ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΠΕΡΝΟΥΝ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΩΡΕΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΤΩΝ ΟΙ ΜΟΝΤΕΡΝΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΕΣ.— Τί καλλιτεχνικὰ ποὺ ἐπιπλώνονται τὰ δωμάτια αὐτά! Τί κομψὸ ποὺ εἶνε τὸ ντιβάνι! Τὸ βλέπετε; Εἶνε μία ἀπὸ τὶς τελευταῖες ἐμπνεύσεις τῆς μόδας. Στηρίζεται σὲ βάσιν ἀπὸ λάκα χρωματιστὴ καὶ τὸ βελούδινο χρυσόχρωμο κάλυμμά του εἶνε ἐφηρμοσμένον ὅπως στοὺς καναπέδες. Ἕνα τραπεζάκι Κινέζικο πολὺ χαμηλὸ εἶνε τοποθετημένο μπροστὰ στὸν καναπὲ καὶ ἐπάνω ἕνα μεγάλο ἀνθοδοχεῖο γεμᾶτο μὲ φρέσκα λουλούδια. Τὰ μαξιλάρια τοῦ καναπὲ εἶνε ἀπὸ μπροσσὲ μεταξωτή. Στὴν μία ἄκρη μιὰ βιβλιοθήκη καὶ ἐπάνω μία μεγάλη χρωματιστὴ «μποὺλ» τῆς λάμπας μὲ ἀμπαζοὺρ ἀπὸ κρὲπ-ντὲ-σὶν βὲρ-ντ'-ῶ. Στὴν ἄλλη γωνιὰ τὸ πιάνο. Ἐπάνω ἕνα ἀνθογυάλι πλατὺ καὶ χαμηλὸ καὶ μέσα λουλούδια. Δίπλα ἡ ἐταζέρα γιὰ τὶς νότες. Ὁ τοῖχος εἶνε σκεπασμένος μὲ τουὰλ γκρί. Μερικὰ ἔργα ζωγραφικῆς τέλος εἶνε καλὰ τοποθετημένα σὲ εὐθεῖαν γραμμὴν καὶ μᾶλλον χαμηλά.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἡ ὑπηρέτρια (εἰσέρχεται λαχανιασμένη καὶ τρέμουσα εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ κυρίου της).— Ἄχ; κύριε.... ἐλᾶτε μέσα!.... Ἡ κυρία ἀδιαθέτησε ἔξαφνα....Νὰ τρέξω νὰ φωνάξω τὸ γιατρό;

Ὁ κύριος (ἀτάραχος καὶ χωρὶς νὰ στραφῇ διόλου.—Ὄχι τὸ γιατρό..Καλύτερα νὰ πᾷς νὰ φωνάξῃς τὴ μοδίστα της!...

ΕΝΑΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΤΑΠΗΣ

Πρό τινων ἡμερῶν μετεφέρθη στὸ Παρίσι ὁ ὡραιότερος τάπης τοῦ κόσμου καὶ εὑρίσκεται τώρα ἐκτεθειμένος στὸ μουσεῖον τῶν Διακοσμητικῶν Τεχνῶν. Ὁ τάπης αὐτὸς ἀποτελοῦσε μέρος τῆς θαυμασίας καὶ σπανίας αὐτοκρατορικῆς συλλογῆς τῆς Ρωσσίας καὶ ἐφιλοτεχνήθη στὴν Περσία κατὰ τὸ 1550. Ἐδωρήθη ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας Πέτρου τοῦ Μεγάλου εἰς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας Λεοπόλδον τῷ 1698. Ἔκτοτε ἐφυλάσσετο στὶς αὐτοκρατορικὲς συλλογὲς τῆς Αὐστρίας μέχρι πέρυσι. Ἡ αὐστριακὴ κυβέρνησις κατὰ τὴν ἐκποίησιν τῶν θησαυρῶν της ἐπώλησε καὶ τὸν τάπητα τοῦτον σ' ἕνα Ἄγγλον ἑκατομμυριοῦχον καὶ ὁ ὁποῖος τὸν ἐξέθεσε ἤδη στὸ μουσεῖον τῶν Παρισίων. Ὁ τάπης αὐτὸς ἔχει μῆκος 12 μέτρων καὶ πλάτος 5.50 μέτρων. Ὁ χρωματισμός του εἶνε γλυκύτατος καὶ ἐπικρατεῖ τὸ ἐρυθροῦν. Φέρει κεντημένα διάφορα ἄγρια θηρία, λέοντας, τίγρεις καὶ ἐλάφους ἀκόμη. Ἡ σημερινή του ἀξία ὑπολογίζεται εἰς 25.000.000 δραχμάς!

Η ΜΟΔΑ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΤΑ ΝΕΑ ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ

ΜΟΝΙΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΣ ΤΕΡΕΖΑΣ ΚΛΕΜΑΝΣΩ

ΠΑΡΙΣΙ, Ἰούλιος (Ἰδιαιτέρα ἀνταπόκρισις τῆς «Κυριακῆς»). Οἱ ζῶνες εἶνε οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί μας. Πάντοτε καὶ σὲ κάθε ἐποχὴ ὑπῆρξαν μιὰ ἀπὸ τὶς ὄμορφες γαρνιτοῦρες τῶν ἐνδυμασιῶν μας. Πρὸ χρόνων εἶχαν τεθῆ εἰς ἀπόταξιν, ἀλλὰ πάλιν ξαναγύρισαν στὴ θέση τους, ἀπὸ τὴν ὁποίαν δὲν ἔπρεπε ν' ἀπομακρυνθοῦν ποτέ. Ἡ μεγάλη ποικιλία τῶν εἰδῶν τῆς ζώνης θὰ συντελέσῃ ἀφ' ἑνὸς μὲν διὰ ν' ἀποκαταστήσῃ τὴν ὑπόληψίν της, ποὺ εἶχε πρὸς στιγμὴν κλονισθῆ, ἀφ' ἑτέρου δὲ θὰ μᾶς ἐπαναφέρῃ ὅλες μας εὐχαρίστως στὶς παληές μας συμπάθειες.

Οἱ ζῶνες γίνονται ἀπὸ λεπτὸ μέταλλο καὶ ποικίλλονται κατὰ τρόπον, ποὺ τὶς κάνει πραγματικὰ πολύτιμα ἀντικείμενα. Οἱ ἔμποροι ζωνῶν ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου ὥστε νὰ ἑνώνουν δύο ἢ τρία μέταλλα διαφόρων χρωματισμῶν, ἡ δὲ φερμετὺρ τῆς ζώνης ἀποτελεῖται ἀπὸ μιὰ ἐξαιρετικῶς λεπτὴ ἀγκράφα. Οἱ δύο ἐπίχρυσοι κρίκοι ράπτονται στὰ δυὸ ἄκρα τῆς ζώνης, κάποτε ὅμως οἱ κρῖκοι αὐτοὶ ἀναπληροῦνται μὲ μιὰ ταινία περαστή, ποὺ χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ ἑνώνῃ τὰ δυὸ ἄκρα τῆς ζώνης. Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα εἴδη. Μιὰ ἐσάρπα πλατειὰ καὶ μακρυά, μὲ τὴν ὁποίαν τυλίγομεν τὶς ἂνς κι' ὕστερα τὴν ἀνεβάζουμε πρὸς τὴν τάλια. Εἰς τὰ πλάγια, ἐμπρός, ἢ καὶ πίσω ἀκόμη σχηματίζουμε μὲ τὴν ἐσάρπαν αὐτὴν ἕνα μεγάλο φιόγγο, ποὺ εἶνε μιὰ πραγματικὴ γαρνιτοῦρα τῆς φούστας.

Τὰ ντραπὲ μᾶς ξαναγύρισαν καὶ πάλι. Κατ' ἀνάγκην μὲ τὰ ντραπὲ αὐτὰ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ ζώνη, διότι θὰ ἦτο ἀδύνατος ὁ συνδυασμός των. Ἐν τούτοις εἶνε ἀπαραίτητον σ' ἕνα ὡρισμένο μέρος τῆς τάλιας νὰ ὑπάρχῃ μία καλλιτεχνικὴ πτυχή, ἐπάνω στὴν ὁποίαν τοποθετοῦμε μιὰ πλατειὰ πλάκα ἢ ἕνα μπιζοῦ, ποὺ δίδει τὴν ἐντύπωση ζώνης, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ πραγματικά. Ἡ σημερινὴ τεχνοτροπία ἀπαιτεῖ στὸ κέντρο τοῦ ἑνὸς ἀπὸ τὰ μοτὶφ αὐτὰ νὰ ὑπάρχῃ ἕνα ὡραῖο πετράδι, τοῦ ὁποίου ὁ χρωματισμὸς νὰ ταιριάζῃ μὲ τὴν ὅλη τουαλέττα. Ἡ σημερινὴ μόδα πολὺ εὐνοεῖ τὸν συνδυασμὸν αὐτόν Στὴν ἁπλῆ τουαλέττα καὶ ἡ ζώνη πρέπει νὰ εἶνε ἀκόμα πιὸ ἁπλῆ. Γι' αὐτὸ καὶ γίνεται ἀπὸ τὸ ἴδιο ὕφασμα τῆς τουαλέττας. Ἡ ζώνη αὐτὴ παίρνει μιὰ μπορντούρα ἀπὸ πῶ ἢ ἀπὸ δέρμα ἑρπετοῦ. Ἡ ἀγκράφα ὅμως πρέπει ἀπαραιτήτως νὰ εἶνε ὁμοιόχρωμη μὲ τὴ μπορντούρα.

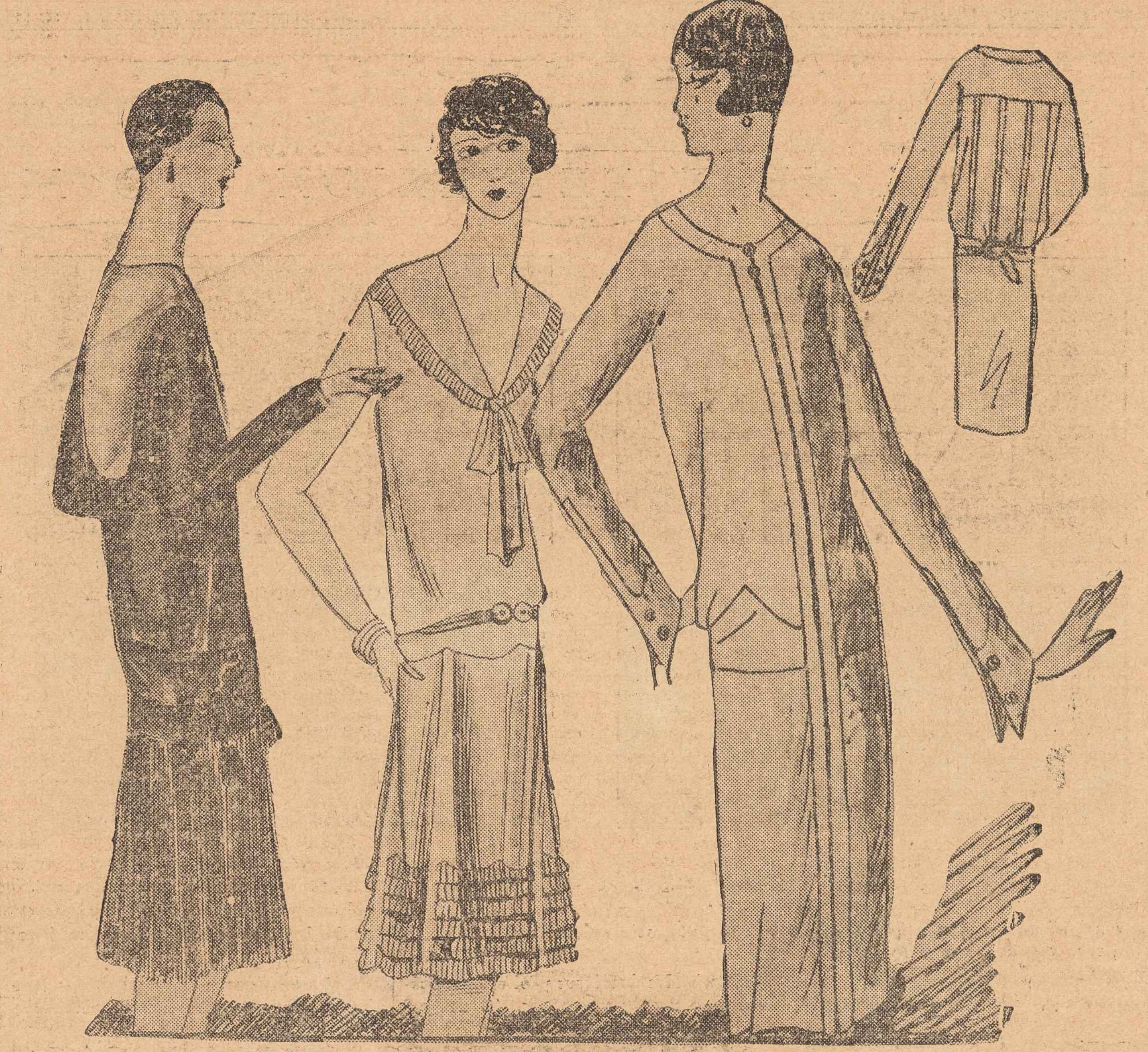

ΤΡΕΙΣ ΝΕΑΙ ΠΑΡΙΣΙΝΑΙ ΚΡΕΑΣΙΟΝ

Φόρεμα ἀπὸ μαῦρο σατὲν κλειστό, ἐν συνδυασμῷ μὲ ζορζὲτ ρόζ. [Κρεασιον Jenny]

Χαριτωμένη ρόμπα ἑσπερίδος μὲ μικρὰ βολάν. [Κρεασιὸν Germaine Leconte]

Φόρεμα περιπάτου κλειστό. [Κρεασιὸν Zimmermann]

Ὅπως ἔγραψα καὶ ἄλλοτε, οἱ νωμῖτες ξαναγύρισαν στὴ μόδα καὶ ἁπλώνονται διαρκῶς πρὸς τὸ μέρος τῆς τάλιας, τὴν ὁποίαν σφίγγουν, ἐνῷ ἡ «κοὺπ» στὶς ἂνς εἶνε ἐλαφρὰ κλός. Ἔτσι σχηματίζεται ἕνα νέον εἶδος ζώνης, ποὺ κάνει τὸ κορσὰζ ἐλαφρὰ μπλουζὲ καὶ τοῦ δίνει μιὰ χάρη ἐντελῶς ἐξαιρετική.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἀνοίγω μιὰ μικρὴ παρένθεση στὸ ἄρθρον μου αὐτὸ γιὰ νὰ σᾶς πῶ, ὅτι βαδίζουμε πρὸς τὶς μπλοῦζες καὶ τὰ κορσὰζ, ποὺ τοποθετοῦνται μέσα στὴ φούστα κι' ὄχι ὡς τώρα ἀπ' ἔξω. Ἡ νέα αὐτὴ τάσις δὲν εἶνε δύσκολον νὰ ἐξηγηθῇ. Ἐπειδή, ὡς γνωστόν, ἡ τάλια ἐστερεοποιήθηκε σὲ ἕνα σημεῖο κάπως πιὸ ψηλό, εἶνε πολὺ φυσικὸν νὰ ἀλλάξῃ καὶ ἡ γενικὴ ὄψις τῆς ὅλης σιλουέττας. Τὰ φιγουρίνια τῆς παλαιοτέρας ἐποχῆς ἔδωκαν στοὺς ράπτες τὰ μοντέλα, ποὺ τοὺς ἐχρειάζοντο.

Καὶ τώρα ἂς ξαναγυρίσουμε στὸ θέμα μας. Ἡ κομψότης μιᾶς ζώνης ἐξαρτᾶται πολὺ ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ θὰ τὴν δέσωμε. Παραδείγματος χάριν: Ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς δύο ἄκρες τῆς περνᾶ πέντε ἕως ἓξ φορὲς γύρω ἀπὸ τὴν ἄλλη. Ὅταν τὶς σφίξουμε ἀρκετά, ὄχι μόνον κρατῶνται καλὰ στὴ θέση τους ἀλλὰ καὶ κρέμωνται παραλλήλως κατὰ τρόπον ἀληθινὰ χαριτωμένον. Διὰ νὰ δώσουμε στὸ φιόγγον αὐτὸν κάποιο βάρος καὶ πιὸ μεγάλη κομψότητα, προσθέτουμε κρόσια μεταξωτὰ ἢ χονδρὲς μπώλ.

Ἄλλο εἶδος ζώνης, πολὺ συνηθιζομένης, εἶνε ἡ ζώνη ἀπὸ γοῦνα. Μὴ σᾶς φανῇ διόλου περίεργο. Τώρα τελευταία ἡ γοῦνα δὲν γνωρίζει οὔτε σαιζὸν οὔτε τίποτε. Εἰσχωρεῖ παντοῦ. Κι' ὅμως εἶνε πιὸ φυσικὸ νὰ ἔχῃ κανεὶς μιὰ ζώνη ἀπὸ βὼ καὶ ἀπὸ λαπὲν παρὰ νὰ φορῇ στὸ λαιμὸ μιὰ ὅμοια γοῦνα, ἔσο κι' ἂν τὴν λένε τάχα καλοκαιρινή. Κι' ὅσο κι' ἂν θέλουμε ν' αὐταπατώμεθα μὲ τὰ δρόσιστικὰ χαρακτηριστικὰ ἐπίθετα, ποὺ τῆς δίνουμε, ἡ οὐσία εἶνε ὅτι ξεροψηνώμεθα στὴ ζέστη μόνον γιατὶ τὸ ἀπαιτεῖ ἡ μόδα. Ἂς τ' ἀφίσουμε ὅμως αὐτά. Στὴ ζώνη ἀπὸ γοῦνα δὲν πηγαίνει ἀγκράφα· προτιμότερος εἶνε ἕνας φιόγκος κατασκευασμένος μὲ τὸ χέρι.

Καὶ τώρα θὰ σᾶς γράψω τρία μοντέλα, ποὺ τὸ ἀδιάκριτο δημοσιογραφικό μου μάτι κατώρθωσε νὰ κλέψῃ ἀπὸ τὰ μυστικὰ λευκώματα ἑνὸς ἀπὸ τοὺς πιὸ διασήμους ράπτας τοῦ Παρισιοῦ Τὸ πρῶτο μοντέλο παρουσιάζει μιὰ πλατειὰ μπὰντ ἀπὸ γάζα, ποὺ γίνεται ντραπὲ στὸ abdomen μέρος καὶ δένεται μιὰ μόνη φορὰ στὴ reins, ἀφίνοντας νὰ πέφτουν τὰ πὰν πολὺ χαμηλά. Στὸ δεύτερο μοντέλο, ἡ τάλια τυλίγεται μὲ ἕνα ὕφασμα στερεὸ καὶ σ' ὅλον του τὸ μῆκος περνάει μιὰ μπὰντ μήκους 1 μέτρου καὶ 50 ἑκατοστῶν. Ἡ μπὰντ αὐτὴ θὰ χωρίζεται σὲ δυὸ πὰν φλοττάν, ποὺ τὸ κάθε ἕνα θὰ ἔχῃ μῆκος 0.75. Ἡ ζώνη ὅμως αὐτὴ μόνον ἀπὸ γυναῖκα πολὺ λεπτὴ εἰμπορεῖ νὰ φορεθῇ. Τὸ τρίτο μοντέλο εἶνε κατὰ τὴ γνώμη μου καὶ τὸ πιὸ καλὸ γιατὶ ταιριάζει εὐκολώτερα στὴ σημερινὴ γραμμὴ τῆς μόδας. Ἡ φοῦστα, ποὺ γίνεται ἀνεβατὴ πρὸς τὸ κορσάζ, συγκρατεῖται στὴν τάλια μὲ μιὰ στενὴ ζώνη. Ἀπὸ τὸ εἶδος αὐτὸ θὰ διαμορφωθοῦν νέες ἐντελῶς τεχνοτροπίες, ὅσο κι' ἂν σήμερα δὲν παρουσιάζουν τίποτε τὸ ἐξαιρετικώτερα κομψὸν καὶ ἐνδιαφέρον.

Thérèse Clemenceau

ΤΑ ΔΑΚΤΥΛΙΚΑ ΑΠΟΤΥΠΩΜΑΤΑ

Ἕνα παράδειγμα τῆς μεγάλης σημασίας τὴν ὁποίαν ἔχει ἡ δακτυλοσκοπία διὰ τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἐγκληματιῶν, μαρτυρεῖ τὸ ἑξῆς γεγονός: Πρὸ ὀκταετίας στὸ Βερολῖνο ἐδολοφονεῖτο ἡ διευθύντρια ἑνὸς ποτοπωλείου ὀνόματι Ἔλενα Γιακόμπι. Ἐκ τῶν ἀνακρίσεων προέκυψεν ὅτι ὁ δολοφόνος τὴ βραδυὰ τοῦ ἐγκλήματος προσεκάλεσε τὴ Γιακόμπι νὰ πιῇ μαζύ του μιὰ μποτίλια κρασὶ καὶ ὅτι ὁ τελευταῖος ἀνεχώρησε πολὺ ἀργὰ τὴ νύχτα ἀπὸ τὸ ποτοπωλεῖο της. Ἡ μποτίλια καὶ τὸ ποτῆρι ἐξητάσθησαν ἐγκαίρως ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας τῶν σημάνσεων καὶ ἐφωτογραφήθησαν τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματα τοῦ ἐγκληματίου, τὰ ὁποῖα κατόπιν καὶ ἀνεκοινώθησαν στὶς ἀστυνομίες ὅλων τῶν χωρῶν. Πρὸ πενταμήνου, ἕνας Γερμανὸς ὀνόματι Ἐρρῖκος Ρίτγκεν, ἀσκῶν στὴν Κοπεγχάγη τὸ ἐπάγγελμα τοῦ θαλαμηπόλου ξενοδοχείων, συλλαμβανόταν ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας κατόπιν μιᾶς κλοπῆς. Ἡ Δανικὴ ἀνθρωπομετρικὴ ὑπηρεσία διεπίστωσε τότε ὅτι τὰ δακτυλικὰ ἀποτυπώματα τοῦ Ρίτγκεν ἀντεπεκρίνοντο πρὸς τὰ ἀποτυπώματα τοῦ δολοφόνου ἐκείνου τὸν ὁποῖον ἀναζητοῦσε ἡ ἀστυνομία τοῦ Βερολίνου. Ἐπηκολούθησε ἡ σχετικὴ ἔκδοσις τοῦ ἐγκληματίου καὶ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἤρχισεν ἡ δίκη τοῦ Ρίτγκεν στὸ Βερολῖνο γιὰ τὴ δολοφονία τῆς Γιακόμπι, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ κατηγορούμενος δὲν ἐδίστασε νὰ ὁμολογήσῃ τὸ ἔγκλημά του.

Comptesse de Noille

Τὸ διάβα τῆς ζωῆς

Νὰ κιόλας ποὺ ἡ θερμὴ ζωὴ στὸ βράδυ πάει νὰ γύρει
ἀνάσανε τῆς νιότης τὸν ἀνθό,
ἀπὸ τ' ἀμπέλι εἶνε σιμὰ πολὺ τὸ πατητῆρι,
ἀπ' τὴν αὐγὴ τὸ δειλινό.

* * *

Κράτ' ἀνοιγμένη τὴ ψυχὴ στ' ἀρώματα τριγύρω
στὸ κῦμά τὸ σαλευτικό,
τὴν περηφάνεια ἀγάπησε καὶ τὴν ἐλπίδα ἀγάπα
τὸν ἔρωτα ποὔχει βαθὺ σκοπό.

* * *

Πόσες καρδιὲς ποὺ ζοῦσανε πόσες δὲν πῆγαν τώρα
στὸν τόπο τῆς σιωπῆς,
δίχως τὸ μέλι νὰ γευτοῦν, καὶ δίχως ν' ἀνασάνουν
τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς.

* * *

Πόσες καρδιὲς ποὺ φύγανε κι' ἀπόψε εἶνε παρόμοιες
μὲ ρίζα ἀγκαθωτή,
δὲν τὴ χαρῆκαν τὴ ζωὴ ποὺ ὁ ἥλιος τὴ στολίζει
ὅταν προβάλλει καὶ προτοῦ σβηστεῖ.

Δὲ σκόρπισαν τ' ἀρώματα μαζὺ καὶ τὸ χρυσάφι
ποὔχαν τὰ χέρια ξέχειλα ἀπ' αὐτὰ
καὶ νάτους τώρα στὴ σκιὰ νὰ κοίτονται μονάχοι
δίχως πνοὴ κι' ὀνείρατα γλυκά.

* * *

Μὰ ἐσύ, ἀναμέτρητη νὰ ζῇς ἀπ' τὶς ἐπιθυμιὲς
κι' ἀπὸ τὴν ἔκστασή σου
σκύψε στὸν ἄνθρωπο σιμὰ καὶ κάμε τον νὰ ἰδῇ
σὰ βάζο τὴν ψυχή σου.

* * *

Σμίξε μὲ τὸ παιγνίδισμα τῆς μέρας τὴν τραχιὰ
σφίγγε τῆς ζήσης ἡλιοχάρι.
Ἂς τραγουδάει ὁ ἔρωτας στὸ στόμα σου, ἡ χαρά,
σὰ μελισσῶνε σμάρι!

* * *

Κ' ἔπειτα δίχως ταραχὴ καὶ δίχως νοσταλγία
βλέπε νὰ φεύγει τὴν ἀκρογιαλιά,
κι' ὅλη σου δόσε τὴν καρδιὰ καὶ τὴν ἐπιθυμία
στὴν αἰωνία νυχτιά...

Μετάφρασις ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑΣ

Ἀπὸ τὴν «ΑΝΑΜΕΤΡΗΤΗ ΚΑΡΔΙΑ»

ΤΟ ΠΑΘΗΜΑ ΕΝΟΣ ΜΑΓΟΥ ΓΙΑΤΡΟΥ

Σ' ἕνα Πολωνικὸ χωριό, κοντὰ στὴ Βαρσοβία, μιὰ χωρικὴ ὀνόματι Νταλμὲτ Στάζνικ, ἀσθενήσασα θεραπευόταν ἀπὸ ἕνα περίφημο μάγο, γνωστὸν σ' ὅλην τὴν περιοχὴν καὶ ὀνομαζόμενον Ὀρζανόβσκυ. Κατὰ συνταγὴν τοῦ μάγου ἐκείνου ἡ ἀσθενὴς ἐρρόφησε ἕνα ζωμὸν παρασκευασμένον ἀπὸ μυαλὸ γάτου καὶ σκόνην ἀπὸ σκουριασμένα καρφοπέταλα! Ἀλλὰ τὸ φάρμακο αὐτὸ δὲν ἔφερε κανένα ἀποτέλεσμα. Τότε ἀπεφάσισεν ὁ μάγος ἐκεῖνος νὰ τῆς δώσῃ νὰ πιῇ αἷμα κάποιας συγγενοῦς της. Καὶ ἐξέλεξε ὁ μάγος μιὰ ἐξαδέλφην της, ἀπὸ τὴν ὁποίαν θἄπαιρνε τὸ ἀπαιτούμενο αἷμα. Ἕνα ὡραῖο βράδυ λοιπόν, δώδεκα ἄνθρωποι συνοδευόμενοι καὶ ἀπὸ τὴ μητέρα τῆς ἀσθενοῦς, μπῆκαν στὸ σπῆτι τῆς ἐξαδέλφης της, τὴν ἔδεσαν μὲ σκοινιά, τὴν ἐμαστίγωσαν καὶ τῆς προξένησαν ἕνα βαθὺ τραῦμα στὴν πλάτη της. Μετ' ὀλίγον ἡ μητέρα τῆς Στάζνικ ἔφερνε στὴν ἄρρωστη κορη της ἕνα γεμᾶτο ποτῆρι αἵματος, ἀπὸ τὸ κορμὶ τῆς ἐξαδέλφης της, ἡ δὲ συμμορία τοῦ μάγου ἐρράντιζε τὸ σπῆτι μ' ἁγιασμό!... Τὴν ἑπομένη ἐπηκολούθησαν τὰ ἑξῆς δυσάρεστα γεγονότα. Ἡ ἄρρωστη Νταλμὲτ ἔγινε χειρότερα καὶ μετὰ τριήμερον ἀπέθανε. Ἡ δυστυχισμένη ἐκείνη γυναῖκα, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐγένετο ἡ ἀφαίμαξις, ἀπέθνησκε λόγῳ πνευμονικῆς διατρήσεως καὶ ἡ ἀστυνομία συνελάμβανε τὸν μάγον καὶ τοὺς συνεργούς του. Πρὸ ἡμερῶν γενομένης τῆς δίκης των, ὁ μάγος καὶ ἡ μητέρα τῆς Νταλμὲτ κατεδικάσθησαν σὲ θάνατον, οἱ δὲ συνεργοὶ τοῦ μάγου σὲ ἰσόβια δεσμά. Νὰ λοιπὸν καὶ στὸν εἰκοστὸν αἰῶνα ἱεροεξεταστικὰ βασανιστήρια! Αὐτὰ ἀποτελοῦν τὴ σκοτεινὴ πλευρὰ τοῦ πολιτισμοῦ!

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ

ΠΟΥ ΒΑΔΙΖΕΙ Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΕΤΣΕΣΙΟΝ ΣΤΟ ΜΟΝΑΧΟΝ

Ὁ λογοκριτής.
[Ἔργον τοῦ ζωγράφου W. Geiger].

Στὸ μπαλκόνι.
Ἔργον τοῦ ζωγράφου G. Schrimpf].

ΜΟΝΑΧΟΝ, Ἰούλιος.—Ἡ ζωὴ ποὺ τρέχει ἀδιάκοπα ἐμπρός, φέρνει βέβαια μαζύ της τὰ περασμένα μὰ δὲν τὴν δεσμεύουν ποτές, στοὺς νέους δρόμους ποὺ γυρεύει πάντα νὰ βαδίζῃ.

Κάποιο καιρό, κάποια ἐποχή, παληώνουν πιὰ οἱ νόμοι ποὺ τὴν διευθύνουν καὶ ποὺ τοὺς ἐχάραξαν ἀλλοτινὲς πραγματικότητες. Καινούργιες ἀνάγκες, ἀπολυταρχικὲς στὴν ὁρμή τους, ὑπαγορεύουν τοὺς νέους νόμους, ποὺ διατάσσουν οἱ ἐκλεκτοὶ τοῦ νοῦ καὶ ποὺ θὰ ὑπακούσῃ τὸ ἀδιανόητο κοπάδι. Ὁ νομοθέτης στὴν κοινωνία, ὁ ἐπιστήμων, ὁ τεχνίτης, ὁ ποιητής, ὁ προφήτης, θὰ προαναγγείλουν, θὰ φωνάξουν, θὰ τραγουδήσουν, θὰ λογαριάσουν τὰ νέα τους εὐρήματα. Οἱ καθυστερημένοι θὰ γρινιάσουν, οἱ συντηρητικοὶ θ' ἀπέχουνε, οἱ πολιτικοὶ τῶν ὅλων θ' ἀντιδράσουν. Τοῦ κάκου ὅμως! Τίποτα δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ζωὴ νὰ τραβήξῃ ἐμπρός, σὰν βρεθῇ ἐκεῖνος ποὺ θὰ δείξῃ τὸν δρόμο, τὴν καινούργια στράτα ποὺ θὰ βαδίσουν πιὰ γιὰ πολὺ καιρὸ οἱ πολλοί. Καὶ ἐνῷ οἱ προχωρημένοι, θὰ τραβοῦνε σιγά-σιγὰ πάντ' ἐμπρός, ὅλοι οἱ ἄλλοι θὰ ἐκμεταλλεύωνται τὴν περιοχὴ ποὺ ἔχει δεξιὰ κι' ἀριστερὰ καὶ κάτω καὶ ἄνω, ὁ νέος ὁ δρόμος, ποὺ διάβηκε ὁ Δυνατός.

Στὴν τέχνη συμβαίνει ὁλότελα τὸ ἴδιο. Ἔρχεται ἕνας μεγάλος τεχνίτης ὕστερ' ἀπὸ κόπους αἰώνων συνολικῆς προσπάθειας. Ὁλόγυρά του, χορεύουν οἱ θαυμασμοὶ καὶ ἡ παρανόησις. Οἱ μαθητὲς κάνουν τὴν Σχολή, ἐμπνέονται ἀπὸ τὸν δάσκαλο καὶ δουλεύουνε ὁλόγυρα στὸν δρόμο ποὺ ἄνοιξε αὐτός. Κηρύττουν τὴν ὀμορφιά του, ἐμπνέονται καὶ κάνουν ἔργα. Περνᾶ πολλὲς φορὲς καιρὸς πολύς· μιὰ ἐποχὴ οἱ μαθητὲς γίνονται δασκάλοι, στὴν μάθησι, στὴν ἐπιτηδειότητα, ἡ τεχνικὴ βασιλεύει καὶ γελᾶ τοὺς ἀνθρώπους πῶς κάτι κάνουν, ὅταν δὲν ἔχουνε τίποτα νὰ ποῦνε. Γιατὶ ἡ τέχνη εἶνε περιεχόμενο τῆς ζωῆς καὶ ὄχι τεχνητὸ ἀνδρείκελο ποὺ μᾶς ξεγελᾶ μὲ τὸ ἐξωτερικό του φαινόμενο, τῆς ἀπομιμήσης τῆς ζωῆς, ἑνὸς κάποιου δημιουργοῦ.

Ἄνδρας καὶ γυναῖκα
[Ἔργον τοῦ γλύπτου W. Maly]

Εἰς τὴν σημερινὴ τέχνη παρουσιάζεται σ' ὅλες τὶς χῶρες, χωρὶς νὰ ἐξαιρεθῇ καὶ ὁ τόπος μας ἡ προσήλωση καὶ ἡ καλλιέργεια τοῦ δρόμου ποὺ ἀνοίχτηκε καὶ ὁλοένα ἀνοίγεται ἀπὸ τοὺς πρωτοπόρους τῆς ζωῆς τῶν ἐθνῶν ποὺ βαστοῦνε μπροστὰ τὴν σημαία τοῦ δημιουργικοῦ πνεύματος. Εἶνε παρηγορητικὸ πῶς ὅλους τοὺς προηγμένους ἀνθρώπους ἑνώνει τὸ νόημα τῆς καθ' αὐτὸ προόδου τῆς ζωῆς, ποὺ θέλει νὰ ξεφύγῃ τὰ δεσμὰ τῶν ψεύτικων ἱκανοτήτων καὶ νὰ προχωρήσῃ στὴν καθεαυτὸ δράση της, τὴν ἀνώτερα ἀνθρώπινη.

Σὲ μιὰ σεμνὴ συνολικιὰ ἐργασία τῶν δυνάμεών της, ποὺ κατασπαταλεύονται, στὰ περιττά, στ' ἀνούσια καὶ σ' ἀνωφέλευτα.

Ἡ ζωὴ εἶνε ἀστείρευτη, οἱ σπόροι ἀτέλειωτοι, ὁ καιρὸς ἀμέτρητος. Ὁ ἄνθρωπος θὰ ζητᾷ τὸ μυστήριο ποὺ καλύπτει ἀκόμα ὅλα.

Ἐδῶ στὸ Μόναχο εἶνε κάμποσος καιρός, χρόνια τώρα, ποὺ ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ξεχώρισαν μερικοὶ καλλιτέχναι βαδίζοντες σὲ καινούργιους τότε δρόμους καὶ μιὰ ἄλλη καλλιτεχνικὴ ἔκθεση ποὺ τὴν ἔλεγαν Secession—ποὺ ἐμπνέονταν ἀπὸ τοὺς ἐμπρεσσιονιστὰς καὶ ὑπαιθριστὰς λεγόμενους δασκάλους.

Ὕστερ' ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς αὐτοὺς χρωματιστὰς ποὺ ἐχάρηκαν τὸ φῶς καὶ τὸ χρῶμα τοῦ ὑπαίθρου σὲ μουσικὴ νὰ ποῦμε περιγραφικότητα καὶ συμφωνία καὶ ποὺ ἐφώτισαν τὴν ζωγραφικὴ μὲ τοῦ ἥλιου τὶς εὐεργεσίες, ἡ τέχνη δὲν ἔπαυσε νὰ βαδίζῃ τὸν δρόμο της. Καὶ ἡ χθεσινὴ Secession ἀνήκει στὸ παρελθὸν καὶ γίνεται πιὰ νέα Secession προσδεμένη στοὺς καινούργιους δασκάλους ποὺ πορεύονται σήμερο στὸ καλὸ τῆς προόδου.

Ἔτσι βλέπει κανεὶς στὸ Μόναχο, πόλι συντηρητικὴ κατὰ τὸ πλεῖστο, ἐδῶ κ' ἐκεῖ τοὺς ἐπαναστάτες τῆς σημερινῆς κινήσεως ποὺ λογαριάζονται ἀπὸ τὸν Manet ἕως τὸν Cezanne καὶ τοὺς νεώτερους.

Δύο καθηγηταὶ τῶν καλῶν τεχνῶν ὁ Schinnerer καὶ ὁ Gaspar, ἀποτελοῦνε τὸν πυρῆνα τῆς νέας Secession. Μαζὺ μὲ μερικοὺς ἄλλους, τὸν Ceiger., τὸν Hess ἐκθέτουν 452 πίνακας καὶ γλυπτικὰ ἔργα. Τὴν καλλιτεχνικὴ αὐτὴ κίνησι εὐνοεῖ ἡ γερμανικὴ κυβέρνησις καὶ παρέχει τὴν προστασία της, γιατὶ ἐλπίζει ὅτι θὰ προκύψῃ τὸ νεώτερο περιμενόμενο τῆς τέχνης.

Ὁ πρόλογός μας δικαιολογεῖ ἀρκετά, σαφηνίζει τὴν πρόθεση μας νὰ ἐξηγήσουμε, ὅτι μόνη ἡ ἀπολευθέρωση ἀπὸ τὴν ἀπομνημονευτικὴν σοφίαν—ἀπὸ τοὺς κλασσικοὺς κανόνας καὶ τοὺς καταδικασμένους νόμους ἄλλων ἐποχῶν, θὰ μᾶς φέρῃ σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν σημερινὴ ζωὴ καὶ τὴν σημερινὴ ἀναζήτηση ποὺ παρασκευάζει τὸ ἔδαφος γιὰ τοὺς δημιουργούς, γιατὶ ἡ τέχνη εἶνε πάντα ζήτημα ἀνωτερότητος. Εἶνε ὅμως καὶ φυσικὸ πολὺ καὶ προοδευτικὸ ἀκόμα, ὅταν οἱ νέοι τάσσονται στὸν καλὸ δρόμο σὰν καλοὶ στρατιῶτες ἢ σὰν καλοὶ μαθητές· τοὺς προτιμοῦμε ἀπὸ τοὺς ἀντιδραστικοὺς καὶ τοὺς πολιτικοὺς τῆς τέχνης.

Ἀνακεφαλαιώνοντας καὶ ὅσα εἴπαμε ἄλλοτε, ὑπογραμμίζομεν, ὅτι ἡ ἐποχή μας βαδίζει εἰς τὴν κατάργησι τοῦ αἰσθηματισμοῦ, κάθε περιττοῦ νόμου καὶ δεσμοῦ ποὺ καταλύει τὴν καλλιτεχνικὴ ἐλευθερία. Σιχαίνεται τὸν ρητορισμό, τὸν θεατρισμό, τὴν ἀπαγγελία ποὺ προδίνει τὸ περιεχόμενο. Θέλει τὸ οὐσιῶδες, τὸ ἀρχιτεκτονικό, τὸ ἁπλὸ καὶ σημαντικό.

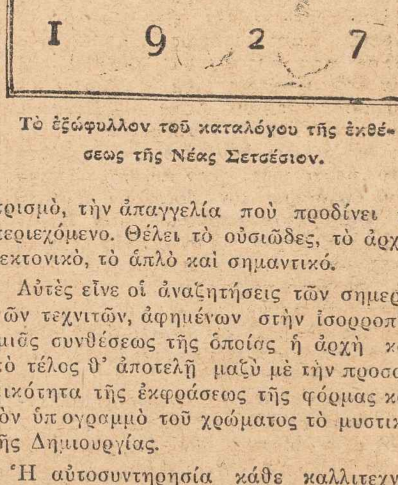

Τὸ ἐξώφυλλον τοῦ καταλόγου τῆς ἐκθέσεως τῆς Νέας Σετσέσιον.

Αὐτὲς εἶνε οἱ ἀναζητήσεις τῶν σημερινῶν τεχνιτῶν, ἀφημένων στὴν ἰσορροπία μιᾶς συνθέσεως τῆς ὁποίας ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος θ' ἀποτελῇ μαζὺ μὲ τὴν προσωπικότητα τῆς ἐκφράσεως τῆς φόρμας καὶ τὸν ὑπογραμμὸ τοῦ χρώματος τὸ μυστικὸ τῆς Δημιουργίας.

Ἡ αὐτοσυντηρησία κάθε καλλιτεχνικῆς περιουσίας ἀποφεύγει τὴν σύνθεσιν τῶν δανείων καὶ ἀποβλέπει εἰς τὰς δικάς της δυνάμεις. Τὰ δανεικὰ φαίνονται.

Κ. ΜΑΛΕΑΣ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΘΕΑΤΡΙΚΗΝ ΜΑΣ ΖΩΗΝ

Η "ΨΩΡΟΚΩΣΤΑΙΝΑ,, ΤΟΥ κ. Π. ΧΟΡΝ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

Τὰ κυριώτερα πρόσωπα τῆς «Ψωροκώσταινας» τοῦ κ. Π. Χόρν.

Ὁ κ. Β. Ἀργυρόπουλος εἰς τὸν ρόλον τοῦ Κοκορίκου. Ὁ κ. Ἐπ. Χέλμης, εἰς τὸν ρόλον τοῦ Χάνου. Ἡ Κα Γιώτα Λάσκαρη εἰς τὸν ρόλον τῆς κ. νομάρχου. ὁ κ. Ταβουλάρης εἰς τὸν ρόλον τοῦ γραμματέως τῆς νομαρχίας

(Σκίτσα τοῦ κ. Μ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ)

Στὸ θέατρον «Ἀλάμπρα» ἀναβιβάζεται ἕνα νέον ἔργον τοῦ κ. Π. Χόρν: «Ἡ Ψωροκώσταινα». Ὁ τίτλος κινεῖ πολὺ τὴν περιέργειαν. Τὸ δὲ ἔργον εἶνε σάτυρα. Τάχα τί θέλει νὰ μᾶς πῇ σ' αὐτὸ ὁ συγγραφεύς; Ἂς τὸν συναντήσωμεν λοιπόν. Τὸν βρήκαμε στὸ θέατρον ἀπησχολημένον μὲ τὰς δοκιμὰς τοῦ ἔργου. Τοῦ ἀποτείνομεν τὸν λόγον:

—Ἂν δὲν ἀπατώμεθα, κύριε Χόρν, εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ποὺ γράφετε ἔργον σατυρικόν. Γιατὶ ἐγκατελείψατε τὴν ἠθογραφία καὶ τὸ δρᾶμα;

—Ἐκεῖνο ποὺ ζητάει ἡ σημερινὴ ἐποχή, μᾶς ἀπήντησεν, εἶνε ἡ σάτυρα. Ἔπειτα ἡ κοινωνία μας ἴσως παρέχει περισσότερο ὑλικὸ γιὰ κωμικὸ παρὰ γιὰ τραγικὸ ἔργο. Δὲ λέω, σήμερα ὑπάρχει ζωὴ ποὺ ἀπ' αὐτὴ θ' ἀντλήσῃ ὁ συγγραφεύς, μὰ εἶνε τόσο γελοία! Ἕνα δρᾶμα θέλει ἥρωες. Ὑπάρχει βέβαια γύρω μας ἀρκετὴ ζωή, μὰ δὲν πιστεύω νὰ διατείνεται κανεὶς σοβαρὰ πὼς ὑπάρχουν καὶ ἥρωες! Οἱ πρωταγωνισταὶ ὅμως τῆς κωμῳδίας ὑπάρχουν ἄφθονοι στὴν ἑλληνικὴ ζωή, δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ κάνουμε μεγάλο κόπο, ἀρκεῖ νὰ τοὺς μεταφέρουμε στὴ σκηνὴ ὅπως εἶνε, ἴδιους καὶ ἀπαράλλαχτους.

—Σὲ τί εἶδος πρέπει νὰ κατατάξουμε τὸ νέο σας ἔργο; Εἶνε κωμῳδία, φάρσα, σάτυρα;

—Γιατὶ ἔχετε τὴν μανία τῆς κατατάξεως; Στὸ θέατρο τοῦ μέλλοντος δὲ θὰ ὑπάρχουν αὐτὲς οἱ γελοῖες διαιρέσεις τῶν ἔργων. Ἕνα ἔργο μπορεῖ κάλλιστα νὰ ἔχῃ μέσα του καὶ τὴν τραγῳδία καὶ τὸ δρᾶμα καὶ τὴν κωμῳδία καὶ τὴ φάρσα, γιατὶ ὅλα αὐτὰ μπορεῖ νὰ τὰ βρῇ κανεὶς ἀνακατωμένα καὶ στὴ ζωή, ποὺ ἀντιγράφει ὁ συγγραφεύς. Τὸ δικό μου ἔργο μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ πῇ «σκηνικὴ γελοιογραφία». Ἴσως δὲν εἶνε ἀκριβῶς φάρσα γιατὶ ἔχει χαρακτῆρες καὶ ὅλα γίνονται μὲ κάποια ἀληθοφάνεια. Οἱ χαρακτῆρες ὅμως καὶ οἱ πράξεις τους, ἔχουν κάτι ἀπὸ τὴ χοντρὴ γραμμὴ τῆς γελοιογραφίας, εἶνε ὅλα τραβηγμένα ἀρκετὰ στὴν ὑπερβολή. Μὰ μὲ ὅλα αὐτὰ πολλὲς φορὲς ἡ ζωὴ παραστάθηκε στὰ μάτια μου ὑπερβολικώτερη, ἀκόμα πειὸ γελοία, ποὺ ἂν τὴν ἀντέγραφε πιστὰ ἕνας συγγραφέας θὰ πέρναγε πὼς γράφει ἀπιθανότητας. Τί δίκαιο ποὺ ἔχει ὁ Μπερνὰρ Σῶ ὅταν λέῃ πὼς γιὰ νὰ κάνῃ κανεὶς τὸ κόσμο νὰ γελάσῃ δὲν ἔχει παρὰ νὰ ἀντιγράψῃ τὴ ζωή! Φαντασθῆτε ἐὰν ὁ Ἄγγλος εὐθυμογράφος ἐρχόταν καὶ στὸ τόπο μας; Θὰ πέθαινε ἀπὸ τὰ γέλοια!

—Ἀπὸ τὴν ἐκτέλεσι εἴσαστε εὐχαριστημένος;

—Δὲ σᾶς λέω μεγάλα λόγια, ἂς ἀφήσουμε ν' ἀποφανθῇ ἀνεπηρέαστη ἡ κριτικὴ μετὰ τὴν παράστασι τοῦ ἔργου, μὰ ἐγὼ ἕνα μονάχα μπορῶ νὰ σᾶς πῶ, πὼς ὅλοι οἱ ἠθοποιοὶ προσπαθοῦν μὲ ὅλη τὴν δύναμί τους νὰ συντελέσουν στὸ ὅσο τὸ δυνατὸν καλύτερο παρουσίασμα τοῦ ἔργου μου. Ὁ θιασάρχης δὲ κ. Β. Ἀργυρόπουλος ποὺ πάντα μὲ πόνο καὶ ἐπιμέλεια ἀνεβάζει κάθε Ἑλληνικὸ ἔργο, μ' ἔχει ἐνθουσιάσει μὲ τὸ ἐνδιαφέρον του καὶ τὶς ἄοκνες φροντίδες του.»

ΘΕΑΤΡΟΦΙΛΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑΣ ΤΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

Ο ΙΣΠΑΝΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ, ΠΟΥ ΕΠΟΛΕΜΗΣΕΝ ΕΚΕΙ

Τὴν 27ην Ἰουλίου ἑωρτάσθη ἡ ἐπέτειος τῆς περιφήμου ναυμαχίας, ἡ ὁποία ἔγινεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῆς Τουρκοκρατίας. Ὁ ἡνωμένος Χριστιανικὸς στόλος τοῦ Πάπα κατεναυμάχησεν εἰς τὸν κόλπον τῆς Ναυπάκτου τὸν τουρκικόν. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ εἶνε γνωστὸν εἰς τὴν ἱστορίαν ὡς «Ναυμαχία τοῦ Λεπάντο», λαβοῦσα τὸ ὄνομα ἀπὸ τὸ τότε ὄνομα τῆς Ναυπάκτου. Εἰς τὴν ναυμαχίαν ἔλαβεν ἐνεργὸν καὶ νικηφόρον μέρος καὶ ἱσπανικὸς στόλος. Δι' αὐτὸ μοῖρα ἱσπανικοῦ στόλου μετέβη προχθὲς εἰς τὴν Ναύπακτον διὰ νὰ πανηγυρίσῃ τὴν ἐπέτειον.

Μαζὺ μὲ τὸν στόλον ἐπῆγε καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὰ ἑλληνικὰ νερὰ τῆς Ναυπάκτου καὶ ὁ μεγάλος συγγραφεὺς τοῦ «Δὸν Κιχώτου» Θερβάντες. Πολλὰ σημεῖα τῆς ζωῆς καὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀθανάτου συγγραφέως καὶ πολεμιστοῦ διευκρινίζει καὶ διαφωτίζει ἡ κατωτέρω σχετικὴ μελέτη:

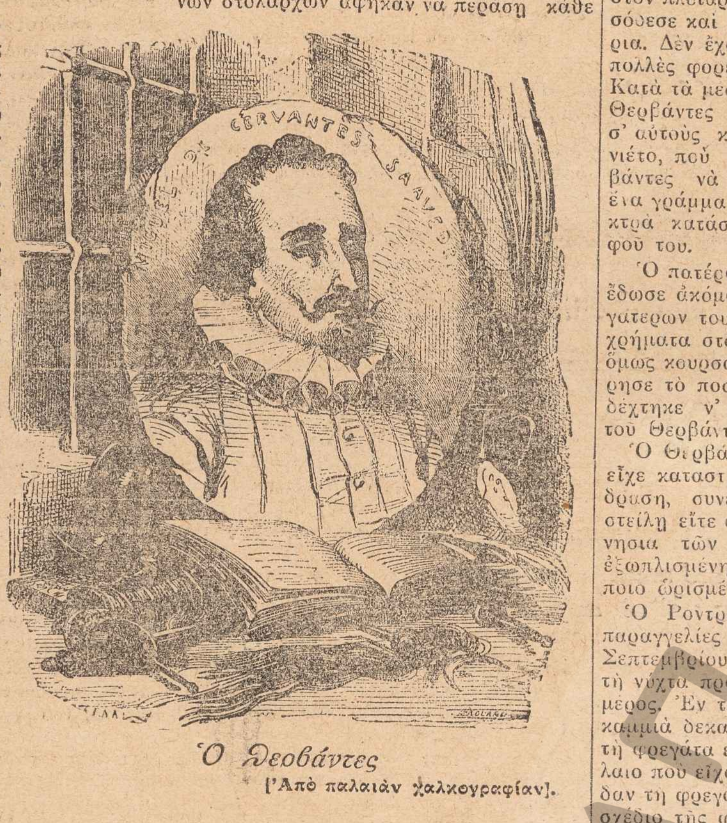

Ὁ Θερβάντες
[Ἀπὸ παλαιὰν χαλκογραφίαν].

Γιὰ πολὺν καιρὸ εἴχαμε ἐλάχιστες πληροφορίες γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Θερβάντες, τοῦ ὁποίου ἡ μεγάλη ἀξία ὡς συγγραφέως ἀναγνωρίσθηκε πολὺν καιρὸ μετὰ τὸ θάνατό του. Κατὰ συνέπεια, οἱ σύγχρονοί του δὲν εἶχαν κανένα λόγο νὰ γράψουν τὴ βιογραφία ἑνὸς ἀνθρώπου ποὺ δὲν εἶχεν ἐπιβληθῆ ἀπόλυτα. Ὁ ἴδιος δὲ σκέφθηκε νὰ μᾶς ἀφήσῃ ἀπομνημονεύματα, ποὺ μὲ τὶς περιπέτειες τῆς ζωῆς του θὰ εἶχαν μυθιστορηματικὸ ἐνδιαφέρο. Μόνο κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνα ὁ ντὸν Βιτσέντε ντὲ λὸς Ρίος, ὁ ντὸν Ζουὰν Ἀντώνιο Πέλλιτσερ, ὁ ντὸν Βιτσέντε Νοβέλλα καὶ μερικοὶ ἄλλοι σκέφθηκαν νὰ τιμήσουν τὸν συγγραφέα τοῦ Δὸν Κιχώτη καὶ τόσων ἄλλων ἔργων καὶ περιμάζευσαν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ διάφορα ἔγγραφα σχετικὰ μὲ τὴ τρικυμισμένη ζωὴ τοῦ Θερβάντες. Τέλος στὰ 1819, ἡ ἱσπανικὴ ἀκαδημία ἔδωσε στὸν κόσμο μιὰν ἀξιόλογη ἔκδοση τοῦ Δὸν Κιχώτη, μὲ πρόλογο τοῦ ντὸν Μαρσὲν Φερναντέζ. Ὁ πρόλογος αὐτὸς ἀναφερόμενος στὴ «Ζωὴ τοῦ Μιγκουὲλ Θερβάντες Σααβέντρα» διαφωτίζει πλεῖστα σημεῖα σκοτεινὰ τῆς ζωῆς τοῦ Θερβάντες που εἶχαν μείνη σκοτεινὰ ὡς τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Πάνω στὴν ἔκδοσιν αὐτὴ βασίζονται ἀπὸ τότες ὅλες οἱ ἐκδόσεις καὶ ὅλες οἱ βιογραφικὲς σημειώσεις γιὰ τὸ Θερβάντες.

Ἔτσι, διαπιστώθηκεν ὁριστικά, πὼς στὶς 9 Ὀκτωβρίου τοῦ 1547, βαφτίστηκε σὲ μιὰ ἐκκλησία τῆς Ἀλκάλα ὁ Μιγκουὲλ Θερβάντες, ὁ ἀθάνατος συγγραφεὺς τοῦ Δὸν Κιχώτη καὶ πρῶτος τῶν Ἱσπανῶν πεζογράφων. Γιὰ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ Θερβάντες τίποτε δὲν εἶνε γνωστὸ καὶ ὡρισμένο. Φαίνεται ὅμως πὼς παρακολούθησε πανεπιστημιακὲς σπουδές. Σὲ ἡλικία ἕνδεκα ἐτῶν εἶδε να παίζῃ τὸν περίφημον ἠθοποιὸ Λόπε ντὲ Ρουέντα, τοῦ ὁποίου ἡ τέχνη σταθεροποίησε στὴν ψυχὴ τοῦ μικροῦ Θερβάντες τὴν ἀγάπη για το θέατρο καὶ την ποίηση. Ὀλίγα χρόνια ἀργότερα τὸν βρίσκομε μαθητὴ ενος φημισμένου δασκάλου, τοῦ Ζουὰν Λοπεζ ντὲ Χόγιος Τὴν ἐποχὴν ἐκείνη μερικες του επιτυχίες συγγραφικὲς ἀνάμεσα σὲ πολὺ περιωρισμένο κύκλο τὸν ἔπεισαν νὰ γράψῃ τὴ Φιλένα, μικρὸ βουκολικὸ ποίημα καὶ μερικὰ ἄλλα σονέτα καὶ ποιήματα ποὺ ἀναφέρει στὸ «Ταξεῖδι στὸν Παρνασσό.

Μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ θανάτου τοῦ ἰνφάντη ντὸν Κάρλος, ὁ πάπας Πῖος Ε' ἔστειλε στὴν Ἱσπανία ἕνα ρωμαῖο κληρικό, τὸν Τζούλιο Ἀκουαβίβα, γιὰ νὰ προσφέρῃ τα συλλυπητήριά του στὸ βασιλέα Φίλιππο Β' τῆς Ἱσπανίας καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀναγνώριση μερικῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιωμάτων. Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς διαμονῆς του στὴ Μαδρίτη παρουσίασαν στὸ ρωμαῖον ἱεράρχη τὸ νεαρὸ Θερβάντες, ποὺ βρισκόταν ἐκεῖ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θανάτου τῆς βασίλισσας Ἐλισσάβετ ποὺ συνέβη πρὶν δυὸ μῆνες. Ὁ ἀποσταλμένος τοῦ Πάπα καὶ μέλλων καρδινάλιος συμπάθησε πολὺ τὸ Θερβάντες καὶ τὸν πῆρε μαζύ του γιὰ θαλαμηπόλο του.

Τὸ ταξεῖδι αὐτὸ ὑπῆρξεν ἐξαιρετικὰ ὠφέλιμο στὸ Θερβάντες ποὺ βρῆκεν εὐκαιρία νὰ μελετήσῃ τὰ ἔθιμα τῆς Καταλωνίας καὶ τῆς Γαλλίας. Ἀλλ' ἡ ἀργόσχολη ζωὴ δὲν ἄργισε νὰ βαρύνῃ πάνω στὸ Θερβάντες ποὺ, τὸν ἑπόμενο εὐθὺς χρόνο ἐπωφελήθηκε τὴν πρώτην εὐκαιρία νὰ γίνῃ στρατιωτικός.

Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὁ σουλτάνος Σελὴμ χωρὶς κανένα λόγο καὶ παρὰ τὶς συνθῆκες του μὲ τὴ Βενετία, ἔκανεν ἀπόβαση καὶ ἐδῄωνε τὴν Κύπρο. Οἱ Βενετοὶ ἐζήτησαν τὴν ἀρωγὴ τῶν χριστιανῶν βασιλέων καὶ πρὸ παντὸς τοῦ Πάπα ποὺ οἱ γαλέρες του ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ δούκα τοῦ Παλιάνο, Μάρκου-Ἀντωνίου Κολόνα ἑνώθηκαν μὲ τοὺς στόλους τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Βενετίας. Στὴν ἀρχὴ τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1570 ὁ στόλος αὐτὸς τραβοῦσε γιὰ τὰ νερὰ τῆς Ἀνατολῆς. Ἀλλὰ οἱ διαφωνίες μεταξὺ τῶν χριστιανῶν στολάρχων ἄφηκαν νὰ περάσῃ κάθε εὐκαιρία παροχῆς βοηθείας στὴν Κύπρο καὶ ἀργότερα ἀναγκασμένοι ἀπὸ τὶς κακοκαιρίες κατέφυγαν στὰ λιμάνια ἀπὸ τὰ ὁποῖα ξεκίνησαν.

Ἀνάμεσα στὰ στρατεύματα ποὺ εἶχαν ἐπιβιβασθῆ στὶς ἱσπανικὲς γαλέρες ἦταν καὶ ὁ Θερβάντες ἁπλὸς στρατιώτης.

Ὁ χειμῶνας πέρασε σὲ προπαρασκευὲς καὶ στὶς 20 Μαΐου 1571 ὑπογράφηκε ἡ συνθήκη συμμαχίας ἀνάμεσα τοῦ Πάπα, τοῦ βασιλέα τῆς Ἱσπανίας καὶ τῆς Βενετίας. Μὲ τὴ συνθήκη αὐτὴ ὁ Ἱσπανὸς Ἰνφάντης ντὸν Ζουάν, ὁ λεγόμενος Αὐστριακὸς ὠνομάσθηκεν ἀρχηγὸς τῶν δυνάμεων τῶν συμμάχων.

Ὁ ντὸν Ζουὰν στὶς 26 Ἰουνίου βρισκόταν στὴ Γένουα μὲ σαράντα ἑφτὰ γαλέρες. Οἱ συμμαχικοὶ στόλοι συγκεντρώθηκαν στὴ Μεσσήνη, ὅπου ἔγιναν οἱ τελευταῖες προπαρασκευές. Ὁ Θερβάντες ἐπιβιβάσθηκε στὴ γαλέρα «Μαρκέζα». Οἱ συμμαχικοὶ στόλοι ἀφοῦ βοήθησαν τὴν Κέρκυραν, συνάντησαν τὸν τουρκικὸ στόλο τὸ πρωῒ τῆς 7 Ὀκτωβρίου 1571 στὴν εἴσοδο τοῦ κόλπου τῆς Ναυπάκτου. Ἡ ναυμαχία ἀκολούθησε ἀμέσως καὶ ἐτελείωσε μὲ τὴ λαμπρὴ νίκη τῶν χριστιανικῶν ὅπλων.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη τῆς ναυμαχίας ὁ Θερβάντες ἦτον ἄρρωστος. Παρ' ὅλη ἐν τούτοις τὴν κατάστασί του αὐτή, ὄχι μόνο ἠθέλησε νὰ πολεμήσῃ, ἀλλὰ ζήτησε νὰ τοῦ δώσουν καὶ τὴν πιὸ ἐπικίνδυνη θέση. Ἔτσι κι' ἔγινε. Κατὰ τὴν τρομερὴ ὅμως αὐτὴ ναυμαχία τὸν ἐπέτυχαν τρεῖς σφαῖρες ἀρκεβουζίου. Δυὸ στὸ στῆθος καὶ μιὰ στὸ ἀριστερὸ χέρι ποὺ τοῦ τὸ τσάκισε. Ἦταν πάντα περήφανος γιὰ τὶς πληγές του αὐτές, ποὺ, κατὰ τὴν ἴδια του τὴν ἔκφραση ἐπῆρε «στὴν πιὸ λαμπρὴ εὐκαιρία ποὺ εἶδαν οἱ περασμένοι καὶ οἱ παρόντες αἰῶνες καὶ μποροῦν νὰ ἐλπίζουν νὰ ἰδοῦν οἱ μέλλοντες αἰῶνες».

Αὐτὴ εἶνε ἡ ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου ποὺ ξαναφέρνει στὸ νοῦ ἡ ἐπίσκεψις τῶν ἱσπανικῶν πολεμικῶν καὶ τὸ μνημόσυνο ποὺ ἔγινε στὰ νερὰ ἐκεῖνα γιὰ τὶς ψυχὲς τῶν πεσόντων. Καὶ τώρα ἂς ἀκολουθήσωμε πάλι τὸν Θερβάντες ποὺ ἐξ αἰτίας τῶν τραυμάτων ποὺ ἐπῆρε στὴ ναυμαχία τῆς Ναυπάκτου ἔμεινε στὸ νοσοκομεῖο τῆς Μεσσήνης ἔξη μῆνες.

Στὰ ἀκόλουθα χρόνια ὁ Θερβάντες πῆρε μέρος σὲ πλεῖστες ναυτικὲς ἐπιχειρήσεις, χωρὶς νὰ παύῃ νὰ μελετᾷ τὰ ἤθη καὶ τα ἔθιμα τῶν χωρῶν ποὺ περνοῦσε.

Ὕστερα ἀπὸ ἑξήμισυ χρόνια ἐπέστρεψε στὴν Ἱσπανία, ἐφωδιασμένος μὲ συστατικὰ γράμματα πρὸς τὸν βασιλέα ἀπὸ τὸν Ἰνφάντη ντὸ Ζουὰν καὶ τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Σικελίας. Μαζὺ μὲ τὸν ἀδελφό του Ροντρίγκο καὶ διαφόρους ἄλλους ἀξιωματικοὺς ἐπιβιβάσθηκε στὴν ἱσπανικὴ γαλέρα «Ἐλ σόλ», ποὺ στὶς 26 Σεπτεμβρίου, κατὰ δυστυχίαν τους, βρέθηκαν ἀνάμεσα σὲ μιὰ μοῖρα Ἀλγερινὴ ποὺ διοικοῦσεν ὁ Ἀλβανὸς Μαμί. Ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἀπεγνωσμένην ἀντίσταση ἡ γαλέρα παραδόθηκε καὶ οἱ αἰχμάλωτοι μοιράστηκαν ἀνάμεσα στοὺς νικητάς. Ὁ Θερβάντες ἔπεσε στὸν πλοίαρχο Νταλῆ-Μαμὶ καὶ τὸν ἀλυσόδεσε καὶ τὸν ὑπόβαλε σὲ χίλια μαρτύρια. Δὲν ἔχασεν ὅμως τὸ θάρρος του καὶ πολλὲς φορὲς προσεπάθησε ν' ἀποδράσῃ. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 1576 μερικοὶ φίλοι τοῦ Θερβάντες ἐξαγοράσθηκαν, ἀνάμεσα δὲ σ' αὐτοὺς καὶ ὁ Γκαμπριὲλ ντὲ Κασταniέτο, ποὺ ἐπιφορτίσθηκε ἀπὸ τὸν Θερβάντες νὰ παραδώσῃ στὸν πατέρα του ἕνα γράμμα στὸ ὁποῖον περιέγραφε τὴν οἰκτρὰ κατάστασή του ὡς καὶ τοῦ ἀδελφοῦ του.

Ὁ πατέρας του πούλησε ὅ,τι καὶ ἂν εἶχε ἔδωσε ἀκόμα καὶ τὴν προῖκα τῶν δύο θυγατέρων του καὶ ἀπέστειλε ὅλα αὐτὰ τὰ χρήματα στὸν Νταλῆ-Μαμί. Ὁ Ἀλγερῖνος ὅμως κουρσάρος, φιλάργυρος ὡς ἦτο, θεώρησε τὸ ποσὸ μικρό. Τέλος, μετὰ πολλά, δέχτηκε ν' ἀφήσῃ ἐλεύθερο τὸν ἀδελφὸ τοῦ Θερβάντες Ροντρίγκο.

Ὁ Θερβάντες που ἀπὸ πολὺν καιρὸ εἶχε καταστρώσῃ ἕνα σχέδιο γιὰ ἀπόδραση, συνέστησε στὸν ἀδελφό του νὰ στείλῃ εἴτε ἀπὸ τὴ Βαλεντία, εἴτε ἀπὸ τὰ νησιὰ τῶν Βαλεαρίδων, μιὰ φρεγάτα ἐξωπλισμένη ποὺ θὰ προσήγγιζε σὲ κάποιο ὡρισμένο σημεῖο τῆς Ἀλγερίας.

Ὁ Ροντρίγκο ἐξετέλεσεν ἀμέσως τὶς παραγγελίες τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ στὶς 28 Σεπτεμβρίου ἔφθανε στὸ Ἀλγέρι, ὅπου τὴ νύχτα προσήγγιζε στὸ συμφωνημένο μέρος. Ἐν τῷ μεταξύ, ὁ Θερβάντες καὶ καμμιὰ δεκαπενταριὰ ἄλλοι περιμένοντες τὴ φρεγάτα εἶχαν κρυφθῇ σὲ κάποιο σπήλαιο ποὺ εἶχον σκάψῃ. Οἱ Ἀλγερινοὶ εἶδαν τὴ φρεγάτα καὶ ἔτσι ναυάγησε τὸ σχέδιο τῆς φυγῆς. Μιὰ ἄλλη ἀπόπειρα εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ συλληφθῇ ὁλόκληρο τὸ πλήρωμα. Καὶ ἕνα ἄλλο ὅμως κακὸ ξέσπασε πάνω στοὺς συντρόφους τοῦ Θερβάντες. Κάποιος ἄλλος αἰχμάλωτος ποὺ εἶχεν ἀπαρνηθῇ τὴν Χριστιανικὴ θρησκεία καὶ κατόπιν χάρις εἰς τὸν Θερβάντες ξαναγύρισε σ' αὐτὴ καὶ βοήθησε τοὺς αἰχμαλώτους στὰ σχέδια τῆς φυγῆς, μόλις πιάστηκε τὸ πλήρωμα ἔτρεξε νὰ καταδώσῃ στοὺς Ἀλγερίνους τὴ συνωμοσία. Ὁ Θερβάντες τότε, μὲ ὅλο τὸ μεγαλεῖο τῆς ψυχῆς ποὺ τὸν διάκρινε πῆρεν ἀπάνω του ὅλη τὴν εὐθύνη. Παρὰ τὸ διπλασιασμὸ τῆς τυραννίας τῶν Ἀλγερίνων, ὁ Θερβάντες ἐπεχείρησε καὶ πάλι τὸ Σεπτέμβριο τοῦ 1579 νὰ δραπετεύσῃ μὲ ἑξήντα ἄλλους. Τὴν τελευταία ὅμως στιγμὴ τοὺς κατάδωσε κάποιος καὶ ἔτσι ἐναυάγησε κι' αὐτὴ ἡ ἀπόπειρα. Κάποιος ἔμπορος ἀπὸ τὴν Βαλεντία ἐγκατεστημένος στὸ Ἀλγέρι προσφέρθηκε τότε νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν Θερβάντες καὶ νὰ τὸν στείλῃ στὴν πατρίδα του. Ὁ Θερβάντες ὅμως ἀρνήθηκε νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς συντρόφους του.

Τέλος στὶς 29 Σεπτεμβρίου τοῦ 1580 ἐξαγοράσθηκεν ὁ Θερβάντες μὲ τὴ βοήθεια τοῦ τάγματος τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1580 ἔπαιρνε τὸ δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς στὴν πατρίδα. Κάπου στὸν «Δὸν Κιχώτη» περιγράφει τὰ αἰσθήματα ποὺ ἐδοκίμασε ξαναβλέποντας τὸν ἥλιο τῆς πατρίδος του ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια. Ἀφοῦ ἔμεινε λίγο καιρὸ μὲ τὴν οἰκογένειά του ξανάρχισε τὸ στρατιωτικό του βίο γιὰ νὰ τὸν ἐγκαταλείψῃ ὁριστικὰ στα 1583.

Πολίτης πιὰ ὁ Θερβάντες νυμφεύθηκε στὶς 12 Δεκεμβρίου τοῦ 1584 μιὰ κόρη ἀπὸ εὐγενῆ οἰκογένεια ἐπαρχιακῆς πόλεως. Σ' αὐτὴν εἶνε ἀφιερωμένο τὸ ποιμενικό του ποίημα «Γαλάτεια», ὅπου ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μνηστή του περιγράφει κάτω ἀπὸ ὀνόματα βοσκῶν τοὺς κυριωτέρους συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς. Μετὰ τὴ «Γαλάτεια» ἀνάμεσα στὰ ἔτη 1584—1588 ἔγραψε καμμιὰ εἰκοσαριὰ θεατρικὰ ἔργα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐλάχιστα εἶνε σήμερον γνωστά. Τὸν κατέκριναν πολλοὶ γιατὶ δὲν ἔφερε καμμιὰ βελτίωση στὸ ἱσπανικὸ θέατρο καὶ λησμονοῦν ὅτι γιὰ νὰ θρέψῃ τὴν οἰκογένειά του ἀναγκαζόταν στὰ θεατρικά του ἔργα ν' ἀκολουθῇ τὰς ὀρέξεις τοῦ κόσμου. Ἄλλωστε γρήγορα ἐγκατάλειψε τὸ θέατρο ποὺ εἶχε κυριαρχήσει ὁ μεγάλος Λόπε ντὲ Βέγκα.

Τὰ ἀκόλουθα χρόνια του εἶνε χρόνια δυστυχίας καὶ γιὰ νὰ βγάζῃ τὸ ψωμί του ἀναγκάζεται νὰ κάνῃ διάφορες ἐργασίες σὲ διάφορες πόλεις. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸν ἐμποδίζει νὰ ἐξακολουθῇ νὰ εἶνε ὁ πιστὸς θεράπων τῶν γραμμάτων.

Στὶς 26 Σεπτεμβρίου τοῦ 1604 ἐπῆρε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸ βασιλέα γιὰ τὴ δημοσίευση τοῦ Δὸν Κιχώτη.

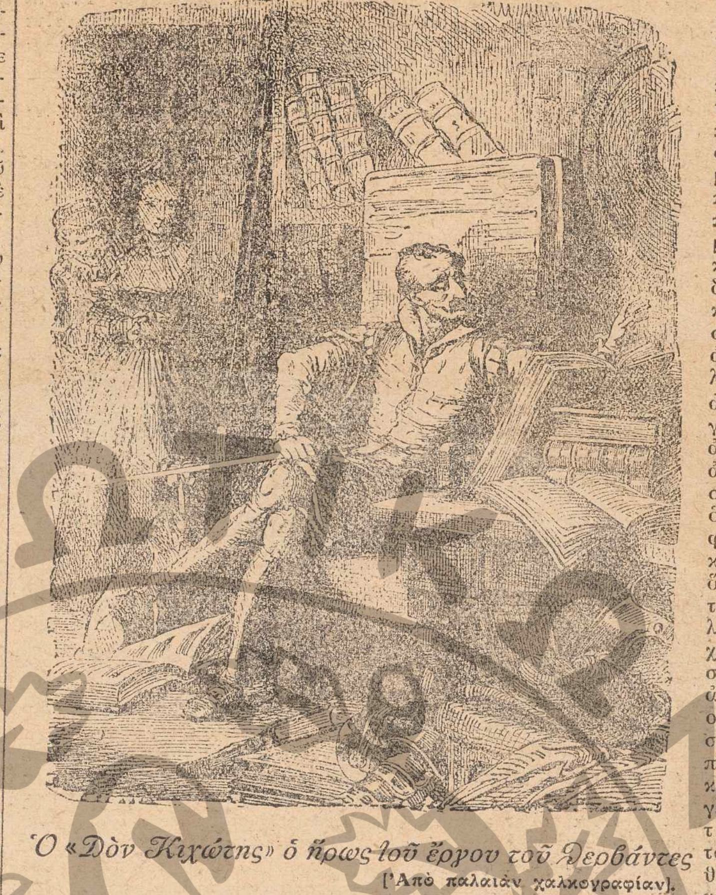

Ὁ «Δὸν Κιχώτης» ὁ ἥρως τοῦ ἔργου τοῦ Θερβάντες
[Ἀπὸ παλαιὰν χαλκογραφίαν].

Ἡ μεγάλη ἠθικὴ καὶ φιλολογικὴ ἀξία τοῦ Δὸν Κιχώτη εἶνε σήμερον ἀναμφισβήτητη. Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ ἀθάνατα ἀριστουργήματα τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος καὶ εὐθὺς ποὺ ἐκδόθηκε εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία. Τὸ πρῶτο μέρος ἀνατυπώθηκε τέσσερες φορὲς στὸ διάστημα τοῦ 1605 καὶ πολλὲς ἐκδόσεις στὸ ἐξωτερικὸ τὸ ἔκαναν γνωστὸ σ' ὅλο τὸν κόσμο.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ Δὸν Κιχώτη προκάλεσε τὸ μῖσος ὅλων τῶν φιλοδόξων καὶ τῶν διαφόρων συγγραφέων τῆς ἐποχῆς, ποὺ φαντάσθηκαν ὅτι ἐθίγονταν αὐτοὶ οἱ ἴδιοι σὲ διάφορα σημεῖα τοῦ ἔργου. Μάταια ὅμως προσπάθησαν νὰ ἐξεγείρουν ἐναντίον του καὶ τὸν Λόπε ντὲ Βέγκα ποὺ μερικές του κωμῳδίες εἶχεν ἐπικρίνει λεπτότατα ὁ Θερβάντες. Ὁ Βέγκα ἀνέλαβε τὴν ὑποστήριξη τοῦ Θερβάντες.

Στὰ 1613 ὁ Θερβάντες ἐδημοσίευσε σειρὰν ἱστοριῶν πάνω στὸ ὕφος τοῦ Βοκκακίου, ἀλλ' ἀποφεύγοντας προσεκτικὰ τὴν ἐλευθεροστομία τοῦ προτύπου του. Στὰ 1614 ὁ Θερβάντες δημοσίευσε τὸ Ταξεῖδι στὸν Παρνασσὸ ὅπου ἐξυμνεῖ τοὺς Ἱσπανοὺς ποιητὰς τοὺς ἀξίους τοῦ τίτλου αὐτοῦ καὶ κατειρωνεύεται τοὺς διαφόρους ριμαδόρους ποὺ κατάστρεψαν τὴν ὡραία καστιλλιανὴ γλῶσσα. Στὰ 1615 ἐδημοσίευε τὸ δεύτερο μέρος τοῦ Δὸν Κιχώτη ποὺ εἶχε τόσην ἐπιτυχία ὅση καὶ τὸ πρῶτο. Δὲν ἠμπόρεσε ὅμως νὰ χαρῇ τὴν ἐπιτυχία του αὐτή. Ἀπέθανε ὕστερα ἀπὸ λίγο, σὲ ἡλικία 69 ἐτῶν. Μετὰ τὸ θάνατό του ἡ χήρα του ἐδημοσίευσε κάποιο μυθιστόρημα ποὺ εἶχεν ἀφήσει ἀδημοσίευτο καὶ ποὺ ἀποτελεῖ ἀριστούργημα κομψότητος ὕφους.

* * *

Καὶ τώρα δυὸ λέξεις ἀκόμα γιὰ τὸν Δὸν Κιχώτη. Ἂς ἀκούσωμε μιὰ γνώμη ποὺ βαρύνει ἀρκετό, τοῦ Γάλλου ἀκαδημαϊκοῦ Φαγκέ:

«Ὁ Μοντεσκιέ, λέγει ὁ Φαγκέ, εἶπε γιὰ τοὺς Ἱσπανούς: «δὲν ἔχουν παρὰ ἕνα μόνο καλὸ βιβλίο, τὸ βιβλίο ποὺ εἰρωνεύεται ὅλα τὰ ἄλλα. Τίποτε τὸ εὐφυέστερο καὶ τὸ ἀδικώτερο ἀπὸ αὐτό· ἡ ἀλήθεια ὅμως εἶνε πὼς τὸ μεγαλύτερο ἱσπανικὸ βιβλίο, εἶνε τὸ βιβλίο ποὺ ὁ συγγραφεὺς του εἰρωνεύεται πολλὰ ἄλλα ἱσπανικὰ βιβλία.

Ὁ Θερβάντες ἔγραψε τὸν Δὸν Κιχώτην γιὰ νὰ κοροϊδέψῃ τὰ ἱπποτικὰ βιβλία ποὺ ἦσαν τὸ πάθος τῶν μικροαστῶν καὶ τῶν μικροευγενῶν τῆς ἐπαρχίας, ἀλλὰ χωρὶς κακία, διατηρῶντας μάλιστα γιὰ τὸν κωμικὸ ἥρωά του, δηλαδὴ τὸ θῦμα του, μιὰ συμπάθεια ποὺ τὴ μεταδίδει καὶ στὸν ἀναγνώστη. Ἱπποτικὸς αὐτὸς ἥρως, στρατιώτης θάρρους ἀκαταβλήτου, κατέκτησε τὴν ἐπιτυχίαν, ἂν ὄχι τὴν περιουσίαν μὲ τὸν Δὸν Κιχώτην. Ὁ Δὸν Κιχώτης εἶνε ἕνα ρεαλιστικὸ μυθιστόρημα ἑνὸς ἀλλόφρονος ἰδεολόγου. Ἀνάμεσα στὰ ἤθη τοῦ λαοῦ, τῶν πανδοχέων, τῶν ἀγωγιατῶν, τῶν κατεργαρέων τῶν καλογήρων, τῶν μικρομόν τῶν χωρικῶν, περνᾷ ἕνας ἄνθρωπος ποὺ βλέπει τὸν κόσμον ὁλόκληρο σὰν ἕνα μυθιστόρημα καὶ ποὺ φαντάζεται πὼς βλέπει ἕνα μυθιστόρημα σὲ κάθε καμπὴ τοῦ δρόμου. Ἡ διαρκὴς αὐτὴ ἀντίθεσις, θελκτικὴ καὶ ἀπαράμιλλα καλλιτεχνικὴ στὴν ἀρχὴ ἀφ' ἑαυτῆς, γίνεται ἔπειτα μιὰ ἀλήθεια ἀνώτερη ἀπὸ κάθε ρεαλισμό, ἀφοῦ ἡ ζωὴ ὁλόκληρη ζωγραφίζεται ἔτσι καὶ καταφαίνεται σὲ ὅλες τὶς μορφές της. Οἱ συνομιλίες τοῦ Δὸν Κιχώτη μὲ τὸν πιστό του Σάντσο ἀντιπροσωπεύουν τὶς δύο τάσεις τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, τὴν καλωσύνη τὴ γενναιοδωρία, τὴν ἀφοσίωση, τὸ πνεῦμα τῆς θυσίας καὶ τῶν αὐταπατήσεων ἀπὸ τὴ μιά, τὴ λογική, τὸ αἴσθημα τοῦ πραγματικοῦ, τὸ αἴσθημα τοῦ ὀρθοῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τὸ ἔργον ὁλόκληρον εἶνε ἐκεῖνο γιὰ τὸ ὁποῖο ἴσως βρέθηκε τὸ ἐπίθετο «ἀνεξάντλητο».

ΧΡ. ΕΜ. ΑΓΓΕΛΟΜΑΤΗΣ

ΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΩΔΕΙΟΥ

Κάτι τὸ ἐξαιρετικὸν μᾶς παρουσίασεν ἐφέτος ἡ Ἀθηναϊκὴ Μανδολινάτα κατὰ τὰς ἐξετάσεις τῆς μονῳδίας.

Ἡ ἐπιτροπὴ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ κ. Δ. Λαυράγκα, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Ὠδείου κ. Ν. Λάβδα καὶ τοῦ ὑποδιευθυντοῦ τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν κ. Νικολάου, ἀπένειμεν ἐξαιρετικὸν εὖγε εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας μαθητὰς καὶ μαθητρίας:

Ε. Βουλγαράκη διὰ τὸ καθαρὸν μέταλλον τῆς φωνῆς της, τὴν Ε. Ζιγκριλάρα διὰ τὸ θάρρος καὶ τὴν πολὺ ὡραίαν φωνήν της, τὴν Ζ. Βλαχοπούλου διὰ τὴν ἔντασιν, τὰς δ)δας Μ. Εὐσταθίου (m. sop.), Σ. Ρέντζου (sop.), τὸν κ. Χ. Σκιαδᾶν (bar.), καὶ τὸν κ. Γ. Τσῶμον (ten.) διὰ τὴν πλουσίαν δραματικότητα καὶ τὸ συμπαθὲς τίμπρο τῆς φωνῆς των.

Ἐπίσης καὶ ἡ δ)νὶς Ζ. Δεϊμέζη μᾶς ἤρεσε ἐξαιρετικὰ διὰ τὴν τέχνην καὶ τὸ συμπαθητικὸ canto της.

Θὰ ἦτο μία μεγάλη ἀδικία νὰ παραλειφθοῦν οἱ τόσοι μόχθοι καὶ ἐργασία τῆς καθηγητρίας των Α. Φραγκουδάκη, ἡ ὁποία κατώρθωσε διὰ τῶν κόπων της νὰ μᾶς παρουσιάσῃ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ ἀποτέλεσμα. Ἕνα εἰλικρινὲς εὖγε τῆς ἀξίζει.

Φ. Ο.

ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΗΣ ΜΠΙΜΠΕΣΚΟ

Ο ΠΡΑΣΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ

ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Κρατιώμαστε ἀπ᾽ τὰ χέρια καὶ γυρίζαμε γύρω-γύρω ὥς ποὺ νὰ ζαλιστοῦμε. Σμίγαμε τὰ κεφάλια μας καὶ τὰ τρίβαμε μὲ ἀγάπη τὸ ἕνα ἐπάνω στὸ ἄλλο. Ἀκουμποῦσα τὸ πηγοῦνι μου στὸν τράχηλό της καὶ στεκόμαστε στὴ στάση αὐτὴ ποὺ βλέπαμε νὰ παίρνουν τ᾽ ἀλογάκια, ὅταν παίζουν. Ἡ ἀθῶα αὐτὴ χαρὰ μᾶς ζυγώνει τὴ μιὰ στὴν ἄλλη πιὸ πολὺ κι᾽ ἀπ᾽ τὶς φιλικὲς ἐκμυστηρεύσεις. Τὰ δέκα χρόνια, ποὺ μᾶς χωρίζουν, δὲ λογαριάζουνται πιά: Ἔχουμε τὸ ἴδιο ἀνάστημα, ἡ Μαρία στὰ δεκαοχτώ της χρόνια κι᾽ ἐγὼ στὰ εἰκοσιοχτώ· κι᾽ ἂν παίζαμε σὰν ἐσωτερικὲς μαθήτριες οἰκοτροφείου, αὐτὸ γινόταν γιατὶ ἡ ζωὴ μᾶς εἶχε ἀφίσει νέες κοπέλλες μὲ τὴν παλιὰ παιδικὴ ψυχή.

Ὅταν ξαναεῖδα τὴ Μαρία, φοβήθηκα μήπως βρῶ καὶ σ᾽ αὐτὴ τὴ μεταβολή, ποὺ ἀπαντάει κανεὶς καὶ στὰ ζῶα καὶ στοὺς ἀνθρώπους. Ἀπὸ τὴ στιγμή, ποὺ νοιώθουν τὴν ἀνάγκη τῆς ἀγάπης, καὶ τὰ ζῶα ἀκόμη χάνουν τὴν εὐθυμία τους καὶ δὲν παίζουν πιά. Ὡς τόσο ἡ Μαρία ἔπαιζε ἀκόμα καὶ μὲ τὶ κέφι μάλιστα.

Πρὶν ἀρχίσει νὰ μοῦ μιλάει, τὴν εἶχα νοιώσει ἐγώ. Οἱ φόβοι τῆς δεσποινίδος Βινιὼ ἦσαν μάταιοι. Ὁ Σουηδὸς τυχοδιώκτης, ποὺ εἶχε κλέψει τὴν Ὄλγα, δὲν εἶχε συγκινήσει καθόλου τὴ Μαρία. Ἡ φθονερὴ ἀδελφὴ μόνο στὴ φαντασία ἐνίκησε τὴν ὄμορφη ἀδερφή της. Ἡ ἀνόητη ἔφυγε· εἴταν θῦμα τῆς λεΐψς της κι᾽ αὐτὴ ἐνόμιζε, πὼς ἔπαιρνε τὸν ἄνδρα αὐτὸν ἀπὸ μιὰ της ἀντίζηλο. Ἡ Μαρία οὔτε κἂν νοιαζόταν γι᾽ αὐτόν. Εἴμουν τόσο βέβαιη πιὰ σὰν νὰ μοῦ τοὖχε εἰπῆ ἡ ἴδια ἡ ἀδερφή μου. Δὲν εἶχε ἀφοσιωθῆ σὲ κανέναν ἀκόμα κι᾽ ἐγώ, ποὺ ἐδῶ καὶ χρόνια ἔζησα μακρυὰ ἀπὸ κάθε τι, ἐμοιάζαμε καὶ στὸ ζήτημα αὐτό. Νὰ γιατὶ ἡ μιὰ ἔνοιωθε βαθιὰ τὴν ἄλλη. Ἡ Μαρία κι᾽ ἐγὼ εἴμαστε ἀπὸ τὴν ἴδια ράτσα καὶ ἀπὸ τὸ ἴδιο χρῶμα. Ἔνοιωθα γιὰ τὴν Μαρία τὴν ἐπίμονη καὶ βαθιὰ ἐκείνη προτίμηση, ποὺ νοιώθει κανεὶς γιὰ τὸν ἑαυτό του ὅσο κι᾽ ἂν δὲ θέλει νὰν τὸ εἰπῆ στοὺς ἄλλους. Μονάχα οἱ μητέρες νοιώθουν γιὰ τὰ παιδιά τους τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ἀγάπης ποὺ ἔνοιωθα ἐγὼ γιὰ τὴν ἀδερφή μου. Δὲν ἔχει καμμιὰ σημασία ὅμως, ἂν τὸ αἴσθημά μου πρὸς αὐτὴ εἴταν μιὰ παραστρατημένη μητρικὴ ἀγάπη ἢ ἂν εἴταν ἀγάπη πρὸς τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό μου. Τὰ βέβαιο εἶνε πὼς ζοῦσα πάντα μὲ τὴ Μαρία σὲ μιὰ τρυφερὴν οἰκειότητα ποὺ δὲν εἶχα νοιώσει μὲ κανέναν ἄλλον. Τὴν ἐπλησίαζα, τὴν ἄγγιζα, ἀνέπνεα ἡδονικὰ μαζύ της, ὅπως θὰ πλησίαζα, ὅπως θ᾽ ἄγγιζα, ὅπως θ᾽ ἀνάπνεα τὸ ἄρωμα ἑνὸς λουλουδιοῦ.

Ἡ συμπάθεια, ποὺ νοιώθω γι᾽ αὐτὴ συντροφεύεται καὶ ἀπὸ μιὰ πνευματικὴ συγγένεια. Βρίσκουμε ἡ μιὰ στὴν ἄλλη τὰ ἴδια γοῦστα, τὶς ἴδιες συνήθειες, τὶς ἴδιες κλίσεις. Μιὰ ἡμέρα τὴ βρῆκα μέσα στὴ καμαρούλα της, ποὺ εἴταν ἄλλοτε δική μου, νὰ στέκεται ὄρθια στὸν καθρέφτη ἐμπρὸς καὶ νὰ καμαρώνει τὸν ἑαυτό της. Ἡ Μαρία μοῦ ὡμολόγησε, πὼς περνάει ὁλόκληρες ὧρες κυττάζοντας στὸν καθρέφτη.

—Καὶ σὺ λοιπὸν τὸ ἴδιο; τῆς εἶπα ἐγὼ μὲ ἄφθαστη τρυφερότητα.

Καὶ τώρα τὰ ἴδια γίνονται στὴν κάμαρά μου. Ὅταν παντρεύθηκα, ὁ ἄνδρας μου μ᾽ ἐπείραζε πολλὲς φορὲς γιατὶ στὸ παρθενικό μου δωμάτιο τὸ χαλὶ εἴταν κάπως χαλασμένο μπρὸς στὸν καθρέφτη. Ἡ Μαρία τὸ εἶχε πιὸ πολὺ χαλάσει τὸ χαλί της στὸ ἴδιο μέρος.

Ἡ γνώμη τῆς οἰκογενείας μας εἴτανε, πὼς ἡ Μαρία κι᾽ ἐγὼ ἀγαπιόμαστε ξεχωριστὰ γιατὶ καὶ οἱ δυὸ ἐλατρεύαμε τὴν ἴδια τὴ μορφή μας. Γιὰ ἀπόδειξη τῆς γνώμης αὐτῆς ἔφερναν πάντα μιὰ παιδική μου φράση. Ὅταν ἡ δεσποινὶς Βινιὼ ἦρθε γιὰ πρώτη φορὰ σπῆτι μας—προτοῦ ἀκόμα τὴν πάρουμε δασκάλα—μ᾽ ἐρώτησε: «—Τί παιγνίδια κάνετε, ὅταν τελειώνετε τὰ μαθήματά σας;» Κι᾽ ἐγὼ ἀποκρίθηκα: «—Κυττάζω τὸν ἑαυτό μου στὸν καθρέφτη!»

Γι᾽ αὐτὸ ἡ μὶς Γκρέϋ, γιὰ νὰ μὲ τιμωρεῖ, ἐσυνήθιζε νὰ σκεπάζει τὸν καθρέφτη τοῦ δωματίου μου κι᾽ ἐγώ, ἀντὶς γιὰ κάθε ἄλλη ἀμοιβή, ζητοῦσα νὰ μ᾽ ἀφίσουν νὰ καθρεφτισθῶ.

Βλέποντας τὴ Μαρία νἄχει τὶς ἴδιες παλιὲς συνήθειες μ᾽ ἐμένα, δηλαδὴ νὰ θαυμάζει τὸν ἑαυτό της, ἐσχημάτιζα ὁλωσδιόλου διαφορετικὴν ἰδέα γι᾽ αὐτὴ ἀπὸ τὴν ἰδέα, ποὺ οἱ ἄλλοι ἐσχημάτιζαν γιὰ μένα. Στὸν αὐτοθαυμασμὸν αὐτὸ καὶ στὴν ἀγάπη πρὸς τὸν ἑαυτό της ἔβλεπα μιὰν ἀπόδειξη, πὼς ἡ ἀδερφή μου δὲν εἶχε κανέναν ἄλλον νὰ συμβουλευθῆ, κανέναν ἄλλον νὰ γνωρίσει, κανέναν ἄλλον νὰ καμαρώσει—ἐξὸν ἀπὸ τὸν ἑαυτό της.

Βλέποντάς της, θυμόμουν, πὼς ἄλλοτε, σὲ κάποιο βιβλίο μὲ ταξειδιωτικὲς ἐντυπώσεις, εἶχα διαβάσει μιὰ περιγραφὴ γιὰ τὶς παλιὲς γιαπωνέζικες συνήθειες· ἡ περιγραφὴ αὐτὴ ἴσως νὰ εἴταν κάπως ὑπερβολική, εἴταν ὅμως καὶ πολὺ συγκινητική. Ἀκοῦστε τὴν μὲ λίγα λόγια:

«Ἕναν νέο βασιλιά—εἴταν σχεδὸν παιδὶ τότε—μόλις ἀνέβηκε στὸ θρόνο, τὸν πῆγαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἀνώτεροι τιτλοῦχοι τοῦ κράτους καὶ τὸν πῆγαν νὰ ἰδῆ ἐφτὰ διάφορα ἱερὰ τοῦ τόπου.

»Στὸ πρῶτο ἱερὸ εἶσαν δράκοντες· στὸ δεύτερο θησαυροί· στὰ ὑπόλοιπα τέσσερα εἶσαν ζωγραφιὲς τῶν προγόνων του βασιλιάδων, τὰ ἱερά τους βιβλία, οἱ τάφοι τους καὶ τ᾽ ἀγάλματα τῶν ζώων καὶ τῶν θεῶν, ποὺ εἶσαν οἱ μακρυνοὶ παπποῦδες τους.

»Γιὰ μιὰ στιγμὴ οἱ ὁδηγοί του τὸν ἄφισαν μόνο· κι᾽ ὁ νέος βασιλιὰς μπῆκε ὁλομόναχος στὸ ἕβδομο καὶ τελευταῖο ἱερό. Ἐκεῖ μέσα εἴταν, μονάκριβο στολίδι, ἕνας μικρὸς ὁλοστρόγγυλος καθρεφτάκος. Αὐτὸ ἐσήμαινε: «Δὲν ὑπάρχει τίποτα ἄλλο γιὰ σένα· μόνο στὸν ἑαυτό σου νὰ ὑπολογίζεις.»

Εἴξερα καλὰ τὶ ἀπόκριση θὰ μοῦδινε ἡ Μαρία, ἂν τὴ ρωτοῦσα, γιατὶ κυττάζει τὸν ἑαυτό της στὸν καθρέφτη. Γι᾽ αὐτὸ λοιπὸν τὴ ρώτησα:

—Θέλεις λοιπὸν ν᾽ ἀσχημήσεις;

Οὔτε γιὰ μιὰ στιγμὴ δὲ σκέφθηκα νὰν τὴν κατηγορήσω γιὰ τὸ καμάρωμα αὐτό. Καὶ ἐγὼ ἄλλοτε ἐκαμάρωνα τὸν ἑαυτό μου. Κι ἔπειτα ξέρω πολὺ καλὰ τὶ παθαίνει κανεὶς ὅταν κάθεται ὧρες πολλὲς ἀντίκρυ στὸν καθρέφτη.

—Κάνεις ποτὲ γκριμάτσες, ὅταν καθρεφτίζεσαι;

—Ναί.

—Συχνά, πολὺ συχνά;

—Κάθε βράδυ προτοῦ πέσω στὸ κρεββάτι μου.

Ἴσως καὶ νὰ μὴν εἶχε ἄδικο. Γιὰ νὰ μπορέσει κανεὶς νὰ γίνει τέλειος, εἶνε προτιμότερο αὐτὸ παρὰ ἡ σκληρὴ πειθαρχία, ποὺ βάζουν οἱ γονεῖς στὰ παιδιά τους· κ᾽ εἶνε ἀκόμα προτιμότερο ἀπὸ τὸ νὰ σπουδάζει καὶ νὰ μελετάει κανεὶς μιὰ νεκροκεφαλὴ σὰν τὸν ἅγιο Φραγκῖσκο Βοργία.

Ὡς τόσο εἶνε βέβαιο, πὼς οἱ μυστικὲς αὐτὲς πρόβες, ποὺ μιὰ γυναῖκα, σὰν ὑπνωτισμένη ἀπὸ ἀγάπη στὸν ἑαυτό της, κάνει γκριμάτσες μπρὸς στὸν καθρέφτη, ἔχουν ἀντίθετα ἀποτελέσματα ἀπὸ ὅ,τι πιστεύει κανείς. Τὸ εἶχα προσέξει αὐτὸ καλά. Ἡ ὀμορφιά, ποὺ στ᾽ ἀλήθεια τόσο πολὺ μᾶς εὐχαριστεῖ, ἐξαρτᾶται πολλὲς φορὲς ἀπὸ ἕνα τίποτε. Ἕνα ἀνάλαφρο φύσημα φθάνει γιὰ νὰν τὴ σβήσει· καὶ τὸ φύσημα αὐτὸ ὑπάρχει μέσα μας. Ἕνα μικρὸ φούσκωμα στὰ μάγουλά μας πρὸς τὴ βάση τους, ἕνα σούρωμα τῆς μύτης, ἕνα ἀνασήκωμα τῶν φρυδιῶν, ἕνα ἀδέξιο χαλάρωμα τῶν χειλιῶν, ὅλα μαζὺ καὶ καθένα τους χωριστὰ φθάνουν γιὰ νὰ στείλουν περίπατο τὴν ὀμορφιὰν αὐτή.

—Ἄφισε τὶς γκριμάτσες σου, πουλί μου!

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ἡ γρηὰ νταντά μας, ὅταν μὲ ἔπιασε κάποτε μπρὸς στὸν καθρέφτη ἕτοιμη ν᾽ ἀλλάξω τὸ πρόσωπό μου μὲ μιὰ γκριμάτσα. Καὶ μοῦ εἶπε ἀκόμα:

Ὁ Θεὸς μπορεῖ νὰ θυμώσει γιατί θέλεις καλὰ καὶ σώνει νὰ τοῦ καταστρέψεις τὸ ἔργο του.

Τὴν ἐσταμάτησα λέγοντάς της: «Λίγον καιρὸ ἀκόμα καὶ δὲ θὰ μὲ ξαναϊδῇς... Λίγον καιρὸ ἀκόμα καὶ θὰ μὲ βλέπεις πάντα». Τὰ μάγουλα, τὸ διπλὸ πηγοῦνι, σὲ κάνουν νὰ γελᾶς γιὰ ἕνα πρόσωπο, ποὺ ἐπλάσθηκε γιὰ νὰ κάνει τὸν ἄνθρωπο νὰ ὀνειρεύεται ἀγγελικὲς μορφές.

Νὰ κυττάζει κανεὶς τὸν ἑαυτό του κρυφὰ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμο δὲν εἶνε τάχα μιὰ ὡραία διασκέδαση; Αὐτὸ βέβαια εἶνε ἀντίθετο ἀπὸ τὸ ἄλλο, ποὺ εἶπα παραπάνω. Εἶνε ὡς τόσο ἀλήθεια. Ὑπάρχει τόση γοητεία στὸν αὐτοθαυμασμό. Ὁ Θεὸς τῆς νταντᾶς μου δὲν πολυβιάζεται γιὰ νὰ δημιουργεῖ πρόσωπα, ποὺ νὰ μοιάζουν τὸ ἕνα μὲ τὸ ἄλλο. Τὸ «Ρόδον τῆς Πετρουπόλεως» μαράθηκε ἐδῶ κι᾽ ἑκατὸ χρόνια γιὰ νὰ φθάσουμε σήμερα στὸ πρόσωπο τῆς Μαρίας.

⁂

Ἐπῆγα στὸ Μπιάρριτς γιὰ νὰ ἰδῶ μήπως ἡ μικρὴ ἀδερφούλα μου εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὶς συμβουλές μου. Ξαναγύρισα στὶς Κάννες γιὰ νὰ μείνω πολὺ λίγον καιρὸ ἐκεῖ. Εἶχα σκοπὸ νὰ ξαναγυρίσω πάλι κοντὰ στὴ Μαρία ἀμέσως μόλις θἄβρισκα κάποιον νὰ μὲ ἀντικαταστήσει κοντὰ στοὺς ἀρρώστους μου. Λίγος καιρὸς πέρασε κι᾽ ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὴ Μαρία, ποὺ μοὖγραφε, πὼς ἡ ἔπαυλή μας εἶχε γίνει «ἀναρρωτήριο, γιὰ μερικοὺς Ἄγγλους καὶ Ρώσσους ἀξιωματικούς. Ἡ κοινότης, γυρεύοντας γιὰ νὰ ἐγκαταστήσει τὰ πολεμικὰ αὐτὰ ναυάγια ἀπ᾽ τὴν τελευταίαν ἐπίθεση, ἐπρόσεξε τὸ μεγάλο ἐξοχικό μας σπῆτι, ποὺ τὸ μισὸ ἀπ αὐτὸ εἴταν ἄδει πιά.

Τὸ σπῆτι αὐτό, ποὺ ὁ πατέρας μου τὄχτισε, ὅπως καὶ τὸ πατρικό του στὴν Κατσίνα «γιὰ νὰ ζῆ εὐτυχισμένος καὶ νἀποχτήσει πολλὰ παιδιὰ» εἶχε γίνει τώρα πολὺ πιὸ μεγάλο. Εἶσαν ἀδειανὰ τώρα τὰ δωμάτια τῶν παντρεμένων κοριτσιῶν, τὰ δωμάτια τῆς πεθαμμένης, τῆς τρελλῆς ὡς ἐκείνης, ποὺ τὄσκασε κρυφά. Εἶσαν ἀδειανὰ τώρα καὶ τὸ δωμάτιο γιὰ τὸ διάβασμα καὶ τὸ δωμάτιο μὲ τὰ παιγνιδάκια, ἀδειανὰ ἀκόμη καὶ τὰ δωμάτια γιὰ τὶς γκουβερνάντες καὶ ἡ καμαρούλα τῆς νταντᾶς, ποὺ ἔφυγε καὶ πῆγε γιὰ νὰ πεθάνει στὸ χωριουδάκι της στὴ Σιβηρία.

Τοὺς μουσαφιρέους-τοὺς τραυματίες—θὰν τοὺς ἔβαζαν στὸ διαμέρισμα τῶν παιδιῶν. Ἡ μητέρα μου δὲ θὰ τοὺς ἔβλεπε γιὰ νὰ ἐνοχληθῆ στὸ παραμικρό. Μαθαίνοντας κανεὶς τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ποὺ θὰ στελνεν ὁ ἐρυθρὸς σταυρός, θἄξερε μὲ ποιοὺς ἔχει νὰ κάνει καθὼς κι᾽ ἂν θὰ δειπνοῦσαν μαζύ. Στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς δὲν ἔπρεπε ὅλοι νὰ προσφέρουν κάτι γιὰ τὸν πόλεμο; Τρία ὁλόκληρα χρόνια, ποὺ διαρκοῦσε ὁ πόλεμος, οἱ γονεῖς μου μόνο μὲ τὴ φαντασία εἶχαν κάνει θυσίες—ἀδιάφορο ἂν τὸ παιδί, ποὺ φανταζόσαν, πὼς θυσιάζαν γιὰ τὴν πατρίδα, εἴταν γι᾽ αὐτοὺς τὸ πολυτιμότερο πρᾶγμα.

⁂

Ἡ Μαρία πολὺ ἀνησυχοῦσε γιὰ μένα. Ἐνόμιζε, πὼς θὰ μὲ στενοχωροῦσαν οἱ μεταβολές, ποὺ γινόσαν στὸ σπῆτι μας ὅσο ἐγὼ ἔλειπα. Θἄθελα τάχα νὰ ξαναγυρίσω ὕστερα ἀπὸ τὶς μεταβολὲς αὐτές; Ὡς τόσο εἴταν καὶ γιὰ μένα ἕνα δωμάτιο—τὸ δικό της δωμάτιο, ποὺ θὰ μέναμε μαζύ. Ἐξὸν ἀπ᾽ αὐτό, ὡς τότε μᾶς εἰδοποίησαν πὼς θὰ πᾶνε τρεῖς συνταγματάρχεγ τοῦ ἰνδικοῦ στρατοῦ. Ὅσο γιὰ τοὺς Ρώσσους, δὲν πολυσκοτιζόμαστε. Στὴ Γαλλία εἶσαν τόσο λίγοι Ρῶσσοι στρατιωτικοὶ κι᾽ εἴταν δύσκολο βέβαια νὰ μᾶς στείλουν τραυματίες ἀπὸ τὴ Ρωσσία. Αὐτὸ εἴταν μονάχα μιὰ πρόφαση γιὰ νὰ ὑψώσουμε στὴ στέγη τοῦ σπητιοῦ μας τὶς τρεῖς σημαῖες τὴν γαλλική, τὴν ἀγγλικὴ καὶ τὴ ρωσσική. Τὰ χρώματά τους ἐκυμάτιζαν δίπλα δίχως καὶ νὰ ἑνώνουνται ὁλωσδιόλου.

Οἱ συνταγματάρχες ποὺ μᾶς εἶχαν εἰπῆ ἀργοῦσαν νὰ ᾽ρθοῦν. Ἡ Μαρία στὰ γράμματά της φαινόταν κάπως ἀνυπόμονη γι᾽ αὐτό.

Ἕνα πρωὶ τέλος πάντων ἦρθαν. Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὰ γράμματά της ἦσαν πιὸ χαρωπὰ καὶ ζωηρεμένα. Στὸ σπῆτι μας ὑπῆρχε κόσμος, πρᾶγμα, ποὺ δὲν εἶχε συμβῆ ποτὲ ἄλλοτε.

Ἀπὸ τὰ γράμματά της ἔμαθα, πὼς οἱ συνταγματάρχες εἶνε γεροντοπαλλήκαρα, παλαιοὶ ἀξιωματικοί, ποὺ ξαναγύρισαν στὸ στρατὸ τὸ 1914. Ὁ ἕνας ἀπ᾽ αὐτούς, ὁ Φαίρφαξ, ἔχασε τὸ χέρι του στὸν πόλεμο· ὁ ἄλλος, ὁ Φραζέ, εἶχε ἕνα πόδι λιγώτερο κι᾽ ὁ τρίτος, ὁ συνταγματάρχης Γκόρντον, εἶχε χάσει ὅ,τι καθένας χωριστὰ ἀπ᾽ τοὺς δυὸ συναδέλφους του: ἕνα χέρι κι᾽ ἕνα πόδι.

Καὶ οἱ τρεῖς τους ὑπόφεραν ἀπὸ ἀρθριτικοὺς ρευματισμούς· περιμένουν νὰν τοὺς καλέσουν νὰ ὑπηρετήσουν στὸ Μεγάλο Γενικὸ Ἐπιτελεῖο. Ἂν καὶ μποροῦν νὰ ξαναγυρίσουν στὴν Ἀγγλία, δὲ θέλουν ν᾽ ἀφίσουν τὴ Γαλλία, ποὺ εἶνε ἡ πατρίδα τοῦ πολέμου.

⁂

Περιμένοντας νὰν τοὺς καλέσουν στὸ Ἐπιτελεῖο γιὰ νὰ καταστρώνουν ἐπιθετικὰ σχέδια, παίζουν σκάκι ὅλη τὴν ἡμέρα· καὶ ἡ Μαρία μαθαίνει τὸ παιγνίδι αὐτὸ μαζύ τους. Στὰ γράμματά της, μοῦ μιλάει γιὰ τοὺς καινούργιους φίλους της μὲ λόγια παρμένα ἀπὸ τὸ μπεμπεδίστικο λεξικό· «οἱ συνταγματάρχες εἶνε προβατάκια»· «οἱ συνταγματάρχες εἶνε ἄγγελοι»· «οἱ συνταγματάρχες εἶνε φρόνιμα σκυλλάκια». Διασκεδάζει μαζύ τους. Δὲ μοῦ γράφει μονάχα—πρᾶγμα, ποὺ εὔκολα τὸ φαντάζομαι—πόσο καὶ αὐτοὶ διασκεδάζουν μαζύ της. Ὕστερα ἀπὸ λίγες βδομάδες ἄλλαξε τόνο στὰ γράμματά της. Οἱ συνταγματάρχες δὲν εἶνε καὶ τόσο εὐγενικοί. Μαλλώνουν μεταξύ τους. Τὴν τυραννοῦν. Αὐτή, ποὺ τόσο θὰ ἤθελε νὰ μὴν τοὺς στενοχωρήσει στὸ παραμικρό, στενοχωρεῖ πότε τὸν ἕναν, πότε τὸν ἄλλο γιὰ τὸ τίποτε, ἔτσι ἀπὸ ἀπροσεξία, γιατὶ ἀρχίζει νὰ παίζει σκάκι μὲ ἐκεῖνον, ποὺ βρέθη στὸ σαλόνι, κι᾽ ἐκεῖνος, ποὺ «εἶχε σειρὰ» τὴν ἐπερίμενε στὴν ταράτσα!

Τὰ «προβατάκια» σιγά-σιγα ἀγριεύουν· τὰ «φρόνιμα σκυλλάκια» δαγκώνουν· οἱ «ἄγγελοι» ἔπεσαν ἀπ᾽ τὸν οὐρανὸ κι᾽ ἔγιναν διάβολοι. Ἡ Μαρία τἄχει χαμένα· δὲν καταλαβαίνει τί τῆς γίνεται. Ρωτάει τὸν ἑαυτόν της: Μήπως ὁ κακὸς καιρὸς τοὺς δυναμώνει τοὺς πόνους; Μήπως ὁ θαλάσσιος ἀέρας τοὺς ἐρεθίζει;

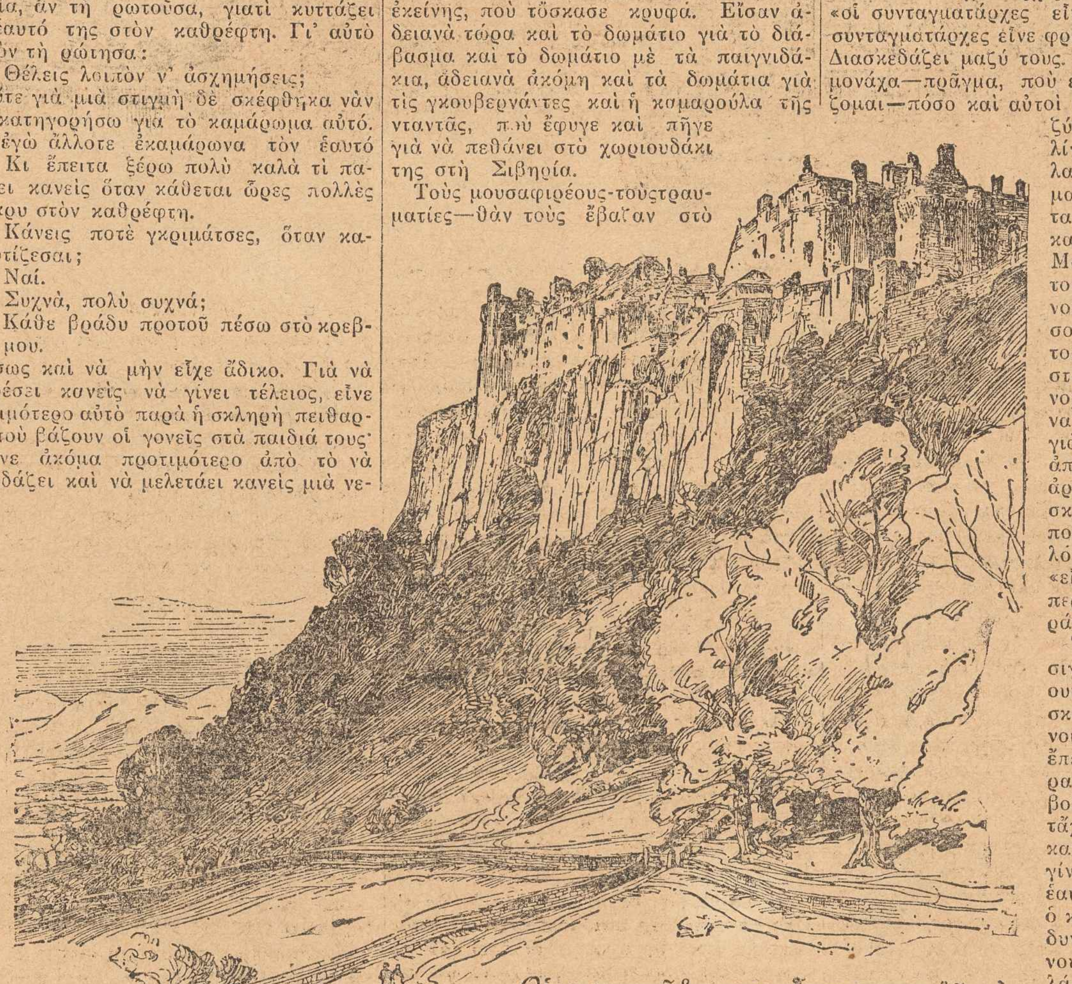

Οἱ παπποῦδες μου εἶχαν γεννηθῆ κ᾽ εἶχαν ζήση στὸ βορρᾶ ἀνάμεσα σὲ βράχους καὶ σὲ πάγους.

Στὸ νοσοκομεῖο, ποὺ νοσηλευόσαν, τοὺς ἔλεγαν: «ὁ Ὀρέστης κι᾽ οἱ δύο Πυλάδαι». Στὶς Ἰνδίες, στὴν Ἀφρική, ὅπως καὶ στὴ Σκωτία, εἶσαν κάτι παραπάνω ἀπὸ ἀδέρφια· εἶσαν σύντροφοι στὸ κυνήγι καὶ στὸ ψάρεμα. Ἔκαναν πάντα συντροφιὰ καὶ τίποτε δὲν ἑνώνει τοὺς ἀνθρώπους πιὸ πολὺ ἀπ᾽ τὴ συντροφιά. Στὴν ἀρχὴ εἶσαν τρυφερώτατοι καὶ γεμᾶτοι ἐκτίμηση ὁ ἕνας πρὸς τὸν ἄλλο. Πῶς τώρα δὲν ἐχωνευόσαν μεταξύ τους; Ἡ ἀπορία τῆς Μαρίας πολὺ μ᾽ ἐσυγκινοῦσε. Δὲν εἶχε καταλάβει ἀκόμα, πὼς ἡ παρουσία της εἴταν ἱκανὴ νὰ διαλύσει τὶς φιλίες τῶν ἀνδρῶν αὐτῶν, ὅπως ὁ ὑδράργυρος διαλύει τὸ χρυσάφι.

Ἡ Μαρία μοὔγραφε:

»Ἡ κακοκεφιά τους εἶνε ἀπίστευτη. Φαντάσου, πὼς ὁ συνταγματάρχης Φράζερ ἄρχισε χθὲς τὴν ἀπεργία τῆς πείνας γιατὶ ἔκοψα χθὲς τὸ κρέας στὸ πιάτο τοῦ δυστυχισμένου Γκόρντον. Ἡ θεία Ἄλεξ, ποὺ ἔκανε τὴ δουλειὰ αὐτή, ἔλειπε χθές. Γιὰ νὰ κάνω ὅμως τὴ δουλειὰν αὐτή, ἔπρεπε ν᾽ ἀλλάξω θέση στὸ τραπέζι. Ὁ Φράζερ λοιπὸν μὲ κατηγόρησε, πὼς δὲ θέλω πιὰ νὰ κάθουμε κοντά του γιατὶ τὸν συχαίνουμαι. Τοῦ ἀποκρίθηκα, πὼς ὅλους τοὺς θεωροῦσα φίλους μου· τώρα ὅμως ἔβλεπα καλά, πὼς δὲ μ᾽ ἀγαποῦσαν ἤ, καλύτερα, μ᾽ ἀγαποῦσαν μ᾽ ἕνα τρόπο, ποὺ εἴταν τὸ ἴδιο σὰ νὰ μὲ μισοῦσαν».

Οὔτε ἡ διαφορὰ τῆς ἡλικίας, οὔτε τὰ σωματικὰ δυστυχήματα δὲν ἐμποδίζουν τοὺς ἄνδρες νὰ ἐλπίζουν. Ἡ Μαρία δὲν εἶχε ἀκόμα νοιώσει, πὼς κι᾽ ὁ πιὸ κακοφτιασμένος ἄνδρας κι᾽ ὁ πιὸ ἀδικημένος ἀπὸ τὴ φύση πιστεύει, πὼς εἶνε πλασμένος γιὰ νὰν τὸν ἀγαποῦν ἀπ᾽ τὴ στιγμή, ποὺ θ᾽ ἀγαπήσει ὁ ἴδιος.

Τὸ ἄλλο γράμμα της εἴταν σύντομο καὶ μ᾽ ἀναγκάζει νὰ γυρίσω γρήγορα. Ἀπ᾽ τὴ Ρωσσία ἦρθαν δυσάρεστα νέα. Ὁ πατέρας μου ἔφυγε γιὰ τὸ Λονδῖνο· ἴσως νὰ πήγαιεν κι᾽ ὡς τὴ Σουηδία γιὰ νὰ συναντήσει κάποιον, ποὺ εἶχε λογαριασμοὺς μαζύ του. Οἱ συνταγματάρχες, τρομαγμένοι ἀπὸ τὴν αἰφνίδια αὐτὴ ἀναχώρηση, ποὺ ἀναστάτωσε τὸ σπῆτι, ξανάγιναν ὅπως εἶσαν «πρίν». Πότε «πρίν»; Ἡ Μαρία δὲν ξέρει νὰν τὸ εἰπῆ κι᾽ οὔτε τὸ λέει.

Μοὔγραφε ἀκόμα:

«Στὸ «ἀναρρωτήριό μας» ἦρθε κι᾽ ἕνας καινούργιος μουσαφίρης· ὁ σὲρ Ρένελ Πάζ, ἀνεψιὸς τῆς θείας Ἄλεξ.»

Καὶ τὸ γράμμα της τελειώνει μὲ τὰ λόγια αὐτά, ποὺ δὲν ξέρω γιατί, μοῦ σφίγγουν τὴν καρδιά.

«Αὐτός, θὰ τὸ ἰδῆς μόνος σου, δὲν εἶνε σὰν τοὺς ἄλλους...»

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

Ἡ Μαρία πεθαίνει

Αὐτὸς δὲν εἴταν «σὰν τοὺς ἄλλους» γιατὶ εἴταν νέος. Δὲν εἶχε τίποτ᾽ ἄλλο ἐξὸν ἀπ᾽ τὰ νιάτα του· κι᾽ ἡ Μαρία ζοῦσε ἀνάμεσα σὲ γέρους Αὐτὴ εἶνε ἡ μοῖρα σ᾽ ὅλα τὰ στερνοπαίδια, νἄρχονται «κατόπιν ἑορτῆς», νὰ βλέπουν τὴν παρακμὴ γύρω τους καὶ νὰ ζοῦν γιὰ νὰ βλέπουν τοὺς ἄλλους νὰ πεθαίνουν. Κι᾽ ἐγὼ ἡ ἴδια, ὅταν συλλογίζουμαι τοὺς γονεῖς μου πὼς εἶσαν ἐδῶ καὶ εἴκοσι χρόνια, τοὺς εὕρισκα τρομερὰ γερασμένους.

Ὅσο γιὰ τὴ θεία Ἄλεξ μπορῶ νὰ εἰπῶ «πὼς δὲν τὸ κουνοῦσε διόλου». Κι᾽ εἴταν στ᾽ ἀλήθεια πολὺ θλιβερὸ πρᾶγμα. Στὸν κόσμο αὐτό, ποὺ ὅλα κινοῦνται κι᾽ ἀλλάζουνε θέση, πρέπει ν᾽ ἀλλάζει κι᾽ ὁ ἄνθρωπος. Ὅταν στέκεται πάντα στὴν ἴδια θέση, προκαλεῖ τὸν τρόμο. Ἕνα ὡραῖο πρόσωπο, ποὺ εἶνε πάντα τὸ ἴδιο, δὲ συγκινεῖ πιά· ὅταν τὸ πρόσωπο αὐτὸ δὲν ἀλλάζει οὔτε στὰ γεράματα, μᾶς κάνει νὰ φοβώμαστε. Τὸ μυστικὸ τῆς Μέδουσας, ποὺ ἐμαρμάρωνε ὅσους τὴν κυττοῦσαν, εἴταν αὐτὸ ἴσια-ἴσια πὼς δὲν ἄλλαξε ποτέ. Ἔτσι κι᾽ ἡ θεία Ἄλεξ, προσπαθώντας νὰ μὴν ἀλλάζει κι᾽ αὐτὴ μ᾽ ὅλα τὰ χρόνια ποὺ περνοῦσαν, μᾶς τρόμαζε.

Ὅλοι, ὅσοι ζοῦσαν γύρω ἀπὸ τὴν μικρότερη ἀδερφή μου, εἶχαν γεράσει πιά· ἀπὸ τοὺς γονεῖς καὶ τοὺς ὑπηρέτες ὡς τὰ ζῶα τοῦ σπητιοῦ. Ἡ Μαρία ἔλεγε: ὁ γέρω γιατρός, ὁ γέρω-ἁμαξᾶς, ἡ γρηὰ-μαγείρισσα, ὁ γέρω-μπουλντώκ. Ἔτσι μοῦ ἔγραψε καὶ πάλι: οἱ γέροι συνταγματάρχες.

⁂

Ὅταν ξαναγύρισα ἀπ᾽ τὶς Κάννες, ἐγνώρισα κι᾽ ἐγὼ τοὺς ξένους αὐτούς, ποὺ ἡ κακοτυχία τους στὸν πόλεμο τοὺς ὡδήγησε σπῆτι μας, κι᾽ εἶδα, πὼς ἡ ἀδερφή μου εἶχε δίκηο. Ὅλοι τους ἦσαν γέροι ἐξὸν ἀπὸ τὸ Ρένελ Πάζ. Αὐτὸς μονάχα ἔζουσε πραγματικά· στῶν ἄλλων τριῶν τὰ μαλλιά, τοὺς κροτάφους, τὰ μάτια κι᾽ ὡς τὰ δόντια ἀκόμα ἔβλεπε κανεὶς τὸ μήνυμα τοῦ θανάτου των, ποὺ ἐρχόταν βιαστικός. Θἄλεγε κανείς, πὼς ἡ μοῖρα δὲ θέλησε νὰ ρίξῃ στὸ δρόμο τῆς Μαρίας ἄλλον ἄνδρα τῆς ἡλικίας της ὡς τὴν ἡμέρα ποὺ ὁ Ρένελ Πάζ ἐφανερώθηκε μπροστά της στολισμένος μονάχα μὲ νὰ νιάτα του. Δὲν εἶχε τίποτε ἄλλο νὰν τῆς δώση ἐκτὸς ἀπὸ τὰ εἰκοσιδύο χρόνια του. Εἴταν ἕνας κακόμοιρος ἀνθρωπάκος, ξανθὸς ποὺ δὲν κατώρθωσε νὰ γίνη ροῦσσος. Ὁ στρατιωτικός του μανδύας εἴταν τόσο πλατύς, ποὺ ἐτουρτούριζε ἀπ᾽ τὸ κρύο. Εἶχε λάβει μέρος στὸν πόλεμο· κι᾽ ὅμως θἄλεγε κανεὶς πὼς πῆγε στὸν πόλεμο μόνο γιὰ νὰ κρυώσει κι᾽ ὄχι γιὰ νὰ πολεμήσῃ. Αὐτὴν τὴ γνώμη ἐσχημάτισα γιὰ τὴ Μαρία καὶ γι᾽ αὐτόν, τὴν ἡμέρα, ποὺ ἔφθασε στὸ Μπιάρριτς, βλέποντάς τους ἀπὸ μακρυὰ κάτω ἀπὸ τὸν ὄμορφο μεσημβρινὸν ἥλιο· τὴν ἴδια γνώμη εἶχαν κι᾽ ὅλοι οἱ ἄλλοι· ἡ ἀδερφή μου κι᾽ ὁ ξένος αὐτὸς θὰ εἶσαν τὸ πιὸ ἀταίριαστο ζευγάρι τοῦ κόσμου, ἡ νεράϊδα κι᾽ ὁ ἀλήτης, ἡ Ἄρτεμη καὶ τὸ ἄρρωστο λαγωνικό της.

«— Δὲν εἶχε τὴν εὐχέρειαν τῆς ἐπιλογῆς» ὅπως θἄλεγε ἀργότερα ὁ γέρο-γιατρὸς τοῦ σπητιοῦ μας.

Οἱ ὑπηρέτες ἔκαναν κουβέντα γιὰ ἀρραβῶνες τῆς Μαρίας καὶ τοῦ Ρένελ πολὺ πρὶν μιλήσουμε ἐμεῖς γι᾽ αὐτό. Δὲν εἶσαν διόλου εὐχαριστημένοι στὴ σκέψη αὐτὴ καὶ τὰ κρυφοκουβεντιάσματά τους τὰ μάθαμε κι᾽ ἐμεῖς. Σὲ μιὰν οἰκογένεια πατριαρχικὴ σὰν τὴ δική μας, ἡ γνώμη τῆς ὑπηρεσίας ἔχει κάποια σημασία. Εἶνε ὁ χορὸς τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. «Φωνὴ λαοῦ, φωνὴ Θεοῦ», κατὰ ποὺ λέει κι᾽ ἡ λατινικὴ παροιμία. Οἱ ὑπηρέτες μας θρηνοῦσαν προκαταβολικῶς γιὰ ὅσα ἐπρόκειτο νὰ συμβοῦν καὶ προβλέπαν συμφορές, ποὺ δὲν ἀργῆσαν νὰ ᾽ρθοῦν στ᾽ ἀλήθεια.

Ἔμαθα, πὼς τὸ Ρένελ Πάζ ἡ ὑπηρεσία μας τὸν ἔλεγε «κοκορόμυαλο»· Ἡ γρηὰ μαγείρισσά μας ἔλεγε, πὼς εἶχε «κρύο αἷμα σὰν τὸ ψάρι»· ὁ Παῦλος ὁ ἁμαξᾶς ἔλεγε στὴ δική του γλῶσσα, πὼς ὁ Ἄγγλος εἴταν «τουρτουριάρης» κι᾽ ὁ περιβολάρης μας ὁ Λέων, σ᾽ ἕναν τόνο προφητικό, ἔλεγε, πὼς ὁ ξένος εἴταν «πουλί, ποὺ φέρνει συμφορές».

Μετάφρασις Π. ΤΣΑΚΩΝΑ

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

ΑΠΟ ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΕΙΣ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Η ΚΑΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ Η ΛΙΜΝΗ ΤΗΣ

ΦΥΣΙΚΑΙ ΚΑΛΛΟΝΑΙ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

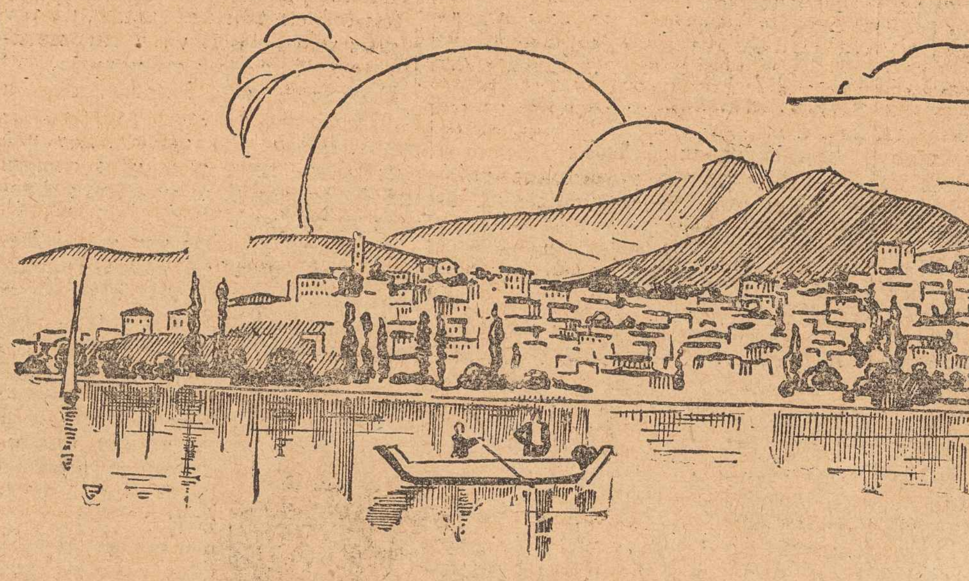

Η ΚΑΣΤΟΡΙΑ

Ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας τὸ μάτι συνηθίζει στὶς γραφικὲς εἰκόνες ποὺ ξανοίγονται πέρα-πέρα σὲ κάθε στιγμή. Χαράδρες, κοιλάδες, λόγγοι πυκνοφύτευτοι, ἀπέραντα χωράφια, ὁλόχρυσα ἀπὸ τὸ ξανθὸ σιτάρι, λίμνες πολλὲς μὲ τὰ γαλάζια κι᾽ ἀκύμαντα νερά τους ποὺ φλοισβίζουν ἀθόρυβα στὶς ἐρημικὲς ὄχθες τους..... Κι᾽ ὅμως ὅταν κατεβαίνετε ἀπὸ τὴν μαγευτικὴ κοιλάδα τοῦ Βογατσικοῦ καὶ τῆς Χρουπίστης κι᾽ ἀντικρύζετε πέρα τὴν Καστοριὰ ἡ σκηνοθεσία ἀλλάζει ἀπότομα. Ἡ ὠμορφιὰ τῶν τοπείων χάνει σιγὰ-σιγὰ τὴν ἀγριωπὴ ἐπιβλητικότητα ποὺ χαρακτηρίζει ὅλες σχεδὸν τὶς τοποθεσίες τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας καὶ παίρνει μιὰν ἤρεμη καὶ ἁπαλὴ ὄψη. Ἡ λίμνη ποὺ ἁπλώνεται ἀνάμεσα στὰ βουνὰ δὲν ἔχει γύρω της τὴν ἐρημιὰ καὶ τὴν γύμνια ποὺ θὰ συναντήσετε στὴν μεγάλη λίμνη τοῦ Ὀστρόβου. Ἄφθονα δέντρα, πλατάνια, καλοχτισμένα σπητάκια, χωριὰ κρυμμένα μέσα σὲ θησαυροὺς ὀπωροφόρων δέντρων γεμίζουν τὶς ὄχθες της καὶ τὰ γύρω βουνὰ καθὼς τὴν κυκλώνουν καὶ τὴν καμαρώνουν ἀπὸ ψηλὰ τῆς δίνουν μιὰ γοητευτικὴ γραφικότητα. Κι᾽ ἐκεῖ σὲ μιὰ γωνιά, σκαρφαλωμένη στὴν πλαγιὰ ἑνὸς βουνοῦ, καθρεφτίζεται κοκέτικα στὰ δροσερὰ νερὰ τῆς λιμνούλας ἡ Καστοριὰ μὲ τὰ πυκνοχτισμένα σπήτια της, μὲ τὶς βυζαντινὲς ἐκκλησίες της, μὲ τοὺς ἁπλοὺς καὶ ἀνοιχτόκαρδους ἀνθρώπους της, μὲ τὰ παληὰ τζαμιά της ποὺ ὑψώνουν μελαγχολικὰ τοὺς μιναρέδες των στὸ στερέωμα, σὰν σὲ κάποια βαθειὰ νοσταλγία παληῶν περασμένων χρόνων...

Ἡ Καστοριὰ ἀπὸ τὴν πρώτη ἐπίσκεψη δίνει τὴν ἐντύπωση παληᾶς Τουρκοπόλεως. Τὰ στενὰ δρομάκια της μὲ τὰ πετρόχτιστα καλντιρίμια, τὰ χαμηλὰ σπήτια της με τὰ καφάσια στὰ παράθυρα, ποὺ σώζονται ποῦ καὶ ποῦ, τὰ μικρὰ παληὰ μαγαζάκια της, μιλᾶνε ὅλα γιὰ τὴν ἱστορία τοῦ τόπου γιὰ τὸν περαστικὸ κατακτητὴ ποὺ χρόνια καὶ χρόνια χάρηκε τὴν ὠμορφιά της. Χρόνια πολλὰ στοὺς δρόμους της ἀντήχησε ἡ βραδυνὴ προσευχὴ τοῦ μουεζίνη καὶ τὴν ἠρεμία τῆς λίμνης της ἐτάραξε ὁ παθητικὸς ἀμανὲς τοῦ βαρκάρη.... Ὅταν μπῆτε καὶ μέσα σὲ μερικὲς παληὲς ἐκκλησίες θὰ τὸ δῆτε θλιβερώτερο τὸ πέρασμα αὐτὸ στὶς ἁγιογραφίες τῶν τοίχων, στὶς Παναγιὲς μὲ τὰ βγαλμένα μάτια, στοὺς Χριστοὺς μὲ τὰ ξυσμένα πρόσωπα,..

Αὐτὰ ὅμως ἀποτελοῦν τὸ λησμονημένο παρελθόν. Σήμερα ἡ Καστοριὰ εἶνε μιὰ ἥσυχη πόλις μὲ ἐργατικώτατο πληθυσμό. Ἕνα μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ ξενητεύεται στὴν Ἀμερική, ὅπου ἐργάζεται χρόνια, κοπιάζει, καὶ ξαναγυρνᾶ ὕστερα στὴν πατρίδα μὲ τὸ πουγγὶ γεμάτο. Ἔτσι οἱ περισσότεροι Καστοριανοὶ εἶνε πλουσιώτατοι δολλαριοῦχοι καὶ οἱ κόρες τους ἔχουν νὰ παρουσιάσουν σεβαστὲς προῖκες στοὺς μέλλοντας συζύγους, οἱ ὁποῖοι κατὰ κανόνα εἶνε ἐπίσης πλούσιοι γουναράδες. Γιατὶ τὸ ἐμπόριο τῶν γουναρικῶν, εἰς τὴν ἐπεξεργασία τῶν ὁποίων ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ἐπιδίδονται οἱ κάτοικοι, δὲν τοῖς ἀποδίδει ὀλίγα. Ἄνδρες, παιδάκια, κορίτσια, γυναῖκες, θὰ ξεκινήσουν πρωῒ-πρωῒ γιὰ τὰ ἐργοστάσια, τὰ ὁποῖα ἀφθονοῦν εἰς τὴν πόλιν. Τὸ σχολεῖον γιὰ τὸ θῆλυ γένος τῶν Καστοριανῶν θεωρεῖται ἀσχολία περιττή, γιατὶ οἱ ἄνθρωποι δὲν τρέφουν καὶ σπουδαίαν ἐκτίμησιν εἰς τὶς γραμματιζούμενες. Ἔτσι ὅταν ἕνα κορίτσι πάρῃ στὴν Καστοριὰ μιὰ μόρφωσι κάπως εὐρύτερη, κινδυνεύει νὰ μείνῃ στὸ ράφι, γιατὶ οἱ πατριῶται της δὲν θὰ προθυμοποιηθοῦν νὰ τὴν ζητήσουν, ἀλλὰ οὔτε καὶ αὐτὴ θὰ βρῇ κανέναν ποὺ νὰ ἀνταποκρίνεται στὶς ἀπαιτήσεις της καὶ στὴν μόρφωσί της. Οἱ λίγοι Καστοριανοὶ ποὺ τελειώνουν τὸ γυμνάσιο ἂν δὲν ἀφοσιωθοῦν κι᾽ αὐτοὶ στὰ πατροπαράδοτα γουναράδικα φεύγουν γιὰ τὸ κέντρο καὶ σπανίως γυρνοῦν νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν πατρίδα τους.

Ὡστόσο οἱ Καστοριανοὶ εἶνε ἀρκετὰ φιλοπρόοδοι. Διατηροῦν γυμνάσιο, δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ ἕνα ὡραῖο οἰκοτροφεῖο, ὅπου διαιτῶνται καὶ ἐκπαιδεύονται πολλὰ παιδιὰ ἀπὸ τὴν πόλιν καὶ ἀπὸ τὰ γύρω χωριά. Τὸ ρεῦμα τῆς προόδου τοὺς παρέσυρε κάπως τὸν τελευταῖο καιρό, ἀλλὰ τοὺς δεσμεύουν ἀκόμα μερικὲς προλήψεις ποὺ δὲν θὰ λείψουν παρὰ μετὰ πολλὰ χρόνια καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐγκαθίδρυση τακτικῆς συγκοινωνίας μὲ τὰ λοιπὰ κέντρα.

Τὸν περασμένο χειμῶνα μερικοὶ ἀπὸ τοὺς μᾶλλον ἐξελιγμένας ἔδωσαν μιὰ χοροεσπερίδα γιὰ κάποιο φιλανθρωπικὸ σκοπό, ποὺ εἶχε ἀρκετὴ ἐπιτυχία καὶ εἰς ἐμφάνησι καὶ εἰς εἰσπράξεις. Ἀπὸ τότε οἱ χοροεσπερίδες ἐπανελήφθησαν τακτικὰ καὶ ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ συχνάζῃ στοὺς τόπους τῶν συγκεντρώσεων αὐτῶν, πρᾶγμα ἀρκετὰ ἐνθαρρυντικὸ γιὰ τὴν ἐξημέρωση τῶν ἠθῶν. Καὶ δὲν εἶνε μονάχα αὐτό. Ἂν κατὰ τὸ βράδυ ἀνεβῆτε ὡς τὸν ἅη-Λευτέρη, τὸ ἐξοχικὸ κέντρο τῶν Καστοριανῶν, θὰ δῆτε πολλὰ εἰδύλλια καὶ θὰ ἀκούσετε πολλοὺς ἀναστεναγμοὺς τῶν ἐρωτευμένων νεαρῶν γουναράδων ποὺ σπεύδουν δειλὰ-δειλὰ εἰς συνάντησιν τῶν τρυφερῶν των ἡμίσεων...

Οἱ Καστοριανοὶ δὲν ξεχνοῦν τοὺς ἥρωας ποὺ ἀγωνίστηκαν γιὰ τὴν ἐλευθεριὰ τῆς πατρίδος των. Περήφανη μπροστὰ στὸ κατάστημα τῆς ἐθνικῆς Τραπέζης θὰ δῆτε τὴν προτομὴ τοῦ Παύλου Μελᾶ, τὴν ὁποίαν ἔστησεν ἡ κοινότης εἰς ἀνάμνησιν τοῦ μεγάλου παλληκαριοῦ τοῦ μακεδονικοῦ ἀγῶνος, ποὺ ὅλη ἡ Καστοριὰ λατρεύει. Τώρα τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ διευθυντοῦ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης κ. Μπουντώνα ἔχει γίνῃ ἐπιτροπὴ ἡ ὁποία εἰσηγήθη εἰς τὰς ἀρχὰς τὴν διενέργειαν εἰς ὅλη τὴν Μακεδονία σχολικῶν ἑορτῶν, αἱ εἰσπράξεις τῶν ὁποίων θὰ διατεθοῦν γιὰ τὴν προτομὴ τοῦ ποιητοῦ Χριστοπούλου.

Ἡ Καστοριὰ ἔχει πολλὲς βυζαντινὲς ἐκκλησιὲς σὲ διαφόρους ρυθμοὺς καὶ σχήματα, ἄλλες παλαιοτέρων καὶ ἄλλες νεωτέρων χρόνων. Ἔχει ἐπίσης καὶ καινούργιες ἐκκλησιὲς ἀρκετὲς καὶ ὡμορφοχτισμένα σπήτια, ποὺ τὰ περισσότερα ἔχουν κήπους μὲ ὀπωροφόρα δέντρα. Οἱ συκιὲς ἀφθονοῦν εἰς τὴν πόλιν, συμβαίνει ὅμως κάτι παράξενο μ᾽ αὐτές. Εἶνε μονάχα γιά... τὰ μάτια γιατὶ ὅπως μᾶς διηγήθηκαν δὲν κάνουν ποτὲ σῦκα: Λείπει ἀπὸ τὴν περιοχὴ τῆς Καστοριᾶς ἀρσενικὴ συκιὰ κι᾽ ἔτσι ἡ γονιμοποίησις εἶνε ἀδύνατη. Κι᾽ ὡς τώρα δὲν βρέθηκε κανένας χριστιανὸς νὰ μεταφυτέψῃ ἀπὸ πουθενὰ κανένα γαμπρὸ γιὰ τὶς φτωχὲς αὐτὲς γεροντοκόρες...

Δέντρα πολλά, ἐπίσης γεμίζουν τὶς ὄχθες τῆς λιμνούλας, ὅπου τὰ βράδυα δροσίζεται ὁ κόσμος. Σωστὰ δασάκια, ὅπου συχνὰ κάνουν ἐκδρομὲς οἱ Καστοριανοὶ μὲ τὸ φεγγάρι, ποὺ σκορπᾶ τ᾽ ἀσῆμι του στὰ κοιμισμένα νερά, καὶ φωτίζει μὲ τὸ μουντὸ λευκὸ φῶς του σὰν ἐξωτικὸς προβολέας τὴν γύρω ἐκστατικὴ σκηνογραφία...

Καὶ εἶνε πράγματι μαγευτικώτατες οἱ βραδυνὲς ἐκδρομὲς σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς δεντροφύτευτες ὄχθες τῆς λίμνης. Οἱ μεγάλες βάρκες ποὺ ἔχουν κάτι ἀπὸ τὶς βενετσιάνικες γόνδολες, μὲ τὸν γέρο Καστοριανὸ βαρκάρη ποὺ πάντα ξέρει νὰ διηγηθῇ τίποτε ἀπὸ τοὺς παληοὺς περασμένους χρόνους, ξεκινοῦν μὲ τὶς ἥσυχες παρέες ποὺ πολλὲς φορὲς δειπνοῦν καταμεσῆς τῆς λίμνης.

Τὴν ὥρα αὐτὴ ποὺ τὸ σούρουπο πέφτει ἥσυχα ἀπὸ τὰ ψηλὰ βουνὰ καὶ τυλίγει τὴν Καστοριὰ στὴ σιωπή του, ἐνῷ τὰ φῶτα ἀνάβουν ἕνα-ἕνα στὰ παραθύρια τῶν σπητιῶν καὶ τρεμουλιάζουν μέσα στὴ λίμνη, θὰ δῆτε τὶς Καστοριανὲς νὰ κατεβαίνουν στὴν ὄχθη μὲ τὰ σταμνιὰ στὸ χέρι, μὲ τὰ ποικιλόχρωμα φουστάνια, καὶ νὰ γεμίζουν μία μία ἀπὸ τὰ μικρὰ παιγνιδιάρικα κυματάκια σὰν νεράϊδες ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸν ἀφρὸ καὶ χάνονται ὕστερα ἀνάμεσα στὰ δέντρα, στὸ μισοσκόταδο. Παίρνουν τὸ νερὸ γιὰ τὸ σπῆτι, ποὺ δὲν τὸ μεταχειρίζονται μονάχα γιὰ καθημερινὴ χρῆσι ἀλλὰ καὶ ὡς πόσιμο. Τὸ φυλάγουν μέσα σὲ μεγάλα σταμνιὰ 5—10 μέρες νὰ κατασταλάξῃ κι᾽ ὕστερα τὸ μεταχειρίζονται ὁπουδήποτε γιατὶ ἐλάχιστα διαφέρει ἀπὸ τὸ πηγαῖο.

Ἀλλὰ ἡ λίμνη τῆς Καστορίας δὲν δίνει μονάχα στὴν πόλη τὴν ὠμορφιά της, τὴ δροσιά της, τὸ νερό της καὶ τὸν χειμῶνα ποὺ παγώνει τὶς θαυμάσιες ἀπολαύσεις τῶν παγοδρομιῶν. Τὴν τροφοδοτεῖ καὶ μὲ ἀφθονώτατα καὶ νοστιμώτατα ψάρια. Ἐκτὸς ἀπὸ τ᾽ ἄλλα εἴδη κρύβει στὰ νερά της καὶ θαυμασίους γουλιανοὺς ποὺ φτάνουν πολλὲς φορὲς τὶς 80 ὀκάδες. Τέτοιοι γουλιανοὶ ὅμως σπανίως πιάνονται λόγῳ τῶν πρωτογόνων μέσων ποὺ μεταχειρίζονται οἱ ψαράδες.

Σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς ὄχθες τῆς λίμνης, λίγο μακρύτερα ἀπὸ τὴν πόλη εἶνε τὸ μοναστῆρι μὲ τὴν παληὰ βυζαντινὴ ἐκκλησιά του ἀνάμεσα στοὺς βράχους. Ἡ καστοριανὴ γόνδολα μᾶς ἔφερε ἕνα βράδυ, μιὰ θαυμάσια παρέα, στὸ μικρὸ δασάκι του, μπροστὰ στὸ μεγάλο πλάτανο ποὺ μόλις ἔξη ἀγκαλιὲς μπορεῖ νὰ τὸν περιλάβουν. Σήμερα ὅλη ἡ ἔκτασις εἶνε ἔρημη καὶ τὸ μοναστῆρι σκοτεινό. Ὁ μοναδικὸς καλόγηρος ποὺ ἄναβε τὰ καντήλια καὶ ὑπεδέχετο τοὺς ἐπισκέπτας καὶ μὲ ξεχωριστὴ εὐγένεια τὰς ἐπισκεπτρίας, δὲν ὑπάρχει πιά. Οἱ κακὲς γλῶσσες κατάφεραν νὰ τὸν διώξουν μακρυὰ στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἦταν ὅπως μᾶς διηγήθηκαν ἄνθρωποι ποὺ τὸν γνώρισαν, ὡραῖος, ὑψηλός, εὐλαβέστατος, ἀλλὰ εἶχε μιὰν ἀσυγχώρητη ἀδυναμία. Τὴν διδασκαλία του καὶ τὶς περιποιήσεις του, τὶς περιώριζε μόνον εἰς τὸ ὡραῖον φῦλλον, τὸ ὁποῖον καὶ τὸν ἀγαποῦσε. Σωστὸς Ρασποῦτιν. Οἱ ἄντρες τοῦ ἦταν ἀδιάφοροι. Ἴσως αὐτὸ νὰ τοὺς ἐξήγειρε καὶ κατώρθωσαν νὰ τὸν ἐκτοπίσουν. Φεύγοντας ὁ ὡραῖος καλόγηρος καταράστηκε τὸ μοναστῆρι καὶ ἡ κατάρα του φαίνεται δὲν πῆγε χαμένη. Ὁ διάδοχός του ηὐτοκτόνησε ὕστερα ἀπὸ λίγον καιρὸ μετὰ τὴν ἐγκατάστασίν του καὶ ἀπὸ τότε τὸ μοναστῆρι μένει ἔρημο.

Εἰς τὸ μέρος αὐτό, κάτω ἀπὸ τὸν μεγάλο πλάτανο ἐρχόνταν ἄλλοτε, τὰ παληὰ χρόνια, τὰ χαρέμια τῶν μπέηδων τῆς Καστοριᾶς κάθε Παρασκευὴ καὶ περνοῦσαν τὴ μέρα τους γλεντῶντας, τραγουδῶντας, μὲ τὶς πολυάριθμες δοῦλες καὶ τὶς τσαγκίστρες.

Γύρω ἀπὸ τὴν λίμνη τῆς Καστοριᾶς ὑπάρχουν πλουσιώτατα χωριὰ ποὺ μετὰ τὴν ἀναχώρηση τῶν Τούρκων κατοικοῦνται σήμερα ἀπὸ προσφυγικὸ πληθυσμό. Οἱ πρόσφυγες, ἐργατικώτατοι παντοῦ, καταγίνονται μὲ τὴν κτηνοτροφία, τὴν γεωργία καὶ ἡ παραγωγή των εἶνε ἱκανοποιητική. Ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα χωριά, μιὰ ὥρα ἀπὸ τὴν Καστοριά, εἶνε τὸ Τσετερόκι, εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν ἐγκατασταθῆ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, Πόντιοι. Φέτο ἔχουν θέση τὰ θεμέλια ἑνὸς μεγάλου δημοτικοῦ σχολείου ποὺ πρόκειται νὰ ἱδρυθῇ στὸ χωριό τους. Τὸν θεμέλιο λίθο κατέθεσε μάλιστα ὁ ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Ἀργυρὸς, ποὺ περιώδευσε τὸν μῆνα αὐτὸν τὴν δυτικὴ Μακεδονία.

Ἐπίσης ἄλλο θαυμάσιο χωριὸ ἀπέναντι τῆς Καστοριᾶς καὶ στὴν ἀντικρυνὴ ὄχθη τῆς λίμνης εἶνε τὸ Μαύροβο. Μετὰ τὴν ὄχθη τῆς λίμνης εἶνε μιὰ μεγάλη ἔκταση ἀπὸ πρασινάδες καὶ ἀγροὺς καὶ ὕστερα ἀρχίζει τὸ χωριὸ πλουσιώτατο σὲ ὀπωροφόρα δέντρα. Οἱ κάτοικοί του ἔχουν πλουτίσει ἀπὸ τὸ ἐμπόριο τῶν φρούτων. Δαμάσκηνα, ἀχλάδια, βερύκοκα, σταφύλια, γεμᾶτα παντοῦ, στὰ σπήτια, στοὺς ἀγρούς, στοὺς δρόμους, σωστὴ Ἐδέμ.

Ἡ Καστοριὰ μὲ τὴν γραφική της λίμνη καὶ τὰ γύρω χωριά της θὰ ἠμποροῦσε, χωρὶς ἀμφιβολία νὰ γίνῃ μιὰ πρώτης τάξεως ἐξοχὴ καὶ λουτρόπολις, ἂν εἶχε κάποια στοιχειώδη συγκοινωνία. Καὶ φυσικὲς ὀμορφιὲς ἔχει ἄφθονες, καὶ δροσιὰ ἀρκετὴ τὸ καλοκαῖρι. Ὁ μοναδικός της ὅμως δρόμος ποὺ ὁδηγεῖ ἀπὸ τὴν Λειψίστα, Βογατσικὸ καὶ τὴν Χρούπιστα στὴν πόλη, ἐλάχιστα τὴν ἐξυπηρετεῖ, κι᾽ ἔτσι μένει μακρυὰ ἀπὸ τακτικὴ ἐπαφὴ μὲ τὰ κέντρα, ξεχασμένη ἐκεῖ κάτω στὴ μοναξιά της, χωρὶς καμμιὰ ἐνδιαφέρουσα κίνηση. Ἔτσι καὶ οἱ ὡραῖες της τοποθεσίες πᾶνε χαμένες καὶ μένουν καταδικασμένες σὲ μιὰ πρωτόγονη κατάσταση, ἀνεκμετάλλευτες, ἀπρόσιτες, περιμένοντας πάντα μὲ καρτερικότητα τὸ βραδυκίνητο κράτος νὰ τὶς δώσῃ τὴ ζωή, τὴ χαρά, τὴν κίνηση μὲ μιὰ ὑποφερτὴ καὶ ἀνθρωπινὴ συγκοινωνία.

ΜΙΜ. ΨΑΘΑΣ

Ο ΤΟΠΟΣ ΟΠΟΥ ΕΠΕΣΕΝ Ο ΗΡΩΣ-ΠΟΙΗΤΗΣ

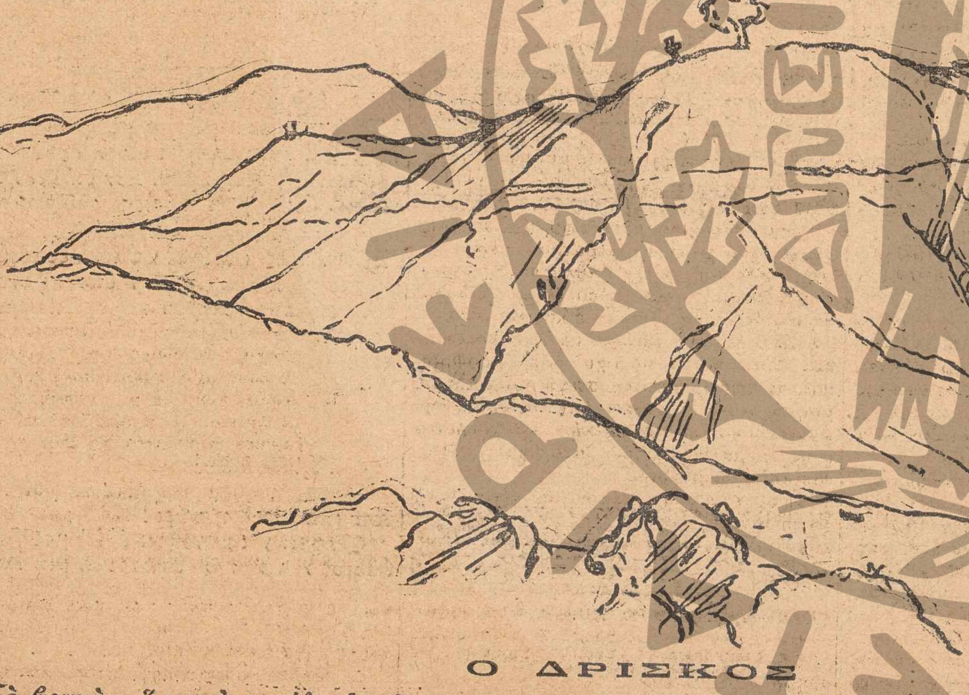

Ο ΔΡΙΣΚΟΣ

Τὸ βουνὸν, ὅπου ἐφονεύθη ἡρωϊκῶς μαχόμενος μαζὺ μὲ τοὺς Γαριβαλδινοὺς ὁ ποιητὴς Λ. Μαβίλης τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1913. Στὴν κορυφή, πλησίον τοῦ δένδρου διακρίνεται ὁ σταυρὸς ποὺ ἐστήθη στὸ σημεῖον ὅπου ἐφονεύθη ὁ ποιητής.

(Σκίτσο σχεδιασθὲν ἐπὶ τόπου ἐπίτηδες διὰ τὴν «Κυριακὴν» ὑπὸ τοῦ ζωγράφου κ. Β. Ἰθακησίου)

ΓΚΥ ΝΤΕ ΜΩΠΑΣΣΑΝ

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΜΕ ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΜΑ

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΡΟΜΟΥ

Περὶ τὸ τέλος μιᾶς φιλικῆς ἑσπερίδος στὴν ὁδὸν Γκρινέλ, σ' ἕνα παληὸ ξενοδοχεῖο, μιλοῦσαν οἱ προσκεκλημένοι ἐπ' εὐκαιρίᾳ μιᾶς δίκης καὶ καθ' ἕνας εἶχε τὴν ἱστορία του, ποὺ τὴν συνίστα γι' ἀληθινή.

Τότε σηκώθηκε καὶ ὁ γέρω στρατηγὸς ντὲ λὰ Τοὺρ-Σαμουὲλ, ὀγδόνταδύο χρονῶν, στηρίχθηκε στὸ τζάκι καὶ εἶπε μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή:

—Ξέρω καὶ γὼ κάτι τι τόσο παράδοξο ποὺ ὅταν τὸ θυμᾶμαι τρέμω. Νά! εἶνε τώρα πενηνταδύο χρόνια ποὺ μοῦ συνέβη αὐτὴ ἡ περιπέτεια καὶ δὲν περνάει μῆνας ποὺ νὰ μὴν τὴν δῶ στὸν ὕπνο μου. Ἀπὸ κείνη τὴν ἡμέρα μοῦ ἔμεινε ἕνα ἀποτύπωμα, ἕνα σημάδι φόβου, μὲ καταλαβαίνετε; Ναὶ φοβήθηκα τρομερὰ καὶ ὁ φόβος αὐτὸς μὲ κατεῖχε δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας μὲ τέτοιο τρόπο ποὺ ἀπὸ κείνη τὴν στιγμὴ ἔχω διαρκῶς μέσα μου ἕνα εἶδος σταθεροῦ φόβου. Οἱ ἀπότομοι κρότοι μὲ κανουν νὰ τρέμω ἕως βαθειὰ μέσα στὴν καρδιά μου· τὰ πράγματα ποὺ δὲν βλέπω καλὰ στὸ σκοτάδι τῆς νύχτας μοῦ γεννοῦν μέσα μου μιὰ τρελλὴ ἐπιθυμία νὰ τρέξω γιὰ νὰ σωθῶ. Ἀκόμα καὶ τὴν ἡμέρα τὴ φοβᾶμαι μὲ τοὺς ἴσκιους της.

Ἄ, δὲν θὰ τὤλεγα ποτὲ, δὲ θὰ τὼμολογοῦσα ἂν δὲν εἶχα φθάσει πιὰ στὴν ἡλικία ποὺ εἶμαι. Τώρα μπορῶ νὰ τὰ πῶ ὅλα γιατὶ ἐπιτρέπεται νὰ μὴν εἶνε κανεὶς δειλὸς μπρὸς στοὺς φανταστικοὺς κινδύνους ὅταν ἔχει στὴν πλάτη του ὀγδονταδύο χρόνια. Ὤ! κυρίες μου, μπρὸς στοὺς ἀληθινοὺς κινδύνους ποτὲ δὲν δειλιάζω.

Αὐτὴ ἡ ἱστορία ὅμως, μοῦ ἐτάραξε τόσο πολὺ τὸ μυαλὸ ποὺ διαρκῶς ἔχω ἕναν τρόμο βαθύ, μυστηριώδη καὶ τόσο φοβερὸ ποὺ δὲν τὸν φαντάζεσθε. Αὐτὸ τὸ φόβο τὸν ἐφύλαξα μέσα στὰ βάθη τοῦ ἑαυτοῦ μου, μέσα κεῖ ποὺ κρύβουμε τὰ μεγάλα μας μυστικά, ὅλα μας τὰ μυστικά, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ ντρεπόμαστε, καὶ ὅλες τὶς ἀνομολόγητες ἀδυναμίες μας.

Θα σᾶς πῶ τὴν περιπέτεια ὅπως εἶνε, χωρὶς νὰ ζητήσω νὰ τὴν ἐξηγήσω. Βεβαίως, μπορεῖ νὰ τῆς δώσῃ κανεὶς ἐξήγησι—ἐκτὸς ἂν ἐκείνη τὴν στιγμὴ ἤμουνα τρελλός. Ἀλλὰ ὄχι! καὶ θὰ σᾶς δώσω καὶ τὴν ἀπόδειξι. Φαντασθῆτε ὅ,τι θέλετε. Νά, τὰ γεγονότα ὅπως ἔχουν, ἁπλᾶ καὶ ἀληθινά:

Στὰ 1827, τὸ μῆνα Ἰούλιον βρισκόμουνα φρουρὰ στὴ Ρουέν. Μιὰ μέρα ὅπως περπατοῦσα στὴν προκυμαία, ἀπάντησα ἕναν ἄνθρωπο ποὺ νόμισα ὅτι τὸν γνωρίζω χωρὶς ὅμως καὶ νὰ θυμοῦμαι ποιὸς ἦταν ἀκριβῶς. Ἔκανα ἐξ ἐνστίκτου μιὰ κίνησι γιὰ νὰ σταματήσω. Ἐκεῖνος παρετήρησε αὐτὴ τὴν χειρονομία μου, μὲ κύτταξε καλά, καὶ κατόπιν ἔπεσε στὴν ἀγκαλιά μου καὶ μ' ἐφίλησε.

Ἦταν ἕνας νεανικὸς φίλος μου ποὺ τὸν εἶχα ἀγαπήσει πολύ. Εἶχαν περάσει πέντε χρόνια ποὺ δὲν τὸν εἶδα, μοῦ φάνηκε δὲ σὰν νὰ γέρασε πολύ. Τὰ μαλλιά του ἦταν κάτασπρα καὶ περπατοῦσε κυρτωμένος σὰν νὰ εἶχε ἐξαντληθῆ ἀπὸ ἀρρώστεια. Κατάλαβε τὴν ἔκπληξί μου καὶ μοῦ διηγήθηκε τὴ ζωή του. Μιὰ τρομερὴ δυστυχία τὸν εἶχε χτυπήσει.

Εἶχε ἐρωτευθῆ τρελλὰ μιὰ νέα καὶ τὴν παντρεύτηκε. Βρέθηκε σὲ ἔκστασι εὐτυχίας. Μετὰ ἕνα χρόνο εὐτυχισμένης ζωῆς καὶ ἀνεξαντλήτου πάθους, αὐτὴ πέθανε ἀπότομα ἀπὸ ἀτονία τῆς καρδιᾶς. Χωρὶς ἀμφιβολία! Θὰ εἶχε πεθάνει ἀπὸ εὐαισθησία, ἀπὸ πολὺν ἔρωτα.

Ἄφησε τὸν πύργο του τὴν ἴδια μέρα τῆς κηδείας καὶ κάθησε σὲ μιὰ βίλλα στὴ Ρουέν. Ζοῦσε ἐκεῖ μέσα μοναχός, ἀπογοητευμένος, καταλυπημένος, καὶ δὲν σκεπτότανε τίποτ' ἄλλο παρὰ μόνο τὴν αὐτοκτονία. Ἤθελε νὰ πεθάνῃ, τὸ ἤθελε ἀκατανίκητα.

—Ἀφοῦ σὲ βρίσκω ἔτσι, μοῦ εἶπε, θὰ σοῦ ζητήσω νὰ μοῦ κάνῃς μιὰ μεγάλη χάρι. Νὰ πᾶς νὰ βρῇς σπῆτι μου στὸ γραφεῖο ποὺ εἶνε στὸ δωμάτιο ποὺ ἔμενα μὲ τὴ γυναῖκα μου, μερικὰ χαρτιὰ ποὺ μοῦ χρειάζονται πολύ. Δὲν μπορῶ ν' ἀναθέσω σὲ κανένα ἄλλον τὴ δουλειὰ αὐτὴ γιατὶ χρειάζομαι ἀπόλυτη ἐχεμύθεια καὶ σιωπή. Ἐγὼ γιὰ ὅλον τὸν κόσμο δὲ θὰ ξαναγύριζα ποτὲ μόνος μου στὸ δωμάτιο αὐτό.

Θὰ σοῦ δώσω τὸ κλειδὶ τοῦ γραφείου μου. Θὰ πῇς μιὰ λέξι στὸν περιβολάρη μου, ποὺ θὰ σοῦ πῶ ἐγώ, καὶ θὰ σοῦ ἀνοίξῃ ἀμέσως τὸν πύργο. Ἀλλά, ἔλα νὰ φᾶμε μαζὺ αὔριο καὶ θὰ μιλήσουμε γι' αὐτό.

Τοῦ ὑποσχέθηκα νὰ τοῦ κάνω αὐτὴ τὴ μικρὴ χάρι, γιατὶ ἐξ ἄλλου αὐτὸ γιὰ μένα θὰ ἦταν ἕνας περίπατος ἐπειδὴ τὸ σπῆτι του βρισκότανε δέκα περίπου λεῦγες ἔξω ἀπὸ τὴ Ρουέν. Θὰ πήγαινα γιὰ μιὰ ὥρα μὲ τ' ἄλογο.

Τὴν ἄλλη μέρα πράγματι στὶς δέκα ἡ ὥρα ἤμουνα μαζύ του. Φάγαμε μαζύ. Ἀλλὰ δὲν εἶπε περισσότερες ἀπὸ εἴκοσι λέξεις. Μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν συχωρέσω. Ἡ σκέψι τῆς ἐπισκέψεως ποὺ θἄκανα σ' αὐτὴ τὴν κάμαρα, μοὔλεγε ὅτι τὸν συγκινοῦσε πολύ. Μοῦ φαινότανε πραγματικὰ πολὺ ταραγμένος σὰν νὰ γινότανε καμμιὰ μυστηριώδης πάλη μέσα στὴν ψυχή του.

Τέλος, μοῦ ἐξήγησε τὶ ἔπρεπε ἀκριβῶς νὰ κάνω. Ἔπρεπε νὰ πάρω δυὸ πακέτα μὲ ἐπιστολὲς καὶ μιὰ δεσμίδα χαρτιὰ ποὺ ἦταν κλεισμένα στὸ πρῶτο δεξιὰ συρτάρι τοῦ γραφείου του ποὺ μοῦ εἶχε δώσει καὶ τὸ κλειδί.

...Τὰ παράθυρα ἦσαν κατάκλειστα...

Ἔπειτα προσέθεσε:

— Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ μὴ τὰ κυττάξῃς. Σχεδὸν μὲ πλήγωσε μ' αὐτὰ τὰ λόγια του καὶ τοῦ τὸ εἶπα μάλιστα λίγο ἀπότομα. Ἐψιθύρισε:

— Συχώρεσέ με, ὑποφέρω πολύ!

Καὶ ἄρχισε νὰ κλαίῃ.

Ἔπειτα ἀπὸ μιὰ ὥρα τὸν ἄφησα καὶ πῆγα νὰ ἐκτελέσω τὴν ἐντολή του.

Ἔκανε καλὸ καιρὸ καὶ πήγαινα ἐν καλπασμῷ ἀνάμεσα στὰ λειβάδια ποὺ ἄκουε κανεὶς τὸ κελάδημα τῶν κορυδαλῶν. Διαρκῶς ἄκουα τὸ ρυθμικὸ θόρυβο τοῦ σπαθιοῦ μου ποὺ ἔκανε χτυπῶντας ἐπάνω στὴ μπότα μου.

Ἔπειτα μπῆκα στὸ δάσος καὶ σταμάτησα τὸν καλπασμὸ πηγαίνοντας σιγὰ-σιγά. Τὰ κλαδιὰ ἀπ' τὰ δέντρα μοῦ χαϊδεύανε τὸ πρόσωπο καὶ καμμιὰ φορὰ ἄρπαζα καὶ κανένα φύλλο μὲ τὰ δόντια μου καὶ τὸ μασοῦσα ἄπληστα γιὰ δροσιά.

Πλησιάζοντας στὸν πύργο, ζήτησα στὴν τσέπη μου τὸ γράμμα ποὺ εἶχα γιὰ τὸν περιβολάρη καὶ μὲ ἔκπληξή μου εἶδα ὅτι ἦτανε σφραγισμένο. Τόσο πολὺ θύμωσα ποὺ εἶπα νὰ γυρίσω χωρὶς νὰ τελειώσω τὴν ἀποστολή μου. Ἔπειτα σκέφτηκα πὼς ὁ φίλος μου μπορεῖ νὰ εἶχε κλείσῃ τὸ γράμμα δίχως νὰ τὸ καταλάβῃ, μέσα στὸν τρόμο ποὺ βρισκότανε.

Τὸ σπῆτι φαινότανε σὰν νὰ ἦτανε ἔρημο εἴκοσι χρόνια. Ἡ εἴσοδος του ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ μουχλιασμένη καὶ δὲν ξέρω κι' ἐγὼ πῶς μποροῦσε καὶ στεκόταν ὄρθια. Ἡ πρασινάδα σκέπαζε τὰ δρομάκια τοῦ κήπου ἀκανόνιστα καὶ ἄγρια.

Μὲ τὸ θόρυβο ποὺ ἔκανα χτυπῶντας μὲ τὸ πόδι μου ἕνα σκεβρωμένο παραθυρόφυλλο, ἕνας γέρος βγῆκε ἀπὸ μιὰ διπλανὴ πόρτα καὶ φαινότανε κατάπληκτος ποὺ μ' ἔβλεπε. Πήδηξα κάτω ἀπὸ τ' ἄλογα καὶ τοὔδωσα τὸ γράμμα. Τὸ διάβασε, τὸ ξαναδιάβασε, τὸ γύρισε ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά, μὲ κύτταξε καλά, ἔβαλε τὸ χαρτὶ στὴν τσέπη του καὶ μοῦ εἶπε:

— Ἔ! τί ἀγαπᾶτε;

Ἐγὼ τοῦ ἀπάντησα ἀπότομα:

— Πρέπει νὰ ξέρετε τί θέλω ἀφοῦ λάβατε μέσα 'κεῖ τὶς διαταγὲς τοῦ κυρίου σας· θέλω νὰ μπῶ σ' αὐτὸ τὸν πύργο.

Ἐξεπλάγη καὶ εἶπε:

— Τότε περᾶστε μέσα... μέσ' τὸ δωμάτιο του;

Ἄρχισα νὰ χάνω τὴν ὑπομονή μου.

— Ναί! Ἀλλὰ γιατί μ' ἐρωτᾶτε ἔτσι;

Μουρμούρισε:

— Ὄχι, κύριε... Ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἔχει ἀνοιχθῆ ἀπ' τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου... Ἂν θέλετε νὰ μὲ περιμένετε πέντε λεπτὰ πάω ... θὰ πάω νὰ δῶ ἄν .....

Τοῦ ἀπάντησα μὲ θυμό:

— Ἄ! μήπως κοροϊδεύετε μαζύ μου; Δὲν μπορεῖτε νὰ μπῆτε ἀφοῦ ἔχω ἐγὼ τὸ κλειδί. Νά το.

Δὲν ἤξερε τὶ νὰ πῇ.

— Τότε, κύριε, πηγαίνουμε νὰ σᾶς δείξω τὸ δρόμο.

— Δεῖξτε μου τὴν σκάλα καὶ ἀφῆστε με μόνο. Θὰ τὸ βρῶ μόνος μου χωρὶς ἐσᾶς.

— Ἀλλά, κύριε... ἐν τούτοις...

Αὐτὴ τὴ φορὰ ἐθύμωσα πολύ;

— Κάτσε φρόνιμα γιατί θὰ τὰ χαλάσουμε,

Τὸν ἔδιωξα ἀπότομα καὶ μπῆκα μέσ' τὸ σπῆτι.

Πέρασα πρῶτα ἀπ' τὴν κουζίνα, ἔπειτα ἀπὸ δυὸ μικρὰ δωμάτια ποὺ κατοικοῦσε ἄλλοτε ὁ φίλος μου μὲ τὴ γυναῖκα του. Διάβηκα ἔπειτα ἕνα μεγάλο προθάλαμο, ἀνέβηκα τὴ σκάλα καὶ ἀνεγνώρισα τὴν πόρτα ποὺ μοῦ εἶχε ὑποδείξει ὁ φίλος μου.

Τὴν ἄνοιξα χωρὶς κόπο, καὶ μπῆκα μέσα μὲ μιᾶς.

Τὸ δωμάτιο ἦταν τόσο σκοτεινὸ ποὺ στὴν ἀρχὴ δὲν διέκρινα τίποτε. Σταμάτησα ἀπ' τὴ μυρουδιὰ τῆς μούχλας καὶ τῆς ἀνοστιᾶς ποὺ μυρίζει κανεὶς στὰ ἀκατοίκητα δωμάτια. Ἔπειτα, λίγο-λίγο τὰ μάτια μου συνήθισαν στὸ σκοτάδι καὶ εἶδα ἀρκετὰ καθαρὰ ὅτι ἦταν ἕνα μεγάλο δωμάτιο σὲ μεγάλη ἀταξία, μὲ κρεββάτι χωρὶς κουβέρτες ἀλλὰ μὲ τὸ στρῶμα του καὶ τὰ μαξιλάρια του. Τὸ ἕνα ἀπ' τὰ μαξιλάρια αὐτὰ ἔφερε βαθειὰ ἴχνη ἀγκῶνος ἢ κεφαλῆς ὅπως ὅταν ἀκουμπήσῃ κανεὶς πολλὴ ὥρα ἀπάνω του.

Τὰ καθίσματα ἐφαίνοντο ἄτακτα. Διέκρινα μιὰ μόνο πόρτα ἡ ὁποία θὰ ἦταν κανενὸς ντουλαπιοῦ ἀναμφιβόλως καὶ εἶχε μείνει μισανοιχτή.

Πῆγα στὴν ἀρχὴ στὸ παράθυρο γιὰ νὰ τ' ἀνοίξω νὰ μπῇ φῶς, ἀλλὰ τὰ μάνταλα ποὺ εἶχε τὸ παραθυρόφυλλο! ἦταν ἔτσι σκουριασμένα ποὺ δὲν μπόρεσα νὰ τὰ κάνω νὰ γυρίσουν.

Δοκίμασα μὲ τὸ σπαθί μου νὰ μπορέσω νὰ κάνω τίποτα, ἀλλὰ ὅλες μου οἱ προσπάθειες ἦσαν ἀνώφελες καὶ ὅπως τὰ μάτια μου συνηθίσανε τελείως στὸ σκοτάδι παρητήθην, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ συνηθίσω νὰ βλέπω καθαρότερα καὶ ἔτσι πῆγα στὸ γραφεῖο.

Κάθησα σὲ μιὰ πολυθρόνα, ἔβγαλα τὸ κλειδὶ καὶ ἄνοιξα τὸ συρτάρι ποὺ ἔπρεπε. Ἦταν ὅλο γεμάτο. Δὲν μοῦ χρειαζόνταν παρὰ τρία μόνο πακέτα ποὺ ἤξερα πῶς νὰ τὰ γνωρίσω καὶ ἄρχισα νὰ τὰ ζητῶ.

Γούρλωσα τὰ μάτια μου γιὰ νὰ διακρίνω καλύτερα τὰ πανωγράμματα, ὅταν ἄκουσα ἢ καλύτερα αἰσθάνθηκα κάποιο μικρὸ θόρυβο πίσω μου. Δὲν τὤλαβα ὑπ' ὄψι μου, γιατὶ σκέφτηκα ὅτι μποροῦσε νάεἶχε κουνήσῃ ὁ ἀέρας κανένα ροῦχο. Ἀλλὰ ἔπειτα ἀπὸ ἕνα λεπτὸ ἄλλος θόρυβος, λιγάκι ἀσαφὴς μ' ἔκανε νὰ ἀνατριχιάσω. Θἄμουνα πολὺ ζῶον νὰ συγκινηθῶ καὶ δὲ θέλησα νὰ στρέψω πίσω, ἀπὸ ντροπὴ πρὸς τὸν ἑαυτό μου. Μόλις ἐκείνη τὴ στιγμὴ εὕρισκα τὸ δεύτερο πακέτο ποὺ μοῦ χρειαζότανε, βρῆκα ἔπειτ' ἀπὸ λίγο καὶ τὸ τρίτο ὅταν ἕνας μεγάλος ἀναστεναγμός, ποὺ ἐρχότανε πίσω ἀπ' τὸν ὦμο μου μ' ἔκανε νὰ πεταχθῶ σὰν τρελλὸς πηδῶντας δύο μέτρα πέρα. Στὴν ὁρμή μου ἔβαλα τὸ χέρι μου στὸ σπαθί μου καὶ βεβαίως ἂν δὲν τὸ αἰσθανόμουν στὸ πλευρό μου θὰ δραπέτευα σὰν δειλός.

Μιὰ γυναῖκα ντυμένη στὰ κάτασπρα, ὀρθὴ πίσω ἀπ' τὴν πολυθρόνα μὲ κύτταξε.

Ἕνας τέτοιος φόβος μὲ κατέλαβε ποὺ κόντεψα νὰ πέσω χάμω. Ὤ! κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ φαντασθῇ, ὄχι νὰ δοκιμάσῃ ἕναν τέτοιο τρόμο. Ἡ ψυχή μου ἄρχισε νὰ σβήνῃ· δὲν αἰσθανόμουν τὴν καρδιά μου· τὸ κορμί μου ὁλόκληρο ἔγινε μαλακὸ σὰν σφουγγάρι, μπορῶ νὰ πῶ ὅτι ὅλα μέσα μου εἶχαν ἀρχίσει νὰ χάνωνται.

Δὲν πιστεύω στὰ φαντάσματα! Ἐν τούτοις λιποψύχησα μὲ τὸν τρομερὸ φόβο τῶν νεκρῶν· καὶ τί ὑπέφερα! ὤ! ὑπέφερα γιὰ λίγες στιγμὲς περισσότερο ἀπ' ὅσο ὅλο τὸ ὑπόλοιπο τῆς ζωῆς μου. Τί τρομερὴ ἀγωνία!

Ἂν δὲν μιλοῦσε ἴσως νὰ πέθαινα! Ἀλλὰ μίλησε: μίλησε μὲ φωνὴ γλυκειὰ καὶ λυπητερὴ ποὺ μ' ἔκανε νὰ τρέμουν τὰ νεῦρα μου. Δὲν θὰ θελήσω νὰ πῶ ὅτι ἔγινα κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, ὅτι ἀπέκτησα τὸ λογικό μου. Ὄχι. Ἤμουν τόσο φοβισμένος ποὺ δὲν ἤξερα πιὰ τί ἔκανα· ἀλλὰ ἡ ὑπερηφάνεια ποὺ εἶχα μέσα μου καὶ ἡ ἐπαγγελματική μου ἀλαζονία μ' ἔκαναν ἀποφασιστικὸ χωρὶς νὰ τὸ ξέρω. Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἡ σκέψις μου δὲν ἦτανε πουθενά. Ἤμουνα φοβισμένος, τὸ ὁμολογῶ.

Αὐτὴ μοῦ εἶπε:

— Ὤ! κύριε, μπορεῖτε νὰ μοῦ κάνετε μιὰ μεγάλη χάρι!

Θέλησα ν' ἀπαντήσω ἀλλὰ μοῦ ἦταν ἀδύνατο νὰ πῶ ἔστω καὶ μιὰ λέξι. Ἕνα μουρμουρητὸ βγῆκε μόνο ἀπ' τὸ λάρυγγά μου.

Ἐκείνη ἐξακολούθησε:

— Θέλετε; μπορεῖτε νὰ μὲ σώσετε νὰ μὲ κάνετε καλά. Ὑποφέρω πολύ. Ὑποφέρω! Ὤ! ὑποφέρω!

Καὶ κάθησε σιγὰ στὴν πολυθρόνα καὶ μὲ κύτταξε:

— Θέλετε;

Εἶπα «ναὶ» κουνῶντας τὸ κεφάλι μου γιατὶ ἡ γλῶσσα μου εἶχε παραλύσει.

Τότε μοὔδειξε μιὰ τσατσάρα κοκκάλινη καὶ ψιθύρισε:

— Χτενίστε με, ὤ! χτενίστε με· αὐτὸ θὰ μὲ κάνει καλά· πρέπει νὰ μὲ χτενίσῃς. Κυττάξτε τὸ κεφάλι μου... Πόσο ὑποφέρω! Πόσο κακὸ μοῦ κάνουν τὰ μαλλιά μου!

Εἶχε τὰ μαλλιά της λυμένα, ἦταν πολὺ μακρυὰ καὶ κατάμαυρα ποὺ μοῦ φαινόνταν σὰν ν' ἀκουμποῦσαν τὸ πάτωμα ἔτσι ποὺ κρεμόνταν ἀπ' τὴν πλάτη τῆς πολυθρόνας.

Γιατί τὸ ἔκανα αὐτό; γιατὶ δέχτηκα τρέμοντας αὐτὴν τὰ τσατσάρα καὶ γιατὶ πῆρα στὰ χέρια μου τὰ μακρυὰ της μαλλιὰ ποὺ μ' ἔκαναν νὰ παγώσω, τόσο κρύα ἦσαν, σὰν νἄχα πιάσῃ φείδια; Δὲν ξέρω γιατί.

Αὐτὸ αἰσθάνθηκα στὰ δάχτυλά μου καὶ τρέμω τώρα ποὺ τὸ συλλογίζομαι.

Τὴ χτένισα. Ψηλάφησα δὲν ξέρω, πῶς αὐτὰ τὰ παγωμένα μαλλιά. Τὰ ἔπλεξα, τἄδεσα καὶ τἄλυσα, τἄπλεξα ὅπως πλέκῃ κανεὶς τὴ χαίτη τοῦ ἀλόγου του.

Ἐκείνη ἀνεστέναζε, ἔγερνε τὸ κεφάλι της καὶ φαινότανε εὐτυχισμένη.

Ἀμέσως μοῦ εἶπε: «Εὐχαριστῶ!» μοῦ πῆρε τὴν τσατσάρα ἀπ' τὰ χέρια μου καὶ ἐξηφανίσθη ἀπ' τὴν πόρτα ποὺ εἶχα ἰδῆ μισανοιχτή. Ἀφοῦ ἔμεινα μόνος δοκίμασα φόβο μὲ ἔκπληξι μαζὺ ὅπως ὅταν ξυπνάῃ κανεὶς ἔπειτα ἀπὸ κανέναν ἐφιάλτη. Ἔπειτα ἦρθα πάλι στὰς αἰσθήσεις μου, ἔτρεξα στὸ παράθυρο καὶ μὲ μανιασμένα χτυπήματα ἔσπασα τὰ παραθυρόφυλλα.

Μιὰ ἀκτῖνα φωτὸς μπῆκε. Γλύστρησα πρὸς τὴν πόρτα ἀπὸ κεῖ ποὺ ἔφυγε τὸ φάντασμα. Τὴ βρῆκα κλεισμένη.

Τότε μ' ἔπιασε μανία νὰ φύγω, ἕνας πανικός, σὰν καὶ 'κείνους ποὺ πιάνει τοὺς στρατιῶτες στὴ μάχη. Ἅρπαξα τὰ τρία πακέττα μὲ τὰ γράμματα ἀπ' τ' ἀνοιχτὸ γραφεῖο, πέρασα τρέχοντας τὸ διαμέρισμα καὶ κατέβηκα τὶς σκάλες τέσσερες-τέσσερες καὶ βρέθηκα ἔξω, δὲν ξέρω ἀπὸ ποῦ, δέκα βήματα μακρυὰ ἀπ' τ' ἄλογό μου, τὸ καβάλλησα κι' ἔτρεξα καλπάζοντας.

Μόνο στὴ Ρουὲν σταμάτησα καὶ μάλιστα στὸ σπῆτι μου. Πέταξα τὰ γκέμια στὸν ἱπποκόμο μου καὶ ἔτρεξα νὰ κλεισθῶ στὸ δωμάτιό μου γιὰ νὰ σκεφθῶ καλύτερα.

Τότε μιὰ ὁλόκληρη ὥρα ρωτοῦσα στὸν ἑαυτό μου μὴν ἔπαθα καμμιὰ παραίσθησι. Βεβαίως θὰ εἶχα πάθει κανένα νευρικὸ κλονισμό, κανέναν ἐγκεφαλικὸ φόβο ἀπ' αὐτοὺς ποὺ γεννᾶν τὰ θαύματα στὴ φαντασία τῶν ἀνθρώπων ποὺ πάνω σ' αὐτὰ στηρίζουμε τὴ δύναμι τοῦ ὑπερφυσικοῦ.

Καὶ πίστευα ὅτι ἦταν ὀπτασία, καμμιὰ ψευδαίσθησις, ὅταν πλησίασα στὸ παράθυρό μου. Τὰ μάτια μου κατὰ τύχην πέσανε στὸ στῆθος μου. Τὸ ἀμπέχωνό μου ἦταν γεμάτο ἀπὸ μακρυὰ γυναικεῖα μαλλιὰ ποὺ εἶχαν μπερδευτῆ στὰ κουμπιά.

Μὲ τρεμουλιαστὰ δάχτυλα τὰ μάζωξα ἕνα-ἕνα καὶ τὰ πέταξα ἔξω.

Ἔπειτα φώναξα τὸν ἱπποκόμο μου. Αἰσθανόμουνα τὸν ἑαυτό μου πολὺ συγκινημένο, πολὺ νευριασμένο, ποὺ δὲν θὰ μποροῦσα νὰ πάω στὸν φίλο μου τὴν ἴδια μέρα. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἔπρεπε νὰ σκεφτῶ καλύτερα τί ἔπρεπε νὰ πῶ.

Τοῦ ἔστειλα τὰ γράμματά του γιὰ τὰ ὁποῖα μοῦ ἔστειλε καὶ ἀπόδειξι ὅτι τὰ παρέλαβε μὲ τὸ στρατιώτη. Ἐξήτησε πληροφορίες γιὰ μένα καὶ ὅταν τοῦ εἶπε ὅτι ὑπέφερα φάνηκε σὰν ν' ἀνησυχοῦσε.

Πῆγα σπῆτι του τὴν ἄλλη μέρα πρωὶ-πρωί, ἀποφασισμένος νὰ τοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια. Μοῦ εἶπαν ὅτι βγῆκε τὸ προηγούμενο βράδυ καὶ δὲν εἶχε γυρίσει.

Ξαναπέρασα τὸ ἀπόγευμα ἀλλὰ δὲν τὸν εἶχαν ξαναδῆ. Περίμενα μιὰ ἑβδομάδα. Δὲν φάνηκε. Τότε κατέφυγα στὴν ἀστυνομία. Τὸν ζητήσανε παντοῦ χωρὶς ν' ἀνακαλύψουν οὔτε ἴχνος του.

Ψάξανε καὶ τὸν ἐγκαταλελειμένον πύργον. Δὲν ἀνεκάλυψαν τίποτε.

Καὶ πενήντα ἕξη, τώρα, χρόνια δὲν ἔμαθα τίποτα. Ἀπολύτως τίποτε. Οὔτε ξέρω τίποτα παραπάνω νὰ σᾶς πῶ ...

GUY DE MAUPASSANT

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΖΩΗΝ

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ Δ. ΓΙΟΛΔΑΣΗ

ΤΑ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΩΝ ΜΕΤΕΩΡΩΝ

ΣΧΕΔΙΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

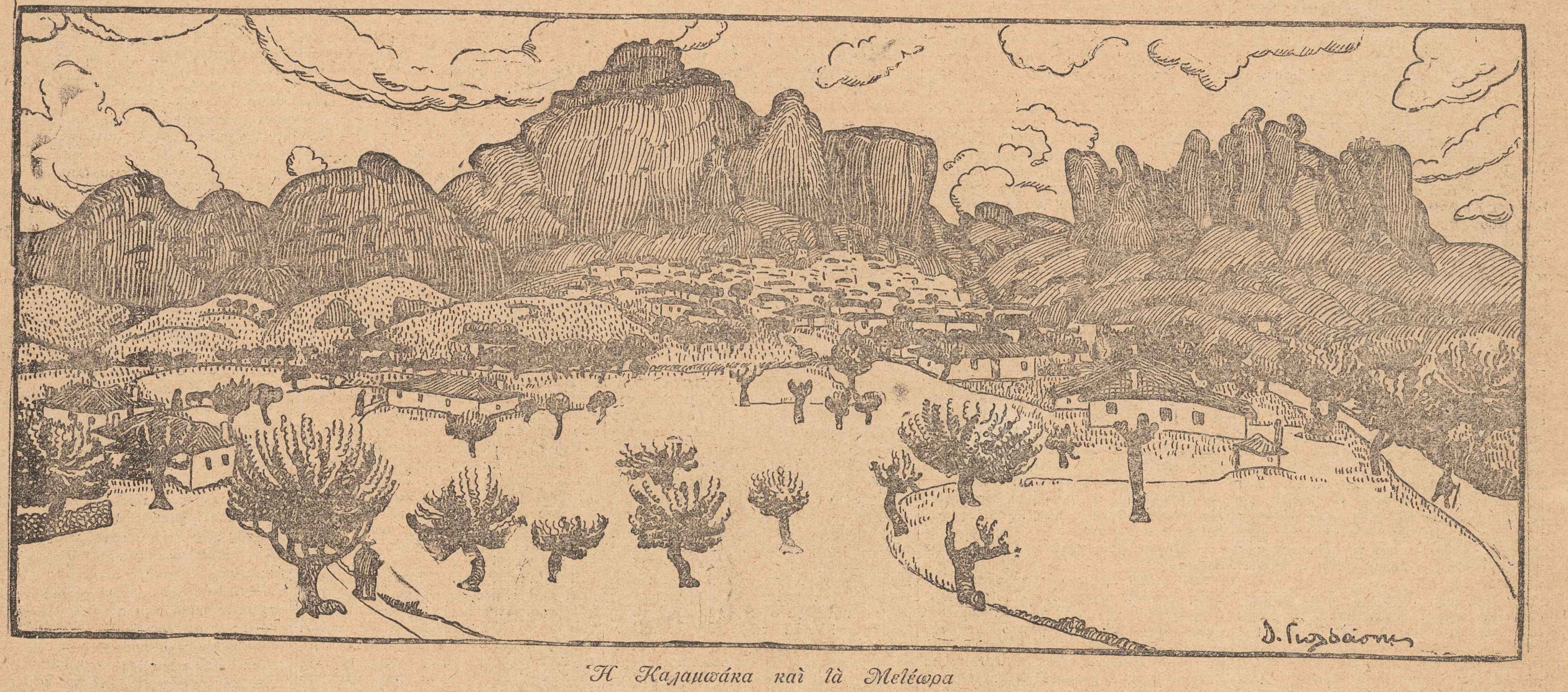

Ἡ Καλαμπάκα καὶ τὰ Μετέωρα

Κάθε φορὰ ποὺ διαβάζω τὴ λέξη «Μετέωρα» ἡ σκέψη μου πετάει στὸ σχολειὸ καὶ θυμᾶμαι στὸ χάρτη, στὸ νομὸ Τρικκάλων, ποὺ πρώτα-πρώτα σὰν Τρικκαλινοὶ μαθαίναμε, τρεῖς ὡς τέσσερες μικροὺς σταυροὺς πάνω ἀπ' τὴν Καλαμπάκα ποὺ παρίσταναν τὰ μοναστήρια τῶν Μετεώρων. Καὶ θυμᾶμαι ποὺ μὲ τὴν περιγραφὴ ποὺ διαβάζαμε, μὲ τὴν γεωγραφία καὶ μὲ τὴν ἐξήγησι τοῦ δασκάλου, γεννιώτανε μεγάλη ἐπιθυμία σ' ὅλους τοὺς μαθητὰς νὰ πᾶμε νὰ ἰδοῦμε αὐτὰ τὰ περίεργα βράχια, πάνω στὰ ὁποῖα εἶνε φωληασμένοι καλόγεροι στὰ μοναστήρια τους, ὅπου μὲ τόση δυσκολία ἀνεβαίνουν.

Ἡ μονὴ τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Τώρα εἶνε ἡ τέταρτη φορὰ ποὺ ἐπισκέπτομαι τὰ Μετέωρα γιὰ ν' ἀπολαύσω πάλι τὴ θαυμάσια αὐτὴ καὶ ξωτικὴ φύση. Καὶ ἀνεβαίνω στὰ βράχια, στὰ ἐρειπωμένα μοναστήρια, μπαίνω σὲ σκοτεινὲς ἐκκλησιές, σὲ κελιὰ καὶ στὰ ἀσκητήρια συναντῶ τοὺς σιωπηλοὺς καὶ κοιμισμένους καλογέρους. Κατεβαίνω σὲ κοιλάδες, σὲ χαράδρες, σὲ ἐπικίνδυνα στενά, ἀνάμεσα ἀπ' τὶς πέτρες, μέσα στὸν παχὺ ἴσκιο τους, ἀπολαβαίνω τὸ κελάϊδημα τῶν πουλιῶν, περνῶ στὰ ἀμπέλια τοῦ Καστρακιοῦ, στὰ σπήτια τῆς Καλαμπάκας, στὰ νερὰ τοῦ Πηνειοῦ.

⁂

Ἔφτασα στὴν Καλαμπάκα μὲ τὸ τελευταῖο τραῖνο ἕνα βράδυ τοῦ Μάη, στὶς 10 σχεδόν. Ἀφοῦ ἔπιασα δωμάτιο στὸ ξενοδοχεῖο τοῦ σταθμοῦ, βγῆκα νὰ κάνω ἕναν περίπατο κατὰ τὸν προφήτη Ἠλίου. Γνωρίζω καλὰ τὰ μονοπάτια. Ἡ βραδυὰ εἶνε θαυμασία. Τὸ ὁλοστρόγγυλο φεγγάρι ἔχει ψηλώσει ἀρκετὰ ἀπὸ τὸν ὁρίζοντα. Τὰ ξωτικὰ βράχια ἄλλα φωτίζονται ἀπ' τὸ φεγγάρι καὶ ἄλλα μένουν σὲ μεγάλες σκιές. Ἡ Καλαμπάκα στὰ πόδια τους κοιμᾶται ἀμέριμνη....

Εἶμαι κιόλας στὴν ἐξοχή, στὰ ἀμπέλια. Οἱ πυγολαμπίδες σὰν σπίθες, πετιοῦνται μπροστά μου. Γαυγίσματα σκυλιῶν ἀκούωνται... Τὸ μονότονο τραγοῦδι τοῦ γκιώνη, ποὺ ταιριάζει τόσο μὲ τὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας, καὶ τὸ γλυκὸ τραγοῦδι τοῦ βοσκοῦ ἔρχεται ἀπὸ μακρυὰ καὶ σταματᾶ πότε-πότε καὶ τότε κυριαρχεῖ ἡ μουσικὴ τῶν βατράχων ποὔρχεται ἀπ' τὸν Πηνειό.

⁂

Ἀπ' τὴν ταράτσα τοῦ ξενοδοχείου μου εἶδα τὸ πρωῒ μία θαυμασία θέα τῶν Μετεώρων μὲ τὴν Καλαμπάκα. Μπροστὰ-μπροστὰ πλῆθος μουριὲς κλαδεμένες καὶ ἀκλάδευτες, ποὺ εἶνε ἡ τροφὴ γιὰ τὰ κουκούλια ποὺ τρέφουν ἄφθονα στὴν Καλαμπάκα. Τὰ σπήτια γραφικώτατα, τὄνα πάνω στ' ἄλλο, στὰ πόδια τῶν βράχων λὲς καὶ προσπαθοῦν τὄνα νὰ ξεπεράσῃ τ' ἄλλο καὶ νὰ σκαρφαλώσῃ πάνω στὰ βράχια. Τὰ περισσότερα ἄσπρα, μὲ κεραμίδια κόκκινα καὶ κιτρινωπά, μοιάζουν μαργαρίτες στὸ καταπράσινο φόντο ποὺ τὰ περικυκλώνει. Ξεχωρίζουν μέσα σ' ὅλα τὸ καμπαναρειὸ μὲ τὸ κυπαρίσσι κοντά του κι' ἕνα σπήτι κτισμένο στὸ βράχο ποὺ μοιάζει μοναστῆρι.

Τὰ βράχια σὲ μιὰ γραμμὴ χωρίζονται στὴ μέση μ' ἕνα ἄνοιγμα μεγάλο ὅπου ὁ δρόμος γιὰ τὰ μοναστήρια. Ἀριστερὰ τρεῖς μεγάλες πέτρες ποὺ οἱ ὀνομασίες τους εἶνε ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὴ μέση, Μπάντουβα, Ἀϊὰ καὶ Ἄλσος. Στὴ δεξιὰ μεριὰ τοῦ ἀνοίγματος εἶνε πολλὲς μικρότερες καὶ στενὲς πέτρες μὲ περίεργα σχήματα ποὺ φαίνονται πότε σὰν ἄνθρωποι πότε σὰν φῶκιες, ὅπως εἶνε σταχτόμαυρες ποὺ πηδοῦν πρὸς τὰ ὕψη. Στὰ δυὸ ἄκρα αὐτῆς τῆς σειρᾶς εἶνε κι' ἀπὸ ἕνα μοναστῆρι: ἡ Ἅγια Τριάδα ἀριστερὰ πρὸς τὸ κέντρο ποὺ ἀπ' τὴν Καλαμπάκαν φαίνεται μόνο ὁ βράχος καὶ ὁ Ἅγιος Στέφανος στὸ δεξιὸ ἄκρο τῆς ἄλλης σειρᾶς τῶν Μετεώρων, ποὺ φαίνεται ὁ βράχος κι' ὅλο τὸ μοναστῆρι.

Τὰ σπήτια βρίσκονται περισσότερο κάτ' ἀπ' τὴν Ἀϊὰ καὶ τὸν Ἄλσο. Ἡ Ἀϊὰ εἶνε ἡ μεγαλύτερη πέτρα καὶ ἡ ψηλότερη ἀπ' ὅλες. Κατὰ τοὺς ὑπολογισμούς μου θἆνε περὶ τὰ 400 μέτρα πάνω ἀπ' τὴν Καλαμπάκα καὶ περὶ τὰ 600 ἀπ' τὴ θάλασσα. Αὐτὸ μοῦ τὸ βεβαίωσε κι' ὁ μηχανικὸς ποὺ βρίσκεται ἐδῶ γιὰ τὴ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ ποὺ πρόκειται νὰ γίνῃ ἀπὸ Καλαμπάκα εἰς Γρεβενά.

Ὑπάρχουν πολλοὶ ἐδῶ καὶ ἰδίως στὸ Καστράκι ποὺ ἀνεβαίνουν στὴν Ἀϊά, ἀλλὰ ὄχι χωρὶς μεγάλο κίνδυνο. Δεξιὰ τῆς Ἀϊᾶς ὁ Ἄλσος, ἄλλη μεγάλη πέτρα μὲ τὸ μεγαλύτερο ὀροπέδιο. Αὐτὴ εἶνε πιὸ κανονική, στρογγυλή, σὰν ἕνας πελώριος κορμὸς δένδρου καὶ τὸ χεῖλος της γύρω-γύρω στὸ ὀροπέδιο ταντελωτὸ μὲ πολλὲς καμπύλες καθὼς εἶνε, δίνει τὴν ἐντύπωσι ἀλυσίδας καὶ γι' αὐτὸ φαντάζομαι τὴν εἶπαν Ἄλσο. Ὁ Ἄλσος εἶνε ἀπάτητος καὶ λένε οἱ Καλαμπακιῶτες κ' οἱ Καστρακινοὶ ἀπὸ παράδοσι ὅτι ἐκεῖ κατοικοῦσε ἕνας βασιληᾶς τὸν καιρὸ ποὺ ἡ Θεσσαλία ὅλη ἦταν θάλασσα. Εἶχε κι' ἕνα μεγάλο γιοφῦρι ἀπὸ κεῖ ὡς τὸ βράχο τῆς Ἅγια Τριάδας καὶ κάποτε ποὺ περνοῦσεν ὁ βασιληᾶς μὲ τὴν πριγκήπισσα ἔπεσε τὸ γιοφῦρι καὶ πνίγηκε ὁ βασιληᾶς κ' ἡ βασιλοποῦλα. Τώρα ἐκεῖ πάνω βρίσκονται τρεῖς κασέλες γιομᾶτες, ἡ μιὰ νερό, ἡ ἄλλη φείδια, κ' ἡ τρίτη χρυσάφι. Κι' ἐκεῖνος ποὺ θὰ πατήσῃ πρῶτος στὸν Ἄλσο καὶ δὲ θὰ γκίξῃ τὴν κάσα μὲ τὸ νερὸ ποὺ θὰ πνιγῇ μήτε κείνη μὲ τὰ φεῖδια ποὺ θὰ τὸν φᾶν ἀλλὰ τὴν κάσα μὲ τὰ φλουριὰ ἐκεῖνος θἆνε ὁ μεγάλος βασιληᾶς καὶ θὰ κατακτήσῃ ὅλον τὸν κόσμο!

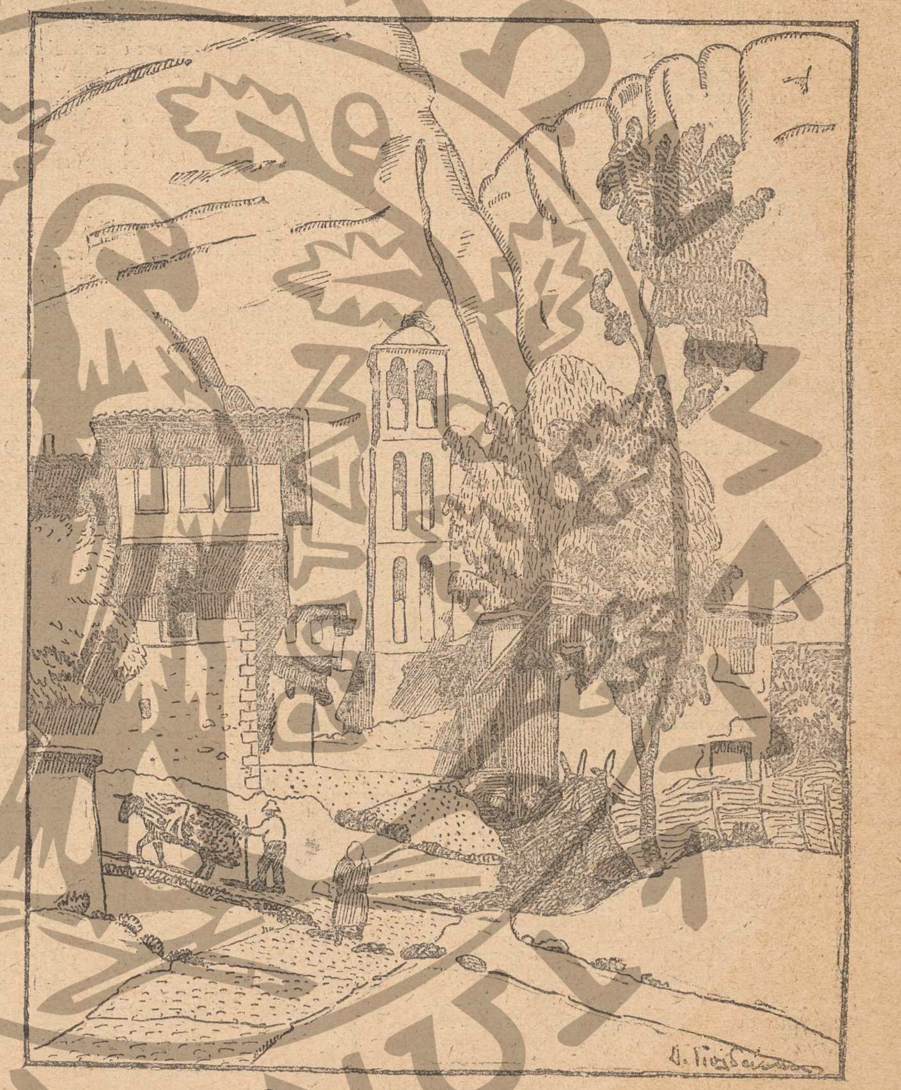

Δρόμος τῆς Καλαμπάκας

Δ. ΓΙΟΛΔΑΣΗΣ
Ζωγράφος

ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΡΑΥΛΑΝΤΩΝΗ

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΠΡΟΔΟΤΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

— Ὁμολογῶ, κύριε, ὅτι ὑπέπεσα σ' αὐτὴν, τὴν ταπείνωσι, τὴν πρώτη, καὶ ἐλπίζω καὶ τὴν τελευταία στὴ ζωή μου· δὲν ἐννοῶ ὅμως, γιατὶ ἔρχεσθε, ὕστερα ἀπὸ τόσον καιρό, νὰ μοῦ τὴν ὑπενθυμίσετε τὴν ταπείνωσι αὐτὴ, γιὰ τὴν ὁποία ἐγὼ ξέρω, καὶ σεῖς βέβαια δὲν ἐδιαφέρεσθε νὰ μάθετε, πόσο ἐτιμωρήθηκα· ἀφοῦ δὲν μπορεῖτε παρὰ νὰ ὁμολογήσετε ὅτι σεῖς τὴν ἐπροκαλέσατε τὴν κακότυχη ἐκείνη επιστολή μου.

— Ὁμολογῶ, ὁμολογῶ, εἶπε βιαστικὰ ὁ νέος· καὶ ἴσα-ἴσα ἔρχομαι νὰ διορθώσω ἐκεῖνο τὸ σφάλμα μου.

— Μοῦ φέρατε τὸ γράμμα μου; ρώτησε ἡ Ἀρισταία.

— Τὸ γράμμα σας; ναί· τὸ γράμμα σας τὸ ἔχω ἐδῶ.

Ἔβγαλε ἀπὸ τὴ μέσα τσέπη του ἕνα φάκελλον κιτρινισμένον ἀλλὰ ἀτσαλάκωτον, σὰν νὰ τὸν εἶχε φυλαγμένον σὲ θήκη, καὶ τὸν ἔδειξε στὴν Ἀρισταία, χωρὶς νὰ φαίνεται ἂν εἶχε σκοπὸ νὰ τῆς τὸν δώση.

Ἐκείνη ἅπλωσε τὸ χέρι της καὶ τὸν ἐπῆρε, χωρὶς ὁ νέος νάντισταθῆ· τὸν ἄνοιξε, ἔρριξε μιὰ ματιὰ στὸ γράμμα, τὸ ἀπέθεσε σ' ἕνα τραπεζάκι ποὺ βρέθηκε κοντά της, καὶ τοῦ εἶπε ἥσυχη τώρα:

— Σᾶς εὐχαριστῶ· ἐκάματε μιὰ τίμια πρᾶξι· τώρα ὅλα ἠμποροῦν νὰ τελειώσουν μεταξύ μας καὶ νὰ λησμονηθοῦν· ὁ καθένας μας ἂς τραβήξῃ τὸ δρόμο ποὺ τοῦ ἐχάραξε ἡ μοῖρα του.

Καὶ φάνηκε σὰν νὰ τὸν ἔδιωχνε.

Ἔκαμε ὁ Πύρρος ἕνα βῆμα πρὸς τὴ θύρα· ἀλλὰ ἀμέσως γύρισε, στάθηκε πιὸ κοντά της, ἐσήκωσε τὸ κεφάλι του, καὶ μὲ μιὰ ἀνέλπιστη τόλμη, τὴν τόλμη τὴ στιγμιαία καὶ ἀνεξήγητη, ποὺ βλέπομε κάποτε στοὺς δειλοὺς ἀνθρώπους, τῆς εἶπε γλήγορα - γλήγορα, σὰν νὰ φοβόνταν μὴν τον ἐγκαταλείψῃ ἡ τόλμη του, πρὶν πῆ ὅσα ἤθελε νὰ πῆ.

— Ὄχι, ὄχι, Ἀρισταία· ὅλα δὲ μποροῦν, δὲν πρέπει νὰ τελειώσουν ἔτσι· ὄχι, δὲν εἶνε χωριστοὶ οἱ δρόμοι ποὺ μᾶς ἐχάραξεν ἡ μοῖρα· μοῦ τὸ λέει αὐτὸ ἡ καρδιά μου, Ἀρισταία, καὶ ἐλπίζω ὅτι θὰ τὸ πῆ καὶ ἡ δική σου· συγχώρησέ με, Ἀρισταία· κρῖνε με μὲ ἐπιείκεια, κρῖνε με μὲ τὴν καρδιά σου καὶ ὄχι μὲ τὴν πληγωμένη σου ὑπερηφάνεια· καὶ βοήθησέ με, μὴ μὲ παγώνῃς τὴν εὐλογημένη αὐτὴ στιγμή, ποὺ μπόρεσε, ὕστερα ἀπὸ τόση πάλη, νὰ νικήσῃ τὸ εὐγενικώτερο μέρος τοῦ ἑαυτοῦ μου· βοήθησε, γιὰ νὰ γίνῃ ἡ νίκη του ὁριστική· καὶ πίστευε, Ἀρισταία, ὅτι ἡ νίκη του εἶνε δική σου νίκη· τὸ ξέρω δὲν εἶμαι ἐγὼ ἄξιος τῆς ἀγάπης σου· ἀλλὰ θὰ γίνω ἂν ἐσὺ μὲ βοηθήσῃς· ἡ ἀγάπη σου, ἡ ὑπεροχή σου θὰ θαυματουργήσουν στὴν ψυχή μου τὴν ἄνανδρη, τὴν ταπεινή· φθάνει νὰ τὴν ἐξασφαλίσω τὴν ἀγάπη σου αὐτή, φθάνει νὰ σὲ νοιώθω πάντα κοντά μου, σύντροφο τῆς ζωῆς μου, ἄγγελο εὐεργέτη μου· καὶ θὰ βρῶ, Ἀρισταία, τὴ δύναμι ποὺ μοῦ χρειάζεται, γιὰ νὰ εἶμαι ἄξιος τῆς ἀγάπης σου. Ἀρισταία, εἶνε ἀποφασιστικὴ αὐτὴ ἡ στιγμή, ἀποφασιστικὴ γιὰ μένα, γιὰ τὴ ζωή μου, καὶ γιὰ τοὺς δυό μας ἴσως ἀποφασιστική· ἀγωνίστηκα βαρειά, ἀπελπιστικὰ ἀγωνίστηκα, γιὰ νὰ φθάσω σ' αὐτὴν τὴ στιγμή, Ἀρισταία. Αὔριο πρωΐ, Ἀρισταία—ὤ! μη μὲ ἀποκαρδιώσῃς—αὔριο πρωῒ εἶμαι ἀποφασισμένος νὰ βρῶ τὸν πατέρα σου καὶ νὰ ζητήσω ἀπὸ αὐτὸν τὴν εὐτυχία μου, τὴν εὐτυχία ποὺ δὲν περιμένω πιὰ ἀπὸ τίποτε ἄλλο, γιατὶ ὅλα τὰ ἐδοκίμασα, ἀπὸ παντοῦ τὴν ἐζήτησα, χωρὶς ἄλλη ἐλπίδα παρὰ ἐσὲ καὶ τὴν ἀγάπη σου· δὲν θὰ μοῦ πῆς «ὄχι», Ἀρισταία, ἐκλεκτή μου, ἀγαπημένη μου, Ἀρισταία· τὸ βλέπω στὰ μάτια σου· ναί, Ἀρισταία· μἀγαπᾶς, μἀγαπᾶς, μοῦ τὸ λένε τὰ μάτια σου τὰ βουρκωμένα· μάταια θὰ μοῦ τὸ ἀρνηθῆ τὸ στόμα σου· ἀλλὰ δὲν θὰ μοῦ τὸ ἀρνηθῆ κι' αὐτό· ὄχι, Ἀρισταία, ὤ! πόσο, πόσο μὲ κάνεις εὐτυχισμένο! σεὐχαριστῶ, σεὐχαριστῶ, Ἀρισταία.

Καὶ παίρνοντας σπασμωδικὰ τὸ χέρι της τὸ ἀκούμπησε στὸ στῆθος του, ὅπου ἡ καρδιά του φτεράκιζε σὰν τὸ πουλί.

— Καϋμένε Πύρρο, καϋμένε Πύρρο! εἶπε ἡ νέα χωρὶς νὰ ἀποσύρῃ τὸ χέρι της· γιατὶ νἀρθῆς; γιατί, γιατὶ νὰ ἀναστήσῃς τὴ γλυκειὰ ἐλπίδα ποὺ προσπαθοῦσα νὰ θάψω τόσον καιρό στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου; Πύρρο μου, Πύρρο μου, ὄχι δὲν τη δέχομαι τὴν τόση θυσία σου, ὄχι· σοῦ τὸ ἔγραψα τὴν εὐλογημένη στιγμὴ ποὺ τόσες φορὲς καὶ τόσο ἄδικα ἔχω καταρασθῆ ἀπὸ τότε· δὲν εἶχα, δὲν ἔχω καμμιὰ ἀξίωση ἀπὸ σένα· θὰ γινόμουνα δυστυχισμένη, ἔνοχη, Πύρρο, ἂν καταλάβαινα καὶ μιὰ στιγμή, πὼς ἔγινα πρόσκομμα στὸ μέλλον σου, βάρος στὴ ζωή σου· ὄχι, Πύρρο μου εὐγενικέ, ἐκλεκτέ μου Πύρρο, μοῦ φθάνει καὶ μόνη ἡ ἀγάπη σου, μοῦ φθάνει ἡ εὐτυχία τῆς στιγμῆς αὐτῆς, ποὺ τόσο ὠνειρεύθηκα, καὶ εἶχα παύσῃ νὰ τὴν ἐλπίζω. Ὄχι, Πύρρο μου, ὄχι· εἶνε μεγάλη γιὰ σένα ἡ θυσία καὶ δὲ μπορῶ νὰ τὴ δεχθῶ.

— Θυσία! θυσία Ἀρισταί! Θυσία λὲς τὴν εὐτυχία μου, τὴ ζωή μου, λὲς θυσία, Ἀρισταία μου, ψυχή μου, λατρευτή, μοναδική μου Ἀρισταια!

— Πύρρο μου, χρυσέ μου, πολύτιμε Πύρρο μου!

Καὶ οἱ δυὸ νέοι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔτσι σὰν σπρωγμένοι ἀπὸ μιὰ ἀνώτερη δύναμι, σὰν ἐνεργούμενα κάποιου νόμου τοῦ κόσμου, βρέθηκαν ὁ ἕνας στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἄλλου, σφιχτὰ ἄλυτα δεμένοι, μὲ τὰ στόματα ἑνωμένα στὸ πρῶτο ἐρωτικὸ φιλί, τὸ ἀλησμόνητο παρθενικὸ φιλί καὶ γιὰ τοὺς δύο.

Ἦταν νύχτα πιά, ὅταν ὁ Πύρρος κατέβηκε τὴ σκάλα τῆς Ἀρισταίας καὶ σχίζοντας μὲ βῆμα σταθερὸ καὶ πεταχτὸ την αὐλή, ἔβαλε δυὸ μετζήτια στρογγυλὰ στὸ χέρι τῆς Παλέραινας, καὶ ἡ μεγάλη ἐξωτερικὴ πόρτα ἀκούστηκε νὰ κλίνη πισω του.

Ἡ γρηὰ στρίγλα τσέπωσε τὰ μετζήτια μουρμουρίζοντας χαιρέκακα:

— Κατὰ μάννα, κατὰ τάτα, κατὰ γυιὸ καὶ θυγατέρα.

Καὶ ἔτρεξε ἀπάνω νὰ ρωτήσῃ τάχα μὴν ἤθελε τίποτε ἡ Ἀρισταία, πράγματι ὅμως γιὰ νὰ καταλάβῃ μὲ τὰ μάτια ὡς ποὺ εἶχε προχωρήσῃ ἡ δουλειὰ καὶ πόσο θὰ μποροῦσε νὰ ὠφεληθῆ ἀπὸ τὸ ἀνέλπιστο ἐκεῖνο τυχερό.

Βρῆκε τὴν κόρη μπροστὰ στὰ εἰκονίσματα μὲ τὰ χέρια ἑνωμένα, καὶ τὴν ἄκουσε νὰ λέῃ:

— Θεέ μου, Θεέ μου, σ' εὐχαριστῶ. Ἐγὼ ἀπήλπισα τὸν ἑαυτό μου. Ἐσὺ δὲν μ' ἀπήλπισες Θεέ μου, σ' εὐχαριστῶ καὶ σὲ λατρεύω.

— Μὴ θέλῃς τίποτε; τὴν ἐξάφνισε ἡ γρηά.

— Τίποτε, κυρὰ-μάννα· εὐχαριστῶ· νἄχῃς τὸ νοῦ σου μὴν ἔρθῃ ἡ μητέρα μου καὶ δὲν ἀκούσῃς, γιατὶ κάνει καὶ τόσο κρύο. Ὁ πατέρας μου ἔχει τὸ κλειδὶ καὶ δὲ θὰ σὲ ξυπνήσῃ· εὐχαριστῶ, κυρὰ-μάννα, τὴ φωτιὰ θὰ τὴν ἀνάψω ἐγώ· πήγαινε νὰ ἡσυχάσῃς.

Ἡ γρηὰ ἔφυγε μουρμουρίζοντας.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ! σὲ πῆρε ὁ καϋμὸς γιὰ μένα! μωρ' τ' βελονᾶ π'λᾶς βελόνια! ἢ πάτ'σες ταυγὸ καὶ σ'φάν'κε πὼς ἔφτασες στὸν οὐρανό!

Πεταχτή, χαρούμενη, σὰν νἄχε ἀληθινὰ φθάσῃ στὸν οὐρανό, ἡ Ἀρισταία γύριζε μέσα στὸ σπῆτι καὶ τὰ ἑτοίμαζε ὅλα γιὰ τὸ γυρισμὸ τοῦ πατέρα της. Ὤ! πόσῃ θἄτανε ἡ χαρὰ τοῦ πικραμένου ἐκείνου ἀνθρώπου, ὅταν θἄκουε ἀπὸ τὸ στόμα της τὴν ἱστορία τῆς ἀνέλπιστης ἐκείνης εὐτυχίας! Στὴ σκέψι τῆς χαρᾶς του ἡ δική της ἡ χαρὰ διπλασιάζονταν. Καὶ ἡ μητέρα της ἡ καϋμένη πού, μὲ ὅσα κι' ἂν ἔλεγε, τὸν ὠνειρεύονταν βέβαια τὸν Πύρρο γιὰ γαμβρό της!...

Στὴν εὐτυχία της ἡ κόρη δὲν ἐξαιροῦσε κανένα, ὅλον τὸν κόσμο τὸν φαντάζονταν κοινωνὸ ἀγαθὸν καὶ χαρούμενον. Ἀφοῦ ἄναψε τὴ φωτιὰ στὸ τζάκι καὶ ἑτοίμασε τὸ τραπέζι, ἔσβησε τὴ λάμπα καὶ κάθησε στὸ παραθυράκι, ὅπου κάθονταν ἡ στιγμὴ ποὺ εἶχαν ἀκουσθῆ τὰ δειλὰ βήματα τοῦ Πύρρου· ἤθελε ὅλα τὰ ἀντικείμενα νὰ διατηρήσουν ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερη ὥρα τὰ σχήματα ποὺ εἶχαν κατὰ τὴν εὐτυχισμένη στιγμή της. Ὁ οὐρανὸς ἦταν τώρα ξάστερος καὶ τὰ ἀστέρια εἶχαν λάμψι ἐξαιρετική, καὶ τὸ κρύο ἀκόμα εἶχε μαλακάσῃ· ὅλα προμηνοῦσαν μιὰ ἀπὸ τὶς θαυμάσιες ἐκεῖνες ἡμέρες ποὺ ἀκολουθοῦν πάντα στὰ Γιάννινα, μιὰ ἢ περισσότερες ὁμιχλοσκέπαστες ἡμέρες. Καὶ ξημέρωνε παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Τί κρῖμα ποὺ θἄτανε ἡ ἐκκλησιὲς κλειστές! Τί μοναδικὰ Χριστούγεννα θὰ περνοῦσε, ἂν λειτουργοῦσαν ἡ ἐκκλησιές, ὅλος ὁ χριστιανικὸς κόσμος, καὶ μέσα σ' αὐτὸν ἡ εὐτυχισμένη Ἀρισταία! Ἀλλὰ τώρα δὲν ἀπελπίζονταν· ποιὸς ἄνθρωπος μποροῦσε νὰ ἐξιχνιάσῃ τὴ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου! ποιὸς ξέρει τί γεννάει καὶ μιὰ στιγμὴ ἀκόμα! ποιὸς μποροῦσε νὰ προβλέψῃ δύο ὧρες πρὶν τὴν τωρινή της εὐδαιμονία! ποιὸς ξέρει τί καλὰ νέα θἄφερνε ἀπέξω ὁ πατέρας της γιὰ τὰ ἐθνικά μας ζητήματα!

Ἀλλὰ πῶς ἀργοῦσε τόσο ὁ πατέρας της! Καὶ οὔτε ἡ μητέρα της φαίνονταν ἀκόμα, καὶ ἡ ὥρα κόντευε τέσσαρες (9 μ. μ.). Δὲν ἦταν βέβαια ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἔλειπαν νύχτα οἱ γονεῖς της· τὴ μητέρα της συχνὰ κάποιο περιστατικὸ τὴν κρατοῦσε στοῦ Σαμῆ, τὸν πατέρα της ὄχι σπάνια ἡ σκληρὴ ὑπηρεσία του τὸν ἀνάγκαζε νὰ περνάῃ ἔξω ὅλη τὴ νύχτα· ἀλλὰ πάντα φρόντιζαν νὰ τὴν εἰδοποιοῦν, ἡ μητέρα της μὲ κάποιον ἄνθρωπο τοῦ Σαμῆ, ὁ πατέρας της μὲ κανένα κολτζῆ, καὶ ὅταν αὐτὸς δὲν τὸ κατώρθωνε, ἡ ἀγαθὴ ναζίραινα, ἡ κυρία Βὰν-Λένεπ, τῆς ἔστελνε τὸν Ἀμπεντὶν τὸν καβάσῃ της νὰ τὴν ἡσυχάσῃ καὶ νὰ τὴν ρωτήσῃ μὴ χρειάζονταν τίποτε.

Ἀπόψε ὅμως κανένας δὲν φαίνονταν· γιατὶ λοιπόν; ἡ ὥρα πήγαινε πέντε (10 μ.μ.), καὶ ὅλα ἀκόμα μένανε ἔρημα βουβά. Τώρα ἡ ἀνησυχία ἄρχισε νὰ θολώνῃ τὴ χαρά της· κάποιες ἀκατανόητες ὡς τότε, ἰδέες ποὺ εἶχε διαβάσῃ γιὰ τὸ νόμο τῶν ἀντισταθμισμάτων, γιὰ τὴ φθονερὴ Νέμεση, ποὺ ἔργον της εἶχε νὰ κολοβώνῃ κάθε χαρὰ ὑπερβολικὴ καὶ ὑπερήφανη, ἐκυρίευαν τώρα τὸ μυαλὸ τῆς νέας· ἄναψε τὴ λάμπα καὶ θέλησε κάτι νὰ διαβάσῃ· ἐπῆρε τὸ Εὐαγγέλιο καὶ τὸ ἄνοιξε στὴ σελίδα τῆς Γεννήσεως· ἀλλὰ αὐτὸ τώρα τὴν ἐμελαγχόλησε, ἀφοῦ δὲν ἔμελλε νὰ τὸ ἀκούσῃ τὸ εὐαγγέλιο αὐτὸ μέσα στὴν ὁλόφωτη τὴ χαρωπὴ ἐκκλησιά· ἐπῆρε κάποιο ἐργόχειρο, ἀλλὰ τὸ ἄφησε ἄχρηστο στὰ γόνατά της· σκέφθηκε νὰ ζωγραφίσῃ· ἆ, ναί! θὰ ζωγράφιζε τὸν Πύρρο της τὴ στιγμὴ ποὺ ἀκουμποῦσε τὸ χέρι της στὴν καρδιά του καὶ τῆς ἔλεγε μὲ τὴ γλυκειὰ τὴ συγκινημένη φωνή του: «Ἀρισταία μου, ἐκλεκτή μου, ἀγαπημένη μου Ἀρισταία». Τὴν εἶχε ὁλοζώντανη τὴν εἰκόνα αὐτὴ στὴ φαντασία της καὶ ὁλοζώντανη θὰ τὴν παρίστανε στο χαρτί, καὶ μὲ διπλῆ χαρὰ καὶ ὑπερηφάνεια θὰ τὴν ἔδειχνε στὸν πατέρα της, ποὺ καμάρωνε ὅλα της τὰ μουτζουρώματα, σὰν ἀληθινὰ ἀριστουργήματα. Τώρα θὰ καμάρωνε καὶ μιὰ φορὰ μὲ τὸ δίκηο του· γιατὶ θἄταν ἀληθινὸ ἀριστούργημα αὐτὴ ἡ ζωγραφιά, ὅπως τὴν εἶχε στὴν ψυχή της. Ἀλλὰ τὸ φῶς δὲν τὴν ἐβοηθοῦσε νὰ σχεδιάσῃ· καὶ μιὰ δειλὴ σκέψη ἐπέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ της· «μήπως καὶ τοῦτο ἦταν μιὰ ὑπερήφανη πρόκληση τῆς Τύχης!»

Ἔσβησε πάλι τὸ φῶς καὶ ἄνοιξε τὸ παράθυρο· προσπαθοῦσε νὰ συλλάβῃ μὲ ταυτιά της κανένα θόρυβο κανένα ἦχο ποὺ θὰ ἐφώτιζε κάπως τὸ μυστήριο ἐκεῖνο τῆς γενικῆς ἐγκαταλείψεως· πανταχοῦ σιγαλιά, παντοῦ ἐρημιά, ὅλος ὁ κόσμος, ὁ ἥσυχος κόσμος αὐτὴν τὴν ὥρα θὰ βρίσκονταν στὰ σπήτια τους, συγκεντρωμένοι στὴν ἀσφάλεια καὶ στὴ γαλήνη τῆς στέγης κι' ἂν κάποιοι ἀκόμα ἀγρυπνοῦσαν θὰ μιλοῦσαν σιγά, καὶ θἄχανε ὅλα κλειστά, ὅπως ἀπαιτοῦσαν οἱ ἄγριοι ἐκεῖνοι καιροί· αὐτὴ ἦταν μόνη, αὐτῆς οἱ ἀγαπημένοι ἔλειπαν, χωρὶς νὰ ξέρῃ ποὺ βρίσκονται, ἐκτὸς βέβαια ἀπὸ τὸν Πύρρο, ποὺ θὰ ἡσύχαζε τώρα εὐτυχισμένος, κοντὰ στὴν ἀγαπημένη του μητέρα· καλότυχη μητέρα ποὺ τὸν εἶχε κοντά της· ὅπο αὐτὴ κι' αὐτὸς ἦταν μακρυά, αὐτὴ ἦταν καταμόναχη, χωρὶς ἄλλη γειτονιὰ ἀπὸ τὴ γρηὰ ἐκείνη στρίγλα ποὺ θὰ χαιρεκακοῦσε βέβαια, ἂν ἔβλεπε τὴν ἀνησυχία της.

Μ' ὅλα ταῦτα ἀπεφάσισε νὰ κατεβῇ κι' ὡς τὴν Παλέραινα· τόσο αἰσθάνονταν τὴν ἀνάγκη, νὰ ἰδῆ νἀκούσῃ ἕναν ἄνθρωπο· ἔρριξε στὴν πλάτη της ἕνα ἐπανωφόρι καὶ κατέβηκε στὴ μέσα αὐλή ἕνα παραπονιάρικο γρύλλισμα τὴν ξάφνισε τὴν πρώτη στιγμή· ἀλλὰ ἀμέσως θυμήθηκε· ὁ Μουσαφίρης ὁ καϋμένος ὁ σκύλλος ὁ πιστὸς ὁ ἀφοσιωμένος ποὺ ποτὲ δὲν παραπονιόνταν γιὰ τίποτε, ἔμενε ἀκόμα δεμένος καὶ νηστικός. Τὸ ἔλυναν καὶ τὸν ἐτάγιζαν συνήθως ὅταν ἔφευγε τὴν νύχτα ἀπὸ τὸ σπῆτι ὁ ἀφεντικός του· ἀλλὰ ἐκείνη τὴ νύχτα ὅλοι τὸν εἶχαν ἐγκαταλείψῃ κι' αὐτόν.

Ἡ Ἀρισταία ἔτρεξε ἀμέσως ἐπάνω, ἔφερε ἕνα μεγάλο κομμάτι ψωμί, τὸν ἔλυσε καὶ τοῦ τὸ ἔρριξε.

— Καϋμένε Μουσαφίρη, καλό μου πιστό μου σκυλλί· σὲ λησμονήσαμε· νὰ μὲ συγχωρήσῃς σκυλλί μου· ἡ χαρὰ εἶνε ἐγωϊστικὴ καὶ γιὰ τοῦτο ἴσως τὴν τιμωρεῖ καὶ ὁ θεός· καϋμένο σκυλλί μου, ποῦ εἶνε ὁ ἀφεντικός σου ἀπόψε; παρεκάλεσε καὶ σύ, Μουσαφίρη μου, τὸ θεό, ποὺ εἶσαι ἀθῶος, νὰ μὲ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν ἀνησυχία μου νὰ βγάλῃ ψεύτικους τοὺς φόβους μου, Μουσαφίρη μου, γιὰ τὸν καπετάνο μας.

Τοῦ μιλοῦσε, ὅπως συνήθιζε νὰ μιλῇ, ἀπὸ τὰ μικρά της χρόνια, μὲ τὰ ζῶα, σὰν νὰ τὴν ἄκουαν καὶ νὰ τὴν ἔνοιωθαν, καὶ φαίνονταν ὅτι περίμενε τὴν ἀπάντησί του. Τὸ ὡραῖο καὶ εὐγενικὸ ζῶο, χωρὶς νὰ προσέξῃ στὸ ψωμί, μόλις ἐλευθερώθηκε ἀπὸ τὴν ἁλυσσίδα του, σηκώθηκε ὀρθὸ στὰ πισινά του πόδια, ἀκούμπησε τὰ μπροστινά, ὅπως ἦταν μεγαλόσωμο, στοὺς ὤμους τῆς νέας, ἐπλησίασε τὴ μούρη του στὸ πρόσωπό της καὶ ἐπρόβαλε τὴ γλῶσσα του, σὰν νἄθελε νὰ τὴν φιλήσῃ ἀπὸ εὐγνωμοσύνη.

— Ἆ! ὄχι, ὄχι Μουσαφίρη μου· εἶπε ἡ Ἀρισταία τραβῶντας πίσω τὸ πρόσωπό τη, ἐνῷ μὲ τὰ χέρια της ἀγκάλιαζε τὸν ψηλό του θώρακα· ὄχι αὐτοῦ· αὐτοῦ ἀκούμπησαν ἄλλα χείλη, καὶ τώρα πιὰ μόνον αὐτὰ ἔχουν δικαίωμα νἀκουμποῦν· ἔλα, φάγε τὸ ψωμί σου Μουσαφίρη μου, ἄχ, γιατὶ νὰ μὴ μπορῇς ἐσὺ νὰ κάμῃς θέλημα, νὰ πᾷς νὰ μοῦ φέρῃς μιὰ εἴδησι γιὰ τὸν πατέρα μου, ἐσὺ ποὺ τόσο εἶσαι πρόθυμος καὶ πιστός! Ὁ σκύλλος μὲ τὸ κομμάτι στὸ στόμα βάλθηκε νὰ γυρίζῃ τρέχοντας τὴν αὐλή, σὰν νὰ ἐρευνοῦσε γιὰ κάτι.

Ἀκολουθῶντας τον καὶ ἡ νέα φθάσανε ἀπέξω ἀπὸ τὸ χαμόσπητο τῆς Παλέραινας, κοντὰ στὴ μεγάλη πόρτα τῆς μάνδρας.

— Ποιὸς εἶνε τέτοια ὥρα! στρίγλιξε ἀπὸ μέσα ἡ γρηά· μπᾶ ὕπνος δὲ σᾶς πάει, νὰ σᾶς εἶχε πέσῃ ἡ καταρροή! δὲ μἀφίνετε σὲ ἡσυχία ἕναν ντακὲ (στιγμή!) μπᾶ, κυρά μου Ἀρχιμανδριώτισσα!

— Κυρὰ μάννα, ρώτησε δειλὰ ἡ Ἀρισταία πλησιάζοντας στὴν πόρτα της, τί νἄγινε ὁ πατέρας μου λές; γιατὶ δὲ φάνηκε κανένας, οὔτε ἀπὸ τὴ μητέρα μου· τί νὰ κάμω τώρα κυρὰ μάννα;

— Ποιός; ρώτησε ἀπὸ μέσα ἡ γρηά.

— Ὁ πατέρας μου, κυρὰ μάννα.

— Τί ἔκαμε ὁ πατέρας σου;

— Νά, δὲ γύρισε, καὶ κοντεύουν μεσάνυχτα.

— Τί ἔκαμε λέει;

— Δὲ γύρισε στὸ σπῆτι ὁ πατέρας μου.

— Αἴ!

— Κι' ἀνησυχῶ πολύ, κυρὰ μάννα.

— Γιατί;

— Γι' αὐτό· γιατὶ δὲν ξέρω τί γίνονται κι' ὁ πατέρας μου καὶ ἡ μητέρα μου· μὴν ἔπαθαν τίποτε, κυρὰ μάννα;

— Καὶ τί νὰ σοῦ κάμω ἐγώ! ἂς ἐρχόντανε· μὴνα ἔχω ἐγὼ τὴν ἔγνοια τοῦ κόσμου! ἐγὼ ἔχω τὰ δικά μου τὰ χάλια. Καὶ πρόσθεσε μουρμουριστά.

— Ἀκοῦς ἐκεῖ! πρωτάρες εἶνε βλέπεις· κι' ἂν πάθουν δά, θὰ χάσῃ ἡ Πόλη γάϊδαρο κ' ἡ Βενετιὰ βελόνι.

— Ἄχ, κακοῦργα· μουρμούρισε ἡ Ἀρισταία καὶ ἀνέβηκε πάλι στὸ σπῆτι, απομακρύνοντας τὸ Μουσαφίρη ποὺ κύτταζε νὰ τὴν ἀκολουθήσῃ.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχὲς)

ΣΚΙΤΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΒΟΡΕΙΟΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ἐσχεδιάσθησαν ὑπὸ τοῦ ζωγράφου κ. Β. Ἰθακησίου ἐπίτηδες διὰ τὴν «Κυριακὴν»

Τὸ σπῆτι τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Τοσίτσα εἰς τὸ Μέτσοβον.

Τὰ τρία Χάνια. Σταθμὸς διανυκτερεύσεως εἰς τὸν δρόμον μεταξὺ Ἰωαννίνων καὶ Μετσόβου.

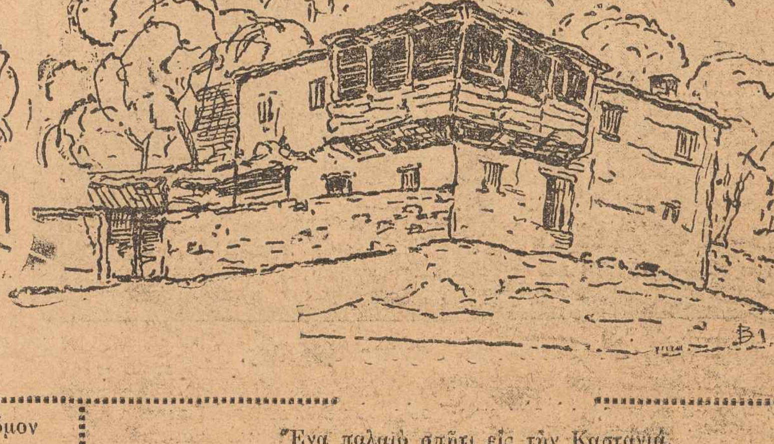

Ἕνα παλαιὸ σπῆτι εἰς τὴν Καστανιά.

ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Συνεχίζοντες τὴν ἔρευνάν μας ἐπὶ τοῦ ζητήματος τοῦ γυναικείου ἀθλητισμοῦ στὴν Ἑλλάδα, συνηντήσαμεν τὸν κ. Λαμπαδάριον, διευθυντὴν τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, ὁ ὁποῖος μὲ τὴν εἰδικότητα ποὺ τὸν χαρακτηρίζει καὶ μὲ τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ δεικνύει διὰ τὴν σωματικὴν ἀγωγὴν τῆς νεολαίας, μᾶς ἀνέπτυξε τὰς σχετικὰς γνώμας καὶ πεποιθήσεις του.

— Τὸ ζήτημα, μᾶς εἶπε, τοῦ γυναικείου ἀθλητισμοῦ, τὸ ὁποῖον ἀνεκίνησεν ἡ «Κυριακὴ» τοῦ «Ἐλευθέρου Βήματος», εἶνε ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα, τὰ ἀφορῶντα ὄχι μόνον τὴν ὑγιεινὴν τῆς παρούσης γενεᾶς, ἀλλὰ καὶ τὸ μέλλον τῆς καθόλου ἑλληνικῆς φυλῆς. Ὁ Γερμανὸς ψυχολόγος Λίπμαν διὰ τοῦ πολυκρότου βιβλίου του «Ἀνατομικαὶ φυσιολογικαὶ καὶ ψυχολογικαὶ διαφοραὶ τῶν φύλων», πρῶτος διὰ λεπτομεροῦς ἐρεύνης βασιζομένης ἐπὶ δεδομένων θετικῶν τῆς βιολογικῆς ἐπιστήμης, καθώρισε περίπου τὰ ὅρια τῆς ἐξελίξεως τοῦ συγχρόνου φεμινισμοῦ, χωρὶς δὲ νὰ θελήσωμεν νὰ παρεξηγηθῶμεν ἀπὸ τοὺς φίλους φεμινιστάς, εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ὁποίων ἀνήκομεν, ὀφείλομεν νὰ παραδεχθῶμεν τὴν σκληρὰν πραγματικότητα, ὅτι δηλ. ὑπάρχουν κάποια ὅρια ἀνατομικὰ καὶ φυσιολογικά, τὰ ὁποῖα, πρὸς τὸ παρὸν τουλάχιστον,—κατὰ τὸν Λίπμαν—θέτουν φραγμὸν εἰς τὰς ἀνδροποιητικὰς τάσεις τοῦ θήλεως.

«Λεπτομερῆ ἔκθεσιν τοῦ ζητήματος τούτου πρὸ διετίας ἔλαβον εὐκαιρίαν νὰ κάμω εἰς τρεῖς διαλέξεις μου εἰς τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων.

«Μέρος τοῦ ὅλου ζητήματος τούτου ἀποτελεῖ καὶ τὸ ὑπὸ ἐξέτασιν θέμα «τίς ἡ καταλληλοτέρα σωματικὴ ἀγωγὴ διὰ τὴν γυναῖκα.»

«Ὁ φίλος συνάδελφος κ. Μ. Χρυσάφης μὲ ἀπαλλάσει πολλοῦ κόπου, διότι μὲ ἐξαιρετικὴν ἐπιστημονικότητα ἐξήτασε τὸ θέμα καὶ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ συμφωνήσω καθ' ὁλοκληρίαν μαζύ του, ἐφ' ὅσον ὡς ἐπιστήμων καὶ φίλος τῆς σωμασκίας, παρακολουθεῖ καλύτερον παντὸς ἄλλου τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς σωματικῆς διαπλάσεως τῆς κοινωνίας μας. Ὅλοι οἱ σημερινοὶ ἐπιστήμονες, οἱ ἀσχολούμενοι μὲ τὰ προβλήματα τῆς βιολογίας τοῦ παιδιοῦ καὶ τῆς σωματικῆς ἀγωγῆς, διαμαρτύρονται κατὰ τῆς σημειωθείσης ἐπ' ἐσχάτων «μόδας» τῆς εἰσαγωγῆς εἰς τὴν γυναικείαν σωματικὴν ἀγωγὴν τοῦ ἀθλητισμοῦ μεθ' ὅλων τῶν παρομαρτούντων κακῶν. Καὶ ἀφοῦ σήμερον βλέπομεν ὅτι οἱ κορυφαῖοι τῶν βιολόγων ἀντιδροῦν καὶ ἀποσκορακίζουν ἀπὸ τὴν σχολικὴν γυμναστικὴν τοῦ ἄρρενος τὸν ἀθλητισμόν, διότι οὗτος δημιουργεῖ σοβαρὰς βλάβας εἰς τὸν ὀργανισμόν, ἄνευ οὐδεμιᾶς σχεδὸν ὠφελείας διὰ τὴν σωματικὴν ἱκανότητα καὶ ὑγείαν, διατὶ νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι οὗτος ἁρμόζει διὰ τὸ γυναικεῖον σῶμα; Μόνον ἡ σουηδικὴ γυμναστική, ἀναφωνοῦσιν ὅλοι οἱ πεπειραμένοι βιολόγοι καὶ γυμνασταί, ἀρκεῖ διὰ τὴν ἰσόρροπον καὶ ἁρμονικὴν διάπλασιν τοῦ γυναικείου σώματος, ποικιλλομένη μὲ διαφόρους παιδιὰς καὶ ἐπηυξημένη μὲ τὰς νεωτέρας μεθόδους τῆς ἡλιοθεραπείας, ὑδροθεραπείας καὶ ἀερολουτρῶν. Ἐπίσης συντελεστικοὶ εἶνε οἱ ὑπαίθριοι ἑλληνικοὶ καὶ διάφοροι πλαστικοὶ χοροί.

«Ἐννοεῖται ὅτι ὑπάρχουν μερικὰ ἀθλητικὰ ἀγωνίσματα τὰ ὁποῖα παρεμβαλλόμενα εἰς τὸ ἀνωτέρω πρόγραμμα δύνανται ἄνευ βλάβης, νὰ ἐξυπηρετήσωσι τὴν πρὸς τὴν ἀγωνιστικὴν φιλότιμον ἅμιλλαν τῶν κοριτσιῶν μας, ὡς π. χ. μικροὶ δρόμοι καί τινα ἄλλα ἐλαφρὰ ἀγωνίσματα. Πολλάκις καὶ αὐτὰ τὰ ἐλαφρὰ ἀγωνίσματα ἐπιφέρουν κακώσεις καὶ βλάβας ἀνεπανορθώτους εἰς τὸ γυναικεῖον σῶμα. Διὰ τοῦτο ἀπαραίτητον κανόνα ἰατρικὴν θεωροῦμεν τὴν ἐξέτασιν μιᾶς ἑκάστης μαθητρίας καὶ κατάστρωσιν ἀτομικοῦ δελτίου ὑγείας. Μόνον διὰ τοῦ ἐπιστημονικοῦ τρόπου δηλ. διὰ τῆς γνώσεως τῶν σωματικῶν δυνάμεων τῶν νεανίδων, τῆς ἀντοχῆς καὶ δυνάμεθα ἀφόβως νὰ προσδιορίσωμεν τὸ ἡμερήσιον γυμναστικὸν πρόγραμμα ποὺ ἁρμόζει εἰς κάθε μιὰ Ἑλληνίδα».

— Καὶ ποία εἶνε ἡ κυριωτέρα ἀφορμὴ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ παρ' ἡμῖν τοῦ γυναικειου ἀθλητισμοῦ, ἠρωτήσαμεν τὸν κ. Λαμπαδάριον.

— Ἡ ἐμφάνισις μᾶς ἀπήντησεν, τοῦ γυναικείου ἀθλητισμοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα προῆλθεν ἀπὸ μόδα, δηλ. ἀπὸ λόγους μιμήσεως πρὸς τὰ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ τελούμενα, ὅπου ὡς γνωστὸν διὰ λόγους σνομπισμοῦ ἀρέσκεται ἡ γυναῖκα νὰ ἀπομιμῆται τὰς ἀνδρικὰς ἀσχολίας. Ἡ τάσις αὐτὴ ἤρχισε μὲ τὴν ἀπομίμησιν τῆς κομώσεως, τῆς ἐνδυμασίας τοῦ ἀνδρὸς καὶ κατόπιν ἐπέρασε εἰς τὴν ἀπομίμησιν καὶ τῶν ἐλαττωμάτων του ὡς τοῦ καπνίσματος, τῆς πόσεως τῶν οἰνοπνευματωδῶν καὶ τέλος ἔφθασε καὶ εἰς τὸν ἀθλητισμόν. Ὑπάρχουν παραδείγματα ἀκροβατίδων τοῦ στίβου, χειροκροτουμένων ὑπὸ τῶν θεατῶν διὰ τὸ ἀσύνηθες καὶ διασκεδαστικὸν τοῦ θεάματος, μὲ ἀποτελέσματα παραπλήσια τοῦ τέλους τῆς δεσποινίδος Μπουλὲν, ἥτις ἐπήδησε ἅλμα εἰς ὕψος 1 μ. 60, διὰ νὰ ἀποθάνῃ τὴν ἐπαύριον ἐκ περιτονίτιδος καὶ νὰ διαμαρτυρηθῇ ὁλόκληρος ἡ παιδαγωγικὴ ἑταιρεία τῆς Νέας Ὑόρκης διὰ τὴν τοιαύτην ἐρασιτεχνικὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς γυναικός.

«Ἐν τέλει εἶμαι κατὰ τοῦ γυναικείου ἀθλητισμοῦ καὶ ὑπὲρ τῆς διὰ σουηδικῶν ἀσκήσεων καὶ παιδιῶν, διαπλάσεως τῶν Ἑλληνίδων».

Ὁ γυναικεῖος ἀθλητισμὸς εἰς Ἀμερικὴν

Εἰς τὸν νέον κόσμον ὁ γυναικεῖος ἀθλητισμὸς προχωρεῖ ἁλματωδῶς. Καὶ ἐκεῖ βέβαια, ὅπως καὶ ἐδῶ, διεξάγονται συζητήσεις περὶ τῆς ὠφελιμότητός του. Ἀλλὰ εἰς τὸ μεταξὺ αἱ σπὸρτ-γοῦμαν καὶ αἱ σπὸρτ-γκὲρλς σπεύδουν νὰ πάρουν τὰ ἀθλητικὰ ρεκὸρ τῶν ἀνδρῶν. Καὶ συχνώτατα τὸ ἐπιτυγχάνουν. Τώρα τελευταῖα πάλιν αὐταὶ αἱ δύο χαριτωμέναι ἀδελφαὶ Βερνὶς καὶ Φυλλὶς Ζιτεμφὶλδ τῆς Νέας Ὑόρκης ἐπῆραν τὸ ρεκὸρ κολυμβήματος μισοῦ μιλίου. Ἡ νίκη των ἑωρτάσθη ἐνθουσιωδῶς ἀπὸ ὅλον τὸν ἀθλητικὸν κόσμον τῆς Νέας Ὑόρκης, μεταξὺ τοῦ ὁποίου αἱ δύο χαριτωμέναι ἀδελφαὶ ἔχουν μεγίστας συμπαθείας.

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ "ΠΑΝΙΩΝΙΟΥ,,

Μετὰ τὸν ἐθνικὸν γυμναστικὸν σύλλογον καὶ τοῦ Ἀμαρουσίου καὶ ὁ Πανιώνιος ἐτέλεσε τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα τοὺς ἐσωτερικούς των ἀθλητικοὺς ἀγῶνας, οἵτινες ἀπέδωσαν ἱκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, ἐνδεικτικὰ τῆς συντελεσθείσης ἐργασίας εἰς τὸ σωματεῖον τοῦτο, μολονότι στερεῖται γυμναστηρίου.

Τὰ ἀποτελέσματα ἔχουν ὡς ἑξῆς:

Κατηγορία Α'. — Ἀκοντισμός. 1) Α. Σκιαδᾶς 41.38, 2) Λ. Παπέλης 35. 3) Βαρθολομαῖος 31.40.

Ἅλμα τριπλοῦν. 1) Α. Σκιαδᾶς 12.54, 2) Α. Φίλιος 11.61, 3) Καμηζούλης 11.55.

Δρόμος 1000 μέτρων. 1) Μ. Κτενᾶς 2' 58'' 3)5, 2) Κ. Γκότσης 3' 1'' 1)5, 3) Πολύχρονος 3' 7'' 1)5.

Δρόμος 110 μέτρων μετ' ἐμποδίων. 1) Σκιαδᾶς 19' 3)5, 2) Γρηδορίου 20'' 1)5, 3) Γαλάνης 21' 1)5.

Κατηγορία Β'. — Ἅλμα εἰς ὕψος. 1 Κοντραφούρης 1.55, 2) Καμπαξῆς 1.50, 3 Χρυσικὸς 1.50.

Σφαιροβολία. 1) Φεργαδιώτης 8.80, 2) Πρίφτης 8,68, 3) Σταμούλης 8.41.

Δρόμος 300 μέτρων. 1) Πρίφτης 43' 3)5, 2) Μάνεσης 44'', 3) Φίλιος 44'' καὶ 4)5

Κατηγορία Γ'. — Ἅλμα εἰς μῆκος. 1) Ε. Παντελέσκος 5.27 2) Κ. Τριανταφύλλου 4.58, 3) Βάσης 4.23.

Ἅλμα εἰς ὕψος. 1) Ε. Παντελέσκος 1.40, 2) Τριανταφύλλου 1.40, 3) Καραγιαννίδης 1.35.

Δρόμος 150 μέτρων. Ε. Παντελέσκος 19'' 3)5, 2) Βάσης 20'' 4)4, 3) Τριανταφύλλου 22''.

Δισκοβολία. 1) Ν. Ἀσπιώτης, 30 μ., 2) Ε. Παντελέσκος 29.44, 3) Σπ. Θεοχαράτος 27.63.

Κατηγορία ἀνδρῶν μὴ βραβευθέντων εἰς ἐπισήμους ἀγῶνας.

Δρόμος 100 μ. 1) Σ. Καμιζιόλης 12'' 1)5, 2) Ψαρόβαρκας 15'' 2)5, Ὀρφανίδης 12'' 4)5.

Ἅλμα εἰς ὕψος. 1) Ἀρθ. Σκιαδᾶς 1.50 (κατόπιν ἐπαναληπτικοῦ), 2) Κωνσταντᾶς 1.60, 3) Ν. Βαρθολομαῖος 1.40.

Σφαιροβολία 1) Ἀρθρ. Σκιαδᾶς 10.50, 2) Ι. Παππέλης 9.56, 3) Βαρθολομαῖος 8.91.

Δρόμος 300 μ. 1) Ν. Ὀρφανίδης. 40'' 3)5, 2) Μ. Κτενᾶς 41'' 1)5, 3) Παπέλης 42'' 3)5.

Ἅλμα εἰς μῆκος 1) Ἀρθ. Σκιαδᾶς 5.99, 2) Χ. Βαβαλίδης 5.55, 3) Μ. Κτενᾶς καὶ Α. Ψαρόβαρκας 5.35.

Ἅλμα ἐπὶ κοντῷ. 1) Γ. Κοντραφούρης 2 μ. 70, 2) Α. Καμπαξῆς 2,40, 3) Α. Γαλάνης 2.30 (κατόπιν ἐπαναληπτικοῦ πρὸς τὸν Ε. Παντελέσκον πηδήσαντα τὸ αὐτὸ ὕψος).

Δρόμος 3000 μ. 1) Κ. Γκότσης 10' 42'', 2) Γ. Διαμαντόπουλος 11' 6'' 2)5, 3) Γ. Γαβριὴλ 11' 12'' 1)5, 4) Ἀλ. Ἀντωνιάδης 11' 12'' 3)5.

* * *

Ἡ καλυτέρα καὶ ἰσχυροτέρα ἑλληνικὴ ποδοσφαιρικὴ ὁμὰς «Ὀλυμπιακὸς» Πειραιῶς, προετοιμάζεται διὰ μίαν μεγάλην περιοδείαν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην. Ἡ πρώτη, αὕτη περιοδεία τῆς ἑλληνικῆς ὁμάδος περιλαμβάνει 15 περίπου συναντήσεις, ἐν Μασσαλίᾳ, Παρισίοις, Βαρκελώνῃ, Πράγᾳ, Βουδαπέστῃ, Βελιγραδίῳ, Βουκουρεστίῳ, Σόφιᾳ καὶ Βαρσοβίᾳ, καὶ κατὰ τὴν διάβασίν της ἐκ Θεσσαλονίκης θὰ συναντηθῇ μετὰ τοῦ «Ἄρεως», «ΠΑΟΚ», καὶ τοῦ «Μακεδονικοῦ Ἀστέρος».

Ἡ ὁμὰς θὰ ἀναχωρήσῃ τὸ δεύτερον δεκαήμερον τοῦ προσεχοῦς μηνός, θὰ ἀποτελεῖται δὲ ἐκ 18 ποδοσφαιριστῶν, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ προπονητοῦ κ. Κοψίβα καὶ δύο μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου. Ἐκ τῆς περιοδείας ταύτης τὸ ἑλληνικὸν ποδόσφαιρον θὰ ἐπιτύχῃ πολλὰς ὠφελείας, διότι θὰ γνωρισθῇ εἰς τὸ ἐξωτερικόν, καὶ θὰ μελετήσῃ διαφόρους τακτικὰς ξένων ὁμάδων.

Διὰ τῆς ἐμπειρικῆς ταύτης παρατηρήσεως, θὰ διορθωθοῦν πολλαὶ ἐλλείψεις καὶ τὸ λαϊκόν μας τοῦτο σπὸρ θὰ ἀρχίσῃ νὰ ὑπολογίζεται, διότι εἴμεθα ὑπερβέβαιοι, ὅτι ἡ ἀήττητος ὁμάς μας, θὰ κρατήσῃ—ὅπως πάντοτε—ὑψηλὰ τὸ γόητρον τοῦ ἑλληνικοῦ ποδοσφαίρου καὶ ἐμμέσως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀθλητισμοῦ. Τὴν αἰσιοδοξίαν ταύτην, μᾶς ἐμπνέει ἡ μέχρι τοῦδε δρᾶσις τοῦ σωματείου τούτου, ἡ σύνθεσις, ἡ συνοχή, ἡ τέχνη καὶ ἡ ἐπιτελεσθεῖσα ἁλματικὴ ἐξέλιξις αὐτοῦ, κατόπιν τῆς προσκλήσεως εἰδικοῦ προπονητοῦ. Ὅσοι παρηκολούθησαν ἐπισταμένως τοὺς ἀγῶνας του κατὰ τὴν λήξασαν περίοδον, θὰ μᾶς δικαιώσουν πλήρως.

— Σήμερον ἄρχονται εἰς τὸ Τουρκολίμανο οἱ πανελλήνιοι κολυμβητικοὶ ἀγῶνες, τοὺς ὁποίους διοργανώνει ὁ σύνδεσμος τῶν Α. Γ. Σ. Οἱ ἐφετεινοὶ ἀγῶνες προμηνύονται ἐξαιρετικοῦ ἐνδιαφέροντος, καθ' ὅσον καὶ εἰς τὸν κλάδον τοῦτον τοῦ ἀθλητισμοῦ παρετηρήθη σχετική τις ἐξέλιξις, ἐφέτος δὲ θέλουν μετάσχῃ εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην κολυμβηταὶ Θεσσαλονίκης, Βόλου, Πατρῶν, Κερκύρας καὶ Μυτιλήνης. Ἐλπίζεται ὅτι πολλαὶ ἑλληνικαὶ ἐπιδόσεις θὰ καλυτερεύσουν. Θὰ ἐμφανισθοῦν ἅμα καὶ νέοι ἐπιδεικτικοὶ ἐξελίξεως, κολυμβηταί. Ὁ Βόλος καὶ ἡ Θεσσαλονίκη θὰ μᾶς στείλουν, ὡς λέγεται, τόσον ἱκανοὺς κολυμβητάς, ὅσον καὶ ἰσχυρὰς ὁμάδας Γουώτερ-Πόλο. Ἡ πρωτεύουσα καὶ ὁ Πειραιεὺς θὰ διεκδικήσουν τὰς περισσοτέρας νίκας, ἀπὸ τοὺς σκληροὺς προβλεπομένους τούτους ἀγῶνας. Διὰ τὸ πρωτάθλημα Γουώτερ—κατὰ τὰ μέχρι σήμερον δεδομένα—τὰς περισσοτέρας ἐλπίδας ἔχει ἡ ὁμὰς τοῦ «Ὀλυμπιακοῦ» μὲ τὴν τοῦ «Ἐθνικοῦ».

— Μετ' εὐχαριστήσεως πληροφορούμεθα ὅτι ἡ Ὀλυμπιακὴ ἐπιτροπὴ ἀσχολεῖται μὲ τὸ ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς τοῦ 1928 καὶ ὅτι ἐπιδιώκεται ὅπως ἡ γεννέτειρα τῶν ἀγώνων τούτων, ἀντιπροσωπευθῇ, δι' εὐπροσώπου καὶ πολυαρίθμου ὁμάδος ὅλων τῶν ἀγωνισμάτων τῶν περιλαμβανομένων εἰς τὸ πρόγραμμα. Πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου, ἡ ἐπιτροπὴ ἀπηυθύνθη πρὸ ἡμερῶν εἰς τὸν ἀναπληροῦντα τὸν κ. Καφαντάρην ὑπουργὸν τῆς Προνοίας κ. Κύρκον καὶ ἐζήτησεν, ὅπως εἰσηγηθῇ τὴν χορήγησιν ἑνὸς καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίου δραχμῶν, ποσοῦ ἀπαραιτήτου διὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς ἀγῶνας τούτους. Ὁ κ. Κύρκος ἐπεφυλάχθη νὰ ἀπαντήσῃ, θέλων ὅπως τὸ ζήτημα τῆς χορηγήσεως τοῦ ποσοῦ τούτου, παραπεμφθῇ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν κ. Καφαντάρην. Ἤδη ἡ ἐπιτροπή, κατόπιν νεωτέρας τῆς ἀποφάσεως, θὰ ἀπευθυνθῇ πρὸς τὸν κ. ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν καὶ θὰ ζητήσῃ ὅπως τῆς παρασχεθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ αἱ 300 χιλιάδες θὰ χρησιμοποιηθοῦν διὰ τὴν προπόνησιν τῶν ἀθλητῶν καὶ τὸ 1.200.000 διὰ τὰ ἔξοδα ἀποστολῆς τῆς ὁμάδος εἰς τὸ Ἄμστερδαμ.

ΦΙΛΑΘΛΟΣ

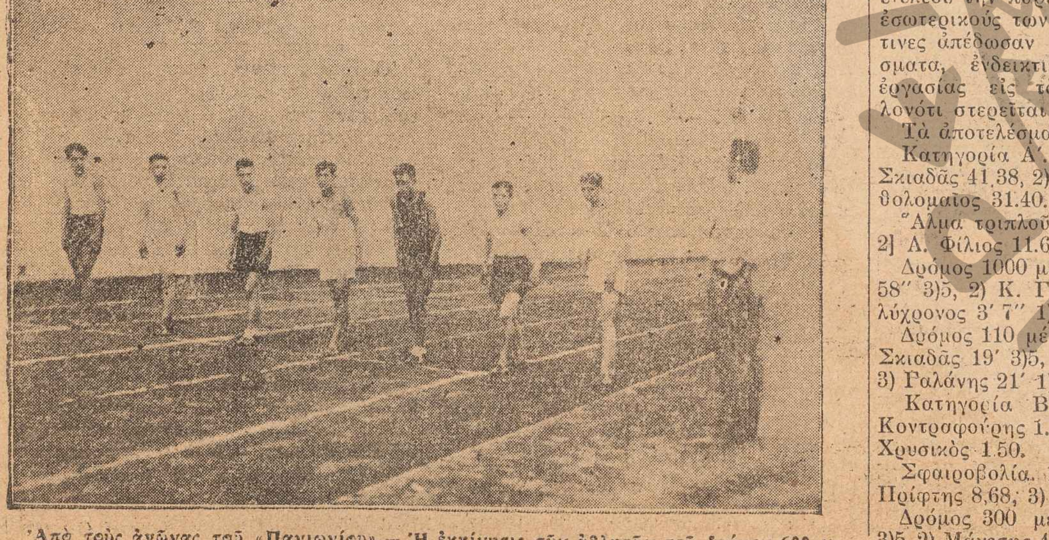

Ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τοῦ «Πανιωνίου».— Ἡ ἐκκίνησις τῶν ἀθλητῶν τοῦ δρόμου 600 μ.

Ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας τοῦ «Πανιωνίου».—Δρόμος μετ' ἐμποδίων

Κινηματογραφική ἑβδομάς

ΤΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΝ

ΟΛΗ Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΜΕΝΩΝ ΝΕΩΝ ΦΙΛΜΣ

Οἱ παραγωγοὶ τῶν κινηματογραφικῶν ταινιῶν ἐννόησαν ὅτι μιὰ ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες ὠφέλειες ποὺ ὁ κινηματογράφος προσφέρει στὴν ἀνθρωπότητα εἶνε τὰ ἱστορικὰ φίλμ. Μ' αὐτὰ ἡ παγκόσμιος ἱστορία μαθαίνεται εὔκολα καὶ εὐχάριστα ἀπὸ τὸν κόσμον, πρᾶγμα ποὺ δὲν συμβαίνει μ' ἕνα βιβλίο ὅσο καλογραμμένο κι' ἂν εἶνε. Γιατὶ ἡ πλουσία σκηνοθεσία καὶ τὸ τέλειο παίξιμο τῶν ἠθοποιῶν εὐχαριστοῦν τὰ μάτια τῶν θεατῶν, ἐνῷ συγχρόνως μιὰ ἐπιτηδεία διασκευὴ τῆς ὑποθέσεως προκαλεῖ ὅλο τὸ ἐνδιαφέρον των.

Σὰν νὰ εἶχαν συμφωνήσει, οἱ κινηματογραφικὲς ἑταιρεῖες τῶν διαφόρων κρατῶν ἑτοιμάζονται ἢ καὶ ἄρχισαν νὰ γυρίζουν φίλμ, μὲ ὑποθέσεις παρμένες ἀπὸ ἱστορικὰ γεγονότα καὶ μάλιστα τῆς πατρίδος των.

Καὶ πρῶτα-πρῶτα στὴν Ἀμερικὴ ἡ μεγάλη ἑταιρεία «Φὲρστ Νάσιοναλ» σκοπεύει νὰ γυρίσῃ ἕνα σούπερφιλμ, τοῦ ὁποίου τὰ κυριώτερα γεγονότα ἀναφέρονται στὴν ἱστορία τοῦ Καναδᾶ. Φαίνεται μάλιστα ὅτι οἱ ἀρχὲς θὰ δώσουν στὸ σκηνοθέτη στρατιωτικὲς δυνάμεις γιὰ νὰ τὸν βοηθήσουν στὴν πραγματοποίηση τοῦ δυσκόλου ἔργου του.

Στὸ Βέλγιον, μόλις τώρα τελείωσε τὸ πρῶτο μέρος τῆς μεγάλης πατριωτικῆς ταινίας «Γιὰ τὸ Βασιλέα». Ὑπολογίζεται ὅτι αὐτὸ τὸ φίλμ θὰ τελειώσῃ στὰ 1930 καὶ θὰ παιχθῇ γιὰ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ἐπέτειο τῆς ἑκατονταετηρίδος τοῦ βελγικοῦ κράτους.

Ἡ κυβέρνησις τῶν Σοβιὲτ ἐπειδὴ θέλει νὰ ἀποθανατίσῃ στὰ κινηματογραφικὰ χρονικὰ τὴν ἐπανάσταση τοῦ 1917 ἄρχισε νὰ γυρίζῃ ἕνα μεγαλοπρεπὲς φίλμ, τοῦ ὁποίου ἡ σκηνοθεσία ἀνετέθη στὸν δημιουργὸ τοῦ γνωστοῦ μας «Ποτέμκιν». Πολλὲς σκηνὲς θὰ γυρισθοῦν στὸ χειμερινὸ ἀνάκτορο τῆς Πετρουπόλεως. Περισσότεροι ἀπὸ δέκα χιλιάδες ἄνθρωποι θὰ λάβουν μέρος ὡς «φιγκυρὰν» καὶ θὰ ἀντιπροσωπεύσουν τὰ ἐπαναστατικὰ στίφη. Ἀπὸ τὰ Οὐράλια ὄρη ἔφεραν ἕνα φτωχὸν ἐργάτη καὶ τοῦ ἀνέθεσαν τὸν κύριο ρόλο. Αἰτία εἶνε ἡ μεγάλη ὁμοιότης του μὲ τὸν Λενίν, τοῦ ὁποίου τὸ πρόσωπον θὰ ἐνσαρκώσῃ. Τὸ ζήτημα εἶνε ἂν θὰ μπορέσῃ νὰ τὰ βγάλῃ πέρα.

Ἀλλὰ καὶ στὴ Γαλλία δὲν μένουν πίσω. Ἐκεῖ ἄρχισαν νὰ γυρίζουν δύο φίλμ ποὺ ἀναφέρονται στὴν ζωὴ τῆς ἐθνικῆς των ἡρωΐδος Ζὰν ντ' Ἄρκ. Γιὰ νὰ βρεθοῦν οἱ πρωταγωνίστριες ἔγινε σχετικὸς διαγωνισμός, ὅπου ἔλαβαν μέρος μόνον γνήσιες Γαλλίδες. Διαλέχτηκαν ἡ δ)νὶς Φαλκοννέττι καὶ ἡ Σιμόνη Ζενεβουά. Τὰ δυὸ ὅμως φίλμ ἔχουν διαφορετικὸ σενάριο.

Τὸ φίλμ ποὺ γυρίζει ἡ δ-νὶς Φυλκοννέττι ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Κὰρλ Ντρέγερ ἔχει γιὰ ὑπόθεσιν μόνο τὴ σύλληψη καὶ τὸ μαρτύριο τῆς Αὐρηλιανῆς παρθένου.

Ὁ διάσημος σκηνοθέτης Μάρκο ντὲ Γκαστὸν θὰ διευθύνῃ τὸ δεύτερο, ὅπου καὶ θὰ πρωταγωνιστήσῃ ἡ Σιμόνη Ζενεβουά. Ἡ Ζενεβουά, ἀντιθέτως πρὸς τὴ Φαλκοννέττι, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ παίζει στὸν κινηματόγραφο, ἔχει διερμηνεύσει ὥς τώρα μερικοὺς δευτερεύοντας ρόλους ἀλλὰ διεκρίθη τελευταίως εἰς τὸν «Ναπολέοντα» τοῦ Ἀμπὲλ Γκάνς, ὅπου ἐνσάρκωνε μιὰν ἀδελφὴ τοῦ αὐτοκράτορος. Αὐτὸ τὸ φίλμ θὰ ἔχῃ γιὰ ὑπόθεση ὁλόκληρη τὴ ζωὴ τῆς Ζὰν ντ' Ἄρκ. Ἀλλὰ γενικῶς, τώρα τελευταίως κινηματογραφοῦνται πολλὰ φίλμ ποὺ ἀναφέρονται στὴν ἐποχὴ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

Μόλις πρὸ ὀλίγου τέλειωσε στὴ Γαλλία ὁ «Ναπολέων» τοῦ Ἀμπὲλ Γκάνς. Αὐτὴ ἡ ταινία ἀναμένετο ἀνυπομόνως γιατὶ ὁ Ἀμπὲλ Γκὰνς χρειάστηκε ὁλόκληρα χρόνια γιὰ νὰ τὴ γυρίσῃ, καὶ διεδίδετο ὅτι χρειάσθηκαν 17 ἢ 18 ἑκατομμύρια φράγκα γιὰ τὴν πραγματοποίησή της ὅπως καὶ εἶνε ἀλήθεια.

Τὰ παιδικὰ χρόνια τοῦ Ναπολέοντος στὴν Κορσική, ἡ φυγή του ἀπὸ 'κεῖ πέρα, ἡ Ἐπανάσταση, Δαντών, Ροβεσπιέρος, ἡ πολιορκία τῆς Τουλών, οἱ ἐκστρατεῖες τῆς Γερμανίας, τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Αἰγύπτου, ἡ στέψις τοῦ Βοναπάρτη, οἱ γάμοι του, ἡ τραγῳδία τῆς Ρωσσίας, Ἔλβα, Βατερλώ, Ἁγία Ἑλένη, ὅλες αὐτὲς οἱ σκηνές, δεμένες σφιχτὰ ἀναμεταξύ τους, πέρασαν μπρὸς ἀπ' τὰ σαστισμένα μάτια τοῦ κόσμου ποὺ παρακολούθησε τὴν πρεμιέρα τοῦ κολοσσιαίου αὐτοῦ ἔργου στὴν Ὄπερα. Ἡ θαυμασία σκηνοθεσία του, οἱ ψυχολογημένες ρωμαντικὲς σκηνές του, ἡ θαυμασία ὑπόκρισις τῶν ἠθοποιῶν, καὶ ἰδίως τοῦ Ἀλμπὲρ Ντιεντονὲ στό ρόλο τοῦ Ναπολέοντος, ἔκαναν τοὺς κριτικοὺς νὰ ὁμολογήσουν ὅτι ὁ «Ναπολέων» εἶνε τὸ σπουδαιότερο ἕως τώρα ἔργο τῆς γαλλικῆς παραγωγῆς καὶ ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα τῆς παγκοσμίου κινηματογραφίας. Ὁ δὲ γαλλικὸς τύπος ζητεῖ νὰ δοθῇ στὸν Ἀμπὲλ Γκάνς, τὸν δημιουργὸ αὐτοῦ τοῦ θαύματος, τὸ παράσημον τῆς Λεγεῶνος τῆς Τιμῆς.

Ἕνα ἄλλο ὡραιότατο γαλλικὸ φίλμ γιὰ τὸ Ναπολέοντα εἶνε ἡ «Δόξα». Τὸ σενάριο αὐτοῦ τοῦ ἔργου δικαιολογεῖ τελείως τὸν τίτλο του σφοῦ λαμβάνει χώραν στὴν ἐποχὴ τῆς μεγαλύτερης δόξας καὶ θριάμβου τοῦ Ναπολέοντος καὶ περιλαμβάνει τὴν ἔνδοξη ἐκστρατεία τοῦ 1870 κατὰ τῆς Αὐστρίας καὶ τὴν περίφημη μάχη τῆς Βαγκράμ.

Ἐπίσης ὁ Γάλλος σκηνοθέτης Γκαστὸν ντὲ Ραβὲλ θὰ γυρίσῃ ἕνα φίλμ πλουσιώτατο καὶ μεγαλοπρεπέστατο, τὴν «Κυρία Ρεκαμιέ», ἡ ὁποία, ὅπως εἶνε γνωστόν, ὑπῆρξε μιὰ ἀπ' τὶς πιὸ ὡραῖες καὶ πιὸ μορφωμένες γυναῖκες τῆς αὐλῆς τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

Καὶ ὄχι μόνο στὴ Γαλλία, ἀλλὰ καὶ στὸ ἐξωτερικὸ ἑτοιμάζουν ταινίες γιὰ τὸν Ναπολέοντα. Ὁ Βέλγος σκηνοθέτης Τζὼν Στὲρκ ἀνεκοίνωσε ὅτι θὰ γυρίσῃ ἕνα μεγάλο φίλμ μὲ τὸν τίτλο «Μαρτύριο καὶ Νίκη» ὅπου θὰ ζωντανέψῃ τις ρωμαντικὲς περιπέτειες τοῦ μεγάλου κατακτητοῦ. Στὴν Ἀμερικὴ τὸ φίλμ ποὺ θὰ γυρίσῃ ὁ Ρὸντ λὰ Ρὸκ θὰ εἶνε «Ὁ δεκανεὺς Τζέραρ» ποὺ κι' αὐτοῦ ἡ ὑπόθεση πλέκεται κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας.

Ἡ Γερμανία, ποὺ πρὶν ἀπὸ λίγον καιρὸ ἀκόμα εἶχε τὸ ρεκὸρ στὰ ἱστορικὰ φίλμ, (ποιὸς δὲν θυμᾶται τὸ «Quo Vadis?» τὸ «Νιμπελοῦγκεν;» τὸν «Τρωϊκὸ πόλεμο;»), ἐκτὸς ἀπὸ τὸ θαυμάσιο φίλμ «Ἱστορία τοῦ παγκοσμίου πολέμου» δὲν παρήγαγε αὐτὸ τὸν τελευταῖο καιρὸ καμμιὰ ἄλλη ἀξιόλογη ταινία ἱστορική. Τώρα ὅμως ὁ Κὰρλ Γκρὺν θὰ γυρίσῃ τὴν «Λουΐζα τῆς Πρωσσίας» μὲ πρωταγωνίστρια τὴν Μαέντυ Κρίστιανς. Ἡ ζωὴ τῆς δυστυχισμένης βασίλισσας, ἡ συνάντησίς της μὲ τὸν Βοναπάρτη καὶ ὁ τραγικὸς θάνατός της θὰ δώσουν ἀφορμὴ νὰ γίνουν μερικὲς ἀκόμη ὡραῖες κινηματογραφικὲς σκηνές.

Ἀλλὰ δὲν εἶνε μόνον αὐτὰ τὰ ἱστορικὰ φίλμ ποὺ γυρίζονται. Ἀπὸ μέρα σὲ μέρα οἱ μεγαλύτεροι σκηνοθέται ἀγγέλλουν τὶς πιὸ διάφορες ἱστορικὲς ταινίες. Ἔτσι, καὶ λίγες ἀπ' αὐτὲς ἂν δῇ ἕνας ἄνθρωπος ποὺ δὲν ἔχει ἰδέα ἀπὸ ἱστορία, θὰ μπορέσῃ νὰ μάθῃ μερικὰ ἀπὸ τὰ κυριώτερα ἱστορικὰ γεγονότα.

Η ΣΙΜΟΝΗ ΖΕΝΕΒΟΥΑ

Ποὺ ἐμφανίζεται εἰς τὸν ρόλον τῆς Ἰωάννας ντ' Ἄρκ, εἰς τὴν ὁμώνυμον γαλλικὴν ταινίαν.

Καὶ ἔπειτα ἀπ' αὐτά, δὲν εἶνε ν' ἀπορῇ κανεὶς πῶς βρίσκονται ἄνθρωποι νὰ ἰσχυρίζωνται ὅτι ὁ κινηματογράφος δὲν εἶνε τέχνη, οὔτε χρησιμεύει σὲ τίποτα στὴν κοινωνία, παρὰ εἶνε μία ἁπλῆ διασκέδαση καὶ ἀπασχόληση;

Μικρὰ κινηματογραφικὰ νέα

Ἡ Γερτρούδη Ἔντερλε, ἡ πρώτη γυναῖκα ποὺ πέρασε τὴ Μάγχη, προσελήφθη ἀπὸ τὴν Παραμάουντ γιὰ νὰ παίξῃ ἕνα ἀθλητικὸ ρόλο στὸ τελευταῖο φίλμ τῆς Μπεμπὲ Ντάντελς «Swin Girl swin».

—Ὁ Χάρολδ Λόϋδ, ἐπειδὴ τώρα τελευταῖα προσεβλήθη ἀπὸ πνευμονία, ἀναπαύεται σ' ἕνα κτῆμα του στὴ Σάντα Μόνικα. Ἀλλὰ κι' ἐκεῖ δὲν ξεχνᾶ τὴ δουλειά του: Ἑτοιμάζει τὸ σενάριο τῆς προσεχοῦς ταινίας του ποὺ θ' ἀρχίσῃ νὰ γυρίζῃ ὅταν σὲ λίγες ἑβδομάδες θὰ ἐπιστρέψῃ στὴ Νέα Ὑόρκη.

—Ἡ διάσημος Γαλλὶς σκηνοθέτις Ζερμαὶν Ντυλάκ, εἶχε ἀναγγείλει, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1921, ὅτι θὰ γυρίσῃ τὴν «Πρόσκλησι γιὰ ταξεῖδι». Ἀλλὰ ἄρχισε τὴν ἐκτέλεση τὸν Ἰούλιο τοῦ 1927!

— Πρὶν ὁ Κομὲτ φύγει γιὰ δεύτερη φορὰ στὴν Ἰνδοκίνα ὅπου θὰ βοηθήσῃ τὸν Φέυντερ νὰ κινηματογραφήσῃ τὸν «Λεπρὸ Βασιλῆᾶ», μὲ πρωταγωνίστρια τὴν ὡραία Ντόλλυ Ντάβις, θὰ γυρίσῃ τὸν «Σωφὲρ τῆς δεσποινίδος». Ὁ Κομὲτ ἔγραψε τὸ σενάριο αὐτοῦ τοῦ φίλμ ἐπίτηδες γιὰ τὴ χαριτωμένη Ντόλλυ Ντάβις.

— Ἡ μεγαλύτερη κινηματογραφικὴ βιβλιοθήκη τοῦ κόσμου βρίσκεται στὴ Βιέννη. Περιλαμβάνει 1.367 τόμους καὶ παίρνει 172 κινηματογραφικὰ περιοδικὰ ποὺ ἐκδίδονται σ' ὅλο τὸν κόσμο. Ὁ κάτοχός της Βόλσφον, τώρα καὶ λίγον καιρὸ τὴν ἔχει ἀφίσει στὴ διάθεση τοῦ κοινοῦ.

— Ὁ Ἀμερικανὸς σκηνοθέτης Μόρρις Γκὲστ ἀπεφάσισε νὰ γυρίσῃ ἕνα φίλμ, τὸν «Ἀγαπημένο τῶν Θεῶν». Ἀλλὰ τὸ περίεργο εἶνε ὅτι σκέφθηκε νὰ πάρῃ, γιὰ διερμηνευτάς, τὸν πιὸ χαρακτηριστικὸ καλλιτέχνη τοῦ κάθε κράτους, καὶ γι' αὐτὸ κάνει σχετικὲς ἔρευνες. Εἶνε ἀλήθεια ἀνεξάντλητες οἱ ἀμερικονικὲς πρωτοτυπίες!

— Ὁ Γουΐλλιαμ Φὸξ ἀνανέωσε τὴν ἀσφάλεια τῆς ζωῆς του διὰ τὸ...εὐτελὲς ποσὸν τῶν 6.000.000, δηλαδή, οὔτε λίγο οὔτε πολὺ 450.000.000 δραχμ. Οἱ σκηνοθέται Λάσκυ καὶ Ζυκὸρ ἀρκοῦνται σὲ 5.000.000 δολλάρια ὁ καθένας. Ὁ Τζὼν Μπάρρυμορ καὶ ἡ Γκλόρια Σβάνσον ἀπὸ 2.000.000 δολλάρια, ἡ Νόρμα Ταλμὰτζ 1.150.000 δολλάρια, ἡ Κώνστανς Ταλμάτζ, ὁ Τσάρλι Τσάπλιν, ἡ Μαίρη Πίκφορδ, ὁ Φαίρμπανκς, ὁ Σισὶλ ντὲ Μὶλ ἀπὸ 1.000.000 δολλάρια.

Ἕνας πολυάσχολος καλλιτέχνης

Μιὰ ἀπίστευτη κακοτυχία κυνήγησε τὰ δύο τελευταῖα φίλμ τοῦ Ζὰκ Κατλαίν, τὸ «Diable au coeur» καὶ τὸ «Paname» ποὺ τὰ γύρισε συγχρόνως.

Ὁ Ζὰκ Κατλαὶν μὲ κοστούμι σπόρ.

Τὸ πρῶτο κόντεψε νὰ μὴν τελειώσῃ ποτέ, γιατὶ μιὰ φορὰ ἀρρώστησε καὶ κόντεψε νὰ πεθάνῃ, ὅταν τὸ γύριζε, ὁ χαριτωμένος πρωταγωνιστής του καὶ εἶδε κι' ἔπαθε ὥστε νὰ γίνῃ καλά. Ἀλλὰ τότε ἦλθε ἡ σειρὰ τῆς πρωταγωνίστριας Μπέτυ Μπάλφουρ νὰ ἀρρωστήσῃ, ἐπίσης βαρειά, καὶ ἔτσι γιὰ ἀρκετὸν καιρὸ ὁ σκηνοθέτης τοῦ ἔργου Μαρσὲλ λ' Ἑρμπιὲ ἀπελπίσθηκε πῶς θὰ τὸ τελειώσῃ κάποτε. Ἡ τύχη τοῦ δευτέρου ἦταν σύντομη, μὰ χειρότερη. Τὸ «Paname» τελείωσε σιγουρα κ' ἦταν ἕτοιμο νὰ προβληθῇ, ὅταν μιὰ βδομάδα πρὶν ἀπὸ τὴ προβολή..... κάηκε τελείως ἀπὸ μιὰ φωτιὰ ποὺ πῆρε τὸ στούντιο!

Τὸ «Paname» θὰ ξαναγυρισθῇ μὲ τοὺς ἴδιους πρωταγωνιστὰς καὶ τὸν ἴδιο σκηνοθέτη, ἀλλὰ μὲ τὸ δίκηο του πρέπει νὰ εἶνε ἀπογοητευμένος ὁ Ζὰκ Κατλαὶν γι' αὐτὴ τὴν καταστροφή, γιατὶ κουράσθηκε ὑπερβολικὰ γυρίζοντας συγχρόνως αὐτὰ τὰ φίλμ, ποὺ θὰ ἦταν τουλάχιστον ἀνταμοιβὴ γιὰ τοὺς κόπους του ἂν προεβάλλοντο. Καὶ γιὰ νὰ πάρετε μιὰν ἰδέα γιὰ τὴν κούρασή του σᾶς παραθέτομε τὸ πρόγραμμα μιᾶς μόνο μέρας του.

8 ὧρες τὸ πρωΐ.—Φθάνει στὸ στούντιο Γκωμὸν γιὰ νὰ γυρίσῃ τὸ «Diable au coeur». Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Μαρσὲλ λ' Ἑρμπιὲ εἶνε ἀνάγκη ν' ἀπουσιάσῃ γιὰ λίγο, ὁ Ζὰκ Κατλαὶν σκηνοθετεῖ καὶ παίζει συγχρόνως ὥς τίς 10.30'.

10.30—1.30.—Γυρίζει στὸ «Diaple au couer».

2 μ. μ.—3.30 μ. μ.—Στὸ στούντιο τοῦ Μπιλλανκοὺρ γιὰ νὰ γυρίσῃ τὸ «Paname».

4 μ.μ.—Ἐπιστρέφει στὸ Γκωμὸν γιὰ νὰ γυρίσῃ ὥς τὶς 7 τὸ «Diable au couer».

8 ὧρες βράδυ—5 ὧρες τὸ...πρωΐ.—Στὸ Νεϊγὺ γιὰ νὰ γυρίσῃ τὰ «ἐξωτερικὰ» τῆς νύχτας γιὰ τὸ «Paname».

Σὰν αὔριο ἦταν Κυριακὴ καὶ ὁ Ζὰκ Κατλαὶν νόμισε πῶς θὰ μποροῦσε νὰ ξεκουρασθῇ λιγάκι. Ἀλλὰ λογαριαζε χωρὶς τὸν ξενοδόχο. Ὁ Μαρσὲλ λ' Ἑρμπιὲ τοῦ τηλεφώνησε ἐπιτακτικὰ νὰ εἶνε στὸ στούντιο Γκωμὸν στὴ 1.30, ἀφίνοντάς του μόνο τὸ πρωΐ γιὰ νὰ ξεκουρασθῇ.

Τὸ «Τελευταῖο βάλς»

Αὐτὸς εἶνε ὁ τίτλος μιᾶς ταινίας ποὺ γυρίζουν στὴ Γερμανία ἡ χαριτωμένη Γαλλὶς Σούζυ Βερνὸν μὲ τὸν Βίλλυ Φρίτς καὶ τὴν Λιὰν Χόϋντ γιὰ συντρόφους. Τελευταίως γυρίζανε στὸ Σαὶν Μορὶλλ σκηνὲς μὲ χιόνια καὶ ἔλκυθρα. Καὶ σὲ λίγο ὁ πληθυσμὸς τῶν περιχώρων, ἄνδρες καὶ χαμίνια, ἦλθαν γιὰ νὰ παρακολουθήσουν τὴν κινηματογράφιση. Τοὺς μοίρασαν παιγνίδια καὶ φροῦτα. Καὶ οἱ πρωταγωνισταὶ εἶδαν μὲ συγκίνηση αὐτοὺς τοὺς πτωχοὺς ἀνθρώπους νὰ τρώνε μπανάνες. Οἱ καλλιτέχναι ξέρουν νὰ γίνωνται ἀγαπητοί.

Πῶς περνοῦν τὸν καιρό τους

Οἱ ἀσχολίες τῶν ἀστέρων εἶνε πολλὲς καὶ διάφορες. Ἔτσι ἡ Γκλόρια Σβάνσον περνᾶ τὴν ὥρα τῆς ἄδειας της μὲ τὴν ἀνάγνωση καὶ τὴν τέχνη. Εἶνε μανιώδης ἀναγνώστρια καὶ ἔχει μιὰ ἀπ' τὶς ὡραιότερες βιβλιοθῆκες τοῦ Χόλλυγουντ. Ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ σχεδιάζει μόνη της τὰ περισσότερα ὡραῖα φορέματα ποὺ βλέπομε στὰ φίλμ της.

Ὁ Γουάλλας Μπῆρυ περνᾶ τὸ μισὸ καιρό του νὰ ψαρεύῃ καὶ τὸν ἄλλο μισὸ νὰ διηγῆται στοὺς φίλους του ἱστορίες γιὰ τὸ ἀγαπημένο του σπόρ.

Ἡ Φλωρὰνς Βίντορ καὶ ἡ Λοΐς Βίλσον εἶνε μανιώδεις θαυμάστριαι τοῦ τέννις καὶ μπορεῖ νὰ τὶς δῇ κανεὶς στοὺς ἀγῶνας τόσο συχνὰ ὅσο καὶ στὸ στούντιο.

Ἡ Γκρέτα Νίσσεν κάνει ὅλες τὶς δυνατὲς θυσίες γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ χορέψῃ μὲ ἕνα συνάδελφο, ποὺ νὰ ξέρῃ ἀληθινὰ τοὺς ἀργεντιτοὺς χορούς.

Ἡ Πόλα Νέγκρι εἶνε σοβαρή, καὶ ἡ ἀγαπημένη της ἀπασχόληση εἶνε νὰ ἔχῃ τὸ ὡραῖό της σπῆτι γεμάτο ἀπὸ φίλους. Ἔχει τὶς περισσότερες ἐπισκέψεις ἀπὸ κάθε ἄλλον ἀστέρα. Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν λαμπρῶν ἑσπερίδων ποὺ δίνει, ἡ Πόλα Νέγκρι συνήθισε νὰ παρουσιάζῃ ἕνα φίλμ. Καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ ἔχει στὸ σαλόνι της μιὰ μικρὴ ὀθόνη, ὅπου μποροῦν οἱ φίλοι της νὰ δοῦν τὶς τελευταῖες ταινίες τῆς μεγάλης καλλιτέχνιδος.

Ἡ χαριτωμένη Μπίλλυ Ντὸβ, ὁ νέος ἀστὴρ τῆς Φὲρστ Νάσιοναλ, τρώγεται μὲ τὴ φιλολογία καὶ θὰ γράψῃ ἕνα μυθιστόρημα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ κινηματογράφου. Ἡ Μπίλλυ Ντὸβ ἰσχυρίζεται ὅτι μιὰ καλλιτέχνις τῆς ὀθόνης πρέπει νὰ ἔχῃ ὅλα τὰ προσόντα γιὰ νὰ μπορῇ νὰ γράψῃ γιὰ τὴ βουβὴ τέχνη. Ἐκείνη ἤδη ἔχει γράψει πολλὰ ἄρθρα καὶ διηγήματα καὶ κατώρθωσε νὰ τὰ δημοσιεύσῃ σὲ μερικὲς ἐφημερίδες.

Σωτῆρες χωρὶς νὰ θέλουν

Ὁ Ντεφονταὶν γυρίζει ὁλοένα τὸ «Πόκερ τοῦ ἄσσου». Ἀφοῦ γύρισε σκηνὲς σὲ νυκτερινὰ καφενεῖα τῆς μόδας καὶ σὲ ἀριστοκρατικὰ σαλόνια, τὴν τελευταία ἑβδομάδα μετέφερε τὸ θίασό του σ' ἕνα ἐργοστάσιο ἀεριόφωτος. Ἐπειδὴ ὅμως ὅλοι οἱ ἠθοποιοὶ δὲν χωροῦσαν στ' αὐτοκίνητα ποὺ θὰ τοὺς πήγαιναν στὸ ἐργοστάσιο, ὁ Ντεφονταὶν παρεκάλεσε δυὸ φιγκυράν, ποὺ ἦταν ντυμένοι χωροφύλακες, νὰ πᾶνε ἐκεῖ μὲ τὰ ποδήλατά τους. Καθὼς ἔτρεχαν οἱ δυὸ φιγκυράν, παρετήρησαν ἕναν ὅμιλο ἀνθρώπων ποὺ εἶχαν στὴ μέση καὶ τυραννοῦσαν ἕνα ἄτομο. Ὅταν εἶδαν τοὺς δυὸ ποδηλατιστὰς φώναξαν: «Προσοχή! δυὸ χωροφύλακες!»

Καὶ οἱ δυὸ ἠθοποιοὶ χωρὶς νὰ καταλάβουν τὸ καλὸ ποὺ ἔκαναν σ' αὐτὸν τὸν ἄνθρωπο, ἐξακολούθησαν τὸ δρόμο τους γιὰ τὸ στούντιο.

ΘΕΑΤΗΣ

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΟΙ ΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΤΟΥ ΒΟΡΟΝΩΦ

Ὁ θόρυβος τὸν ὁποῖον ἐπροκάλεσαν τὰ πειράματα τοῦ γιατροῦ Βορονὼφ δὲν ἐκόπασεν ἀκόμη. Κάθε τόσο ὁ Εὐρωπαϊκὸς τύπος καὶ τὰ ξένα ἐπιστημονικὰ περιοδιά, θυμοῦνται τὸν περίφημο δόκτορα γιὰ νἀναφέρουν καὶ ἀπὸ μιὰ νέα ἐπιτυχία ποὺ παρετηρήθηκε σὲ πειράματα σχετικὰ μὲ τὴν πρωτότυπη ἀνακάλυψή του. Ὁ Βορονὼφ ἔλυσε—ἢ τοὐλάχιστον ἐπροσπάθησε νὰ λύσῃ—ὡς γνωστὸν τὸ ζήτημα τῆς μακροζωΐας τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ μπορεῖ νὰ μὴν τὸ κατώρθωσε μὲν αὐτὸ ἀπολύτως, τὸ γεγονὸς ὅμως εἶναι ὅτι σήμερα ἀριθμοῦνται σὲ πολλὲς δεκάδες ἐκεῖνοι ποὺ ἀνανέωσαν τὶς δυνάμεις τους ἢ ποὺ ἐθεράπευσαν διάφορες ἀρρώστειες τους, ἀκολουθῶντας τὸ σύστημά του.

Ὁ Βορονὼφ ὅμως νὰ εἶναι ἄραγε ὁ πρῶτος ποὺ ἐπιχείρησε νὰ λύσῃ τὸ σπουδαιότατο αὐτὸ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ζήτημα τῆς μακροβιότητος; Κάθε ἄλλο . . . Ἡ ἱστορία ἀναφέρει πλῆθος ἐπιστημόνων ἢ καὶ... ἁπλῶν τσαρλατάνων ποὺ συνεκίνησαν σὲ διάφορες ἐποχὲς τὴν κοινὴ γνώμη, παρουσιαζόμενοι ὡς ἀνακαλύψαντες τὸ μέσον τῆς καταπολεμήσεως τοῦ θανάτου. Σπουδαιότεροι ἀπ' αὐτοὺς εἶναι ὁ Καλιόστρο καὶ ὁ ὑποκόμης ντὲ Λαπάς.

* * *

Ὁ Καλλιόστρο ἰσχυρίζετο ὅτι εἶχε βρῇ τὸν τρόπο τοῦ νὰ ζῇ κανεὶς ἐπὶ...5.557 χρόνια! Οὔτε λίγο οὔτε πολύ, καθὼς βλέπετε. Τὸ μόνο κακὸ εἶναι ὅτι . . . οὔτε ὁ ἴδιος μπόρεσε νὰ διανύσῃ τόσο μακρὸ βίο. Ἔπεσε ἔξω στοὺς ὑπολογισμούς του κατὰ... 5.505 χρόνια μόνο: πέθανε σὲ ἡλικία 52 χρονῶν!

Τὸ «σύστημα» ὡς τόσο τῆς «φυσικῆς ἀναγεννήσεως» ποὺ ἐδίδασκεν ὁ περίφημος αὐτὸς τσαρλατάνος στοὺς μαθητάς του, συνίστατο στὸ ἑξῆς:

Ὁ ὑποψήφιος Μαθουσάλας ὤφειλε πρῶτ' ἀπ' ὅλα νἀποτραβηχθῇ στὸ βάθος μιᾶς ἐξοχῆς μὲ μόνη συντροφιὰ κάποιον πιστό του φίλο. Ἐπὶ δεκαεφτὰ μέρες ὑπεβάλετο ἐκεῖ στὴν πιὸ αὐστηρὴ δίαιτα. Τὴν 17ην καὶ τὴν 32α μέρα ὑπεβάλλετο καὶ σὲ μιὰ μικρὴ φλεβοτομή. Τὴν 32α μέρα ἔπρεπε ἀκόμα νὰ πάρῃ ἔξη σταγόνες ἀπὸ ἕνα λευκὸ ὑγρὸ —ἐφεύρεση τοῦ Καλλιόστρο, φυσικά—, ἡ δόσω τοῦ ὁποίου ἀπὸ τὴν ἡμέρα αὐτή, αὔξανε καθημερινῶς κατὰ δύο σταγόνες. Τὴν 32α μέρα, ὁ ὑπομονετικὸς πιστὸς τῆς «φυσικῆς Ἀναγεννήσεως» ἔπεφτε στὸ κρεββάτι καὶ ἔπαιρνε τὸ πρῶτο χάπι τῆς «Πρώτης Ὕλης (Materia Princa) ἐφευρέσεως τοῦ Καλλιόστρου καὶ αὐτῆς. Τὸ πρῶτο αὐτὸ χάπι προκαλοῦσε πολὺ ὀδυνηρὰ συμπτώματα: Κυρίως μιὰ «συγκοπή» διαρκείας τριῶν ὡρῶν καὶ συνοδευσμένη ἀπὸ σπασμούς. Τὴν 33η μέρα, ἔπαιρνε τὸ δεύτερο χάπι ποὺ προκαλοῦσε πυρετό, παραλήρημα καὶ πτῶση τῶν μαλλιῶν, τῶν δοντιῶν καθὼς καὶ μέρους τοῦ δέρματος! Τὴν 36η μέρα, ὁ...μισοπεθαμμένος Μαθουσάλας ἔπαιρνε τὸ τρίτο χάπι, κατόπιν τοῦ ὁποίου ἔπεφτε σ' ἕνα βαθὺ λήθαργο. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ληθαργικῆς αὐτῆς καταστάσεως ὁ ἀσθενὴς (γιατί, ἀσφαλῶς, θὰ ἐπρόκειτο πλέον περὶ πραγματικοῦ ἀσθενοῦς) ξαναποκτοῦσε ὅλα τὰ μαλλιά, τὰ δόντια καθὼς καὶ τὸ δέρμα ποὺ εἶχε χάσει προηγουμένως! Τὴν 39η μέρα ἔκανε ἕνα μπάνιο καὶ ἔπινε, μέσα σὲ κρασί, δέκα σταγόνες ἑνὸς ἄλλου ἐλιξηρίου τοῦ Καλλιόστρο. Καὶ τέλος, τὴν 40ή μέρα, ὁ ἀσθενὴς εἶχε ξαναποκτήσει ὅλη τὴν ὑγεία του καὶ βρισκόταν ἀποτόμως, νεώτερος κατὰ...πενήντα χρόνια!

Τὸ πείραμα αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐπαναλαμβάνεται τακτικὰ κάθε πενῆντα χρόνια. Καθὼς εἴπαμε ὅμως δὲν εἶχε ἰσχὺ παρὰ μόνο γιὰ 5557 χρόνια...

Τὸ μόνο δυσάρεστο εἶναι ὅτι κανένας ἀπὸ τοὺς ἀκολουθήσαντας τὴ μέθοδο αὐτή... δὲν ζῇ σήμερα γιὰ νὰ τὸν ρωτήσουμε νὰ μᾶς πῇ κι' ὁ ἴδιος περισσότερες σχετικὲς λεπτομέρειες.

* * *

Καὶ τώρα ἂς ἔλθωμε σ' ἕναν ἄλλον «ἐφευρέτη τῆς μακροζωΐας» στὸν ὑποκόμητα ντὲ Λαπάς.

Ὁ ὑποκόμης ντὲ Λαπὰς ποὺ πέθανε στὰ 1867 σὲ ἡλικία 85 ἐτῶν, εἶχε χρηματίσει γραμματεὺς πρεσβείας, συντάκτης τῆς «Κοτιντιέν», συγγραφεὺς πλήθους πολιτικῶν διατριβῶν καὶ πρόεδρος διαφόρων φιλολογικῶν Σωματείων. Ἦταν ἕνας ἄνθρωπος πολὺ σοβαρὸς μὲν καὶ μεγάλης ἀξίας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ ἕνας ἐκκεντρικὸς τύπος ποὺ θὰ παραμείνῃ παροιμιώδης γιὰ τὶς παραδοξολογίες καὶ τὶς μονομανίες του.

Ἡ πιὸ ἀγαπημένη του ἀσχολία ἦταν ἡ μελέτη τῶν ἀποκρύφων βιβλίων ποὺ ἀφῆκαν οἱ διάφοροι ἀλχημισταὶ τοῦ μεσαίωνος. Ἀποτέλεσμα τῶν μελετῶν του αὐτῶν, καθὼς καὶ τῶν προσωπικῶν του παρατηρήσεων, ἦταν ἡ ἀνακάλυψις ἑνὸς «ὀρροῦ μακροζωΐας», δικῆς του ἐφευρέσεως, ποὺ συνίστατο σ' ἕνα εἶδος «ὑγροῦ χρυσοῦ» τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἀνέφερε ὁ Λαπὰς παρὰ μυστηριωδῶς καὶ ἱεροκρυφίως. . . Τὸν τρόπο τῆς κατασκευῆς τοῦ ὑγροῦ αὐτοῦ, δὲν τὸν ἀνεκοίνωσε ποτὲ σὲ κανένα, παρὰ μόνον σ' ἕναν ἀδελφικό του φίλο, τὸν Φλουρένς, τὸν μόνο ποὺ ἐπεσκέπτετο ὅταν ἐρχόταν στὸ Παρίσι.

Ὁ κ. ντὲ Λαπάς, σημειῶστε, ἦταν ἕνας πραγματικὸς σοφός. Εἶχε μελετήσει τὰ πάντα, τὴν χημεία δὲ τὴν ἔπαιζε στὰ δάκτυλα. Ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη δὲν εἶχεν ἐπίσης κανένα μυστικὸ γι' αὐτόν. Τόση μάλιστα μανία τὸν εἶχε καταλάβει γιὰ τὴν ἐπιστήμην αὐτήν, ὥστε μολονότι ἦταν πλουσιώτατος, εἶχε τὴν ὑπομονὴ νὰ σπουδάσῃ εἰδικῶς τὴν ἰατρικὴ καὶ νὰ ἀποκτήσῃ τὸν τίτλο τοῦ διδάκτορος μόνον καὶ μόνο γιὰ νὰ κατέχῃ ὅλα τὰ δυνατὰ ὅπλα κατὰ τὴν πάλη του ἐναντίον τοῦ θανάτου.

Μὲ τὸ διαβόητο «ὑγρό» του, ὑπερηφανευόταν ὅτι εἶχε παρατείνει τὴ ζωὴ τῆς μητέρας του—ἡ ὁποία, πράγματι, εἶχε πεθάνει σὲ ἡλικία ἑκατὸ ἐτῶν!

* * *

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸν Καλλιόστρο καὶ τὸν Λαπάς, τοὺς ὁποίους ἀναφέραμε, ἡ ἱστορία ἀναφέρει καὶ πλῆθος ἄλλων τσαρλατάνων ποὺ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶχαν λύσει τὸ πρόβλημα τῆς μακροβιότητος. Ὁ πιὸ παράδοξος ἀπ' ὅλους αὐτοὺς ἦταν ὁ περίφημος κόμης ντὲ Σαὶν - Ζερμαίν, ὁ ὁποῖος διετείνετο, οὔτε λίγο οὔτε πολύ, ὅτι... ἦτο ἀθάνατος! Ἰσχυριζόταν, δηλαδή, ὅτι εἶχε ἐφεύρει ἕνα φάρμακο, ποὺ προκαλοῦσε κάθε τόσο ἕνα λήθαργο ποὺ διαρκοῦσε αἰῶνες. Ὅταν γινόταν ἑβδομήντα χρονῶ ἐθάπτετο καί... ξαναξυπνοῦσε ὕστερ' ἀπὸ κάμποσα χρόνια. Μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν ζοῦσε...«κατὰ περιόδους», ἀνέφερε δὲ διάφορα ἐπεισόδια ποὺ τοῦ εἶχαν συμβῇ στὴν ἐποχὴ τοῦ...Ἰησοῦ, τὴν ἐποχὴ τοῦ...Νέρωνος κ.τ.λ.

Ἰδοὺ καὶ ἕνα χαριτωμένο σχετικὸ ἀνέκδοτο Μιὰ μέρα ὁ Σαὶν Ζερμαὶν διηγεῖτο σὲ μιὰ φιλικὴ συναναστροφὴ ὅτι εἶχε σχετισθῆ πολὺ μὲ τὸν...Πόντιο Πιλάτο στὴν Ἱερουσαλήμ. Περιέγραφε μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπητιοῦ τοῦ ρωμαίου αὐτοῦ ἀξιωματούχου, καὶ ἀνέφερε...τὰ φαγητὰ ποὺ τοῦ εἶχε προσφέρει ἕνα βράδυ ποὺ τὸν εἶχε προσκαλέσει σὲ γεῦμα. Ὁ καρδινάλιος τοῦ Ροὰν ποὺ ἦτο παρών, ἐγύρισε πρὸς τὸν ὑπηρέτη τοῦ κόμητος, ἕνα γέροντα μὲ κάτασπρα μαλλιά, καὶ τοῦ εἶπε:

— Μοῦ εἶναι δύσκολο φίλε μου, νὰ πιστέψω αὐτὰ ποὺ λέει ὁ ἀφεντικός σου. Ὅτι εἶναι δηλαδὴ δυὸ χιλιάδων ἐτῶν καὶ ὅτι ἐγνώρισε τὸν Πιλάτο! Ἐσύ, παρευρίσκεσο σ' αὐτὸ τὸ γεῦμα;

— Ἄ! Ὄχι πανιερώτατε, ἀπήντησεν ὁ πονηρὸς ὑπηρέτης δασκαλεμένος ἀπὸ τὸν πονηρὸ τσαρλατάνο. Ἐγώ, δὲν ἔχω παρά... τετρακόσια χρόνια μόλις ποὺ εἶμαι στὴν ὑπηρεσία τοῦ κόμητος!

ΙΣΤΟΡΙΟΔΙΦΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ὁ διάσημος ζωγράφος Ὁράτιος Βερνὲ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς τακτικότερους θαμῶνας τῶν Ἀνακτόρων τοῦ Τσάρου τῆς Ρωσσίας Νικολάου, ὁ ὁποῖος τὸν συμπαθοῦσε ἐξαιρετικὰ ἕνεκα τῆς μεγάλης ἑτοιμότητος τοῦ πνεύματός του.

— Δὲ μοῦ λὲς ἀγαπητέ μου Βερνὲ τοῦ εἶπεν αὐτὸς μιὰ μέρα. Ἂν σὲ παρακαλοῦσα νὰ ζωγράφιζες ἕναν πίνακα ποὺ νὰ ἀπεικονίζῃ τὴ νίκη τῶν Ρώσσων ἐναντίον τῶν Πολωνῶν τί θὰ ἔκαμες, σύ, ὁ τόσον δημοκρατικῶν ἀρχῶν; . . . Θὰ ἠρνεῖσο; . . .

— Καὶ γιατὶ νἀρνηθῶ; . . . ἀπήντησεν ὁ καλλιτέχνης. Μήπως λίγες φορὲς ἕως τώρα ἔχω ζωγραφίσει τὴν . . . σταύρωσι τοῦ Σωτῆρος; . . .

* * *

Ὁ Σκεντέρμπεης ποὺ εἶχε νικήσει τοὺς Τούρκους σὲ εἴκοσι ἀλλεπάλληλες μάχες ἦταν τόσο ἀνδρεῖος ὥστε εἶχε καταντήσει ὁ λαὸς ν' ἀποδίδῃ στὸ σπαθί του μιὰ δύναμη ὑπερφυσική. Κάποτε, ὁ Μωάμεθ ὁ Β' ἐζήτησεν ἀπὸ περιέργεια νὰ δῇ ἀπὸ κοντὰ τὸ περίφημο αὐτὸ σπαθί. Ὁ Σκεντέρμπεης τοῦ τὸ ἔστειλε. Ὁ Μωάμεθ ὅμως ἀφοῦ τὸ ἐξήτασε, τοῦ τὸ ἐπέστρεψε, μυνῶντας του ὅτι δὲν μποροῦσε νὰ ἐννοήσῃ ποῖος μ' ἕνα τόσο συνηθισμένο σπαθὶ εἶχε κάμει τέτοιες ἀνδραγαθίες, ἐφ' ὅσον αὐτὸς ἂν καὶ εἶχε στὶς ὁπλοθῆκες του σπαθιὰ πολὺ πολυτιμότερα δὲν τοῦ εἶχαν χρησιμεύσει ὡς τόσο σὲ τίποτε . . .

—Τὸ πιστεύω, ἀπήντησεν ὁ Σκεντέρμπεης Στέλνοντάς του ὅμως τὸ σπαθί μου, δὲν τοῦ ἔστειλα μαζὺ καί. . . τὸ χέρι μου!

* * *

Μιὰ μέρα ποὺ ὁ μέγας μουσουργὸς Λούλης ἔνοιωθε τὸν ἑαυτό του πολὺ ἄσχημα, ἐφώναξε ἕναν παπᾶ καὶ ἐζήτησε νὰ μεταλάβῃ. Ὁ παπᾶς, ἀφοῦ ἐξωμολόγησε τὸν ἑτοιμοθάνατο, τοῦ ἐπέβαλε «εἰς «ἔνδειξιν μετανοίας» γιὰ τὰ ἕως τότε ἁμαρτήματά του, νὰ καύσῃ τὰ χειρόγραφα τοῦ τελευταίου του μελοδράματος. Ὁ Λούλης πρὸς στιγμὴν ἐδίστασε, πρὸ τῆς ἐπιμονῆς ὅμως τοῦ λειτουργοῦ τοῦ ὑψίστου ἀναγκάσθηκε νὰ τὰ καυσῃ.

Ὕστερ' ἀπὸ λίγες μέρες ὅμως ἡ κατάστασις τοῦ ἀσθενοῦς ἐκαλυτέρευσε. Ἀπὸ τοὺς πρώτους ποὺ ἔσπευσαν νὰ τὸν ἐπισκεφθοῦν γιὰ νὰ τὸν συγχαροῦν γιὰ τὴ διάσωσή του, ἦταν καὶ ὁ πρίγκηψ ντὲ Κοντί, ὁ ὁποῖος ὅμως μόλις ἔμαθε τὸ κάψιμο τοῦ μελοδράματος, εἶπε στὸν μουσουργὸ μὲ ὕφος λυπημένο:

— Τί σοῦ ἦρθε, καϋμένε Λούλη, καὶ πῆγες νὰ κάψῃς τὸ καλύτερο ἀπὸ τὰ ἔργα σου;

— Ἔννοια σας ὑψηλότατε, τοῦ ἀπήντησε τότε ὁ ἀσθενὴς σκύβοντας σταυτί του. Ἔχω κρατήσει τό . . . ἀντίγραφο τοῦ μελοδράματος.

Η ΕΞΗΜΕΡΩΣΙΣ ΤΟΥ ΣΚΥΛΟΥ

Ἀπὸ πότε χρονολογοῦνται οἱ πρῶτες φιλίες τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ σκύλο; Ὅ,τι εἶνε τὸ πρῶτο ζῶο, ποὖρθε σὲ φιλικὲς σχέσεις μαζύ του, καμμιὰ ἀμφιβολία. Προτοῦ ὁ ἄνθρωπος προσκολληθῇ στὴ γῆ καὶ ζητήσει μὲ τὸ ὑνί του ἀπὸ τοὺς μεγαλόδωρους μαστούς της ἀπ' εὐθείας τὴν τροφή του, ξέρουμε, περνοῦσε στὸ δάσος τὴν ρέμπελη ζωὴ τοῦ κυνηγοῦ. Ὅπου ἡμέρα του καὶ ὅπου νύχτα του. Ἀπὸ ὅ,τι ἔπεφτε στὸ μάτι του δικό του ἦταν μονάχα τὸ ὅπλο του καὶ τὸ ζῶο ὅταν τὸ σκότωνε. Στὴν κατάστασι αὐτὴ ποὺ βρισκόταν, ὁ σκύλος τοῦ ἦταν βέβαια πολύτιμος, γιὰ νὰ τὸν βοηθάῃ μὲ τὴ διαβολεμένη μύτη του στὸ κυνῆγι. Πότε ὅμως τὤνοιωσε αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος καὶ τὸν τράβηξε κοντά του; Μόνον ἡ παλαιοντολογία, ποὺ παρακολουθεῖ τὰ ἀχνάρια τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν ζώων ψαχτὰ μέσα στὸ σκοτάδι τῶν προϊστορικῶν χρόνων, θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δώσῃ πληροφορίες γιὰ ἕνα τέτοιο πρᾶμμα.

Στὴν τεταρτογενῆ ἐποχὴ—διακόσιες χιλιάδες πάνω - κάτω χρόνια πρὸ τῆς δικῆς μας ἐποχῆς—ποὺ ἔζησε ὁ παλαιολιθικὸς ἄνθρωπος, βρέθηκαν μαζὺ μὲ τοὺς ἄλλους ἀπολιθωμένους σκελετοὺς τοὺς θαμμένους στὸ τεταρτογενὲς στρῶμα τῆς γῆς, τὰ κόκκαλα δύο ζώων, τοῦ Canis Dukhunensis καὶ τοῦ Canis Primoevus—εἶνε, βλέπετε, ὑποχρεωμένος κανεὶς θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας νὰ καταπίνῃ τὶς λατινικοῦρες ποὺ τοῦ σερβίρουν οἱ παλαιοντολόγοι καὶ νὰ τοὺς λέει μάλιστα καὶ εὐχαριστῶ—τὰ ὁποῖα φαίνεται, νὰ εἶνε οἱ παλαιολιθικοὶ πρόγονοι τοῦ σκύλου. Οἱ σκύλοι ὅμως αὐτοὶ τῆς τεταρτογενοὺς ἐποχῆς σὲ κανένα παλαιολιθικὸ σταθμὸ δὲ βρέθηκαν σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν ἄνθρωπο. Γιὰ τὸν ἄνθρωπο τότε ὅλα τὰ ζῶα ἦσαν ἢ φυσικοὶ ἐχθροὶ ποὺ θὰ τὸν σπάρασσαν ἂν ἔπεφτε στὰ νύχια τους, ἢ θύματα ποὺ θὰ πάθαιναν καὶ αὐτὰ τὸ ἴδιο, ἂν ἔπεφταν στὰ δικά του.

* * *

Πρέπει νὰ κατεβοῦμε στὴν μετακαταλυσμιαία νεολιθικὴ ἐποχὴ—δέκα χιλιάδες χρόνια πάνω - κάτω π. Χ.—γιὰ νὰ βροῦμε τὸ σκύλο στὸ πλευρὸ τοῦ ἀνθρώπου. Στὸ «Kjoekkenmoeddngs» τῆς Δανίας—ἂς καταπιοῦμε τέλος πάντων καὶ αὐτὴ τὴ χοῦφτα τὰ βότσαλα—ἀποφαγούδια δηλαδή, ἀνακατωμένα μὲ διάφορα λείψανα νεολιθικοῦ νοικοκυριοῦ, βρίσκουμε τὸ σκύλο μέσα στὴν πρόχειρη κατοικία τοῦ ἀνθρώπου. Εἶνε δὲ τὰ ἀπομεινάρια αὐτὰ τὰ πρῶτα ἀχνάρια τοῦ μετακλυσμιαίου ἀνθρώπου, ποὺ γνωρίζει ἡ παλαιοντολογία. Μέσα ὅμως στὶς καλύβες τῶν πρώτων αὐτῶν νεολιθικῶν ἀνθρώπων δὲν βρίσκουμε κανένα ἄλλο κατοικίδιο ζῶο ἐκτὸς ἀπὸ τὸν σκύλο. Καὶ σὲ μερικοὺς σημερινοὺς ἀγρίους λαοὺς ἀκόμα, ποὺ δὲν ἔχουν τὴν συνήθεια νὰ ἐξημερώνουν ζῶα, ὁ σκύλος δὲν λείπει ποτὲ ἀπὸ τὸ πλευρό τους.

Ὁ πρῶτος αὐτὸς ἐξημερωμένος σκύλος τῆς νεολιθικῆς ἐποχῆς ἦταν, ὅπως δείχνῃ ὁ σκελετός του, λαγωνικὸ (levrier), συγγενεύει δὲ στενὰ μὲ ἕνα εἶδος μεγάλου λαγωνικοῦ caberu (Canis Simensis), ποὺ ζῇ σὲ ἄγρια κατάστασι καὶ σήμερα ἀκόμα στὴν Ἀβυσσηνία καὶ τὸ κέντρον τῆς Ἀφρικῆς. Καὶ ἔξη χιλιάδες χρόνια ἀργότερα ἀπὸ τὴν ἐποχὴ αὐτὴ βρίσκουμε στὰ Αἰγυπτιακὰ μνημεῖα τῆς τρίτης δυναστείας τῶν Φαραὼ ὡς κατοικίδιο σκύλο μόνον ἕνα εἶδος μεγάλου λαγωνικοῦ, ποὺ συγγενεύει καὶ αὐτὸ πάρα πολὺ μὲ τὸ ἄγριο λαγωνικὸ τῆς Ἀφρικῆς, τὸν cabéru.

* * *

Πῶς ὅμως νὰ ἀναπτύχθηκαν οἱ πρῶτες σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σκύλου; Ὁ ἄνθρωπος νὰ ἔκανε τὴν πρώτη κίνησι πρὸς τὸ σκύλο, γιὰ νὰ τὸν ἐκμεταλλευθῇ βέβαια, ἢ ὁ σκύλος πρὸς τὸν ἄνθρωπο γιὰ τὸν ἴδιο καὶ αὐτὸς σκοπό; Φίλοι βέβαια, ἀλλὰ τέλος πάντων οὔτε ὁ ἄνθρωπος θὰ συμμάζευε στὴν κατοικία του τὸν σκύλο, οὔτε ὁ σκύλος θὰ τοὔκανε τὴ χάρι νὰ στρογγυλοκαθήσῃ ἐκεῖ ἂν δὲν εἶχαν καὶ οἱ δύο νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὸν συνεταιρισμὸ αὐτό. Λοιπόν. Δὲν εἶνε διόλου παράξενο ὁ σκύλος νὰ κινήθηκε πρῶτος πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Στὰ δάση τῆς Αὐστραλίας ὑπάρχει ἕνα εἶδος ἀγρίου σκύλου «ντεγκό», ὅπως τὸν λέγουν ἐκεῖ, ὁ ὁποῖος παρακολουθεῖ ἀπὸ πίσω τὶς ἰθαγενεῖς φυλὲς στὶς νομαδικές των περιπλανήσεις, γιὰ νὰ τὴν ξεδιπλώνει μὲ τὰ ἀπομεινάρια τῶν τροφῶν των. Ὁ παρασιτισμὸς τὸ κάτω - κάτω εἶνε πάρα πολὺ συχνὸς καὶ στὰ ζῶα. Στὰ βόρεια τῆς Γροιλανδίας λ. χ. ἡ ἀργυρόχρωμη ἀλεποῦ ζῇ ἀποκλειστικὰ ἀπὸ τὰ ἀποφαγούδια ποὺ ἀφίνει ἡ λευκὴ ἀρκούδα. Ὅταν ἡ ἀρκούδα χορταίνει ἀπὸ τὴν φώκη ποὺ πνίγει στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ φεύγει περνάει ἡ ἀλεποῦ, ποὺ τὴν παρακολουθεῖ ἀπὸ μακρυὰ καὶ στρώνει καὶ αὐτὴ τὸ τραπέζι της μὲ ὅτι μένει.

* * *

Ὁ παρασιτισμὸς αὐτὸς τοῦ σκύλου δὲν εἶνε παράξενο νὰ ἔδωσε τὴν εὐκαιρία στὸ νεολιθικὸ ἄνθρωπο, νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι, ὅταν ὑπῆρχε ἐκεῖ κάποιο κυνῆγι ὁ σκύλος ἐταραζόταν. Λέτε νὰ ἄργησε νὰ ζητήσῃ νὰ τὸ ἐκμεταλλευτῇ αὐτὸ ὁ ἄνθρωπος μιὰ ποὺ τὸ κυνῆγι ἦταν ἡ μοναδικὴ ἀπασχόλησί του καὶ ὁ μοναδικὸς πόρος τῆς ζωῆς του; Ξέρουμε ἄλλως τε μὲ τί πάθος φέρεται καὶ σήμερα ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ κυνῆγι καὶ πῶς παίζει στὰ δάχτυλα ἕνας ἀβιτζῆς κυνηγὸς τὶς συνήθειες τῶν ζώων ποὺ κυνηγάει καὶ τὰ τερτίπια των, ποὺ μεταχειρίζουνται ζητῶντας νὰ τοῦ ξεφύγουν. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία λοιπὸν ὅτι τὰ κουτάβια, ποὺ θὰ ἀνεκάλυπταν οἱ νεολιθικοὶ ἄνθρωποι στὶς πατουλιὲς τοῦ δάσους, πολὺ γλήγορα ἀντὶ νὰ τοὺς χρησιμεύανε γιὰ ἐκλεκτὸς μεζές, θὰ τὰ ἀνατρέφαν, καὶ θὰ τὰ μεταχειριζότανε γιὰ νὰ γλυτώνουν ἀπὸ τοὺς κόπους ποὺ δοκίμαζαν γιὰ νὰ κακατοπίζουνται στὶς κρυψῶνες τῶν ζώων. Θὰ εἶχαν πιὰ μιὰ ἀλάθευτη πυξίδα στὸ κυνῆγι τους: Τὴν μύτη τοῦ σκύλου.

* * *

Πῶς, τώρα, ἀπὸ βοηθὸς στὸ κυνῆγι ἐστήθη καὶ φύλακας τῆς κατοικίας τοῦ ἀνθρώπου ὁ σκύλος δὲν εἶνε καθόλου δύσκολο νὰ ἐξηγηθῇ: Τὸν νεολιθικὸν ἄνθρωπον θὰ ξάφνιαζαν βέβαια τὴν νύχτα στὴν καλύβα του διάφορα ζῶα καὶ ὁ σύνοικός του ὁ σκύλος ποὺ θὰ τἄπαιρνε μυρουδιὰ ἀπὸ μακρυὰ δὲν θὰ μενε βέβαια ἀτάραχος. Οἱ ἄνθρωποι τἄπαιρναν εἴδησι ἀπὸ τὰ ἀνήσυχα φερσίματά του καὶ θὰ ἐλάμβαναν τὰ μέτρα τους. Ὁ σκύλος φυσικά, στὶς κρίσιμες αὐτὲς στιγμὲς θὰ ἦταν στὸ πλευρὸ τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ὁποίου ἡ παρουσία θὰ τοὔδινε θάρρος καὶ θὰ μοιραζόταν μαζύ του τοὺς κινδύνους. Ὅταν ὁ σκύλος καὶ ὁ ἄνθρωπος πέρασαν ἀργότερα σὲ μονιμώτερη καὶ ἀσφαλέστερη κατοικία μαζὺ μὲ τὰ ἄλλα ἐξημερωμένα ζῶα, ὁ σκύλος ἔφερε πιὰ θεμελιωμένο μέσα του τὸ ἔνστικτο, νὰ φυλάῃ τὴν κατοικία ἀπὸ κάθε ἐξωτερικὸ κίνδυνο καὶ νὰ δίνῃ εἴδησι σὲ κάθε ὕποπτο σημεῖο ποὺ θὰ διέκρινε. Μιὰ φορὰ δέ, ποὺ μπῆκε σὲ τέτοιο δρόμο, φυσικὸ νὰ τελειοποιηθῇ διὰ μέσου τῶν γενεῶν καὶ νὰ καταντήσῃ ἡ ζωή του καθημερινὴ πάλη στὰ ἀνοιχτὰ μὲ τοὺς λογῆς - λογῆς ἐχθροὺς τῆς κατοικίας τοῦ ἀνθρώπου. Ἰδίως τὴν νύχτα, μπορεῖ νὰ εἰπῇ κανείς, μεταμορφώνεται σὲ ἥρωα θρυλικό. Στήνει μπρὸς στὸ σπίτι ποὺ ζῇ, τὰ στήθη του φράχτη κινητὸ μέσα στὸ σκοτάδι, χωρὶς νὰ λογαριάζῃ πόσοι καὶ ποῖοι εἶνε οἱ ἐχθροὶ ποὺ ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσῃ.

Ἡ ζωὴ αὐτὴ ἡ ἐπικίνδυνη, ποὺ περνᾶ, τὸν ἐγλύτωσε ἀπὸ τὸν μοιραῖο ἐξευτελισμό, ποὺ ἔπαθαν τὰ ἄλλα εἴδη τῶν ζώων κάτω ἀπὸ τὸ γένος τοῦ ἀνθρώπου.

ΦΥΣΙΟΔΙΦΗΣ

Ὁ γῦρος τοῦ Κόσμου

Η ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΙΚΗ

Εἰς τὰς Ἰνδίας οἱ ἄνθρωποι παρ' ὅλον τὸν βρεττανικὸν ἐκπολιτισμὸ ἀσχολοῦνται εἰς τὴν ἀγγειοπλαστικὴν μὲ τὸν ἴδιον ζῆλον καὶ τὴν αὐτὴν ἐπίδοσιν καθὼς συνέβαινε καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἰδοὺ μία φωτογραφία ληφθεῖσα ἐφέτος εἰς τὸ Δελχί, τὴν ἱερὰν πόλιν, ὅπου αἱ ὑδρίαι καὶ οἱ ἀμφορεῖς πωλοῦνται δι' οἰκιακὴν καὶ θρησκευτικὴν χρῆσιν εἰς τὴν ἀγοράν.

ΠΡΩΗΝ ΥΨΗΛΟΤΗΤΕΣ

Ἡ Α. Υ. ἡ ρωσσὶς πριγκήπισσα Ἔλλα Κουράκιν, τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἡλικίας μόλις εἰκοσιδύο ἐτῶν. ὡραιοτάτη καὶ περίφημος διὰ τὴν μόρφωσήν της, ἤνοιξεν εἰς τὸ Λονδῖνον ἕνα μικρὸ μαγαζάκι, εἰς τὸ ὁποῖον πωλεῖ ἀρώματα καὶ καλλυντικά: Ἡ πελατεία της εἶνε ἡ ὑψηλοτέρα ἀριστοκρατία τῆς ἀγγλικῆς μητροπόλεως.

Ο ΑΡΓΑΛΕΙΟΣ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ

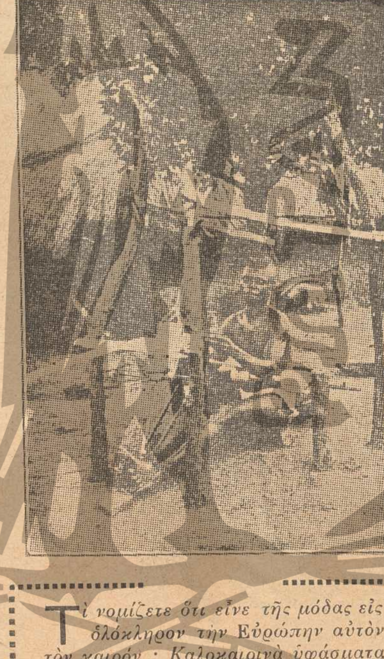

Τί νομίζετε ὅτι εἶνε τῆς μόδας εἰς ὁλόκληρον τὴν Εὐρώπην αὐτὸν τὸν καιρόν; Καλοκαιρινὰ ὑφάσματα δι' ἀμφιέσεις ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, ὑφαντὰ ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴν Ἀφρικήν. Μέσα εἰς τὰς φλεγομένας ἐρήμους οἱ ἡμιάγριοι ἔχουν στήσει τοὺς ἀργαλειούς των, καὶ ἐνῷ οἱ ἴδιοι εἶνε γυμνοί, ντύνουν ἐν τούτοις, τὸν σημερινὸν πολιτισμὸν μὲ τὴν πρωτόγονον τέχνην των.

Η ΦΡΕΣΚΟΒΑΜΜΕΝΗ

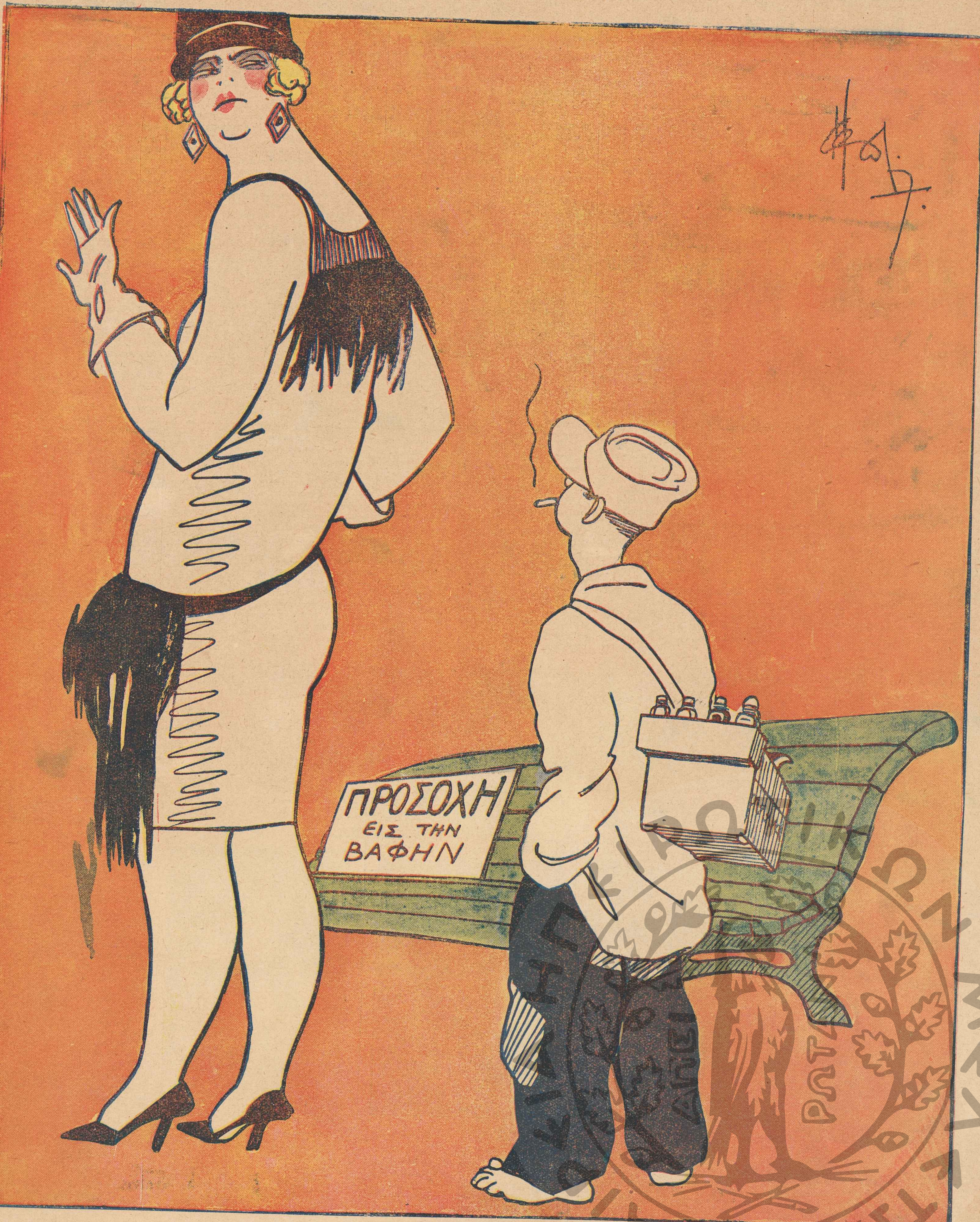

— Δὲ βάζεις, καὶ σὺ κυρά μου, στὰ μοῦτρα σου, μιὰ ἐπιγραφὴ νὰ προσέχουν οἱ ἄνθρωποι; . . . .

[Γελοιογραφία Φωκ. Δημητριάδου]